

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 6 Ιουνίου 2012 (19.06)
(OR. en)**

9238/12

**COHOM 128
PESC 513
COSDP 453
FREMP 88
INF 101
JAI 397
RELEX 507**

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της:	Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου
προς:	τις αντιπροσωπίες
Θέμα:	Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία ανά τον κόσμο: έκθεση σχετικά με τη δράση της ΕΕ το 2011

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα έγγραφο με τίτλο «Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία ανά τον κόσμο: έκθεση σχετικά με τη δράση της ΕΕ το 2011».

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ:

ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΤΟ 2011

Πίνακας περιεχομένων

1	Επισκόπηση.....	8
2	Μέσα και πρωτοβουλίες της ΕΕ σε εκτός ΕΕ χώρες.....	16
	Εισαγωγή.....	16
2.1	Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.....	16
2.2	Διάλογοι και διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	17
2.3	Αποφάσεις του Συμβουλίου και διαχείριση κρίσεων.....	19
2.4	Διαβήματα και δηλώσεις.....	21
2.5	Ρήτρες για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες.....	21
2.6	Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας.....	23
2.7	Δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR).....	27
2.8	Αναθεώρηση της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	30
3	Θεματικά ζητήματα.....	33
	Θεματικά ζητήματα που σχετίζονται με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ.....	33
3.1	Θανατική ποινή.....	33
3.2	Βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.....	36
3.3	Δικαιώματα του παιδιού.....	39
3.4	Παιδιά και ένοπλες συγκρούσεις.....	41
3.5	Υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.....	43
3.6	Ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών.....	46
3.7	Γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια.....	49
3.8	Προώθηση της συμμόρφωσης προς το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.....	56
	Λοιπά θεματικά ζητήματα.....	62
3.9	Το ΔΠΔ και η καταπολέμηση της ατιμωρησίας.....	62
3.10	Ανθρώπινα δικαιώματα και τρομοκρατία.....	66
3.11	Ελευθερία της έκφρασης καθώς και των «νέων μέσων ενημέρωσης».....	68
3.12	Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι.....	70
3.13	Ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας ή των πεποιθήσεων.....	73
3.14	Λεσβίες, ομοφυλόφιλοι και αμφιφυλόφιλα, διεμφυλικά και διαφυλικά άτομα.....	76
3.15	Ανθρώπινα δικαιώματα και επιχειρήσεις, περιλαμβανομένης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.....	79
3.16	Στήριξη της δημοκρατίας.....	83
3.17	Στήριξη εκλογών.....	86
3.18	Αποστολές παρατήρησης εκλογών (ΑΠΕ).....	87
3.19	Αποστολές εκλογικών εμπειρογνομόνων (ΑΕΕ).....	90
3.20	Εκλογική συνδρομή (ΕΔ).....	91
3.21	Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία.....	94
3.22	Συνεργασία με τα κοινοβούλια ανά τον κόσμο.....	94
3.23	Οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα.....	97
3.24	Άσυλο, μετανάστευση, πρόσφυγες και εκτοπισμένοι.....	99
3.25	Εμπορία ανθρώπων.....	104
3.26	Ρατσισμός, ξενοφοβία, απαγόρευση διακρίσεων και σεβασμός της πολυμορφίας.....	108
3.27	Δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες.....	111
3.28	Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.....	114
3.29	Θέματα που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς.....	116
4	Δράση της ΕΕ σε διεθνή φόρουμ.....	120

4.1	66η σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών.....	120
4.2	Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών (ΣΑΔ).....	122
4.3	Συμβούλιο της Ευρώπης.....	128
4.4	Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ).....	130
5	Ζητήματα που αφορούν συγκεκριμένες χώρες και περιοχές.....	132
5.1	Υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες.....	132
	5.1.1 Τουρκία	132
	5.1.2 Δυτικά Βαλκάνια	134
	5.1.3 Κροατία	135
	5.1.4 Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας	136
	5.1.5 Μαυροβούνιο	138
	5.1.6 Αλβανία	140
	5.1.7 Βοσνία-Ερζεγοβίνη	142
	5.1.8 Σερβία	143
	5.1.9 Κοσσυφοπέδιο	144
5.2	Χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας.....	147
	5.2.1 Ανατολική εταιρική σχέση	147
	5.2.2 Νότιος Καύκασος (από περιφερειακή άποψη)	148
	5.2.3 Αρμενία	148
	5.2.4 Αζερμπαϊτζάν	150
	5.2.5 Γεωργία	151
	5.2.6 Λευκορωσία	153
	5.2.7 Δημοκρατία της Μολδαβίας	155
	5.2.8 Ουκρανία	158
	5.2.9 Ένωση για τη Μεσόγειο	160
	5.2.10 Αίγυπτος	160
	5.2.11 Ισραήλ	163
	5.2.12 Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη	165
	5.2.13 Ιορδανία	166
	5.2.14 Λίβανος	168
	5.2.15 Συρία	169
	5.2.16 Τυνησία	171
	5.2.17 Αλγερία	174
	5.2.18 Μαρόκο	176
	5.2.19 Δυτική Σαχάρα	179
	5.2.20 Λιβύη	179
5.3	Ρωσία και Κεντρική Ασία.....	182
	5.3.1 Ρωσία	182
	5.3.2 Κεντρική Ασία (από περιφερειακή άποψη)	184
	5.3.3 Καζαχστάν	186
	5.3.4 Κιργιζία	187
	5.3.5 Τατζικιστάν	188
	5.3.6 Τουρκμενιστάν	189
	5.3.7 Ουζμπεκιστάν	189
5.4	Αφρική.....	191
	5.4.1 Αφρικανική Ένωση	191
	5.4.2 Αγκόλα	192
	5.4.3 Μπουρούντι	193
	5.4.4 Καμερούν	194

5.4.5	Τσαντ	196
5.4.6	Ακτή Ελεφαντοστού	198
5.4.7	Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	199
5.4.8	Ερυθραία.....	201
5.4.9	Αιθιοπία.....	202
5.4.10	Γκάμπια.....	204
5.4.11	Γουινέα	204
5.4.12	Γουινέα-Μπισσάου	205
5.4.13	Κένυα.....	206
5.4.14	Λιβερία.....	208
5.4.15	Μαδαγασκάρη.....	209
5.4.16	Μαλάουι.....	210
5.4.17	Μαυριτανία	211
5.4.18	Νίγηρας	212
5.4.19	Νιγηρία	212
5.4.20	Ρουάντα.....	214
5.4.21	Σενεγάλη	215
5.4.22	Σομαλία.....	217
5.4.23	Νότιος Αφρική.....	218
5.4.24	Σουδάν	219
5.4.25	Νότιο Σουδάν.....	219
5.4.26	Τόγκο	222
5.4.27	Ουγκάντα	223
5.4.28	Ζιμπάμπουε.....	225
5.5	Μέση Ανατολή και Αραβική Χερσόνησος.....	227
5.5.1	Σαουδική Αραβία	228
5.5.2	Μπαχρέιν	229
5.5.3	Ιράν	230
5.5.4	Ιράκ.....	232
5.5.5	Υεμένη.....	234
5.6	Ασία και Ωκεανία	235
5.6.1	Αφγανιστάν.....	235
5.6.2	Μπαγκλαντές.....	238
5.6.3	Βιρμανία/Μιανμάρ	239
5.6.4	Καμπότζη.....	241
5.6.5	Κίνα	241
5.6.6	Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ).....	244
5.6.7	Φίτζι.....	245
5.6.8	Ινδία.....	246
5.6.9	Ινδονησία.....	247
5.6.10	Ιαπωνία	248
5.6.11	Λάος.....	249
5.6.12	Μαλαισία	250
5.6.13	Νεπάλ.....	252
5.6.14	Πακιστάν.....	254
5.6.15	Φιλιππίνες	256
5.6.16	Σρι Λάνκα	257
5.6.17	Ταϊλάνδη.....	259
5.6.18	Ανατολικό Τιμόρ	260

5.6.19	Βιετνάμ	261
5.7	Αμερικανική ήπειρος	262
5.7.1	Καναδάς	262
5.7.2	ΗΠΑ	262
5.7.3	Αργεντινή	265
5.7.4	Βολιβία	266
5.7.5	Βραζιλία	267
5.7.6	Χιλή	268
5.7.7	Κολομβία	268
5.7.8	Ισημερινός	270
5.7.9	Ελ Σαλβαδόρ	271
5.7.10	Γουατεμάλα	271
5.7.11	Ονδούρα	272
5.7.12	Μεξικό	274
5.7.13	Νικαράγουα	275
5.7.14	Παραγουάη	276
5.7.15	Σουρινάμ	277
5.7.16	Περου	277
5.7.17	Ουρουγουάη	278
5.7.18	Βενεζουέλα	278
5.7.19	Κούβα	279
5.7.20	Δομινικανή Δημοκρατία	280
5.7.21	Αϊτή	281
5.7.22	Τζαμάικα	281
6	Δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα	282
7	Κατάλογος συντομογραφιών	296
Παράρτημα 1 - Δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν κατά την 31η Διεθνή Διάσκεψη του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου, Γενεύη 28 Νοεμβρίου - 1η Δεκεμβρίου 2011		305
Joint pledge by EU Member States and National Red Cross Societies		310
Trade Treaty		310
Παράρτημα 2 – Ψηφίσματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2011		311

Εισαγωγή

Το 2011 ήταν ένα πολύ σημαντικό έτος για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία. Σε ολόκληρη τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική άνδρες και γυναίκες, νέοι και ηλικιωμένοι, εκπρόσωποι όλης της κοινωνίας, έδειξαν το θάρρος τους διεκδικώντας την έμφυτη ανθρώπινη αξιοπρέπεια τους. Με την πράξη τους αυτή ενέπνευσαν ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

Οι αλλαγές τις οποίες πραγματοποίησαν απαίτησαν μια σημαντική απόκριση εκ μέρους της ΕΕ. Ανταποκριθήκαμε στην πρόκληση αυτή αναπτύσσοντας μια νέα προσέγγιση σε μια γειτονιά που αλλάζει. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η πραγματική δημοκρατία βρίσκονται στον πυρήνα της προσέγγισης αυτής.

Πέρυσι μίλησα για τη δέσμευσή μου για ενίσχυση του έργου της ΕΕ, ώστε να καταστεί ακόμα πιο αποτελεσματικό στη διασφάλιση και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Με σκοπό την παράθεση ενός συνεκτικού οράματος για το έργο αυτό παρουσίασα μια κοινή ανακοίνωση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2011 με τίτλο «Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία στο επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ».

Τα επόμενα βήματα, το 2012, θα είναι να γίνουν πραγματικότητα οι συστάσεις από αυτή την ανακοίνωση. Αυτό θα απαιτήσει τις συντονισμένες προσπάθειες της ΕΕ συνολικά, όχι μόνο των θεσμικών οργάνων της ΕΕ αλλά και των κρατών μελών της Ένωσης και της κοινωνίας των πολιτών.

Πρόκειται για μια μεγάλη πρόκληση, την οποία θα αντικατοπτρίζει η επόμενη έκδοση της παρούσας ετήσιας έκθεσης. Προς το παρόν όμως καλό είναι να προβούμε σε απολογισμό των επίπονων προσπαθειών που κατέβαλε η ΕΕ το 2011 ώστε τα ανθρώπινα δικαιώματα να γίνουν πραγματικότητα. Αποτίνω φόρο τιμής στους θαρραλέους ανθρώπους που συνέβαλαν σε αυτή τη ζωτικής σημασίας διαδικασία.

1. ΕΠΣΚΟΠΗΣΗ

Το 2011 η ΕΕ επιβεβαίωσε με λόγια και με έργα ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται στο επίκεντρο της δράσης της ΕΕ σε ολόκληρο τον κόσμο. Η δέσμευση της ΕΥΕΔ ως προς τα παρόντα θέματα αντικατοπτρίζεται στις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους όσον αφορά κοινή ανακοίνωση της Ύπατης Εκπροσώπου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που εγκρίθηκε στις 12 Δεκεμβρίου, με τίτλο «Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία στο επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ – Προς μια αποτελεσματικότερη προσέγγιση». Η ανακοίνωση αυτή περιείχε αρκετές ιδέες για την προώθηση της στρατηγικής της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα.

Η **Αραβική Άνοιξη** ήταν το ορόσημο του πρώτου έτους λειτουργίας της ΕΥΕΔ. Η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε κοινή ανακοίνωσή τους με ημερομηνία 8 Μαρτίου 2011, τόνισαν την ανάγκη να στηριχθεί η ζήτηση για πολιτική συμμετοχή, αξιοπρέπεια, ελευθερία και ευκαιρίες απασχόλησης και εισήγαγαν μια προσέγγιση που βασίζεται στο σεβασμό των παγκόσμιων αξιών και των κοινών συμφερόντων.

Η κοινωνία των πολιτών διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στις αλλαγές της Αραβικής Άνοιξης, μέσα σε ένα γενικό πλαίσιο συρρίκνωσης του χώρου που διαθέτουν οι κοινωνίες των πολιτών σε πολλές χώρες. Η ΕΕ δεν δίστασε να επισημάνει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και κάλεσε όλα τα κράτη να σέβονται την **ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι** και την **ελευθερία του συνέργεσθαι** και να θεσπίζουν νομοθεσία σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα. Η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών αναβαθμίσθηκε, ιδίως μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Η Αραβική Άνοιξη έδειξε επίσης τη σημασία των κοινωνικών δικτύων και του Διαδικτύου για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ έχει επανειλημμένα καταδικάσει τους περιορισμούς στην **ελευθερία της έκφρασης** και την **πρόσβαση στο Διαδίκτυο**, καθώς και τις συλλήψεις συγγραφέων ιστολογίων, στο πλαίσιο των διμερών σχέσεων της με τρίτες χώρες καθώς και πολυμερή φόρουμ. Η ΕΕ έχει αναλάβει τη δέσμευση να μεριμνά ώστε το Διαδίκτυο να παραμείνει κινητήρια δύναμη της πολιτικής ελευθερίας. Για τον λόγο αυτό, τον Δεκέμβριο του 2011 δρομολόγησε τη «Στρατηγική κατά της αποσύνδεσης» με στόχο την ανάπτυξη εργαλείων που θα επιτρέπουν στην ΕΕ, στις κατάλληλες περιπτώσεις, να παρέχει συνδρομή σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή μεμονωμένους πολίτες προκειμένου να καταστρατηγήσουν αυθαίρετες διαταραχές της πρόσβασης σε τεχνολογίες ηλεκτρονικής επικοινωνίας, περιλαμβανομένου του Διαδικτύου.

Το 2011 η ΕΕ ανταποκρίθηκε αποφασιστικά στο διαρκώς μεγαλύτερο αριθμό πράξεων **θρησκευτικής μισαλλοδοξίας και διακρίσεων** ανά την υφήλιο. Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων του Φεβρουαρίου ενέκρινε συμπεράσματα στα οποία επισημαίνεται και πάλι η σοβαρή ανησυχία που διακατέχει εν προκειμένω την ΕΕ και καταδικάζονται για μία ακόμη φορά η μισαλλοδοξία, οι διακρίσεις και η βία. Βασικά μηνύματα για την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων απεστάλησαν στις αντιπροσωπίες της ΕΕ τον Φεβρουάριο του 2011 με την εντολή να παρακολουθήσουν με προσοχή την κατάσταση στις χώρες υποδοχής τους, σε συντονισμό με τις πρεσβείες των κρατών μελών της ΕΕ. Η ετήσια έκθεση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που κυκλοφόρησε τον Σεπτέμβριο του 2011, ασχολήθηκε σε βάθος με την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων. Η ΕΕ εργάστηκε σκληρά στο πλαίσιο του ΟΗΕ ώστε να εδραιωθεί η συναίνεση όσον αφορά την ανάγκη καταπολέμησης της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας και προστασίας της ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, με ταυτόχρονη αποφυγή της χρήσης εννοιών που αποσκοπούν στην προστασία των ιδίων των θρησκειών – αντί για τα άτομα που υφίστανται διακρίσεις λόγω της θρησκείας ή των πεποιθήσεών τους – εις βάρος άλλων βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως η ελευθερία έκφρασης. Κατά το 2011 σημειώθηκε αρκετή πρόοδος εν προκειμένω, δεδομένου ότι για πρώτη φορά επιτεύχθηκε στη Γενεύη και στη Νέα Υόρκη συναίνεση όσον αφορά ψηφίσματα σχετικά με την ελευθερία της θρησκείας και των πεποιθήσεων και την καταπολέμηση της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, τα οποία είχαν προτείνει, αντιστοίχως, η ΕΕ και ο Οργανισμός Ισλαμικής Διάσκεψης (OIC).

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι μέλη του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπερψήφισαν επίσης – και με την ψήφο συμφώνησε η Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά – το καινοτόμο ψήφισμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την έμφυλη ταυτότητα το οποίο εγκρίθηκε στη σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ στις 17 Ιουνίου 2011 . Στις 27 Σεπτεμβρίου, η Ύπατη Εκπρόσωπος Catherine Ashton εκφώνησε ομιλία στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά την οποία παρουσίασε τις ενέργειες της ΕΕ και των κρατών μελών της για την προάσπιση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΔΑ σε ολόκληρο τον κόσμο και δήλωσε ότι «δεν μπορούμε να επιτρέπουμε διακρίσεις όσον αφορά τη σεξουαλικότητα και την έμφυλη ταυτότητα, στον ίδιο βαθμό που δεν τις επιτρέπουμε όσον αφορά το χρώμα και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις».

Κατά το 2011 η ΕΕ εξακολούθησε να διαδραματίζει προεξάρχοντα ρόλο στο **σύστημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ**. Στις 23 Φεβρουαρίου 2011 η ΕΕ συνέβαλε σημαντικά στη σύγκληση ειδικής συνόδου του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (ΣΑΔ) για τη **Λιβύη**, όπου πραγματοποιήθηκε η ιστορική σύσταση για αποπομπή της Λιβύης από το ΣΑΔ. Κατά το 2011 η ΕΕ έθιξε επανειλημμένα την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη **Συρία** τόσο στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ όσο και στην Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, δημιουργώντας μια παγκόσμια συμμαχία χωρών, από την οποία δεν εξαιρείται ο αραβικός κόσμος. Η ΕΕ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη σύσταση της ανεξάρτητης εξεταστικής επιτροπής για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συρία.

Τον Ιούνιο του 2011 η ΕΕ εξασφάλισε την έκδοση ψηφίσματος του ΣΑΔ για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη **Λευκορωσία**. Η ΕΕ συνέχισε επίσης να προωθεί την έκδοση ψηφισμάτων σχετικά με τη **Βιρμανία/Μιανμάρ** και τη **Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας**, τόσο στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων όσο και στη Γενική Συνέλευση.

Τον Μάρτιο του 2011 δεκαπέντε κράτη μέλη της ΕΕ συμμετείχαν στην ομάδα που συνέταξε τη δήλωση σχετικά με «τον τερματισμό των πράξεων βίας και των συναφών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού και της έμφυλης ταυτότητας», που εγκρίθηκε από 85 χώρες στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Η ΕΕ επιδοκίμασε επίσης το θεμελιώδες ψήφισμα σχετικά με **τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον γενετήσιο προσανατολισμό και την έμφυλη ταυτότητα**, που είχε συνταχθεί από τη Νότια Αφρική και υποστηρίχθηκε από κράτη προερχόμενα από κάθε περιοχή του κόσμου, εκδόθηκε δε από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων τον Ιούνιο του 2011.

Σε συνεργασία με την ομάδα των χωρών της Λατινικής Αμερικής, η ΕΕ πέτυχε την παράταση της εντολής του Ειδικού Αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για **τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις** στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Η ΕΕ ενημέρωσε επίσης τον κατάλογο των χωρών προτεραιότητας για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις σύμφωνα με τον κατάλογο του ΟΗΕ.

Η ΕΕ υποστήριξε σθεναρά την έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ για **τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα** από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τον Ιούνιο του 2011. Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ ενσωματώθηκαν επίσης στο πλαίσιο πολιτικής της ίδιας της ΕΕ σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Στην ανακοίνωση «Μια ανανεωμένη στρατηγική της ΕΕ για την εταιρική κοινωνική ευθύνη» και την ανακοίνωση «Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία στο επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ» του 2011 αναγνωρίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ ως σύνολο διεθνών προτύπων για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα που θα πρέπει να τηρούνται από όλες τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Και στα δύο έγγραφα προτείνονται επίσης συγκεκριμένες δράσεις προς εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ.

Η ΕΕ μακρά παράδοση στη στήριξη της **καταπολέμησης της ατιμωρησίας** όσον αφορά τα σοβαρότερα εγκλήματα που ανησυχούν τη διεθνή κοινότητα στο σύνολό της. Η ΕΕ, όπως υποσχέθηκε κατά τη διάσκεψη αναθεώρησης της Καμπάλας, ενημέρωσε την κοινή θέση της 2003/444/ΚΕΠΠΑ με την απόφαση 2011/168/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, που εκδόθηκε στις 21 Μαρτίου 2011. Ο στόχος της νέας απόφασης του Συμβουλίου είναι να προαχθεί η καθολική υποστήριξη προς το Καταστατικό της Ρώμης, με την ενθάρρυνση της ευρύτερης δυνατής συμμετοχής σε αυτό, να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα του Καταστατικού της Ρώμης, να υποστηριχθούν η ανεξαρτησία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και η ουσιαστική και αποτελεσματική του λειτουργία, να υποστηριχθεί η συνεργασία με το ΔΠΔ και να υποστηριχθεί η εφαρμογή της αρχής της συμπληρωματικότητας.

Το φθινόπωρο του 2011 η ΕΕ άρχισε αναθεώρηση των **κατευθυντήριων γραμμών της για την προώθηση και των προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού**, ώστε να τις προσαρμόσει στις διεθνείς εξελίξεις καθώς και σε προτεραιότητες όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα καθοριζόμενες βάσει των τοπικών συνθηκών. Τον χειμώνα του 2011 η ΕΕ δρομολόγησε θεματική εκστρατεία άσκησης πιέσεων (*démarche*) προς υποστήριξη της παγκόσμιας εκστρατείας του ΟΗΕ για την επικύρωση των δύο Προαιρετικών Πρωτοκόλλων της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί την επικύρωση αυτών των πράξεων καθώς και της Σύμβασης 182 της ΔΟΕ για τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας, σε τοπικό επίπεδο, μέσω πολιτικού διαλόγου και άλλων δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, έως τον Ιούνιο του 2012.

Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης υποστήριξης της κατάργησης της **θανατικής ποινής**, η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton επιδοκίμασε, εξ ονόματος της ΕΕ, την κατάργηση της θανατικής ποινής στην αμερικανική πολιτεία του Ιλινόις τον Μάρτιο του 2011. Η αμερικανική πολιτεία του Όρεγκον εισήγαγε τον Νοέμβριο του 2011 εκ των πραγμάτων μορατόριουμ, το οποίο επισήμανε με δήλωσή της η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton.

Το 2011 σημειώθηκε εσωτερική πρόοδος όσον αφορά τη δέσμευση της ΕΕ ως προς την κατάσταση των **γυναικών σε σχέση με την ειρήνη και την ασφάλεια**. Η «Έκθεση σχετικά με δείκτες της ΕΕ για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την εφαρμογή εκ μέρους της ΕΕ των αποφάσεων 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια» εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαΐου 2011. Η έκθεση αυτή δείχνει ότι η ΕΕ έχει λάβει συγκεκριμένα μέτρα για την ενίσχυση των μηχανισμών προστασίας των ευάλωτων ομάδων, όπως οι γυναίκες και τα παιδιά, και παρέχει ένα μέσο για την ανίχνευση της δραστηριότητας της ΕΕ στον τομέα αυτό, αυξάνοντας ταυτοχρόνως την υπευθυνότητα έναντι των αναληφθεισών δεσμεύσεων. Η επόμενη έκθεση έχει προγραμματιστεί για το 2013.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει την προσθήκη **ρήτρας ανθρωπίνων δικαιωμάτων** σε όλες τις πολιτικές συμφωνίες-πλαίσια, όπως οι συμφωνίες σύνδεσης και οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας που συνάπτονται με τρίτες χώρες. Η ρήτρα αυτή ορίζει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως περιλαμβάνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, διαπνέουν τις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές των συμβαλλόμενων μερών και συνιστούν ουσιώδες στοιχείο της συμφωνίας. Ωστόσο το 2011 δεν υπογράφηκαν ούτε τέθηκαν σε εφαρμογή νέες συμφωνίες με ρήτρα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε διμερές πλαίσιο η ΕΕ διεξήγαγε πάνω από 40 **διαλόγους για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων** με τρίτες χώρες, δημιουργώντας κατά τον τρόπο αυτό πολλές ευκαιρίες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ειδικών ανησυχιών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ άρχισε τη διαμόρφωση **ανά χώρα στρατηγικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα** ως προς 160 σχεδόν χώρες παγκοσμίως, ενώ το 2011 είχαν διαμορφωθεί 130 σχετικές στρατηγικές. Οι κύριοι στόχοι της προσέγγισης αυτής είναι: καλύτερη και συνολικότερη κατανόηση των κύριων προκλήσεων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες-εταίρους· επικέντρωση της δράσης της ΕΕ σε κύριες προτεραιότητες στις χώρες-εταίρους, τόσο από άποψη εφαρμοστέας πολιτικής όσο και από άποψη χρηματοδοτικής συνδρομής, ώστε να μπορεί να προσαρμοσθεί καλύτερα η προσέγγισή μας στην κατάσταση κάθε χώρας και συνεπώς να καταστεί αποτελεσματικότερη, όπως έχει ζητήσει η Ύπατη Εκπρόσωπος· διευκόλυνση και εξορθολογισμός των συναφών δραστηριοτήτων των κρατών μελών και των διπλωματικών αποστολών της ΕΕ στον τομέα αυτό· και συμβολή κατά συνολικότερο, συνεπέστερο τρόπο στις διάφορες ανά χώρα και περιφερειακές στρατηγικές.

Στις 8 και 9 Δεκεμβρίου 2011 η ΕΥΕΔ, σε στενή συνεργασία με τις εταίρους ΜΚΟ, διεξήγαγε το 13ο ετήσιο **Φόρουμ της ΕΕ και των ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα**, το οποίο περιλάμβανε δύο θέματα: «Boosting the implementation of the EU guidelines on International Humanitarian Law» (Προώθηση της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο)· και «*the EU Human Rights Review and new Multi-Annual Financial Framework - from recommendations to action*» (η εποπτεία της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την ΕΕ και το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο – από τις συστάσεις στη δράση). Το Φόρουμ προσέφερε στις ΜΚΟ μια ευκαιρία να παρουσιάσουν τις εμπειρίες τους στον τομέα αυτό, να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ και να υποβάλουν στην ΕΕ συστάσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής τους. Τα αποτελέσματα του Φόρουμ θα εξετασθούν προσεκτικά από την ΕΥΕΔ και τις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου.

Λόγω των ανησυχητικών εξελίξεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη **Λευκορωσία** μετά τις προεδρικές εκλογές του Δεκεμβρίου 2010, η ΕΕ κινητοποίησε τη διεθνή κοινότητα ώστε να δώσει αποφασιστική απάντηση στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τον Ιούνιο του 2011, υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέδωσε ψήφισμα με το οποίο ανέθεσε στον Ύπατο Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα να υποβάλει εντός έτους έκθεση για τις εξελίξεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Λευκορωσία και να διατυπώσει συστάσεις για περαιτέρω δράση. Εν τω μεταξύ η ΕΕ έλαβε σειρά διμερών μέτρων με τα οποία αυξήθηκε σημαντικά η συνδρομή προς τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την κοινωνία των πολιτών και ταυτοχρόνως ασκήθηκε μεγαλύτερη πίεση στο καθεστώς για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ελευθέρωση όλων των πολιτικών κρατουμένων.

Η κοινή ανακοίνωση στο πλαίσιο της ΕΠΓ με τίτλο «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει», που εκδόθηκε στις 25 Μαΐου 2011, περιλάμβανε μια πρόταση για τη σύσταση **Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Δημοκρατία (ΕΤΔ)**, που έγινε εν συνεχεία ευνοϊκά δεκτή από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων. Ο στόχος είναι να συσταθεί το ΕΤΔ ως αυτόνομος φορέας με νομική προσωπικότητα που θα υπάγεται στο δίκαιο συγκεκριμένου κράτους μέλους. Το ΕΤΔ θα επικεντρωνόταν αρχικά, χωρίς αποκλειστικότητα, στην Ευρωπαϊκή Γειτονία και θα αποτελούσε ένα νέο μέσο προς διευκόλυνση της ευρωπαϊκής στήριξης πολιτικών παραγόντων της δημοκρατικής μετάβασης ή του ειρηνικού αγώνα για τη δημοκρατία.

Το 2011 η ΕΕ ανέπτυξε 10 **αποστολές παρατήρησης εκλογών** (ΑΠΕ). Πέντε ΑΠΕ της ΕΕ συνόδευσαν σημαντικές αλλαγές δίνοντάς τους πρόσθετη αξιοπιστία (καθεστωτική αλλαγή στην Τυνησία, δημιουργία νέας χώρας στο Νότιο Σουδάν, μετάβαση από στρατιωτικό σε πολιτικό καθεστώς στον Νίγηρα, από καιρό αναμενόμενη αλλαγή κυβέρνησης στο Περού και τη Ζάμπια), τρεις ΑΠΕ συνόδευσαν τη σχετικά ομαλή επανεκλογή των κατεστημένων αρχών (Νιγηρία, Τσαντ και Ουγκάντα), ενώ δύο ΑΠΕ βρέθηκαν αντιμέτωπες με πολύ τεταμένο εκλογικό κλίμα (Νικαράγουα και ΛΔΚ). Η ΕΕ ανέπτυξε επίσης αποστολές εκλογικών εμπειρογνομόνων (ΑΕΕ) στο Μπενίν, τη Λιβερία, την Ακτή Ελεφαντοστού, το Μαρόκο, τη Γουατεμάλα, την Ταϊλάνδη, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία και την Γκάμπια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέπτυξε τις αντιπροσωπίες του παράλληλα με τις ΑΠΕ της ΕΕ, συμβάλλοντας στην προβολή της ΕΕ και υποστηρίζοντας την πολιτική της δέσμευση.

Η ΕΕ πιστεύει ότι οι ιδιωτικές **στρατιωτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ασφαλείας** (ΙΣΥΥΑ) θα πρέπει να λογοδοτούν για ενδεχόμενες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διεξαγωγή των επιχειρήσεών τους και συμμετέσχε εποικοδομητικά στις εργασίες κατά την πρώτη συνεδρίαση της Ομάδας ΗΕ του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με ενδεχόμενο διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο για τις ΙΣΥΥΑ, τον Μάιο του 2011. Η ΕΕ τόνισε την ανάγκη, σε πρώτο στάδιο, να επανεξετασθούν οι υπάρχουσες πρωτοβουλίες και οι διαπιστωθείσες ελλείψεις όσον αφορά τη λογοδοσία για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

2. ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΕΚΤΟΣ ΕΕ ΧΩΡΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1. Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο (ΔΑΔ)

Οι οκτώ «κατευθυντήριες γραμμές», όπως αποκαλούνται, αποτελούν τη σπονδυλική στήλη της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μολονότι δεν είναι νομικά δεσμευτικές, η έγκρισή τους από το Συμβούλιο της ΕΕ είναι ομόφωνη και, ως εκ τούτου, αποτελούν σθεναρή πολιτική έκφραση των προτεραιοτήτων της ΕΕ. Παρέχουν επίσης πρακτικά εργαλεία που θα βοηθήσουν τους αντιπροσώπους της ΕΕ σε όλο τον κόσμο να προωθήσουν την πολιτική μας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κατά συνέπεια, οι κατευθυντήριες γραμμές ενισχύουν τη συνοχή και τη συνέπεια της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ διαθέτει τώρα κατευθυντήριες γραμμές για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα ακόλουθα θέματα:

- θανατική ποινή (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 1998)
- Βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 2001, ενημερώθηκαν το 2008)
- διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 2001)
- παιδιά και ένοπλη σύγκρουση (ΠΕΣ) (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 2003)
- υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 2004)
- προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 2007)
- βία κατά των γυναικών και καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων εναντίον τους (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 2008)
- προώθηση της συμμόρφωσης με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο (εγκρίθηκαν για πρώτη φορά το 2005).

Περαιτέρω πληροφορίες για τις κατευθυντήριες γραμμές είναι διαθέσιμες σε φυλλάδιο που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2009. Είναι επίσης διαθέσιμες σε ηλεκτρονική μορφή σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ καθώς και στα ρωσικά, τα κινεζικά, τα αραβικά και τα φαρσί.

Το 2010 συμφωνήθηκε ότι ναι μεν θα διατηρείται η συνοχή της ενωσιακής δράσης ανά τον κόσμο, αλλά ότι δεν χρειάζεται ειδική προσαρμογή της ενωσιακής προσέγγισης σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Αποφασίστηκε εν προκειμένω να καταρτιστούν τοπικές στρατηγικές ανθρωπίνων δικαιωμάτων για διάφορες χώρες, οι οποίες θα επισκοπούν σταθερά τις προτεραιότητές μας και την αποτελεσματικότερη δυνατή χρήση των συνδυασμένων μας εργαλείων, ενώ ταυτόχρονα η σύμπραξη με τους εταίρους μας θα διέπεται από σεβασμό.

2.2. Διάλογοι και διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το 2011 η ΕΕ ανέπτυξε τους ειδικούς πολιτικούς διαλόγους της για τα ανθρώπινα δικαιώματα με διαρκώς περισσότερους εταίρους. Νέος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθιερώθηκε το 2011 με την Αλγερία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Ελήφθησαν επίσης μέτρα ώστε να επισημοποιηθεί ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη Νότια Αφρική, ενώ πραγματοποιήθηκαν κάποιες πρώτες επαφές με τη Δημοκρατία της Κορέας για την καθιέρωση τακτικών διαβουλεύσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Επίσημοι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα ή συνεδριάσεις υποεπιτροπών έλαβαν χώρα το 2011 με τους ακόλουθους εταίρους: Αφρικανική Ένωση, Αλγερία, Αργεντινή, Αρμενία, Βραζιλία, Λευκορωσία, Καμπότζη, Χιλή, Κίνα, Κολομβία, Γεωργία, Ινδία, Ινδονησία, Ιορδανία, Καζαχστάν, Κιργιζία, Λάος, Λίβανος, Μεξικό, Δημοκρατία της Μολδαβίας, Μαρόκο, Παλαιστινιακή Αρχή, Πακιστάν, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν και Βιετνάμ. Διαβουλεύσεις για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων πραγματοποιήθηκαν επίσης με τον Καναδά, το Ισραήλ, την Ιαπωνία, τη Νέα Ζηλανδία, τη Ρωσία, τις ΗΠΑ και τις υποψήφιες χώρες (την Κροατία, την Ισλανδία, την Τουρκία και την ΠΓΔΜ).

Το 2011 δεν μπόρεσαν να πραγματοποιηθούν σύνοδοι των καθιερωμένων διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την Αίγυπτο, τη Σρι Λάνκα και την Τυνησία. Η ετήσια σύνοδος με το Πακιστάν αναβλήθηκε για τις αρχές του 2012. Ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα με το Ιράν έχει ανασταλεί από το 2006.

Κατά την επανεξέταση της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, διαπιστώθηκαν το 2011 βέλτιστες πρακτικές στο πλαίσιο των διάφορων αυτών διαλόγων, ώστε να αυξηθεί ο αντίκτυπός τους, με τρεις τρόπους: πρώτον, με την καλύτερη ενσωμάτωσή τους στη συνολική σχέση με τη συγκεκριμένη τρίτη χώρα, ακόμη και σε επίπεδο συνόδων κορυφής· δεύτερον, με την εξασφάλιση στενής σύνδεσης με άλλα μέσα πολιτικής στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως με τις νέες ανά χώρα στρατηγικές για τα ανθρώπινα δικαιώματα· τρίτον, με την επικέντρωση της προσοχής στην υλοποίηση των διαλόγων με συγκεκριμένα προγράμματα δράσης, νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και σχέδια, τα οποία μπορεί να στηρίξει η ΕΕ με τα δικά της μέσα, περιλαμβανομένης της βοήθειας στο πλαίσιο συνεργασίας.

Εν προκειμένω δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στον καθορισμό του θεματολογίου όσον αφορά τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με ιδιαίτερη εστίαση στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εσωτερικό κάθε χώρας, περιλαμβανομένων μεμονωμένων περιπτώσεων. Τα πολυμερή ζητήματα που απασχολούν τον ΟΗΕ και τις σχετικές περιφερειακές οργανώσεις εγγράφονται διαρκώς περισσότερο ως πάγια σημεία στο θεματολόγιο των διαλόγων. Η ΕΕ ανταποκρίνεται επίσης σε αιτήματα των χωρών-εταίρων για την εξέταση ζητημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο εσωτερικό της ΕΕ, σε στενή συνεργασία με την ΕΕ.

Τα προγράμματα δράσης που έχουν συμφωνηθεί με τις νότιες χώρες της ΕΠΓ ή επανεξετάζονται αυτή τη στιγμή αποδείχθηκαν ουσιώδη για τη διάρθρωση του θεματολογίου των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τις χώρες αυτές, παρέχοντας επίσης χρήσιμα κριτήρια αναφοράς προς διευκόλυνση της περιοδικής αξιολόγησης των διαλόγων, όπως προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε συνδυασμό με την περιοδική ενημέρωση και επανεξέταση των ανά χώρα στρατηγικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές, έχουν γενικευθεί οι διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών, τόσο στην έδρα της ΕΕ όσο και στην εκάστοτε χώρα, καθώς και η σύντομη ενημέρωση μετά τη διεξαγωγή των διαλόγων. Επιπλέον το 2011 διεξήχθησαν περίπου 10 ειδικά σεμινάρια για την κοινωνία των πολιτών, προς τροφοδότηση των επίσημων διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Το 2011 η ΕΕ συνέχισε τις διαπραγματεύσεις με τις κινεζικές αρχές με στόχο τη βελτίωση του τρόπου διεξαγωγής του διαλόγου ΕΕ-Κίνας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τις συστάσεις που διατυπώθηκαν μετά την επανεξέταση του διαλόγου κατά το 2010. Η επανεξέταση των διαβουλεύσεων ΕΕ-Ρωσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα από κοινού με τη Ρωσία ολοκληρώθηκε το 2011· με βάση τα σχετικά αποτελέσματα η ΕΕ συνεργάζεται με τις ρωσικές αρχές για τη βελτίωση του τρόπου διεξαγωγής του διαλόγου καθώς και της ουσίας του.

Επιπροσθέτως, και οι 79 σχεδόν χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού που αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη της Συμφωνίας του Κοτονού έχουν διάλογο με την ΕΕ βάσει του άρθρου 8 της συμφωνίας, ο οποίος καλύπτει επίσης την τακτική αξιολόγηση των εξελίξεων όσον αφορά τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου και της χρηστής διαχείρισης. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της Συμφωνίας του Κοτονού, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου συνιστούν βασικές συνιστώσες της συμφωνίας και κατά συνέπεια υπόκεινται στη ρήτρα διευθέτησης διαφορών του άρθρου 96, βάσει της οποίας μπορούν να διεξαχθούν διαβουλεύσεις και να ληφθούν κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένης (ως έσχατου μέσου) της αναστολής εφαρμογής της συμφωνίας, όσον αφορά τη συγκεκριμένη χώρα.

Το 2011 ελήφθησαν κατάλληλα μέτρα για πέντε χώρες: τη Ζιμπάμπουε, τα Φίτζι, τη Γουινέα, τη Γουινέα-Μπισσάου και τη Μαδαγασκάρη. Η διαδικασία του άρθρου 96 έπαυσε να εφαρμόζεται στον Νίγηρα.

2.3. Αποφάσεις του Συμβουλίου και διαχείριση κρίσεων

Η ΕΕ συνέχισε να εφαρμόζει και να εδραιώνει τις ειδικές πολιτικές της για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις γυναίκες και για την ειρήνη και την ασφάλεια στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) και να αναπτύσσει περαιτέρω το σχετικό κεκτημένο καθώς και να εφαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία των αμάχων στο πλαίσιο των αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ. Το ζήτημα της ενσωμάτωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμάτων φύλου στην ΚΠΑΑ εξακολούθησε να συζητείται από τις σχετικές ομάδες εργασίας του Συμβουλίου και να εντάσσεται στον σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και τον ενδεχόμενο προσπορισμό διδαγμάτων από αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ. Το 2011 δεν αναπτύχθηκαν νέες αποστολές ή επιχειρήσεις ΚΠΑΑ.

Άρχισαν ιδίως εργασίες σχετικά με την υλοποίηση των συστάσεων της έκθεσης «Διδάγματα και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την ένταξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του φύλου στα πλαίσια στρατιωτικών και μη στρατιωτικών αποστολών ΚΠΑΑ», που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2010. Προκειμένου να διατηρηθεί το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια ευθυγραμμισμένο με τις τελευταίες εξελίξεις (ιδίως την έκδοση μεταγενέστερων αποφάσεων του ΣΑΗΕ σχετικά με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια καθώς και διδάγματα ΕΕ/ΚΠΑΑ από το 2008 και έπειτα), η ΕΥΕΔ άρχισε επίσης διαδικασία επανεξέτασης για την ενημέρωση του επιχειρησιακού εγγράφου «Εφαρμογή της απόφασης 1325 όπως ενισχύθηκε από την απόφαση 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ΣΑΗΕ) στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ», που εγκρίθηκε το 2008.

Η διαμόρφωση προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το φύλο και την προστασία των παιδιών ήταν άλλη μια σημαντική εξέλιξη του 2011, που βασίστηκε στις γενικές γραμμές τυποποιημένων εκπαιδευτικών στοιχείων για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φύλου που περιλαμβάνονταν στη «Δέσμη τριών σχεδίων γενικών εννοιών με τυποποιημένα εκπαιδευτικά στοιχεία για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το φύλο και την προστασία των παιδιών στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ», η οποία εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2010. Τα εν λόγω προγράμματα αναπτύσσονται σε συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα των κρατών μελών της ΕΕ και την κοινωνία των πολιτών.

Τον Ιούνιο του 2011 διοργανώθηκε από την ΕΥΕΔ ετήσια συνεδρίαση των συμβούλων σε θέματα φύλου και των σχετικών σημείων επαφής των αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ, η οποία ήταν η τρίτη στη σειρά. Επιπλέον όλοι οι επικεφαλής μη στρατιωτικών αποστολών ΚΠΑΑ ενημερώθηκαν επίσης όσον αφορά την πολιτική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το φύλο, σε σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2011. Καθώς η ΕΥΕΔ εδραιωνόταν κατά τη διάρκεια του έτους, καταβλήθηκε ιδιαίτερη προσπάθεια για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ όλων των υπηρεσιών του τομέα της διαχείρισης κρίσεων και των σχετικών εμπειρογνομόνων της ΕΥΕΔ για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φύλου και προστασίας των παιδιών.

2.4. Διαβήματα και δηλώσεις

Η ΕΕ αποδίδει μεγάλη σημασία στη διατήρηση του δημόσιου προβληματισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για τον λόγο αυτόν κάνει εκτενή χρήση της δημόσιας δήλωσης για να εκθέσει τις ανησυχίες της ή για να χαιρετίσει θετικές εξελίξεις. Οι δηλώσεις προσυπογράφονται με ομοφωνία.

Σε άλλες περιπτώσεις, όταν κρίνει ότι θα είναι αποτελεσματικότερο, η ΕΕ μπορεί να προτιμήσει να προβεί σε διάβημα. Τα διαβήματα ή επίσημες διπλωματικές προσεγγίσεις είναι σημαντικά μέσα κάθε εξωτερικής πολιτικής και χρησιμοποιούνται από την ΕΕ για να εκθέσουν ανησυχίες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα ενώπιον των αρχών των εκτός ΕΕ χωρών. Η ΕΕ προβαίνει τακτικά σε διαβήματα σε όλες τις περιοχές του κόσμου για την προαγωγή της οικουμενικότητας και της ακεραιότητας του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Τα διαβήματα παραδίδονται συνήθως εμπιστευτικά από τους κατά τόπους αντιπροσώπους της ΕΕ.

Τα θέματα που πολύ συχνά καλύπτουν αυτά τα μέσα είναι τα ακόλουθα: η προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι παράνομες κρατήσεις, οι ακούσιες εξαφανίσεις, η θανατική ποινή, τα βασανιστήρια, η προστασία των παιδιών, οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο, οι εκτελέσεις χωρίς δίκη, η ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, το δικαίωμα σε μια δίκαιη δίκη και οι εκλογές.

2.5. Ρήτρες για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει την προσθήκη ρήτρας ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλες τις πολιτικές συμφωνίες-πλαίσια, όπως οι συμφωνίες σύνδεσης και οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας που συνάπτονται με τρίτες χώρες. Η ρήτρα αυτή ορίζει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως περιλαμβάνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, διαπνέουν τις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές των συμβαλλόμενων μερών και συνιστούν ουσιώδες στοιχείο της συμφωνίας. Το 2011 δεν υπογράφηκαν ούτε τέθηκαν σε εφαρμογή νέες συμφωνίες με ρήτρα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το 2011 άρχισαν διαβουλεύσεις σε μία περίπτωση βάσει ρήτρας ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεώρησε ότι η ανταρσία της 1ης Απριλίου 2010 στη Γουινέα-Μπισσάου και ο μετέπειτα διορισμός των πρωτεργατών της σε ανώτερες θέσεις της στρατιωτικής ιεραρχίας αποτελούσαν ιδιαίτερα σοβαρή και κατάφωρη παραβίαση της ρήτρας ανθρωπίνων δικαιωμάτων της συμφωνίας του Κοτονού. Κατά συνέπεια στις 31 Ιανουαρίου 2011 η ΕΕ άρχισε διαβουλεύσεις με τη Γουινέα-Μπισσάου δυνάμει του άρθρου 96 της συμφωνίας του Κοτονού. Κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων τα μέρη συζήτησαν τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να διασφαλισθεί η υπεροχή της πολιτικής εξουσίας, να βελτιωθεί η δημοκρατική διακυβέρνηση, να επιτευχθεί ο σεβασμός της συνταγματικής τάξης και του κράτους δικαίου καθώς και να παταχθούν η ατιμωρησία και το οργανωμένο έγκλημα. Μετά τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Γουινέα-Μπισσάου όσον αφορά τη διεξαγωγή και ολοκλήρωση ανεξάρτητων δικαστικών ερευνών για τις δολοφονίες του Μαρτίου και Ιουνίου 2009, την αποτελεσματική εφαρμογή της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας και την ανανέωση της στρατιωτικής ιεραρχίας ώστε να διασφαλισθεί ο διορισμός στα ανώτερα διοικητικά αξιώματα προσώπων που δεν έχουν εμπλακεί σε αντισυνταγματικές πράξεις ή βιαιοπραγίες, η ΕΕ αποφάσισε να τερματίσει τις διαβουλεύσεις και να αρχίσει και πάλι σταδιακά τη συνεργασία.

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της του Ιουλίου 2011 σχετικά με την εξωτερική διάσταση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, δήλωσε ότι θα επιδίωκε μεταξύ άλλων την ενίσχυση των διμερών αλιευτικών συμφωνιών με την προσθήκη ρήτρας ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλες τις σχετικές συμφωνίες. Κατά συνέπεια οποιαδήποτε παράβαση του θεμελιώδους στοιχείου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών θα είχε ως αποτέλεσμα την αναστολή εφαρμογής της συμφωνίας. Σχετικά πρωτόκολλα έχουν μονογραφηθεί με το Πράσινο Ακρωτήριο, τις Κομόρες, τη Γροιλανδία, τη Γουινέα-Μπισσάου, τον Μαυρίκιο, τη Μοζαμβίκη, το Σάο Τομέ και Πρίνσιπε και τις Σεϋχέλλες.

2.6. Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ) προτάθηκε το 2004. Η ΕΕ προσέφερε στους γείτονές της προνομιακή σχέση, βάσει αμοιβαίας δέσμευσης σε κοινές αξίες (δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα, κράτος δικαίου, χρηστή διακυβέρνηση, οικονομία της αγοράς και βιώσιμη ανάπτυξη).

Η Ανατολική Εταιρική Σχέση (που εγκαινιάστηκε στην Πράγα τον Μάιο του 2009), η Ένωση για τη Μεσόγειο (η Ευρωμεσογειακή σχέση, παλαιότερα γνωστή ως Διαδικασία της Βαρκελώνης, που ξεκίνησε εκ νέου στο Παρίσι τον Ιούλιο του 2009) και η Συνέργεια του Εύξεινου Πόντου (που εγκαινιάστηκε στο Κίεβο τον Φεβρουάριο του 2008) αποτελούν τις τρεις συνιστώσες της ΕΠΓ.

Η υλοποίηση της ΕΠΓ προάγεται και παρακολουθείται από κοινού από τις επιτροπές και υποεπιτροπές που θεσπίστηκαν στον πλαίσιο αυτών των συμφωνιών. Συμφωνήθηκε ότι η υλοποίηση της ΕΠΓ το 2011 θα αποτελούσε το θέμα 12 ανά χώρα εκθέσεων προόδου και δύο περιφερειακών εκθέσεων με αντικείμενο την ανασκόπηση της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και την εταιρική σχέση για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία, καθώς και ένα στατιστικό παράρτημα.

Στη διάρκεια του 2011 η ΕΕ απάντησε γρήγορα και αποφασιστικά σε μια ταχέως μεταλλασσόμενη κατάσταση· ύστερα από χρόνια σχετικής στασιμότητας, η δημοκρατία άπλωσε ρίζες σε γειτονικές χώρες. Η ΕΕ προσάρμοσε την πολιτική και τα μέσα της, προσανατόλισε εκ νέου τα προγράμματα συνδρομής της και κατέστησε διαθέσιμη τεχνική στήριξη ώστε να διευκολύνει τη δημοκρατική μετάβαση, ενώ επίσης χορήγησε επιπλέον πόρους σε γειτονικές χώρες.

Η ΕΕ ενέτεινε την πολιτική της δέσμευση τόσο στην Ανατολική όσο και στη Νότια Γειτονία. Στην ανατολή, η δεύτερη σύνοδος κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (Βαρσοβία, Σεπτέμβριος 2011) προέβη σε απολογισμό των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων από την έναρξη της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και ταυτόχρονα επιβεβαίωσε τις πολιτικές δεσμεύσεις της ΕΕ και των ανατολικών εταίρων της σχετικά με την εμβάθυνση της πολιτικής σύνδεσης και της οικονομικής ολοκλήρωσης. Στη Νότια Γειτονία, ύστερα από πρόταση της Υπατης Εκπροσώπου, το Συμβούλιο διόρισε Ειδικό Εκπρόσωπο για την περιοχή της Νότιας Μεσογείου ώστε να αναπτυχθεί ο διάλογος με τις χώρες που βρίσκονται σε διαδικασία μετάβασης, να κλιμακωθεί η κινητοποίηση της ΕΕ και των κρατών μελών και να εξασφαλιστεί ο συντονισμός με τους διεθνείς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και τον ιδιωτικό τομέα.

Στις 8 Μαρτίου 2011 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση «Εταιρική σχέση με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία» με σκοπό να απαντήσει αμέσως στα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης. Στην ανακοίνωση τονίζεται η σημασία των υψηλότερων προτύπων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και την υπεύθυνη διαχείριση.

Στις 25 Μαΐου 2011 εκδόθηκε κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει». Η νέα πολιτική βασίζεται στην αμοιβαία υπευθυνότητα και την κοινή δέσμευση στις παγκόσμιες αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, ενώ παράλληλα περιλαμβάνει πολύ υψηλότερο επίπεδο διαφοροποίησης. Η ΕΕ είχε ως στόχο να ανταποκριθεί στην Αραβική Άνοιξη και να στείλει ένα σαφές μήνυμα αλληλεγγύης και υποστήριξης στους λαούς της νότιας Μεσογείου, καθώς επίσης και να ανταποκριθεί στα αιτήματα των ανατολικών γειτόνων της ΕΕ όσον αφορά τη στενότερη πολιτική σύνδεση και τη βαθύτερη οικονομική ολοκλήρωση.

Προκειμένου να στηρίξει τη δημοκρατική μετάβαση η ΕΕ ενέτεινε τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης και επιδίωξε συνέργειες με την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης προσφέροντας «καθεστώς εταίρου για τη δημοκρατία» στα κοινοβούλια των χωρών της νότιας Μεσογείου. Ένα πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από τον προϋπολογισμό της ΕΕ επιτρέπει στη Νότια Γειτονία της ΕΕ να εκμεταλλευτεί την αναγνωρισμένη εμπειρία του Συμβουλίου της Ευρώπης σε ό,τι αφορά τη συνταγματική μεταρρύθμιση, τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και τα εκλογικά συστήματα. Η ΕΕ ανέπτυξε πλήρη αποστολή παρακολούθησης των εκλογών στην Τυνησία και απέστειλε εκλογικούς εμπειρογνώμονες στο Μαρόκο. Παρείχε τεχνική βοήθεια στην αιγυπτιακή Ανώτατη Εκλογική Επιτροπή και υποστήριξε την εκπαίδευση των εκλογέων και των εγχώριων παρατηρητών μέσω οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Η ΕΕ απευθύνεται ολοένα και περισσότερο στην κοινωνία των πολιτών. Στην Ανατολική Γειτονία οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα συμπληρώθηκαν με κοινά σεμινάρια της κοινωνίας των πολιτών. Το Φόρουμ της Κοινωνίας των Πολιτών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης συνεδρίασε τον Νοέμβριο στο Πόζναν, πριν από τη σύνοδο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Ως συνέχεια της επανεξέτασης της ΕΠΓ που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2011, ο μηχανισμός για την κοινωνία των πολιτών δημιουργήθηκε τον Σεπτέμβριο με προϋπολογισμό 66 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2011-2013.

Προκειμένου να στηρίξει την ελευθερία της έκφρασης, η ΕΕ δρομολόγησε τη «Στρατηγική κατά της αποσύνδεσης» με στόχο την παροχή συνδρομής σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή μεμονωμένους πολίτες προκειμένου να καταστρατηγήσουν αυθαίρετες διαταραχές της πρόσβασης σε τεχνολογίες ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

Η ΕΕ συνέχισε να κλιμακώνει τις προσπάθειές της για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των γυναικών σε ολόκληρη την περιοχή και την εξασφάλιση ότι η ισότητα μεταξύ των φύλων εντάσσεται σε όλες τις σχετικές δράσεις συνεργασίας. Οι γυναίκες αποτέλεσαν βασικούς παράγοντες της Αραβικής Άνοιξης και δεν θα πρέπει να παραμεριστούν στους μετασχηματισμούς που θα ακολουθήσουν.

Η ΕΕ αύξησε τις προσπάθειές της να προωθήσει σε ολόκληρη τη Γειτονία την ανάγκη να συγκροτηθεί μια αποτελεσματική και ανεξάρτητη δικαστική εξουσία ώστε να εξασφαλίζεται το δικαίωμα των πολιτών σε μια δίκαιη δίκη και να συνεχιστεί η καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η ΕΕ χορήγησε ανθρωπιστική βοήθεια μέσω ομάδων της ECHO (υπηρεσία ανθρωπιστικής βοήθειας και πολιτικής προστασίας της ΕΕ) που ήταν παρούσες στη μεθόριο Τυνησίας-Λιβύης καθώς και στην ανατολική Λιβύη, με σκοπό να αξιολογήσουν τις ανθρωπιστικές ανάγκες και την κατάσταση συνολικά. Για την ανθρωπιστική βοήθεια σε όσους επλήγησαν περισσότερο στη Λιβύη και τις γειτονικές χώρες (Τυνησία, Αίγυπτος) διατέθηκε ανθρωπιστική βοήθεια ύψους 40 εκατ. ευρώ. Στις 15 Μαΐου η συνολική συμβολή της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κράτη μέλη) ανερχόταν σε σχεδόν 103 εκατ. ευρώ.

Προκειμένου να στηρίξει οικονομικά τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στις χώρες-εταίρους, η ΕΕ διοχέτευσε 600 εκατ. ευρώ υπάρχουσας χρηματοδότησης στη Νότια Γειτονία προς προγράμματα δημιουργίας θεσμών σε τομείς όπως η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και η καταπολέμηση της διαφθοράς. Επίσης διατέθηκαν πρόσθετοι πόροι από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η ανακοίνωση του Μαΐου πρότεινε να αφιερωθούν πρόσθετοι πόροι ύψους ως και 1,24 δισεκατομμυρίου ευρώ στη στήριξη της υλοποίησης της νέας προσέγγισης.

Τον Δεκέμβριο του 2011 η Επιτροπή εξέδωσε τη νομοθετική πρόταση για το νέο χρηματοδοτικό μέσο, το Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας (ΕΜΓ), που θα αντικαταστήσει το υπάρχον Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ΕΜΓΕΣ) από το 2014. Το μέσο αυτό θα ενισχύσει περαιτέρω τον δεσμό ανάμεσα στην πολιτική και τη βοήθεια, θα εισαγάγει περισσότερη διαφοροποίηση στα χρηματοδοτικά κονδύλια που χορηγούνται στις χώρες-εταίρους με μια δυναμική βασιζόμενη στα κίνητρα και θα περιλαμβάνει απλοποιημένες διατάξεις για τη διασυνοριακή συνεργασία στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

2.7. Δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR)

Το 2011 πραγματοποιήθηκαν δύο παγκόσμιες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων δυνάμει του EIDHR, με στόχους: i) την παροχή στήριξης σε ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που επιδιώκουν την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στις χώρες και τις περιοχές όπου τα εν λόγω δικαιώματα και ελευθερίες κινδυνεύουν περισσότερο και όπου οι υπερασπιστές τους είναι πλέον ευάλωτοι (15,8 εκατ. ευρώ)· ii) την ενίσχυση του ρόλου των δικτύων της κοινωνίας των πολιτών στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατικής μεταρρύθμισης και τη στήριξη δράσεων κατά της θανατικής ποινής (21,6 εκατ. ευρώ). Τα αποτελέσματα των δύο αυτών προσκλήσεων θα δημοσιοποιηθούν την άνοιξη του 2012.

Σε τοπικό επίπεδο 90 περίπου αντιπροσωπίες της ΕΕ πραγματοποίησαν τοπικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (στο πλαίσιο του ειδικού σχεδίου στήριξης για τη χώρα – CBSS) συνολικού ύψους 64,8 εκατ. ευρώ με στόχο τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες τους σε προκαθορισμένους τομείς προτεραιότητας. Επιπλέον το EIDHR αντέδρασε στην Αραβική Άνοιξη διαθέτοντας χωρίς καθυστέρηση πάνω από 6 εκατ. ευρώ για CBSS στην Τυνησία, την Αίγυπτο και τη Λιβύη.

Η ΕΕ εξακολουθεί να είναι ο κατ' εξοχήν χορηγός των προσπάθειών που καταβάλλουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε ολόκληρο τον κόσμο για την κατάργηση της θανατικής ποινής. Το 2011 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που προωθούν την κατάργησή της συνέβαλαν στην επίτευξη σημαντικών αποτελεσμάτων, όπως η κατάργηση της θανατικής ποινής στο Ιλινόις. Διάφορες δραστηριότητες άσκησης πιέσεων, υπεράσπισης, έρευνας, διεξαγωγής εκστρατειών, παροχής νομικών συμβουλών και εκπαίδευσης πραγματοποιήθηκαν από εταίρους του EIDHR σε όλο τον κόσμο.

Δύο σημαντικές διακυβερνητικές διασκέψεις στο Κιγκάλι και τη Ρώμη, που διοργανώθηκαν και οι δύο από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με χρηματοδότηση του EIDHR, έδωσαν νέα ώθηση στον διάλογο για την κατάργηση της θανατικής ποινής, ενόψει της ψηφοφορίας στη ΓΣΗΕ σχετικά με το μορατόριουμ για τη θανατική ποινή που θα λάβει χώρα το 2012. Μέσω του EIDHR η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι τρίτες χώρες και η κοινωνία των πολιτών μπορούν να συνεργάζονται ώστε να επιτύχουν τον σταδιακό περιορισμό και την κατάργηση της θανατικής ποινής παγκοσμίως.

Όσον αφορά την καταπολέμηση των βασανιστηρίων από την ΕΕ, το 2011 το EIDHR στήριξε νέες δράσεις της κοινωνίας των πολιτών στον τομέα της πρόληψης των βασανιστηρίων και της αποκατάστασης των θυμάτων βασανιστηρίων. Ο στόχος ήταν να ενισχυθεί η πολιτική της ΕΕ και ιδίως η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τα βασανιστήρια που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2011. Η σημαντική χρηματοδότηση των σχεδίων βοήθησε στη στήριξη της αποκατάστασης των θυμάτων βασανιστηρίων και των θυμάτων ακούσιων εξαφανίσεων, τη βελτίωση της παγκόσμιας γνώσης όσον αφορά τα γενεσιουργά αίτια των βασανιστηρίων και την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Διεθνούς Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων (OPCAT). Στη Σρι Λάνκα και το Νεπάλ, λ.χ., δρομολογήθηκαν ειδικά σχέδια για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των κρατικών αξιωματούχων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης στους κόλπους της αστυνομίας και του στρατού. Σε άλλα μέρη του κόσμου εφαρμόστηκαν σχέδια για την ενίσχυση των μηχανισμών έρευνας, ενημέρωσης και έγκαιρης προειδοποίησης στον τομέα των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης (Γουινέα, Μεξικό και Ρωσία). Το EIDHR χρηματοδότησε επίσης τη συνεργασία μεταξύ ιατρικών και νομικών εμπειρογνομόνων για την τεκμηρίωση υποθέσεων βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής και ταπεινωτικής μεταχείρισης στις Φιλιππίνες. Υποστηρίχθηκε η προώθηση της καθιέρωσης εθνικών μηχανισμών πρόληψης και προσφέρθηκε δικαστική συνδρομή σε υποθέσεις βασανιστηρίων και για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας παγκοσμίως. Από κοινού με το Διεθνές Κέντρο για την αποκατάσταση των θυμάτων βασανιστηρίων (IRCT) και την Παγκόσμια Οργάνωση κατά των Βασανιστηρίων (OMCT), το EIDHR βοήθησε επίσης στην υπεράσπιση και τη στήριξη των θυμάτων βασανιστηρίων και των θυμάτων ακούσιων εξαφανίσεων στη μετά τον Καντάφι Λιβύη.

Το EIDHR συνέχισε να χρηματοδοτεί το 2011 το Ευρωπαϊκό Διαπανεπιστημιακό Κέντρο της Βενετίας και το Ευρωπαϊκό Master's στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του εκδημοκρατισμού καθώς και ανάλογα περιφερειακά προγράμματα στα Βαλκάνια (Πανεπιστήμιο του Σεράγεβο), την Αφρική (Πανεπιστήμιο της Πραιτώριας), τη Λατινική Αμερική (Universidad Nacional De General San Martin στο Μπουένος Άιρες) και την περιοχή της Ασίας-Ειρηνικού (Πανεπιστήμιο του Σίδνεϊ).

Το 2011 πραγματοποιήθηκαν διάφορες δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση του διεθνούς και περιφερειακού πλαισίου προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δικαιοσύνης, του κράτους δικαίου και της προαγωγής της δημοκρατίας. Στηρίχθηκε η Γραμματεία του Φόρουμ των Κρατών του Ειρηνικού ώστε να παράσχει συνδρομή στις νησιωτικές χώρες του Φόρουμ (FIC) για την επικύρωση και την εφαρμογή των βασικών συμβάσεων του ΟΗΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του Καταστατικού της Ρώμης του ΔΠΔ, ώστε να αυξηθούν η ευαισθητοποίηση και η κατανόηση της σχέσης μεταξύ ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανάπτυξης και να αυξηθεί η εθνική ικανότητα των FIC για την ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις οικείες κυβερνητικές πολιτικές και προγράμματα ανάπτυξης.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης έλαβε απτή στήριξη για δύο σχέδια με στόχους: i) την ενίσχυση των εθνικών ικανοτήτων της Αρμενίας, του Αζερμπαϊτζάν, της Γεωργίας, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της Ουκρανίας προκειμένου να προστατεύουν αποτελεσματικότερα τα ανθρώπινα δικαιώματα, με την αύξηση των γνώσεων και δεξιοτήτων όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη· ii) τη στήριξη των εκπαιδευτικών πολιτικών στον τομέα της δημοκρατικής αγωγής του πολίτη και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Καζαχστάν.

Προκειμένου να διασφαλισθεί ο σεβασμός των διεθνών προτύπων για τη διεξαγωγή δίκαιων δικών ώστε να αποδοθεί δικαιοσύνη στα θύματα των Κόκκινων Χμερ, στηρίχθηκαν επίσης τα Έκτακτα Τμήματα του Δικαστηρίου της Καμπότζης (ECCC) μέσω συνεισφοράς στον προϋπολογισμό λειτουργίας του Δικαστηρίου.

Με τη χρηματοδοτική στήριξη του EIDHR διοργανώθηκαν το 2011 δώδεκα σεμινάρια της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε χώρες όπως η Κολομβία, το Μπανγκλαντές, η Αρμενία και το Τατζικιστάν, προς συμπλήρωση των ετήσιων πολιτικών διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το τρίτο σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Αφρικανικής Ένωσης διεξήχθη τον Νοέμβριο στις Βρυξέλλες.

Τέλος η στήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρέμεινε προτεραιότητα του EIDHR κατά τη διάρκεια του 2011. Το EIDHR, δυνάμει του ταμείου έκτακτης ανάγκης για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που βρίσκονται σε κίνδυνο, χορήγησε διάφορες μικρές επιχορηγήσεις ως συνδρομή σε άτομα και οργανώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προκειμένου να αγοράσουν υλικό προστασίας, ασφάλειας και ΤΠ και άλλο υλικό απαραίτητο για το έργο τους, να καλύψουν τις αμοιβές δικηγόρων και τα ιατρικά έξοδα και έξοδα αποκατάστασης των ακτιβιστών που έχουν υποστεί βασανιστήρια και κακομεταχείριση, καθώς και να μεριμνήσουν για την επείγουσα μετεγκατάσταση υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που βρίσκονται σε κίνδυνο σε ασφαλείς τόπους. Επίσης το 2011 εκπονήθηκε μελέτη χαρτογράφησης για προγράμματα παροχής καταφυγίου σε υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που βρίσκονται σε κίνδυνο, ως πρώτο βήμα για τη στήριξη της μελλοντικής θέσπισης πρωτοβουλίας της ΕΕ για την προσωρινή μετεγκατάσταση των ακτιβιστών που βρίσκονται σε κίνδυνο και χρειάζονται ασφαλές καταφύγιο.

2.8. Αναθεώρηση της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Στις 12 Δεκεμβρίου 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κοινή ανακοίνωση που παρουσιάστηκε από την Ύπατη Εκπρόσωπο με τίτλο «Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία στο επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ – Προς μια αποτελεσματικότερη προσέγγιση». Η ανακοίνωση αυτή ήταν αποτέλεσμα μιας μακρόχρονης διαδικασίας που ξεκίνησε με τις συζητήσεις κατά τη συνεδρίαση τύπου Gymnich (άτυπη συνεδρίαση) στην Κόρδοβα τον Μάρτιο του 2010. Η ανακοίνωση βασίστηκε στις εργασίες που πραγματοποιήθηκε προηγουμένως σε άτυπες συνεδριάσεις στη Μαδρίτη, την Bruges, τη Βουδαπέστη και τη Βαρσοβία, καθώς και σε συστάσεις που παρουσίασαν διάφοροι ενδιαφερόμενοι παράγοντες μέσω του Φόρουμ ΕΕ-ΜΚΟ.

Σκοπός της ανακοίνωσης, όπως αναφέρεται στις πρώτες παραγράφους, ήταν «να ξεκινήσει συζήτηση με τα άλλα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα για τους τρόπους με τους οποίους θα καταστεί η εξωτερική πολιτική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία περισσότερο δραστήρια, συνεκτική και αποτελεσματική». Αυτό είναι επακόλουθο της υπόσχεσης στη Συνθήκη της Λισαβόνας να τεθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου στο επίκεντρο κάθε είδους εξωτερικής δράσης και να εξασφαλιστεί η συνέπεια ανάμεσα στους διάφορους τομείς της εξωτερικής δράσης και της εφαρμογής των αρχών της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.

Όπως αναφέρεται, πρωταρχικός στόχος της ΕΕ είναι «η πρόληψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και, όπου σημειώνονται παραβιάσεις, η πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη και σε ένδικο μέσο, και η διασφάλιση της λογοδοσίας των υπαίτιων». Με σκοπό να λειτουργήσει πιο αποτελεσματικά η Ένωση στον τομέα αυτό, η ανακοίνωση προσδιορίζει ένα όραμα του τρόπου με τον οποίο η ΕΕ θα διευρύνει, θα εμβαθύνει και θα καταστήσει πιο αποδοτική τη δράση της στη διεθνή σκηνή. Με τον τρόπο αυτό επαναλαμβάνει τη δέσμευση της ΕΕ στην έννοια της οικουμενικότητας, του αλληλένδετου και του αδιαιρέτου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων – πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών.

Η ανακοίνωση προτείνει δράση σε τέσσερις τομείς:

α) Αναθεώρηση του τρόπου υλοποίησης: αποτελεσματική και ειδικά προσαρμοσμένη δράση

Στόχος είναι να βρεθεί ισορροπία ανάμεσα στην παραδοσιακή προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω στον καθορισμό πολιτικής και προτεραιοτήτων με ειδικά προσαρμοσμένες προσεγγίσεις που λαμβάνουν υπόψη τις συνθήκες στις οποίες πρέπει να εφαρμοστεί η πολιτική. Ένας τρόπος να πραγματοποιηθεί αυτό είναι μέσω της ανάπτυξης στρατηγικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα για την κάθε χώρα ξεχωριστά. Ένα άλλος είναι μέσω μιας προσέγγισης που βασίζεται σε εκστρατείες, π.χ. με αντικείμενο τα τρία θέματα που πρότεινε η Ύπατη Εκπρόσωπος: μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, δικαιώματα των γυναικών και δικαιώματα του παιδιού. Αυτές οι προσαρμοσμένες μέθοδοι εργασίες συνδέονται με την προσέγγιση που υιοθετήθηκε από την ευρωπαϊκή Γειτονία και πέρα απ' αυτήν μετά τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης. Εξαρτώνται από μια σημαντική συστηματική εταιρική σχέση με την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

β) Συντονισμένη προσέγγιση της πολιτικής

Στόχος είναι να επιτευχθεί σφαιρική συνοχή πολιτικής με τη σύνθεση διαφορετικών τομέων πολιτικής που ορισμένες φορές ίσως λειτουργούσαν με έναν βαθμό αυτονομίας: εμπορική πολιτική, πρόληψη των συγκρούσεων, διαχείριση κρίσεων, καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς και ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη.

Την κατευθυντήρια αρχή προσδιόρισε ο Kofi Annan, ο οποίος έγραψε στην έκθεση «Μεγαλύτερη ελευθερία»: «Δεν θα απολαμβάνουμε ανάπτυξη χωρίς ασφάλεια, δεν θα απολαμβάνουμε ασφάλεια χωρίς ανάπτυξη και δεν θα απολαμβάνουμε κανένα από αυτά χωρίς σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Αυτό σημαίνει ότι όλα τα μέσα της ΕΕ, από την αναπτυξιακή συνεργασία μέχρι τις ρήτρες περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις συμφωνίες, πρέπει να χρησιμοποιούνται με συνεκτικό και συνεπή τρόπο.

γ) Ανάπτυξη ισχυρών εταιρικών σχέσεων

Αυτό καλύπτει τις πολυμερείς, περιφερειακές και διμερείς εταιρικές σχέσεις. Σκοπός είναι να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος του διαλόγου, να διαμορφωθούν οι όροι της διεθνούς συζήτησης μέσω ορθά σχεδιασμένης διπλωματίας.

δ) Αξιοποίηση του συλλογικού ειδικού βάρους της Ευρώπης

Η αρχή αυτή επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι όλες οι προσπάθειες της ΕΕ συνεχίζουν να ακολουθούν την ίδια κατεύθυνση. Ξεκινά με την εξασφάλιση ότι παρέχεται κατάρτιση σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία σε όλο το προσωπικό που εμπλέκεται στην πολιτική αυτή. Πέραν τούτου περιλαμβάνει την επανεξέταση του τρόπου επικοινωνίας της ΕΕ με τον ευρύτερο κόσμο. Αυτό προεικονίζει τον πιθανό διορισμό ενός Ειδικού Εκπροσώπου της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Στις 13 Δεκεμβρίου η ανακοίνωση παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από την Ύπατη Εκπρόσωπο Catherine Ashton. Έτσι άνοιξε ο δρόμος για μια διαδικασία ανταλλαγών, τόσο εντός όσο και μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ σε ό,τι αφορά μια πιο αποτελεσματική και ολοκληρωμένη προσέγγιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Η διαδικασία αυτή πρόκειται να ολοκληρωθεί το 2012.

Σημ. Η ανακοίνωση πρότεινε ότι, προκειμένου να παρακολουθεί την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων, η ΕΕ οφείλει να εκθέτει τις επιδόσεις της στην ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο. Έτσι θα δοθεί η ευκαιρία σε όλους τους παράγοντες που εμπλέκονται με την πολιτική της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο της δράσης της ΕΕ και να συνεισφέρουν στον καθορισμό των μελλοντικών προτεραιοτήτων. Ως αποτέλεσμα υπάρχει περίπτωση να αναθεωρηθεί η διάρθρωση της παρούσας έκθεσης πριν από την επόμενη έκδοση.

3. ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Θεματικά ζητήματα που σχετίζονται με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ

3.1. Θανατική ποινή

Η θέση της ΕΕ έναντι της θανατικής ποινής είναι απόλυτη και βάσει αρχών· η δε ΕΕ είναι βασικός πρωταγωνιστής κατά της θανατικής ποινής παγκοσμίως.

Η ΕΕ θεωρεί ότι η κατάργηση της εσχάτης των ποινών συμβάλλει στην ενίσχυση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και την προοδευτική ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κρίνει ότι η εσχάτη των ποινών είναι σκληρή και απάνθρωπη και ότι δεν αποτρέπει την εγκληματική συμπεριφορά. Οποιαδήποτε δε δικαστική πλάνη – αναπόφευκτη σε κάθε δικαιοδοτικό σύστημα – είναι αμετάκλητη. Εκεί όπου υφίσταται ακόμη η θανατική ποινή, η ΕΕ κάνει έκκληση ώστε να περιορισθεί προοδευτικά η χρήση της και ζητεί επιμόνως να εκτελείται σύμφωνα με τις διεθνείς ελάχιστες προδιαγραφές. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ ως προς τη θανατική ποινή, οι οποίες αναθεωρήθηκαν το 2008, παραμένουν το κύριο μέσο για συστηματική δράση της ΕΕ έναντι των χωρών εκτός ΕΕ.

Καθώς η δράση της στον τομέα αυτόν αποτελεί βασική προτεραιότητα της εξωτερικής της πολιτικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ εξακολουθεί να χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα εργαλεία της στους τομείς της διπλωματίας και της συνεργασίας για την κατάργηση της θανατικής ποινής.

Για να σηματοδοτήσουν την Ευρωπαϊκή Ημέρα κατά της Θανατικής Ποινής και την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Θανατικής Ποινής στις 10 Οκτωβρίου, η ΕΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης εξέδωσαν κοινή δήλωση στην οποία επαναβεβαιώνουν την εναντίωσή τους στη χρήση της εσχάτης των ποινών σε οποιαδήποτε περίπτωση, καθώς και τη δέσμευσή τους για την κατάργηση της θανατικής ποινής παγκοσμίως. Η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέδωσε δελτίο Τύπου στο οποίο δήλωνε «Αναλαμβάνω διαρκή προσωπική ευθύνη, παράλληλα με εκείνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την κατάργηση της θανατικής ποινής, που δεν έχει καμία θέση στον σύγχρονο κόσμο». Οι αντιπροσωπίες της ΕΕ ανά τον κόσμο υπενθύμισαν την ημέρα αυτή σε διάφορα σεμινάρια, συνεντεύξεις Τύπου, εκθέσεις και εκδηλώσεις.

Το 2011 η ΕΕ επικρότησε την ανακοίνωση της κατάργησης της θανατικής ποινής στην αμερικανική πολιτεία του Ιλινόις, από τις 11 Μαρτίου 2011. Η ΕΕ επικρότησε επίσης την απόφαση που έλαβε η αιθιοπική κυβέρνηση στις 30 Ιουνίου 2011 να διατηρήσει το ισχύον μορατόριουμ για τις εκτελέσεις. Αντιθέτως η ΕΕ αποδοκίμασε τη συνεχιζόμενη ευρεία χρήση της θανατικής ποινής σε άλλες αμερικανικές πολιτείες και μέρη του κόσμου. Η προσοχή της εστράφη ιδίως προς το Ιράν και τις ΗΠΑ, αλλά και σε πολλές άλλες χώρες έγιναν δηλώσεις και διαβήματα με βάση τις ελάχιστες προδιαγραφές που ορίζουν το διεθνές δίκαιο και οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τη θανατική ποινή.

Η ΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει την αντίθεσή της προς τη θανατική ποινή σε όλα τα αρμόδια φόρουμ και ειδικότερα στον ΟΗΕ, τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Στο πλαίσιο του ΟΑΣΕ, η ΕΕ εξέφρασε με διάφορες δηλώσεις της την έντονη απογοήτευσή της για τις εκτελέσεις στις ΗΠΑ καθώς και την αντίθεσή της προς τη χρήση της εσχάτης των ποινών σε όλες τις υποθέσεις και υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, ζήτησε δε να εφαρμοσθεί παγκόσμιο μορατόριουμ ως πρώτο βήμα προς την κατάργηση της ποινής αυτής παγκοσμίως, σύμφωνα με τα ψηφίσματα που εξέδωσε η Γενική Συνέλευση των ΗΕ το 2007, το 2008 και το 2010 (δηλώσεις της ΕΕ στο Μόνιμο Συμβούλιο του ΟΑΣΕ της 2ας και 10ης Ιουνίου, της 1ης και 22ας Σεπτεμβρίου, της 10ης Νοεμβρίου και της 1ης Δεκεμβρίου).

Η ΕΕ αποδοκίμασε επίσης την επιβολή θανατικών ποινών στη Λευκορωσία στο Μόνιμο Συμβούλιο του ΟΑΣΕ της 15ης Δεκεμβρίου 2011. Αντιθέτως η ΕΕ επικρότησε την κατάργηση της θανατικής ποινής στην αμερικανική πολιτεία του Ιλινόις (η δήλωση της Υπατης Εκπροσώπου εξ ονόματος της ΕΕ της 11ης Μαρτίου 2011 επαναλήφθηκε στο Μόνιμο Συμβούλιο του ΟΑΣΕ της 17ης Μαρτίου).

Η ΕΕ εξακολουθεί να είναι ο κατ' εξοχήν χορηγός των προσπαθειών που καταβάλλουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε ολόκληρο τον κόσμο για την κατάργηση της θανατικής ποινής. Η κατάργηση της θανατικής ποινής συνιστά θεματική προτεραιότητα στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR). Τον Ιούνιο του 2011 προκηρύχθηκε νέα παγκόσμια πρόσκληση υποβολής προτάσεων, με κονδύλι 7 εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια διάφορες νέες δράσεις με στόχο την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τη θανατική ποινή θα χρηματοδοτηθούν το 2012. Στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων σχεδίων, το 2011 η δυναμική κοινωνία των πολιτών για την κατάργηση της θανατικής ποινής βοήθησε στην επίτευξη σημαντικών αποτελεσμάτων, όπως η κατάργηση της ποινής αυτής στο Ιλινόις. Δύο σημαντικές διακυβερνητικές διασκέψεις στο Κιγκάλι και τη Ρώμη, που διοργανώθηκαν και οι δύο από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με χρηματοδότηση του EIDHR, έδωσαν νέα ώθηση στον διάλογο για την κατάργηση της θανατικής ποινής, ενόψει της ψηφοφορίας στη ΓΣΗΕ σχετικά με το μορατόριουμ για τη θανατική ποινή που θα λάβει χώρα το 2012. Διάφορες δραστηριότητες άσκησης πιέσεων, υπεράσπισης, έρευνας, διεξαγωγής εκστρατειών, παροχής νομικών συμβουλών και εκπαίδευσης πραγματοποιήθηκαν από εταίρους του EIDHR σε όλο τον κόσμο.

Ο κατάλογος των αντικειμένων που υπόκεινται σε ελέγχους κατά την εξαγωγή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 σχετικά με το εμπόριο αντικείμενων τα οποία είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή ή για βασανιστήρια τροποποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2011, ώστε να καλύπτει τη νατριούχο θειοπεντάλη και παρόμοιες ουσίες που χρησιμοποιούνται για θανατηφόρες ενέσεις.

Περιπτωσιολογική μελέτη

Η ΕΕ παρακολούθησε στενά την υπόθεση του Troy Davis, ενός Αμερικανού πολίτη που καταδικάστηκε σε θάνατο το 1991 στην πολιτεία της Γεωργίας, και παρενέβη με διάφορες ευκαιρίες για το θέμα αυτό από το 2008. Ο Troy Davis καταδικάστηκε για τον φόνο του αστυνομικού Mark Allen McPhail. Η καταδίκη αυτή δεν στηρίχθηκε σε υλικά αποδεικτικά στοιχεία, αλλά μόνο σε μαρτυρικές καταθέσεις, και στο διάστημα μετά τη δίκη επτά από τους εννέα μάρτυρες κατηγορίας ανασκεύασαν την κατάθεσή τους. Και όμως στις 28 Μαρτίου 2011 το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ απέρριψε την προσφυγή του κ. Davis. Η εκτέλεση του κ. Davis έλαβε χώρα την Τετάρτη 21 Σεπτεμβρίου 2011. Η Υπατη Εκπρόσωπος Ashton εξέφρασε με δήλωσή της «βαθιά απογοήτευση» για την εκτέλεση και υπενθύμισε ότι η ΕΕ είχε ζητήσει επανειλημμένα τη μετατροπή της ποινής του κ. Davis, «λόγω σημαντικών και σοβαρών αμφιβολιών που δεν έπαυσαν να κηλιδώνουν τα αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων καταδικάστηκε ο κ. Davies.»

3.2. Βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα βασανιστήρια, η ΕΕ διατήρησε τον ηγετικό της ρόλο και την παγκόσμια δράση της για την καταπολέμηση των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας με την ανάληψη πρωτοβουλιών σε διεθνή φόρουμ, με διμερή διαβήματα προς χώρες εκτός της ΕΕ, με τη βελτιωμένη τοπική εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών και με την παροχή ουσιαστικής στήριξης για σχέδια οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στον τομέα αυτόν. Αναθεωρημένη μορφή των κατευθυντήριων γραμμών εγκρίθηκε από την Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα (COHOM).

Κατά την 66η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ (ΓΣΗΕ) τα κράτη μέλη της ΕΕ συνεισηγήθηκαν ένα ψήφισμα που καταδίκασε κάθε μορφή βασανιστηρίων και άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, μεταξύ άλλων μέσω του εκφοβισμού. Το ψήφισμα προτάθηκε από τη Δανία και εκδόθηκε με συναίνεση. Σε δηλώσεις της κατά τη σύνοδο της ΓΣΗΕ η ΕΕ δήλωσε ότι η απόφαση εξέφραζε την αξία που αποδίδει η διεθνής κοινότητα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Επιπλέον η Συνέλευση καταδίκασε οποιαδήποτε ενέργεια για τη νομιμοποίηση, την έγκριση ή την αποδοχή βασανιστηρίων υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, μεταξύ άλλων για λόγους εθνικής ασφάλειας ή μέσω δικαστικών αποφάσεων, και κάλεσε τα κράτη να εξασφαλίσουν τη λογοδοσία για όλες αυτές τις πράξεις.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ συνεισηγήθηκαν επίσης το ψήφισμα με τίτλο «Βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία: θητεία του Ειδικού Εισηγητή του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ» τον Μάρτιο του 2011. Το ψήφισμα περιλάμβανε απόφαση σχετικά με την παράταση της θητείας του Ειδικού Εισηγητή για τα βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία επί τρία ακόμη έτη.

Στην ετήσια δήλωσή της επ' ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας για τη στήριξη των θυμάτων βασανιστηρίων στις 26 Ιουνίου 2011, η ΕΕ υπογράμμισε την προτεραιότητα που αποδίδει στην παγκόσμια εξάλειψη των βασανιστηρίων και στην πλήρη αποκατάσταση των θυμάτων βασανισμού, και επανέλαβε ότι τα κράτη οφείλουν να λάβουν μόνιμα, αποφασιστικά και αποτελεσματικά μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση κάθε πράξης βασανισμού ή άλλης μορφής σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η ΕΕ υπογράμμισε την εξέχουσα σημασία που αποδίδει στον ρόλο του ΟΗΕ όσον αφορά την καταπολέμηση των βασανιστηρίων και την υποστήριξη των θυμάτων και επισήμανε την υποστήριξή της προς τον Ειδικό Εισηγητή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια, το Εθελοντικό Ταμείο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα θύματα βασανισμού, την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (OHCHR), την Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων (UNCAT) και προς άλλους μηχανισμούς που προσφέρουν πολύτιμη συμβολή στον τομέα αυτόν, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων (CPT) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα βασανιστήρια, η ΕΕ εξακολούθησε ενεργά να συζητά με χώρες εκτός ΕΕ τις ανησυχίες της όσον αφορά τα βασανιστήρια, μέσω πολιτικού διαλόγου και διαβημάτων. Κατά τις επαφές αυτές – εμπιστευτικές ή δημόσιες, ανάλογα με την περίπτωση – εξετάζονται τόσο ζητήματα βασανιστηρίων και ατομικές περιπτώσεις που αφορούν συγκεκριμένες χώρες όσο και ευρύτερα ζητήματα. Το 2011 η ΕΕ συνέχισε να εξετάζει μεμονωμένες περιπτώσεις σε ορισμένες χώρες. Η ΕΕ έθιξε συστηματικά την κατάσταση των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης στους τακτικούς της διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρες εκτός ΕΕ.

Πάνω από 60 αντιπροσωπίες της ΕΕ σε όλο τον κόσμο εντόπισαν την καταπολέμηση των βασανιστηρίων ως τομέα προτεραιότητας και οι περισσότερες από αυτές καθόρισαν επίσης συγκεκριμένες δράσεις προς εφαρμογή στις χώρες υποδοχής τους. Η ΕΕ συνέχισε το σύστημά της των τακτικών εμπιστευτικών εκθέσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων σχετικά με τα βασανιστήρια, τις οποίες καταρτίζουν οι αρχηγοί αποστολής σε χώρες εκτός ΕΕ. Η ΕΕ προέβη σε ορισμένες δηλώσεις αναφορικά με τα βασανιστήρια, και στο πλαίσιο πολυμερών φόρουμ όπως τα Ηνωμένα Έθνη και ο ΟΟΣΑ, και διερεύνησε τρόπους και μέσα καλύτερου συντονισμού με την UNCAT και την Υποεπιτροπή του ΟΗΕ για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (SPT).

Τα κράτη μέλη της ΕΕ βρίσκονται στο μικροσκόπιο της διεθνούς κοινότητας όσον αφορά τη συμμόρφωσή τους με τα διεθνή και περιφερειακά νομοθετήματα στον τομέα των βασανιστηρίων και λοιπών μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν απευθύνει από κοινού διαρκή πρόσκληση προς όλες τις ειδικές διαδικασίες του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια.

Η έμφαση που αποδίδει η ΕΕ στη δράση καταπολέμησης των βασανιστηρίων εκφράζεται με τη σημαντική χρηματοδότηση που παρέχει σε σχέδια παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών παγκοσμίως. Το 2011 το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (EIDHR) στήριξε νέες δράσεις της κοινωνίας των πολιτών στον τομέα της πρόληψης των βασανιστηρίων καθώς και της αποκατάστασης των θυμάτων τους. Με τα θέματα που έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων επιδιώκεται να ενισχυθεί η πολιτική της ΕΕ και ιδίως η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τα βασανιστήρια που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2011. Η σημαντική χρηματοδότηση των σχεδίων βοήθησε στη στήριξη της αποκατάστασης των θυμάτων βασανιστηρίων και των θυμάτων ακούσιων εξαφανίσεων, τη βελτίωση της παγκόσμιας γνώσης όσον αφορά τα γενεσιουργά αίτια των βασανιστηρίων και την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Διεθνούς Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων (OPCAT). Στη Σρι Λάνκα και το Νεπάλ, λ.χ., ένα ειδικό σχέδιο αναπτύσσει τις ικανότητες των κρατικών αξιωματούχων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης στους κόλπους της αστυνομίας και του στρατού. Σε άλλα μέρη του κόσμου εφαρμόστηκαν σχέδια που αποσκοπούν στην ενίσχυση των μηχανισμών έρευνας, ενημέρωσης και έγκαιρης προειδοποίησης στον τομέα των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης (Γουινέα, Μεξικό και Ρωσία). Το EIDHR χρηματοδότησε επίσης δραστηριότητες για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ιατρικών και νομικών εμπειρογνομόνων για την τεκμηρίωση υποθέσεων που αφορούσαν βασανιστήρια και άλλων μορφών σκληρής και ταπεινωτικής μεταχείρισης στις Φιλιππίνες, την υποστήριξη της καθιέρωσης εθνικών μηχανισμών πρόληψης και τη δικαστική συνδρομή σε υποθέσεις βασανιστηρίων και για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας παγκοσμίως. Στη Λιβύη το EIDHR στηρίζει επίσης ένα σημαντικό σχέδιο που εφαρμόζεται από κοινού από το IRCT και την OMCT, το οποίο μέσω μιας ολιστικής προσέγγισης του θέματος των βασανιστηρίων έχει ως στόχο να υποστηριχθούν τα θύματα βασανιστηρίων και τα θύματα ακούσιων εξαφανίσεων στη μετά τον Καντάφι Λιβύη και να τους παρασχεθεί σχετική βοήθεια.

3.3. Δικαιώματα του παιδιού

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει τη δέσμευση να προστατεύει και να προωθεί τα δικαιώματα του παιδιού στις εξωτερικές και εσωτερικές πολιτικές της. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η συνοχή της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, η ανακοίνωση της Επιτροπής του Φεβρουαρίου 2011 «Θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού» περιλάμβανε στόχους τόσο εσωτερικής όσο και εξωτερικής πολιτικής σε ένα ενιαίο έγγραφο.

Στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ έχουν αναπτυχθεί αρκετά μέσα πολιτικής ώστε να εξασφαλισθούν η προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, ιδίως μέσω διαρκούς και συστηματικής δράσης.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού (2007) προωθούν τα δικαιώματα του παιδιού ανά τον κόσμο μέσω της εφαρμογής της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού και των προαιρετικών της πρωτοκόλλων και μεριμνώντας ώστε τα δικαιώματα του παιδιού να συνεκτιμώνται σε όλες τις πολιτικές και δράσεις της ΕΕ. Η καταπολέμηση της βίας κατά των παιδιών επελέγη το 2007 και το 2009 ως κεντρικός τομέας εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών σε δέκα πιλοτικές χώρες οι οποίες ορίσθηκαν σε στενή συνεργασία με την UNICEF και την κοινωνία των πολιτών: Αρμενία, Μπαρμπάντος, Βραζιλία, Γκάνα, Ινδία, Ιράν, Ιορδανία, Κένυα, Μαρόκο και Ρωσία. Το 2011 η ΕΕ άρχισε την επανεξέταση των κατευθυντήριων γραμμών της για τα παιδιά, ώστε να ληφθούν υπόψη οι πλέον πρόσφατες διεθνείς καθώς και εσωτερικές εξελίξεις. Η ΕΕ στράφηκε, λ.χ., προς τον τοπικό καθορισμό των προτεραιοτήτων της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι μισοί και πλέον αρχηγοί αποστολών της ΕΕ αποφάσισαν να επιδιώξουν την προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

Το 2011 η ΕΕ αναβάθμισε σημαντικά τη δράση της κατά της παιδικής εργασίας μετά την έγκριση των σχετικών συμπερασμάτων του Συμβουλίου το 2010. Αναλήφθηκαν διάφορες πρωτοβουλίες, όπως η ενσωμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την εταιρική κοινωνική ευθύνη και στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής όσον αφορά την κοινωνικά υπεύθυνη ανάθεση συμβάσεων.

Η ΕΕ βασίζεται σε αρκετά μέσα για την εφαρμογή της σχετικής με τα δικαιώματα του παιδιού πολιτικής της. Ο πολιτικός διάλογος προσφέρει ευκαιρία για την προαγωγή της επικύρωσης και της ουσιαστικής εφαρμογής των σχετικών διεθνών νομικών πράξεων όσον αφορά τα δικαιώματα αυτά. Το 2011 τα δικαιώματα του παιδιού συγκαταλέγονταν τακτικά στο θεματολόγιο των πολιτικών διαλόγων και των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρες εκτός ΕΕ.

Στο προσωπικό της ΕΕ προσφέρθηκε τον Νοέμβριο του 2011 ετήσια εκπαίδευση σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού, σε συνεργασία με την οργάνωση «Save the Children» και την UNICEF, ώστε να ενισχυθεί η ικανότητα δράσης της ΕΕ.

Η διμερής και πολυμερής συνεργασία οφείλει και αυτή να λάβει πλήρως υπόψη τα δικαιώματα του παιδιού. Η ΕΕ έχει αναμειχθεί ενεργά στην προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού σε διάφορα φόρουμ του ΟΗΕ. Τον Μάρτιο του 2011 η ΕΕ πρότεινε, από κοινού με την Ομάδα Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής (GRULAC), ένα θεματικό ψήφισμα για τα παιδιά που ζουν και εργάζονται στον δρόμο στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθώς και γενικά ψηφίσματα κατά την 66η σύνοδο της ΓΣΗΕ.

Η διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ συνιστά και αυτή ισχυρό εργαλείο που παρέχει ευκαιρίες για την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού και την υποκίνηση μεταρρυθμίσεων της προστασίας του παιδιού στις υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες χώρες.

Η αναπτυξιακή συνεργασία αποτελεί άλλο ένα δυναμικό εργαλείο που χρησιμοποιείται για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Διάφορα σχέδια σχετικά με την παιδική εργασία επελέγησαν δυνάμει της πρόσκλησης του 2011 για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος «Επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό», με συνολικούς πόρους 11 εκατ. ευρώ.

Η ΕΕ παρείχε στήριξη σε πρόσθετα προγράμματα μέσω διάφορων γεωγραφικών πιστώσεων. Επειδή τα παιδιά είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένα και ευάλωτα σε καιρούς κρίσης, η ΕΕ μεριμνά επίσης ώστε να λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι ειδικές ανάγκες των παιδιών στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας, ειδικότερα δε των παιδιών που έχουν χωρισθεί από την οικογένειά τους ή είναι ασυνόδευτα, έχουν πέσει θύματα ένοπλων δυνάμεων ή ομάδων που τα στρατολόγησαν ή θύματα σεξουαλικής βίας ή έχουν εκτεθεί στον ιό HIV.

Περιπτώσιολογική μελέτη Καταπολέμηση της παιδικής εργασίας

Το 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέτεινε ένα σχέδιο που εφαρμοζόταν σε συνεργασία με τη ΔΟΕ, ονόματι «TACKLE». Με το σχέδιο καταπολεμείται η παιδική εργασία, ιδίως στις χειρότερες μορφές της, σε ένδεκα χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού: Κένυα, Ζάμπια, Σουδάν, Μαδαγασκάρη, Μάλι, Αγκόλα, Τζαμάικα, Παπουασία-Νέα Γουινέα, Φίτζι, Γουιάνα και Σιέρα Λεόνε. Το σχέδιο, αξίας 14,75 εκατ. ευρώ, επιδιώκει την αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτίων της παιδικής εργασίας και την παροχή εναλλακτικών λύσεων στα παιδιά μέσω της πρόσβασης στη βασική εκπαίδευση και την κατάρτιση. Κατά τον τρόπο αυτό συμβάλλει στην επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας σχετικά με την καθολική πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

3.4. Παιδιά και ένοπλες συγκρούσεις

Η ΕΕ προσδίδει υψηλή προτεραιότητα στη βοήθεια των παιδιών που σχετίζονται με ένοπλες συγκρούσεις. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσον αφορά παιδιά που θίγονται από ένοπλες συγκρούσεις (εγκρίθηκαν το 2003 και αναθεωρήθηκαν το 2008) δεσμεύουν την ΕΕ να αντιμετωπίσει με συνεκτικό τρόπο τις επιπτώσεις των ένοπλων συγκρούσεων στα παιδιά, δηλ. με μέσα πρόληψης των συγκρούσεων καθώς και με τη διαχείριση των κρίσεων και με προσπάθειες αποπλισμού μετά τη σύγκρουση, αποστράτευσης και επανένταξης. Η ΕΕ λαμβάνει εκθέσεις σχετικά με παιδιά που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις από αρχηγούς αποστολών της ΕΕ, στρατιωτικούς διοικητές και ειδικούς εκπροσώπους και επίσης παρακολουθεί το θέμα μέσω διπλωματικών πρωτοβουλιών, πολιτικού διαλόγου, πολυμερούς συνεργασίας και διαχείρισης κρίσεων.

Η ΕΕ επικεντρώνει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών σε 20 χώρες και εδάφη προτεραιότητας: Αφγανιστάν, Μπουρούντι, Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, Τσαντ, Κολομβία, ΛΔΚ, Ακτή Ελεφαντοστού, Αϊτή, Ιράκ, Ισραήλ, Λίβανος, Βιρμανία/Μυανμάρ, Νεπάλ, Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, Φιλιππίνες, Σομαλία, Σρι Λάνκα, Σουδάν, Ουγκάντα και Υεμένη. Ο κατάλογος των χωρών προτεραιότητας της ΕΕ βασίζεται στον κατάλογο του ΟΗΕ για τους φορείς που ενέχονται σε ορισμένες σοβαρές παραβιάσεις κατά παιδιών στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων, ο οποίος αναθεωρείται κατ' έτος από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Οι αντιπροσωπίες της ΕΕ παρακολουθούν καθημερινά τις 39 ειδικές δράσεις που περιλαμβάνονται στην αναθεωρημένη στρατηγική εφαρμογής του 2010. Η ΕΕ χρηματοδότησε και εφήρμοσε ορισμένα σχέδια στο πλαίσιο θεματικών μέσων, όπως το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (EIDHR) και το πρόγραμμα «Επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό», καθώς και μέσω προγραμμάτων ανά χώρα, όπως τα σχέδια αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης.

Όπως και τα προηγούμενα έτη η ΕΕ επιδίωξε στενή συνεργασία με τον ΟΗΕ. Σε συνεννόηση με την Ομάδα Χωρών Λατινικής Αμερικής, η ΕΕ διαπραγματεύθηκε την έκδοση ψηφίσματος στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, το οποίο περιλάμβανε απόφαση σχετικά με την παράταση της θητείας του Ειδικού Εκπροσώπου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις.

Το 2011 η ΕΕ δρομολόγησε θεματική εκστρατεία άσκησης πιέσεων για την προώθηση της επικύρωσης των δύο Προαιρετικών Πρωτοκόλλων της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού καθώς και της Σύμβασης 182 της ΔΟΕ για τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας.

Περιπτωσιολογική μελέτη Επανένταξη των παιδιών που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις

Η ΕΕ προωθεί μια συμμετοχική, συνολική και μακροπρόθεσμη προσέγγιση όσον αφορά τα παιδιά που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις καθώς και την επανένταξη και αποκατάστασή τους. Εφαρμόστηκαν πολλά σχέδια σε χώρες προτεραιότητας. Σε συνεργασία με την οργάνωση War Child Holanda, η ΕΕ συνέβαλε στη χειραφέτηση των παιδιών που κινδυνεύουν να στρατολογηθούν από ένοπλες ομάδες στην Κολομβία, με την παροχή κατάρτισης που διευκολύνει την ένταξή τους στην κοινωνία. Αυτό το σχέδιο του EIDHR, αξίας 600.000 ευρώ, προσφέρει επίσης ψυχοκοινωνική συνδρομή στα παιδιά-θύματα καθώς και βοήθεια ώστε να συνδεθούν με τα εθνικά συστήματα καθοδήγησης και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Στην Κολομβία εφαρμόζεται ένα ακόμη σχέδιο, από την οργάνωση Mercy Corps (χρηματοδότηση 749.859 ευρώ), που περιλαμβάνει συνεργασία με τις τοπικές αρχές με στόχο την αποστράτευση και επανένταξη 70 παιδιών πρώην μαχητών. Δέκα τουλάχιστον άλλα παρόμοια σχέδια εφαρμόστηκαν στην Κολομβία το 2011.

3.5. Υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Η δέσμευση που έχει αναλάβει η ΕΕ να στηρίζει το έργο των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων βρίσκεται στο επίκεντρο της πολιτικής της για την προστασία και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο. Από το 2004 οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επιδιώκουν τον εξορθολογισμό των δράσεων της ΕΕ στον τομέα αυτό προτείνοντας πρακτικούς τρόπους για τη στήριξη και τη βοήθεια των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δρουν σε χώρες εκτός ΕΕ.

Η συνεχιζόμενη δέσμευση για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών είναι ακόμη σημαντικότερη για τον λόγο ότι παρά τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης του 2011 – ή σε ορισμένες περιπτώσεις εξαιτίας τους – το παγκόσμιο πολιτικό κλίμα για τους ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δύσκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί ευνοϊκό. Σε πολλές χώρες παρατηρείται συρρίκνωση του δημοκρατικού χώρου, ενώ η κοινωνία των πολιτών γενικά και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ειδικότερα αποτελούν διαρκώς συχνότερα θύματα καταστολής και οι θεμελιώδεις ελευθερίες εξακολουθούν να παραβιάζονται μαζικά. Ως αντίδραση προς αυτές τις ανησυχητικές πρακτικές, η κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, ετίθετο διαρκώς επί τάπητος σε διμερείς επαφές με άλλες χώρες-εταίρους, είτε στο πλαίσιο των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα είτε στο πλαίσιο διπλωματικών διαβημάτων. Παραλλήλως, τον Νοέμβριο του 2011 η ΕΕ συνεισηγήθηκε το ψήφισμα της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ σχετικά με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παρέχοντας ισχυρή δημόσια στήριξη προς τις ειδικές διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και ειδικότερα προς τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προς τους αρμόδιους περιφερειακούς μηχανισμούς για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ συμμετείχε επίσης σε συντονιστικές συνεδριάσεις με άλλους διεθνείς οργανισμούς και εντολοδόχους που εργάζονται στο θέμα των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προκειμένου να ενισχυθεί η διεθνής δράση υπέρ του έργου τους.

Βάσει των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ζητήθηκε από τις αποστολές της ΕΕ να υιοθετήσουν τοπικές στρατηγικές όσον αφορά τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, μία φορά τον χρόνο πρέπει να διοργανώνεται συνάντηση υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με διπλωμάτες, ο συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών πρέπει να ενισχυθούν και πρέπει να διορισθεί αξιωματικός σύνδεσμος της ΕΕ για υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ως αποτέλεσμα αυτού, μέχρι τα τέλη του 2011 είχαν πραγματοποιηθεί 81 συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είχαν υιοθετηθεί 81 τοπικές στρατηγικές για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είχαν διορισθεί 89 αξιωματικοί σύνδεσμοι της ΕΕ. Οι τοπικές στρατηγικές περιλαμβάνουν ορισμένες ενδιαφέρουσες προτάσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση των συγκεκριμένων επιπτώσεων των κατευθυντήριων γραμμών και στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων. Οι τοπικές στρατηγικές έχουν δείξει ότι υπάρχουν διάφορες δυνατότητες για μεγαλύτερη έμπρακτη στήριξη, οι δε υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν αρχίσει να αναγνωρίζονται ολοένα και περισσότερο ως βασικοί συνομιλητές των διπλωματών της ΕΕ στα πλαίσια της εργασίας τους για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Έχουν επίσης καταβληθεί προσπάθειες ώστε να λειανθεί το έδαφος για μια εθελοντική ευρωπαϊκή πρωτοβουλία με στόχο την παροχή προσωρινού καταφυγίου σε υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τους οποίους απαιτείται επείγουσα μετεγκατάσταση από τις χώρες καταγωγής τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (EIDHR). Τον Απρίλιο του 2011 η Επιτροπή ανέθεσε μια μελέτη για τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών εντός και εκτός Ευρώπης στον τομέα αυτό και τη διατύπωση συστάσεων σχετικά με την προστιθέμενη αξία που θα παρείχε ένα σύστημα προσωρινής μετεγκατάστασης της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που βρίσκονται σε κίνδυνο. Η σχετική πρωτοβουλία της ΕΕ αναμένεται να συμπληρώσει τα ήδη υφιστάμενα συστήματα παροχής καταφυγίου τα οποία εφαρμόζουν διάφοροι φορείς, όπως κράτη μέλη της ΕΕ (λ.χ. η Ισπανία ή η Ιρλανδία), περιφέρειες, δήμοι, πανεπιστήμια και ΜΚΟ.

Η πολιτική δέσμευση της ΕΕ για τη στήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συμπληρώνεται από ειδική χρηματοδοτική συνδρομή του EIDHR προς διάφορες οργανώσεις που υποστηρίζουν το έργο των ακτιβιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2011 υπογράφηκαν συμβάσεις για ένδεκα νέα σχέδια στήριξης υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για συνολικό ποσό πάνω από 11 εκατ. ευρώ και διοργανώθηκε νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων, αξίας που υπερβαίνει τα 15 εκατ. ευρώ. Τα ένδεκα σχέδια που επελέγησαν το 2011 αποσκοπούν στη στήριξη διάφορων κατηγοριών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λ.χ. υπερασπιστών των δικαιωμάτων των μεταναστών στη Λατινική Αμερική, δημοσιογράφων στην Ανατολική Αφρική, δικηγόρων στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, υπερασπιστών των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών στην Ασία, υπερασπιστών του περιβάλλοντος και του δικαιώματος στη γη παγκοσμίως ή συνδικαλιστών στην Ασία, τη Λατινική Αμερική και την Αφρική. Ορισμένα από τα σχέδια αυτά προβλέπουν μηχανισμούς ταχείας αντίδρασης για την παροχή συνδρομής σε υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που χρειάζονται επείγοντως προστασία, ενώ άλλα παρέχουν στήριξη προς ενίσχυση των ικανοτήτων των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν διοργάνωση καταρτίσεων σε θέματα νομοθεσίας και ασφάλειας, επείγουσες παρεμβάσεις και επιτόπιες αποστολές για να αρθεί η απομόνωση των υπερασπιστών που παρενοχλούνται και να ενισχυθούν οι δυνατότητες δράσης τους· ανοικτή τηλεφωνική γραμμή για τη στήριξη υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κινδυνεύουν άμεσα· και απευθείας εκπλήρωση των αναγκών των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (χορήγηση αλεξίσφαιρων γιλέκων και κρανών, μετεγκατάσταση σε άλλες χώρες, νομικές συμβουλές, ιατρική στήριξη κ.λπ.).

Ταυτοχρόνως, στο πλαίσιο του μηχανισμού έκτακτης ανάγκης για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχει συσταθεί βάσει του άρθρου 9 του κανονισμού EIDHR, το 2011 η Επιτροπή χορήγησε 28 μικρές επιχορηγήσεις συνολικής αξίας 247.000 ευρώ για την παροχή συνδρομής σε εκατό και πλέον μεμονωμένους ακτιβιστές και διάφορες τοπικές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ώστε να αγοράσουν υλικό προστασίας και ασφάλειας για τις κατοικίες και τα γραφεία τους καθώς και ΤΠ και άλλο υλικό απαραίτητο για το έργο τους· να καλύψουν τις αμοιβές δικηγόρων για τους κρατούμενους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· να αντιμετωπίσουν ιατρικά έξοδα και έξοδα αποκατάστασης· ή να μεριμνήσουν για την επείγουσα μετεγκατάσταση υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που βρίσκονται σε κίνδυνο σε ασφαλείς τόπους στο εσωτερικό της χώρας τους ή στο εξωτερικό.

Περιπτωσιολογική μελέτη

Το 2011 και με τη χρήση ποσού 10.000 ευρώ που χορηγήθηκε από το ταμείο έκτακτης ανάγκης για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του EIDHR, ένας πολύ γνωστός Κολομβιανός συνδικαλιστής του οποίου η ζωή κινδύνευε άμεσα εκκενώθηκε μέσα σε λίγες ημέρες στη Γαλλία. Αυτή η μικρή επιχορήγηση θα δώσει επίσης την ευκαιρία να ξεκινήσει μια καινούργια ζωή, μαζί με τη γυναίκα και τα δύο του παιδιά, σε αυτόν τον υπερασπιστή, ο οποίος τα τελευταία 10 χρόνια δέχθηκε αμέτρητες απειλές κατά της ζωής του και πολλές επιθέσεις με σκοπό τη δολοφονία του επειδή υπερασπίστηκε τα δικαιώματα των μελών του συνδικάτου του, κάποια εκ των οποίων δολοφονήθηκαν ή εξαφανίστηκαν, απέναντι σε παραστρατιωτικές και άλλες παράνομες ομάδες.

3.6. Ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών

Κατά τη διάρκεια του 2011 και πάλι τα θέματα φύλου παρέμειναν στις πρώτες θέσεις του θεματολογίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ. Η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης προώθησε τη δέσμευση που έχει αναλάβει η ΕΕ σε θέματα φύλου, χάρη στην Ύπατη Εκπρόσωπο Catherine Ashton, θερμή υποστηρίκτρια της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών.

Το 2011 η Ύπατη Εκπρόσωπος συνέχισε να συνιστά ανεπιφύλακτα να ενταθεί η καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Ειδικότερα προέβη σε κοινή δήλωση με την Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Viviane Reding σχετικά με τη Διεθνή Ημέρα κατά του Σεξουαλικού Ακρωτηριασμού των Γυναικών. Τη Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά Γυναικών (25 Νοεμβρίου 2011), η Ύπατη Εκπρόσωπος υπενθύμισε, από κοινού με τον Andris Piebalgs, Επίτροπο Ανάπτυξης της ΕΕ, και τη Cecilia Malmström, Επίτροπο Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ, ότι η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με χώρες-εταίρους και οργανισμούς για την αντιμετώπιση όλων των μορφών βίας κατά γυναικών και κοριτσιών.

Κατά τη διάρκεια του 2011 η ΕΕ συνέχισε να προωθεί δραστήρια τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών μέσω των διαλόγων της για τα ανθρώπινα δικαιώματα και μέσω διαβουλεύσεων με τις χώρες-εταίρους. Η ΕΕ έθιξε, λ.χ., το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών κατά τις επαφές της με την Ινδία, την Ουκρανία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, το Μαρόκο, την Ινδονησία, το Λάος και άλλες χώρες. Τον Οκτώβριο του 2011 η ΕΕ διεξήγαγε διάλογο με την Αργεντινή αποκλειστικά για τα θέματα φύλου.

Κατά τη διάρκεια του 2011 η ΕΕ συνέχισε την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της για τη βία κατά γυναικών και κοριτσιών και την καταπολέμηση των πάσης μορφής δυσμενών διακρίσεων έναντί τους. Η εφαρμογή των κατευθυντήριων αυτών γραμμών, οι οποίες σαφώς ορίζουν την καταπολέμηση της βίας και των δυσμενών διακρίσεων κατά των γυναικών ως βασικό στόχο της εξωτερικής πολιτικής ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ, περιλαμβάνει έναν σημαντικό ρόλο για τις αντιπροσωπίες της ΕΕ και τις πρεσβείες των κρατών μελών σε χώρες εκτός ΕΕ. Πάνω από 80 αντιπροσωπίες της ΕΕ σε όλο τον κόσμο έχουν εντοπίσει τα δικαιώματα των γυναικών ως τομέα προτεραιότητας στις στρατηγικές ανά χώρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι περισσότερες από αυτές έχουν καθορίσει επίσης συγκεκριμένες δράσεις προς εφαρμογή στις χώρες υποδοχής τους.

Η ΕΕ συνέχισε να εργάζεται δραστήρια για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της προαγωγής των γυναικών στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ συμμετείχε δραστήρια στην Επιτροπή για τη Θέση της Γυναίκας (CSW) του 2011. Η ΕΕ επιδοκίμασε τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τη σύνοδο αυτή και ιδίως την έμφαση που δόθηκε στη σχέση μεταξύ πρόσβασης στην εκπαίδευση και πρόσβασης στην απασχόληση. Η Ύπατη Εκπρόσωπος συναντήθηκε με την κα Michelle Bachelet, Εκτελεστική Διευθύντρια του νέου φορέα του ΟΗΕ για τα θέματα φύλου «ΗΕ Γυναίκες», με στόχο την αποτελεσματικότερη συνεργασία τους.

Το 2011 η ΕΕ ήταν ιδιαίτερα δραστήρια στον τομέα «γυναίκες και πολιτική συμμετοχή». Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η συμμετοχή της Υπατης Εκπροσώπου Ashton, στις 19 Σεπτεμβρίου 2011, στην παράλληλη εκδήλωση υψηλού επιπέδου που οργάνωσε η ΕΕ από κοινού με τον φορέα «ΗΕ Γυναίκες», το UNDP, τις ΗΠΑ (Υπουργός Εξωτερικών Clinton), τη Βραζιλία (Πρόεδρος Rousseff) και το Τρινιδάδ και Τομπάγκο, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, με στόχο την υπογράμμιση της σημασίας της πολιτικής συμμετοχής των γυναικών για τη δημοκρατία, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ειρήνη. Οι συμμετέχοντες υψηλού επιπέδου υπέγραψαν κοινή δήλωση «Advancing Women's Political Participation» («Προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των γυναικών»), με την οποία κάλεσαν όλα τα μέλη, περιλαμβανομένων όσων εξέρχονται από σύγκρουση ή βρίσκονται σε στάδιο πολιτικής μετάβασης, να άρουν όλες τις διακρίσεις κατά των γυναικών, ιδίως όσων από αυτές είναι περιθωριοποιημένες, και ενθάρρυναν όλα τα κράτη μέλη να λάβουν προορατικά μέτρα για την αντιμετώπιση των παραγόντων που εμποδίζουν τη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική.

Με τη δήλωση ζητούνται επίσης η επικύρωση και πλήρης εφαρμογή της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW). Η κοινή διοργάνωση της εκδήλωσης προσέφερε στην ΕΕ μια ευκαιρία για στενότερη συνεργασία με τον φορέα «ΗΕ Γυναίκες».

Επιπλέον η ΕΕ, κατά τις προσπάθειες που καταβάλλει στο πλαίσιο της Αραβικής Άνοιξης, υποστηρίζει θερμά την πολιτική συμμετοχή των γυναικών στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή. Η ΕΕ έχει αναλάβει τη δέσμευση να εξασφαλίσει την πραγματική ενσωμάτωση των πτυχών του φύλου σε όλες τις δράσεις που εφαρμόζει στην περιοχή.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR) συμβάλλει στη χειραφέτηση και την προστασία των γυναικών και των κοριτσιών, βοηθώντας ενεργά ακτιβιστές των γυναικείων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και υπερασπιστές της ισότητας των φύλων καθώς και τα δίκτυά τους, προκειμένου να μετέχουν αποτελεσματικά σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων, να ζητούν την ικανοποίηση των δικαιωμάτων τους σε όλους τους τομείς, να προωθούν την αυτεξούσια αντίδραση κατά δυσμενών διακρίσεων παντός είδους και να μεριμνούν για την προστασία και την επανόρθωση όλων των μορφών βίας συνδεδεμένης με το φύλο καθώς και για τη δίωξη όσων καταφεύγουν σε τέτοια βία.

Στην Τυνησία η ΕΕ, από κοινού με τον ΟΗΕ, υποστηρίζει τις κυριότερες μη κυβερνητικές οργανώσεις που ασχολούνται με γυναικεία θέματα και ενισχύει την ικανότητά τους να επηρεάζουν τη διαδικασία μετάβασης (συνεισφορά της ΕΕ: 300.000 ευρώ).

Στην Αίγυπτο η ΕΕ διέθεσε 1,7 εκατ. ευρώ ώστε να διευκολύνει τη σύνδεση μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των ομάδων δραστηριοποίησης των πολιτών που συστάθηκαν κατά τη διάρκεια των διαμαρτυριών και να συμβάλει στην εδραίωσή της καθώς και να στηρίζει εντόπιους παράγοντες προκειμένου να προσφέρουν στο κοινό ανάλυση των πολιτικών μεταρρυθμίσεων. Οι γυναίκες επωφελούνται ιδιαίτερα από το σχέδιο.

3.7. Γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια

Σε εξαιρετικά στενή σύνδεση με την πολιτική συμμετοχή των γυναικών, το 2011 η ΕΕ εξακολούθησε να επιδιώκει πολύ δραστήρια τους στόχους της πρωτοβουλίας «Γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια».

Από το 2008 η ΕΕ εφαρμόζει ειδική πολιτική σχετικά με τις αποφάσεις 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας. Το 2010 οι Υπουργοί Εξωτερικών της ΕΕ ενέκριναν 17 δείκτες προόδου για τη μέτρηση του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζουμε τις δεσμεύσεις μας και την εξασφάλιση της διαφάνειας. Η πρώτη έκθεση με βάση τους δείκτες αυτούς έλαβε οριστική μορφή τον Μάιο του 2011, με ενθαρρυντικά αποτελέσματα. Βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν, η ΕΕ είναι γενικά δραστήρια σε θέματα γυναικών, ειρήνης και ασφάλειας σε περισσότερες από 70 χώρες. Συνολικά τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ ανέφεραν ότι διέθεσαν γύρω στα 200 εκατ. ευρώ το 2009 και στις αρχές του 2010 για δραστηριότητες σχετικές με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και εφαρμογή εθνικών προγραμμάτων δράσης, τη χρηματοδότηση μη κυβερνητικών οργανώσεων, την παροχή συνδρομής και υποστήριξης πολιτικής σε κρατικές υπηρεσίες καθώς και τη σχετική κατάρτιση.

Η στήριξη προς την κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο. Η ΕΕ έχει στηρίξει, λ.χ., ομάδες γυναικών από τη Σομαλία και έχει ενθαρρύνει τη δημιουργία του Θεματολογίου Σομαλών Γυναικών (SWA), μιας σομαλικής κίνησης για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων και της γυναικείας χειραφέτησης που διευκολύνει τη συμμετοχή των γυναικών σε μείζονες νομοθετικές και πολιτικές διαδικασίες.

Το 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη Στρατηγική για την ισότητα ανδρών και γυναικών 2010-2015 προκειμένου να ενισχύσει τη δράση της στον τομέα της ισότητας των φύλων. Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2011 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Ισότητα των Φύλων (2011-2020), επιβεβαιώνοντας τις δεσμεύσεις της ΕΕ στον τομέα αυτό.

Το 2010 η ΕΕ, προκειμένου να δώσει περαιτέρω ώθηση στην εφαρμογή των δεσμεύσεών της για την ισότητα των φύλων, ενέκρινε το πρώτο της σχέδιο δράσης για την ισότητα των φύλων και την ανάπτυξη – GAP (2010-2015), το οποίο δεσμεύει τόσο την ίδια την Επιτροπή όσο και τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.

Η πρώτη έκθεση προόδου για την εφαρμογή του GAP υποβλήθηκε στο Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2011. Από την έκθεση αυτή προέκυπταν πρόοδος και σημαντικός αριθμός βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στην ανάπτυξη, λ.χ.:

- Αυξημένη παρουσία μηχανισμών συντονισμού για θέματα φύλου (με συμμετοχή δωρητών, του ΟΗΕ και κυβερνήσεων) στις χώρες-εταίρους, όπου η ΕΕ διαδραματίζει ενεργό ρόλο.
- Συμμετοχή της ΕΕ στον πολυτομεακό διάλογο πολιτικής που διευκολύνει τις κυβερνήσεις των χωρών-εταίρων να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους όσον αφορά την ισότητα των φύλων.
- Υποστήριξη της σύστασης του φορέα «ΗΕ Γυναίκες» από την ΕΕ και πρόοδος προς την καθιέρωση στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ ΕΕ και φορέα «ΗΕ-Γυναίκες».

Τον Οκτώβριο του 2011 η EuropeAid δρομολόγησε νέο πρόγραμμα από κοινού με τον φορέα «ΗΕ-Γυναίκες», με στόχο την αύξηση της ικανότητας των κυβερνήσεων να κινητοποιούν πόρους για την ισότητα των φύλων σε 15 χώρες-εταίρους: πρόγραμμα «ΗΕ Γυναίκες»/ΔΚΤ-ΔΟΕ «Αύξηση της λογοδοσίας για τη χρηματοδότηση της ισότητας των φύλων» (FfGE). Το πρόγραμμα καλύπτει την Αιθιοπία, την Αϊτή, την Ονδούρα, την Ιορδανία, την Κιργιζία, τη Νικαράγουα, τα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, τη Σενεγάλη, την Ουκρανία και τη Βολιβία και, από τον Απρίλιο του 2012, τη Ρουάντα, το Νεπάλ, το Περού, την Τανζανία και το Καμερούν. Η συνεισφορά της Επιτροπής ανέρχεται σε 6,5 εκατ. ευρώ.

Η πρωτοβουλία αποσκοπεί στην αύξηση του όγκου και της αποτελεσματικότητας της βοήθειας και των εγχώριων πόρων, ώστε να υλοποιηθούν οι εθνικές δεσμεύσεις όσον αφορά την ισότητα των φύλων και τη γυναικεία χειραφέτηση.

Αυτό θα επιδιωχθεί 1) με τη δημιουργία ικανοτήτων ώστε να μπορούν η δημόσια διοίκηση, η κοινωνία των πολιτών και οι δωρητές να εντοπίζουν τα κενά όσον αφορά την ισότητα των φύλων και την ευθυγράμμιση της διάθεσης των πόρων προς τις υφιστάμενες δεσμεύσεις και 2) με την εθνική και παγκόσμια υποστήριξη και τον πολυμερή διάλογο μεταξύ των ενδιαφερομένων.

Πρόγραμμα «Επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό»:

Τον Νοέμβριο του 2011, στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος «Επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό», η EuropeAid προκήρυξε παγκόσμια πρόσκληση υποβολής προτάσεων ύψους 30 εκατ. ευρώ με θέμα «Strengthening protection and promotion of women's rights and of women's social and economic empowerment» («Ενίσχυση της προστασίας και της προώθησης των δικαιωμάτων των γυναικών καθώς και της κοινωνικής και οικονομικής χειραφέτησης των γυναικών») και με στόχο την προώθηση της ίσης πρόσβασης των γυναικών στους οικονομικούς πόρους και τις σχετικές υπηρεσίες, της συμμετοχής των γυναικών στην οικονομική ανάπτυξη και της διάδοσης των αντίστοιχων βέλτιστων πρακτικών. Μπορούν να υποβάλουν προτάσεις ιδίως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, επαγγελματικές οργανώσεις, συνδικάτα, τοπικές αρχές και άλλοι σχετικοί παράγοντες από τέσσερις περιοχές.

Το 2011 η κύρια πρόοδος που επετεύχθη όσον αφορά τη δέσμευση της ΕΕ για την κατάσταση των γυναικών σε σχέση με την ειρήνη και την ασφάλεια ήταν η έκδοση της πρώτης «Έκθεσης σχετικά με δείκτες της ΕΕ για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της εφαρμογής από την ΕΕ των αποφάσεων 1325 και 1820 του ΣΑΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια», που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαΐου 2011. Η έκθεση δείχνει ότι η ΕΕ πραγματοποίησε συγκεκριμένα βήματα προς τη βελτίωση των μηχανισμών προστασίας των ευάλωτων ομάδων, όπως οι γυναίκες και τα παιδιά. Θα επιτρέψει την παρακολούθηση της υλοποίησης στα κράτη μέλη της ΕΕ και τα θεσμικά όργανα καθώς και τις αποστολές ΚΠΑΑ, αποσκοπώντας έτσι στη βελτίωση της λογοδοσίας της ΕΕ για τις δεσμεύσεις της στον τομέα αυτό.

Η επόμενη έκθεση έχει προγραμματιστεί για το 2013.

Στις 8 Δεκεμβρίου 2008 το Συμβούλιο της ΕΕ εξέδωσε την «Ολοκληρωμένη προσέγγιση της εφαρμογής από την ΕΕ των αποφάσεων 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια» (ολοκληρωμένη προσέγγιση), καθώς και ένα αναθεωρημένο επιχειρησιακό έγγραφο της υλοποίησης των αποφάσεων αυτών ιδίως στα πλαίσια της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ). Η ολοκληρωμένη προσέγγιση περιλαμβάνει τη δέσμευση να θεσπιστούν, βάσει των σχετικών δεικτών «Πεκίνο + 15» που αναπτύχθηκαν το 2008, δείκτες της προόδου σχετικά με την προστασία και τη χειραφέτηση των γυναικών σε συνθήκες συγκρούσεων και σε μετασυγκρουσιακές καταστάσεις. Στις 26 Ιουλίου 2010 το Συμβούλιο ενέκρινε ένα σύνολο 17 δεικτών ως συνέχεια της δέσμευσης αυτής¹. Βάσει αυτών, η Γραμματεία του Συμβουλίου και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοίμασαν ερωτηματολόγια, που καλύπτουν την περίοδο μεταξύ Δεκεμβρίου 2008 και Οκτωβρίου 2010, τα οποία υποβλήθηκαν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, σε 36 αντιπροσωπίες της ΕΕ σε τρίτες χώρες, στους ειδικούς εκπροσώπους της ΕΕ και στις αποστολές και επιχειρήσεις της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ).

Από τις απαντήσεις που ελήφθησαν φαίνεται ότι η ΕΕ (θεσμικά όργανα και κράτη μέλη) στηρίζει συνολικά 70 χώρες με προγράμματα σχετικά με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Αυτό πραγματοποιείται μέσω πολλών ενωσιακών εργαλείων και μέσων χρηματοδότησης, το βασικότερο από τα οποία είναι το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR). Λίγο πάνω από μία στις πέντε αντιπροσωπίες της ΕΕ και περίπου το ήμισυ των κρατών μελών της ΕΕ ανέφεραν επίσης ότι χρησιμοποίησαν τον πολιτικό διάλογο για να συζητήσουν θέματα σχετικά με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια.

Από τις εκθέσεις που ελήφθησαν διαφάνηκε μεγάλος αριθμός ορθών πρακτικών και καινοτόμων προσεγγίσεων, όπως για παράδειγμα οι εξής:

- Τοπικός συντονισμός στο Νεπάλ μέσω της «Ομάδας εργασίας για την υποστήριξη της ειρήνης βάσει των αποφάσεων 1325 και 1820 του ΣΑΗΕ».
- Ένταξη της διάστασης του φύλου στην αξιολόγηση των μετά την κρίση αναγκών του Πακιστάν.

¹ Δείκτες που αφορούν τη σφαιρική προσέγγιση για την εφαρμογή από την ΕΕ των αποφάσεων 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια (έγγραφο του Συμβουλίου 11948/10).

- Πρωτοβουλία διασταύρωσης των γνώσεων της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ ανάμεσα στην Ιρλανδία, το Ανατολικό Τιμόρ, τη Λιβερία και τη Σιέρα Λεόνε και απευθείας στήριξη στις χώρες-εταίρους ώστε να θεσπιστεί εθνικό σχέδιο δράσης για την απόφαση 1325 του ΣΑΗΕ.
- Επιλογή εκ μέρους της Σουηδίας της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ ως τομέα προτεραιότητας στην ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασίας με χώρες όπου σημειώνονται συγκρούσεις και σε μετασυγκρουσιακές καταστάσεις.
- Στήριξη, για παράδειγμα από τη Γερμανία, των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης των Ηνωμένων Εθνών που έχουν ως στόχο να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση όσον αφορά την ισότητα των φύλων μεταξύ όσων συμμετέχουν σε αποστολές και τη συμμετοχή γυναικών σε ειρηνευτικές αποστολές.
- Έγκριση μιας δημοσιοποιημένης «Δήλωσης αποστολής με θέμα το φύλο», που περιγράφει τη δέσμευση της αποστολής όσον αφορά την ένταξη της διάστασης του φύλου και την ισότητα, στην οποία συμφώνησαν τα διευθυντικά στελέχη (EUPOL COPPS).

Η έκθεση επέτρεψε επίσης να προσδιοριστούν περαιτέρω προκλήσεις, για παράδειγμα σε ό,τι αφορά:

- τον συντονισμό σε τοπικό επίπεδο: στις εκθέσεις τους μόνο 16 αντιπροσωπίες της ΕΕ αναφέρουν την ύπαρξη τοπικού μηχανισμού συντονισμού που να επιτρέπει τη συζήτηση που άπτεται των γυναικών, της ειρήνης και της ασφάλειας·
- τη συμμετοχή των γυναικών στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις: παρόλο που τα θεσμικά όργανα της ΕΕ ή τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι στήριζαν τις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις σε πολλές χώρες, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν μπορούσαν να δώσουν πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή των γυναικών·
- τη γλώσσα που αφορά το φύλο στις κοινές δράσεις του Συμβουλίου που θεσπίζουν αποστολές ΚΠΑΑ. Προς το παρόν μόνο δύο κοινές δράσεις αναφέρονται στο φύλο.
- την κατάρτιση του προσωπικού των αντιπροσωπιών της ΕΕ σε θέματα φύλου: οι απαντήσεις φανερώνουν ότι κυρίως οι γυναίκες καταρτίζονται σε θέματα φύλου, πράγμα που υποδηλώνει ότι το φύλο εξακολουθεί να θεωρείται «γυναικείο θέμα».

Στήριξη της ΕΕ στις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια στη Σομαλία

Μέχρι σήμερα η απόφαση 1325 του ΣΑΗΕ δεν έχει εφαρμοστεί στην περίπτωση της Σομαλίας. Η απουσία συγκεκριμένων στόχων σε ό,τι αφορά τη μεταμόρφωση της θέσης των γυναικών στο πολιτικό επίπεδο φανερώνει ότι απομένει πολύς δρόμος μέχρι τη βελτίωση των πολιτικών δικαιωμάτων και των φιλοδοξιών των γυναικών στη Σομαλία. Ένα πρώτο βήμα ήταν η απαίτηση για ποσοστό γυναικών 30 % στη Συντακτική Συνέλευση, η οποία θα έχει συνολικά 825 συμμετέχοντες. Η πρόκληση θα είναι να διατηρηθεί το ποσοστό αυτό στην επόμενη πολιτική διακυβέρνηση και να συμπεριληφθεί η εφαρμογή της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ στις προτεραιότητες της σομαλικής κυβέρνησης που έχει την υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας. Προκειμένου να υποστηριχθεί το έργο της Σομαλίας στην εφαρμογή αυτής της απόφασης, η ΕΕ στήριξε την αξιολόγηση των αναγκών όσον αφορά τις δυνατότητες στις αποφάσεις του ΣΑΗΕ 1325, 1820, 1888 και 1889 των σομαλικών υπουργείων που είναι υπεύθυνα για τις τρεις περιφέρειες καθώς και τον προσδιορισμό προκλήσεων, ευκαιριών και τομέων εργασίας ή παραγόντων.

Η πλήρης δέσμη των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών μεταφράστηκε στα σομαλικά και διανεμήθηκε ευρέως, ενώ παράλληλα διοργανώθηκαν δράσεις πληροφόρησης και προώθησης για τα υπεύθυνα υπουργεία και για ομάδες γυναικών. Επιπλέον τον Νοέμβριο του 2011 δρομολογήθηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων με θέμα το φύλο ύψους 3.175.000 ευρώ, ανοιχτή σε διεθνείς οργανισμούς και διεθνείς ΜΚΟ, με επίκεντρο την εφαρμογή των ανωτέρω αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Πολλές συνεδριάσεις της άτυπης ειδικής ομάδας για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια έλαβαν επίσης χώρα στη διάρκεια του έτους, τον Μάιο, τον Οκτώβριο και τον Δεκέμβριο του 2011. Επικεντρώθηκαν στην προετοιμασία της προαναφερθείσας έκθεσης καθώς και στην αναθεώρηση του επιχειρησιακού εγγράφου του 2008 για την εφαρμογή των αποφάσεων 1325 και 1820 του ΣΑΗΕ στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ (πλέον ΚΠΑΑ), τις επαφές με την κοινωνία των πολιτών και τον συντονισμό των προσπάθειών της ΕΕ στον τομέα αυτόν.

Η ετήσια συνεδρίαση των συμβούλων και σημείων επαφής ΚΠΑΑ για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φύλου πραγματοποιήθηκε στις 20 Ιουνίου 2011, συγκεντρώνοντας εμπειρογνώμονες αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ που ασχολούνται με τις πτυχές του φύλου. Η συνάντηση αυτή επέτρεψε την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών ανάμεσα σε μέλη του προσωπικού που έχουν αναπτυχθεί σε αποστολές και επιχειρήσεις, καθώς και στις Βρυξέλλες, τα οποία ασχολούνται με τις πτυχές των γυναικών, της ειρήνης και της ασφάλειας. Οι σύμβουλοι φύλου προχώρησαν σε συστάσεις με σκοπό να βελτιωθεί η ενσωμάτωση των δομών φύλου στις αποστολές και τις επιχειρήσεις ΚΠΑΑ, η κατάρτιση σε θέματα φύλου, η παρακολούθηση και η συνέχεια σε ό,τι αφορά τις εκθέσεις με θέμα πτυχές και δείκτες που συνδέονται με συναφείς αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών σε τακτικές εκθέσεις αποστολών/επιχειρήσεων.

Σχετικά με την κατάρτιση, επετεύχθη πρόοδος στην ανάπτυξη μιας ενότητας κατάρτισης σχετικά με το φύλο για το προσωπικό των αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ, μετά την έγκριση το 2010 των τυποποιημένων εκπαιδευτικών στοιχείων για το φύλο στην ΚΠΑΑ.

Η ΕΕ συνέχισε να συμμετέχει ενεργά στις δραστηριότητες διεθνών οργανισμών που εργάζονται στον τομέα των γυναικών, της ειρήνης και της ασφάλειας. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕ συνέβαλε στη συζήτηση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών με θέμα τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια (Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1325) – «Συμμετοχή και ρόλος των γυναικών στην πρόληψη συγκρούσεων και τη διαμεσολάβηση» που πραγματοποιήθηκε στις 28 Οκτωβρίου 2011.

3.8. Προώθηση της συμμόρφωσης προς το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο

Η ΕΕ ανέλαβε διάφορες πρωτοβουλίες ώστε να προωθηθεί παγκοσμίως το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου του 2005 για την προώθηση της συμμόρφωσης προς το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.

Κατά την 31η Διεθνή Διάσκεψη του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου στη Γενεύη τον Νοέμβριο η ΕΕ προέβη σε δήλωση με την οποία επιβεβαίωσε τη σημασία του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου καθώς και την υποχρέωση τήρησής του από όλους τους εμπλεκόμενους σε ένοπλες συγκρούσεις. Στη δήλωση υπογραμμιζόταν ότι μεταξύ 2007 και 2011 η ΕΕ είχε χρησιμοποιήσει όλους τους τρόπους δράσης που διέθετε για την προώθηση της συμμόρφωσης προς το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, λ.χ. πολιτικούς διαλόγους με τρίτες χώρες, δημόσιες δηλώσεις και συνεργασία με διεθνείς φορείς. Η ΕΕ υπογράμμιζε την προτεραιότητα της καταπολέμησης της ατιμωρησίας για τα εγκλήματα πολέμου και ενθάρρυνε τις τρίτες χώρες να θέσουν σε εφαρμογή ποινική νομοθεσία για την τιμωρία των παραβάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Κατά τη δήλωση της ΕΕ η μεγαλύτερη σύγχρονη πρόκληση ήταν η επίτευξη καλύτερης συμμόρφωσης προς τους ισχύοντες κανόνες του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου από όλους τους εμπλεκόμενους σε μια σύγκρουση, μεταξύ των οποίων και τους μη κρατικούς φορείς. Η ΕΕ υπογράμμιζε την αποφασιστικότητά της όσον αφορά την εξασφάλιση της λογοδοσίας, με μέσα όπως η τεκμηρίωση των καταχρήσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και η στήριξη των μηχανισμών λογοδοσίας.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ανέλαβαν επτά δεσμεύσεις προς τη Διάσκεψη, ως εξής: αναβάθμιση των προσπαθειών για την καταπολέμηση των ακούσιων εξαφανίσεων· συνέχιση της στήριξής τους προς το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο· επιδίωξη περαιτέρω συμμετοχής στις κύριες πράξεις διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου· στήριξη της προώθησης και διάδοσης του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου· προώθηση της τήρησης των θεμελιωδών δικονομικών εγγυήσεων για όλα τα πρόσωπα που κρατούνται στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων· και στήριξη των διεθνών πράξεων με τις οποίες επιδιώκεται η αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κινδύνων που παρουσιάζουν τα εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου, τα πυρομαχικά διασποράς, οι αυτοσχέδιες εκρηκτικές συσκευές και οι νάρκες ξηράς κατά προσωπικού.

Από κοινού με τις εθνικές τους οργανώσεις του Ερυθρού Σταυρού, τα κράτη μέλη δεσμεύθηκαν επίσης να αρχίσουν ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη διαπραγμάτευση μιας ισχυρής και εύρωστης συνθήκης για το εμπόριο όπλων. Το πλήρες κείμενο των δεσμεύσεων αυτών περιλαμβάνεται στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

Η ΕΕ υπογράμμισε επίσης τη δέσμευσή της έναντι του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στο πλαίσιο του ΟΗΕ. Κατά τη συζήτηση στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την προστασία των αμάχων κατά τις ένοπλες συγκρούσεις στις 10 Μαΐου η ΕΕ προέβη σε δήλωση με την οποία εξέφρασε τη λύπη της για το γεγονός ότι οι άμαχοι εξακολουθούν να αποτελούν θύματα δυσανάλογων επιθέσεων, εσκεμμένης στόχευσης και της αδιάκριτης χρήσης όπλων. Η ΕΕ κάλεσε όλους τους εμπλεκόμενους σε συγκρούσεις να τηρούν πλήρως τη διεθνή νομική υποχρέωσή τους για την προστασία των αμάχων και υπογράμμισε ότι απαιτείται να εξασφαλίζεται η ασφαλής και απρόσκοπτη πρόσβαση των ανθρωπιστικών επιχειρήσεων στους δοκιμαζόμενους πληθυσμούς. Στη δήλωση επισημαινόταν ότι δεν επιτρέπεται η ατιμωρησία των δραστών των σοβαρότερων διεθνών εγκλημάτων και συγκεκριμένα των εγκλημάτων πολέμου, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και της γενοκτονίας· η ΕΕ έχει στηρίξει μηχανισμούς λογοδοσίας σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

Η ΕΕ καταδίκασε επανειλημμένα τις παραβάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου κατά τη σύγκρουση στη Λιβύη. Στις 23 Φεβρουαρίου η Ύπατη Εκπρόσωπος προέβη σε δήλωση που καταδίκασε τη χρήση βίας κατά αμάχων η οποία είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο εκατοντάδων πολιτών της Λιβύης· η ΕΕ κάλεσε την κυβέρνηση της Λιβύης να παύσει τις παραβάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και τόνισε ότι οι υπεύθυνοι για τις βάνανυσες επιθέσεις και τη βία κατά αμάχων θα έπρεπε να λογοδοτήσουν. Στις 12 Απριλίου το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα τα οποία περιείχαν έκκληση για πλήρη συμμόρφωση με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και ειδικότερα για την προστασία του άμαχου πληθυσμού. Στις 29 Απριλίου 2011 η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε βαθύτατη ανησυχία σχετικά με την καταγγελλόμενη χρήση πυρομαχικών διασποράς κατά του άμαχου πληθυσμού και κάλεσε τις ένοπλες δυνάμεις του καθεστώτος να απόσχουν από τη χρήση βίας κατά του άμαχου πληθυσμού. Στις 18 Ιουλίου το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα με τα οποία καταδίκασε τις σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις παραβάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου από το καθεστώς και τόνιζε εκ νέου τη σημασία της υπευθυνότητας και της δικαιοσύνης και την ανάγκη καταπολέμησης της ατιμωρησίας. Στις 14 Σεπτεμβρίου η Ύπατη Εκπρόσωπος προέβη σε δήλωση με την οποία εξέφραζε την ανησυχία της για την κατάσταση των άμαχων πληθυσμών νοτίως της Σαχάρας και των μαύρων Λιβύων.

Η Ύπατη Εκπρόσωπος επισήμανε ότι οι ομάδες αυτές ήταν ιδιαίτερα ευάλωτες και έπρεπε να προστατευθούν δεόντως· όλοι οι αιχμάλωτοι μαχητές έπρεπε να έχουν μεταχείριση σύμφωνη με το διεθνές δίκαιο. Στις 10 Οκτωβρίου το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα στα οποία τόνιζε ότι οι αρχές της Λιβύης έπρεπε να σεβασθούν πλήρως όλες τις διεθνείς υποχρεώσεις τους και το κράτος δικαίου, ιδίως τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο. Το Συμβούλιο επικρότησε τις δηλώσεις του Προέδρου του Εθνικού Μεταβατικού Συμβουλίου όσον αφορά την ανάγκη αποφυγής των αντιποίνων και προστασίας των ευάλωτων ομάδων και των πρώην μαχητών. Στις 14 Νοεμβρίου το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα στα οποία επισήμαινε με ανησυχία τις καταγγελίες παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, περιλαμβανομένων επιθέσεων εκδίκησης και συνοπτικών εκτελέσεων, και επιδοκίμαζε τη δέσμευση των αρχών της Λιβύης για τον τερματισμό των πράξεων αυτών, τη διεξαγωγή εμπεριστατωμένων ερευνών και την εξασφάλιση της λογοδοσίας.

Η ΕΕ τάχθηκε υπέρ της σύστασης ανεξάρτητης διεθνούς ερευνητικής επιτροπής για τη Συρία από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Στις 28 Νοεμβρίου η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη δημοσίευση της έκθεσης της επιτροπής αυτής και σημείωσε ότι η έκθεση, πέρα από τη διαπίστωση συστηματικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατέληγε στο συμπέρασμα ότι μέλη των ένοπλων δυνάμεων της Συρίας είχαν διαπράξει εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Η Ύπατη Εκπρόσωπος καταδίκασε τα εγκλήματα αυτά και ζήτησε να συγκληθεί ειδική σύνοδος του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, που έλαβε χώρα στις 2 Δεκεμβρίου. Καθ' όλη τη διάρκεια του ξεσπάσματος βίας στη Συρία η ΕΕ δεν έπαυσε να ζητεί την εξασφάλιση της πρόσβασης της ανθρωπιστικής βοήθειας και στις 21 Σεπτεμβρίου προέβη σε δήλωση με την οποία εξέφραζε τη λύπη της για την απώλεια ενός εθελοντή της Ερυθράς Ημισελήνου, του κ. Hakam Draak al-Siba'i, ο οποίος σκοτώθηκε έπειτα από επίθεση στο ασθενοφόρο του· η ΕΕ κάλεσε όλα τα μέρη να μη δημιουργούν προσκόμματα στους εργαζομένους στον ανθρωπιστικό τομέα και να τηρούν το διεθνές δίκαιο όσον αφορά τη χρήση βίας, ζήτησε δε την ποινική δίωξη των δραστών της επίθεσης.

Σε δήλωσή της σχετικά με το στρατόπεδο Ασράφ στο Ιράκ, στις 9 Δεκεμβρίου, η Ύπατη Εκπρόσωπος υπογράμμισε ότι μια εύτακτη λύση του προβλήματος του στρατοπέδου Ασράφ έπρεπε να τηρεί πλήρως το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.

Το 2011 η ΕΕ εξέφρασε επανειλημμένα την ανησυχία της όσον αφορά παραβάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στο Σουδάν. Τον Μάιο η Ύπατη Εκπρόσωπος καταδίκασε τη χρήση βίας κατά μη στρατιωτικών στόχων στο Abyei και κάλεσε όλα τα μέρη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των αμάχων. Το Συμβούλιο, στα συμπεράσματα του Ιουνίου, καταδίκασε τη βία και τις εκτοπίσεις αμάχων στο Νότιο Kordofan και εξέφρασε τη λύπη του για τη στρατιωτική δράση των ένοπλων δυνάμεων του Σουδάν στο Abyei· το Συμβούλιο υπενθύμισε την υποχρέωση όλων των μερών όσον αφορά την τήρηση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου καθώς και την ανάγκη για υπευθυνότητα.

Στις 10 Μαΐου η Ύπατη Εκπρόσωπος προέβη σε δήλωση με την οποία επιδοκίμαζε τη δημοσίευση της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ και της Γενικής Ομάδας Εμπειρογνομόνων σχετικά με τη Σρι Λάνκα. Η Ύπατη Εκπρόσωπος επισήμαινε ότι η Ομάδα είχε κρίνει ως αξιόπιστες τις καταγγελίες όσον αφορά τη διάπραξη σημαντικών παραβάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου από όλες τις πλευρές κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης. Η ΕΕ ενθάρρυνε την κυβέρνηση της Σρι Λάνκα να έλθει σε επαφή με τον Γενικό Γραμματέα σχετικά με την έκθεση. Σε δήλωση της 16ης Δεκεμβρίου, η Ύπατη Εκπρόσωπος σημείωνε την έκθεση της Επιτροπής για την Αποκόμιση Διδασμάτων και τη Συμφιλίωση της Σρι Λάνκα και επισήμαινε ότι χρειαζόταν προσεκτική μελέτη των μέτρων που προτείνονταν στην έκθεση, μεταξύ άλλων σχετικά με το ζήτημα της υπευθυνότητας.

Ένα από τα δύο θέματα του ετήσιου φόρουμ ΕΕ/ΜΚΟ, που πραγματοποιήθηκε στις 8 και 9 Δεκεμβρίου, ήταν η «Προώθηση της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο». Το φόρουμ περιλάμβανε εργαστήρια για ζητήματα όπως: ατιμωρησία· μέσα που χρησιμοποιούνται στις εχθροπραξίες· προστασία των αμάχων· προστασία των αιχμαλώτων· και πρόσβαση της ανθρωπιστικής βοήθειας. Πλήρης έκθεση του φόρουμ είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.eidhr.eu>.

Το 2011 η ΕΕ βελτίωσε τη στήριξή της προς την τήρηση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας. Με διάφορες ευκαιρίες η Επίτροπος Kristalina Georgieva κατήγγειλε παραβάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και κάλεσε τους αντιμαχόμενους να τηρούν το δίκαιο και να προστατεύουν όσους δεν λαμβάνουν μέρος στις εχθροπραξίες, ιδίως με την εξασφάλιση της ασφαλούς πρόσβασης των ουδέτερων ανθρωπιστικών οργανώσεων. Η Επίτροπος Georgieva, κατά τη διάρκεια επίσκεψης στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη στις 15 Μαΐου 2011, επισήμανε ότι οι βίαιες εκτοπίσεις, σε συνδυασμό με τους σοβαρούς περιορισμούς της πρόσβασης και της μετακίνησης από τη δύναμη κατοχής, στερούσε από τους περισσότερους ανθρώπους τη δυνατότητα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Η Επίτροπος υπογράμμισε ότι το νόμιμο δικαίωμα των Ισραηλινών να ζουν ειρηνικά και με ασφάλεια δεν απαλλάσσει το Ισραήλ από την υποχρέωσή του, ως δύναμης κατοχής, να τηρεί το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο. Τον Νοέμβριο του 2011 η Επίτροπος Georgieva υπογράμμισε την ανάγκη να ενταθεί ο διάλογος με ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες οι οποίες θεωρούσαν την ανθρωπιστική βοήθεια ως περιορισμό της κυριαρχίας τους, ώστε να επεκταθεί η εφαρμογή των προτύπων και των κανόνων που διέπουν την ανθρωπιστική βοήθεια, περιλαμβανομένης της τήρησης του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Στη διάρκεια του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ ΕCHO) παρέσχε χρηματοδότηση για την εκπαίδευση 108 εργαζομένων στον ανθρωπιστικό τομέα και σχεδιαστών πολιτικών στον τομέα του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου καθώς και για την κατάρτιση εγχειριδίου. Η Επιτροπή προσέφερε επίσης χρηματοδοτική στήριξη για ένα σχέδιο, το οποίο εφαρμόζεται από το Νορβηγικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, με στόχο τη διαπίστωση της εφαρμογής των ανθρωπιστικών αρχών στην πράξη, ώστε να ενισχυθεί ο επιχειρησιακός τους χαρακτήρας, και για ένα ακόμη σχέδιο, το οποίο εφαρμόζεται από το Ελβετικό Ίδρυμα για την Άρση Ναρκοπεδίων και την Έκκληση της Γενεύης, όσον αφορά την παροχή κατάρτισης σχετικά με θέματα διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και άλλα ανθρωπιστικά πρότυπα σε ένοπλους μη κρατικούς φορείς. Η ΓΔ ΕCHO άρχισε επίσης αξιολόγηση των στρατηγικών πρόσβασης της ανθρωπιστικής βοήθειας στο πλαίσιο των ανθρωπιστικών παρεμβάσεων με χρηματοδότηση από την ΕΕ, ώστε να βελτιωθεί η στήριξη προς την τήρηση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και τον σεβασμό του ανθρωπιστικού χώρου.

Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία ότι η διανομή της ανθρωπιστικής της βοήθειας θα μπορούσε να παρεμποδισθεί από την εφαρμογή αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας με εξωεδαφική εμβέλεια, η οποία περιλαμβάνει διατάξεις που ποινικοποιούν την υλική στήριξη των αναφερόμενων οργανώσεων, ανεξάρτητα από τον ανθρωπιστικό χαρακτήρα των σχετικών δράσεων ή την έλλειψη οποιασδήποτε πρόθεσης για την υποστήριξη τρομοκρατικών πράξεων. Μετά την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ στην υπόθεση Holder κατά ανθρωπιστικού νομοσχεδίου, η οποία επιβεβαίωσε τη συνταγματικότητα των διατάξεων του δικαίου των ΗΠΑ που απαγορεύουν την κατάρτιση ορισμένων αναφερόμενων οντοτήτων σχετικά με θέματα διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα αυτό με τις αρχές των ΗΠΑ σε διάφορα επίπεδα.

Λοιπά θεματικά ζητήματα

3.9. Το ΔΠΔ και η καταπολέμηση της ατιμωρησίας

Η ΕΕ μακρά παράδοση στη στήριξη της καταπολέμησης της ατιμωρησίας όσον αφορά τα σοβαρότερα εγκλήματα που ανησυχούν τη διεθνή κοινότητα στο σύνολό της. Όσοι έχουν διαπράξει εγκλήματα γενοκτονίας, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου δεν πρέπει να βρίσκουν πουθενά ασφαλές καταφύγιο. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εξακολούθησαν να παρέχουν σθεναρή υποστήριξη – τόσο πολιτικά και διπλωματικά όσο και από υλικοτεχνικής και χρηματοδοτικής άποψης – για την ουσιαστική λειτουργία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ) και λοιπών ποινικών δικαστηρίων, όπως, χάριν παραδείγματος, τα *ad hoc* διεθνή δικαστήρια για την πρώην Γιουγκοσλαβία και τη Ρουάντα, το Ειδικό Δικαστήριο για τη Σιέρα Λεόνε, τα έκτακτα τμήματα των δικαστηρίων της Καμπότζης και το Ειδικό Δικαστήριο για τον Λίβανο. Η έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας συνέβαλε σε πιο συνεπή δράση σε αυτόν τον τομέα. Η κοινότητα των ΜΚΟ παραμένει πολύτιμος σύμμαχος στις προσπάθειες αυτές.

Η ΕΕ, όπως υποσχέθηκε κατά τη διάσκεψη αναθεώρησης της Καμπάλας (31 Μαΐου-11 Ιουνίου 2010), ενημέρωσε την κοινή θέση της 2003/444/ΚΕΠΠΑ με την απόφαση 2011/168/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, που εκδόθηκε στις 21 Μαρτίου 2011, η οποία την κατήργησε και την αντικατέστησε. Ο στόχος της νέας απόφασης του Συμβουλίου είναι να προαχθεί η καθολική υποστήριξη προς το Καταστατικό της Ρώμης, με την ενθάρρυνση της ευρύτερης δυνατής συμμετοχής σε αυτό, να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα του Καταστατικού της Ρώμης, να υποστηριχθούν η ανεξαρτησία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και η ουσιαστική και αποτελεσματική του λειτουργία, να υποστηριχθεί η συνεργασία με το ΔΠΔ και να υποστηριχθεί η εφαρμογή της αρχής της συμπληρωματικότητας.

Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου, ένα αναθεωρημένο σχέδιο δράσης εγκρίθηκε στις 12 Ιουλίου 2011. Αποτελείται από πέντε ενότητες:

- α) συντονισμός των δραστηριοτήτων της Ένωσης ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της απόφασης·
- β) οικουμενικότητα και ακεραιότητα του Καταστατικού της Ρώμης·
- γ) ανεξαρτησία του Δικαστηρίου και ουσιαστική και αποτελεσματική λειτουργία του·
- δ) συνεργασία με το Δικαστήριο και
- ε) εφαρμογή της αρχής της συμπληρωματικότητας.

Το ΔΠΔ εξακολούθησε να βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη σημαντικών συνόδων κορυφής και πολιτικών διαλόγων με χώρες εκτός ΕΕ κατά την περίοδο αναφοράς. Με τις δηλώσεις της η ΕΕ απηύθυνε έκκληση για να τερματιστεί η ατιμωρησία όσων διέπραξαν τα φρικωδέστερα εγκλήματα του κόσμου, κάλεσε δε όλα τα κράτη να παραδώσουν τα άτομα κατά των οποίων έχουν εκδοθεί εντάλματα σύλληψης ούτως ώστε να μπορέσει η δικαιοσύνη να ακολουθήσει τον δρόμο της. Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στη μη τήρηση των υποχρεώσεων συνεργασίας από ορισμένα συμβαλλόμενα κράτη, ιδίως όσον αφορά τη σύλληψη και παράδοση ατόμων κατά των οποίων έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης.

Το αποτελεσματικό σύστημα διεθνούς δικαιοσύνης βασίζεται στη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή κρατών μερών του Καταστατικού της Ρώμης. Η Γρενάδα, η Τυνησία καθώς και οι Φιλιππίνες, οι Μαλδίβες, το Πράσινο Ακρωτήριο και το Βανουάτου εντάχθηκαν στον κύκλο των κρατών που είναι μέρη του Καταστατικού της Ρώμης από διάφορες ηπείρους, αυξάνοντας τον αριθμό τους σε 120. Η ΕΕ εξακολούθησε να είναι δεσμευμένη για προώθηση της οικουμενικότητας στα πλαίσια της ακλόνητης προσήλωσής της προς το Δικαστήριο, την οποία και προωθεί με διπλωματικά διαβήματα, με την προσωπική εμπλοκή της Υπατης Εκπροσώπου, με την προσθήκη ρητρών σε συμφωνίες της ΕΕ με χώρες εκτός ΕΕ, καθώς και στήριξη προς το Δικαστήριο και την κοινωνία των πολιτών. Η ΕΕ συνέχισε να συντονίζει τις κοινές της προσπάθειες με κράτη εκτός ΕΕ όπως ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Αυστραλία, η Βραζιλία και η Νότιος Αφρική. Η εταιρική αυτή σύμπραξη επέτρεψε στην ΕΕ να είναι αποτελεσματικότερη και να επιτυγχάνει συνέργειες κατά την έμπρακτη προώθηση του Δικαστηρίου.

Το 2011 η ΕΕ πραγματοποίησε δράσεις για τη στήριξη της οικουμενικότητας και την εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης στις εξής χώρες και περιφερειακούς οργανισμούς: ASEAN (Ενωση Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας), Αρμενία, Μπαχάμες, Καμπότζη, Καμερούν, Κίνα, Δημοκρατία του Κονγκό (Μπραζαβίλ), Αίγυπτος, Ελ Σαλβαδόρ, Γουατεμάλα, Τζαμάικα, Καζαχστάν, Κουβέιτ, Κιργιζία, Μογγολία, Μαρόκο, Νεπάλ, Κατάρ, Ταϊλάνδη, Τόγκο, Τουρκία, Ουκρανία και Βιετνάμ.

Μέχρι στιγμής, η αναθεωρημένη Συμφωνία του Κοτονού, του 2005, που ισχύει για 76 χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού καθώς και για την ΕΕ, είναι η μόνη δεσμευτική νομική πράξη που περιλαμβάνει ρήτρα η οποία σχετίζεται με το ΔΠΔ. Μέχρι σήμερα, ρήτρα του ΔΠΔ έχει συμπεριληφθεί στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας (ΣΕΣΣ), στις συμφωνίες για το εμπόριο, την ανάπτυξη και τη συνεργασία (TDCA) και στις συμφωνίες σύνδεσης με την Ινδονησία, την Κορέα, τη Νότιο Αφρική, το Ιράκ, τη Μογγολία, τις Φιλιππίνες, το Βιετνάμ, τη Σιγκαπούρη και την Κεντρική Αμερική. Ρήτρες ΔΠΔ βρίσκονται στο στάδιο διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο των ΣΕΣΣ και των συμφωνιών σύνδεσης με την Αυστραλία, την Ταϊλάνδη, τη Μαλαισία, την Κίνα, τη Ρωσία, την Ουκρανία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Γεωργία.

Το ευρωπαϊκό δίκτυο σημείων επαφής σχετικά με πρόσωπα που ευθύνονται για γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου αποτελεί δίκτυο εθνικών εισαγγελέων ειδικευμένων στα εγκλήματα αυτά. Το 2011 πραγματοποίησε τη 10η και 11η συνεδρίασή του, τον Απρίλιο και τον Νοέμβριο αντίστοιχα. Οι συναντήσεις αυτές επικεντρώθηκαν, μεταξύ άλλων θεμάτων, στη συνεργασία ανάμεσα σε κράτη και ανάμεσα σε κράτη και διεθνή δικαστήρια, στην εφαρμογή της εξωεδαφικής δικαιοδοσίας από τα κράτη μέλη και στην προστασία των μαρτύρων.

Η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να παρέχει στήριξη για την αποκατάσταση και ενίσχυση του κράτους δικαίου σε εθνικό επίπεδο, στηρίζοντας βασικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται για την ουσιαστική λειτουργία του ΔΠΔ στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Μέρους για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Ο διεθνής Συνασπισμός για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, οι Βουλευτές για Παγκόσμια Δράση, οι Δικηγόροι Χωρίς Σύνορα, καθώς και το κενυατικό τμήμα της Διεθνούς Επιτροπής Νομικών και πολλοί άλλοι συνεργάστηκαν στενά με την ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης και ο Μηχανισμός Σταθερότητας χρηματοδότησαν διάφορα προγράμματα ποινικής και μεταβατικής δικαιοσύνης στην Αφρική, την Ασία και την Ωκεανία.

ΔΠΔ: περιπτωσιολογική μελέτη με θέμα την Κένυα

Το 2007 τα αμφισβητούμενα αποτελέσματα των εκλογών στην Κένυα είχαν ως αποτέλεσμα περιστατικά βίας και πάνω από χίλιους θανάτους, πολλές εκατοντάδες σεξουαλικές επιθέσεις και πολλές χιλιάδες άστεγους. Μια έρευνα από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ) οδήγησε στην απαγγελία κατηγοριών έναντι 4 από τα 6 πρόσωπα που σύμφωνα με τον εισαγγελέα ήταν ύποπτοι ως οι πλέον υπεύθυνοι για τη βία.

Από την έναρξη της ακροαματικής διαδικασίας στο πλαίσιο του ΔΠΔ τον Απρίλιο του 2011, η ΕΕ υποστήριξε σταθερά ότι η δικαιοσύνη, η συμφιλίωση και η λογοδοσία θα παίζουν αποφασιστικό ρόλο στη διατήρηση της σταθερότητας στην Κένυα και ότι η διαδικασία στο πλαίσιο του ΔΠΔ αποτελεί σημαντική συμβολή προς τον σκοπό αυτόν. Στο πλαίσιο αυτό η Ύπατη Εκπρόσωπος τόνισε δημοσίως τη σημασία της συνεχιζόμενης πλήρους συνεργασίας των κατονομασθέντων προσώπων με το ΔΠΔ, καθώς και τον σεβασμό εκ μέρους της κυβέρνησης της Κένυας των υποχρεώσεών της ως κράτος μέρος του Καταστατικού της Ρώμης του ΔΠΔ.

Η κοινωνία των πολιτών στην Κένυα έπαιξε ουσιώδη ρόλο στην παραπομπή όσων ενεπλάκησαν στη μετεκλογική βία ενώπιον της δικαιοσύνης. Με την υποστήριξη του EIDHR, η κενυατική πτέρυγα της Διεθνούς Επιτροπής Νομικών (ΔΕΝ Κένυα) – μια ΜΚΟ που εργάζεται στην Κένυα και σε όλη την Αφρική για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου και τη δημοκρατία εδώ και πάνω από 50 χρόνια – βοηθά στη διαδικασία αυτή με την εφαρμογή νομικής εμπειρίας και διεθνών βέλτιστων πρακτικών.

Η ΔΕΝ Κένυα καθιστά σαφές ότι η διαδικασία του ΔΠΔ είναι δικαστικού και όχι πολιτικού χαρακτήρα. Η προώθηση της βαθύτερης κατανόησης της διεθνούς ποινικής δικαιοσύνης συνεπάγεται επίσης τη σταθερή έκκληση της ΔΕΝ Κένυα για συνέπεια στην εφαρμογή των αποφάσεων του ΔΠΔ πέραν της κατάστασης στην Κένυα. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι το Ανώτατο Δικαστήριο της Κένυας εξέδωσε – ύστερα από αίτημα της ΔΕΝ Κένυα – προσωρινό εθνικό ένταλμα σύλληψης για τον Σουδανό Πρόεδρο Omar Al-Bashir (εναντίον του οποίου έχουν εκδοθεί δύο εντάλματα σύλληψης του ΔΠΔ για γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου που πραγματοποιήθηκαν στο Νταρφούρ), σε περίπτωση που ταξιδέψει ποτέ ξανά στην Κένυα.

3.10. Ανθρώπινα δικαιώματα και τρομοκρατία

Η ΕΕ αποδίδει μεγάλη σημασία στην εξασφάλιση της πλήρους και ουσιαστικής προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στην Ευρώπη και στον ευρύτερο κόσμο στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Η λήψη ουσιαστικών αντιτρομοκρατικών μέτρων και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν είναι συγκρουόμενοι αλλά συμπληρωματικοί και αλληλοενισχυόμενοι στόχοι. Η στρατηγική δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ορίζεται στην αντιτρομοκρατική στρατηγική της, είναι πολύ σαφής στη συνάρτηση αυτή: «Να καταπολεμηθεί η τρομοκρατία σε παγκόσμιο επίπεδο, με παράλληλο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και να καταστεί η Ευρώπη ασφαλέστερη, επιτρέποντας στους πολίτες της να ζουν σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης».

Η ΕΕ επιβεβαίωσε με δηλώσεις στα Ηνωμένα Έθνη ότι είναι σκόπιμο να εξασφαλισθεί ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Στη δήλωση της ΕΕ στο Συνέδριο Υψηλού Επιπέδου του ΟΗΕ με θέμα τη διεθνή συνεργασία κατά της τρομοκρατίας στις 20 Σεπτεμβρίου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος υπογράμμισε ότι η ασφάλεια είναι πάντοτε στενά συνδεδεμένη με τη δημοκρατία και την άρτια λειτουργία των θεσμών.

Η ΕΕ συνέχισε τη διεξαγωγή λεπτομερούς διαλόγου με τον Νομικό Σύμβουλο του υπουργείου Εσωτερικών των ΗΠΑ επί θεμάτων διεθνούς δικαίου και αντιτρομοκρατικής δράσης. Η ΕΕ επανέλαβε την έκκλησή της για το κλείσιμο του κέντρου κράτησης του Γκουαντάναμο με το επιχείρημα ότι θεωρεί απαράδεκτη σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο την παρατεταμένη κράτηση των κρατουμένων στο Γκουαντάναμο χωρίς δίκη. Σε μια επείγουσα συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 9 Ιουνίου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος σημείωσε την ανησυχία της ΕΕ σχετικά με την πιθανότητα οποιοσδήποτε από τους κρατουμένους στο Γκουαντάναμο να αντιμετωπίσει τη θανατική ποινή. Η Ύπατη Εκπρόσωπος σημείωσε ότι η ΕΕ παρακολουθεί προσεκτικά την υπόθεση της δίωξης κατά του Muhammed al-Nashiri και πέντε άλλων ατόμων που κατηγορούνται για συνέργεια στις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 και ότι θα εξέφραζε τακτικά τις ανησυχίες της σχετικά με τη θανατική ποινή και τον δίκαιο χαρακτήρα της δίκης στις αρχές των ΗΠΑ.

Η ΕΕ παρείχε οικονομική στήριξη σε ένα σχέδιο των Ηνωμένων Εθνών για την ανάπτυξη περιφερειακού σχεδίου δράσης στην Κεντρική Ασία με σκοπό την υλοποίηση της παγκόσμιας αντιτρομοκρατικής στρατηγικής του ΟΗΕ, στο πλαίσιο του οποίου ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παίζει σημαντικό ρόλο. Η ΕΕ παρείχε επίσης τεχνική υποστήριξη σε διάφορες χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο προκειμένου να βελτιωθούν οι δυνατότητες των δομών αστυνομίας και ποινικής δικαιοσύνης να ερευνούν και να διώκουν τρομοκρατικά εγκλήματα σύμφωνα με το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η κοινή ανακοίνωση του Μαΐου 2011 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου με τίτλο «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει» σημείωσε τη σημασία της συνεργασίας με χώρες του ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας και εταιρικής σχέσης στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και υπογράμμισε ότι η ΕΕ είναι πρόθυμη να αναπτύξει αποστολές κράτους δικαίου για την υποστήριξη των προσπαθειών από χώρες-εταίρους να μεταρρυθμίσουν τους τομείς δικαιοσύνης και ασφάλειας.

Η ΕΕ συμμετείχε στη δημιουργία του παγκόσμιου αντιτρομοκρατικού φόρουμ (GCTF) τον Σεπτέμβριο του 2011. At its launch, the GCTF adopted the "Cairo Declaration on Counter-Terrorism and the Rule of Law: Effective Counter-Terrorism Practice in the Criminal Justice Sector".

3.11. Ελευθερία της έκφρασης καθώς και των «νέων μέσων ενημέρωσης»

Η ελευθερία της έκφρασης, όπως προβλέπεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σημαίνει ότι όλοι διαθέτουν την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημόσιων αρχών και αδιακρίτως συνόρων. Η ΕΕ έχει δεσμευθεί να αγωνίζεται για τον σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης και να εξασφαλίζει ότι γίνεται σεβαστή η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης.

Κατά τη δήλωσή της στην παγκόσμια ημέρα ελευθερίας του Τύπου, στις 3 Μαΐου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος Catherine Asthon κάλεσε όλα τα κράτη να προωθούν προορατικά την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης καθώς και την πολυφωνία και την ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης.

Η ΕΕ θεωρεί ότι η λογοκρισία και η παρενόχληση των δημοσιογράφων είναι απαράδεκτες και έχει εκφράσει με έντονο τρόπο τις ανησυχίες της σχετικά με τις επιθέσεις, τις συλλήψεις και τους περιορισμούς του έργου των δημοσιογράφων. Για παράδειγμα στις 4 Μαΐου 2011 η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε δημοσίως τη βαθιά ανησυχία της για την κράτηση του κ. Andrzej Poczobut, ανταποκριτή της πολωνικής εφημερίδας Gazeta Wyborcza στη Λευκορωσία και στις 27 Δεκεμβρίου 2011 εξέφρασε τη σοβαρή ανησυχία της ΕΕ για την απόφαση του δικαστηρίου και την ποινή των Σουηδών δημοσιογράφων κκ. Martin Schibbye και Johan Persson σύμφωνα με την αιτιοπική Διακήρυξη κατά της Τρομοκρατίας.

Σε άλλες περιπτώσεις, όπου η ΕΕ προχώρησε σε διάλογο για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τρίτες χώρες, όπως με την Κίνα και το Βιετνάμ, η ΕΕ έθεσε διμερώς το ζήτημα της ελευθερίας της πληροφόρησης και των μέσων ενημέρωσης και εξέφρασε τις ανησυχίες της για την παρενόχληση και τη δίωξη ανεξάρτητων συγγραφέων ιστολογίων (blogger), δημοσιογράφων και άλλων ατόμων που εκφράζουν τις πολιτικές απόψεις τους.

Το 2011 η ΕΕ συνέχισε να παραμένει έτοιμη να συνεργαστεί με άλλες χώρες που ακολουθούν παρεμφερή προσέγγιση του θέματος όσον αφορά την προώθηση της ελευθερίας της έκφρασης και της πρόσβασης σε πληροφορίες, μεταξύ άλλων μέσω του Διαδικτύου, και να ερευνήσει τις δυνατότητες επίτευξης ομοφωνίας σχετικά με τις πολιτικές για το Διαδίκτυο. Η G8 επιβεβαίωσε τη βούληση αυτή με τη δήλωση της Deauville σχετικά με την ανανεωμένη δέσμευση για την ελευθερία και τη δημοκρατία και τη δήλωση της Deauville σχετικά με την Αραβική Άνοιξη. Πολλές χώρες και οργανισμοί εργάζονται επί του παρόντος πάνω σε συναφείς πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την ελεύθερη έκφραση στο Διαδίκτυο.

Η ΕΕ συμμερίζεται πλήρως την άποψη ότι το Διαδίκτυο αποτελεί σημαντικό δίαυλο για την προώθηση της ελευθερίας της έκφρασης. Ως αποτέλεσμα της κοινής ανακοίνωσης με τίτλο «Εταιρική σχέση με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία», η Επιτροπή ανέλαβε τη δέσμευση να αναπτύξει εργαλεία που θα επιτρέψουν στην ΕΕ, στις κατάλληλες περιπτώσεις, να συνδράμει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή μεμονωμένους πολίτες να παρακάμψουν αυθαίρετες διακοπές της πρόσβασης στις τεχνολογίες ηλεκτρονικής επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου. Η ΕΕ δημοσιοποίησε πρόσφατα τη «Στρατηγική κατά της αποσύνδεσης» που δημιουργήθηκε προκειμένου να τηρηθεί η δέσμευση της ΕΕ να εξασφαλιστεί ότι το Διαδίκτυο και άλλες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) θα παραμείνουν κινητήριος δύναμη της πολιτικής ελευθερίας, της δημοκρατικής εξέλιξης και της οικονομικής ανάπτυξης. Στόχος είναι να παρασχεθεί συνεχιζόμενη βοήθεια στους χρήστες του Διαδικτύου, στους συγγραφείς ιστολογίων και στους ακτιβιστές του κυβερνοχώρου που ζουν υπό αυταρχικά καθεστώτα.

Η ΕΕ αντιτίθεται σθεναρά σε οποιουσδήποτε αδικαιολόγητους περιορισμούς της πρόσβασης στο Διαδίκτυο και σε άλλα νέα μέσα, όπως έχει επανειλημμένα δηλώσει, για παράδειγμα στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων για την Αίγυπτο, τον Ιανουάριο του 2011, όπου κάλεσε τις αιγυπτιακές αρχές να αποκαταστήσουν όλα τα δίκτυα επικοινωνιών χωρίς καθυστέρηση και να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη πρόσβαση σε όλα τα μέσα, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου.

Το 2011 η ΕΕ εφάρμοσε επίσης περιοριστικά μέτρα ως μέρος του αγώνα για την ελευθερία της έκφρασης. Στο πλαίσιο της πρόσφατης διερεύνησης του GSP + στη Σρι Λάνκα, ένας από τους λόγους που οδήγησαν την Επιτροπή να προτείνει την απόσυρση του ευεργετήματος του GSP + ήταν οι έντονες φραστικές επιθέσεις της κυβέρνησης εναντίον δημοσιογράφων, σε συνδυασμό με την αποτυχία λήψης αποτελεσματικών μέτρων για την προστασία τους από τη φυσική βία. Στις επακόλουθες διαπραγματεύσεις της με την κυβέρνηση της Σρι Λάνκα σχετικά με το GSP +, η Επιτροπή κάλεσε την κυβέρνηση να απελευθερώσει τον φυλακισμένο δημοσιογράφο κ. J.S. Tissainayagam καθώς και να λάβει μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι οι δημοσιογράφοι έχουν τη δυνατότητα να ασκούν τα επαγγελματικά τους καθήκοντα χωρίς παρενοχλήσεις.

Η ΕΕ παρέχει επίσης οικονομική στήριξη ώστε να ενισχυθεί η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, σε μεγάλο αριθμό διεθνών και τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται για την προώθηση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και την καταπολέμηση των παραβιάσεων των δικαιωμάτων των δημοσιογράφων (τουλάχιστον 30 εν εξελίξει προγράμματα το 2011). Στα προγράμματα που υποστηρίζει η ΕΕ περιλαμβάνονται έργα με στόχο την αύξηση των επαγγελματικών δυνατοτήτων των δημοσιογράφων, την κάλυψη επείγουσών αναγκών προστασίας, την προώθηση της ελευθερίας της έκφρασης σύμφωνα με το δίκαιο και στην πράξη, την αλλαγή της εθνικής νομοθεσίας για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σύμφωνα με διεθνή πρότυπα και την παρακολούθηση των παραβιάσεων των δικαιωμάτων των δημοσιογράφων.

3.12. Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι

Όπως σημειώνεται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα.

Η ΕΕ αντιτίθεται σθεναρά σε κάθε είδους αδικαιολόγητους περιορισμούς του δικαιώματος της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς. Για παράδειγμα τον Ιανουάριο του 2011 η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε την έντονη ανησυχία της για τις αναφερόμενες βίαιες επιθέσεις ένοπλων ατόμων κατά ειρηνικών διαδηλωτών στην Αίγυπτο και παρότρυνε τις αιγυπτιακές αρχές να λάβουν αμέσως τα απαραίτητα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι οι αρχές επιβολής του νόμου προστατεύουν τους διαδηλωτές και το δικαίωμά τους να συνέρχονται ειρηνικώς.

Εξάλλου, με δήλωση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε δημοσίως την έντονη δυσαρέσκειά της για τη βία εναντίον ειρηνικών διαδηλωτών στο Μπαχρέιν και κάλεσε τις αρχές του Μπαχρέιν να σεβαστούν και να προστατεύσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος του συνέρχεσθαι ειρηνικώς.

Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι αποτελεί ελευθερία σύμφωνα με την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Η ισχυρή κοινωνία των πολιτών έχει καίρια σημασία για την υπεράσπιση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και για την προώθηση της δημοκρατίας. Η κοινωνία των πολιτών έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην πραγματοποίηση των αλλαγών που σημειώθηκαν ως αποτέλεσμα της Αραβικής Άνοιξης. Η ΕΕ ανησυχεί βαθιά λόγω των εξελίξεων το 2011 σε ό,τι αφορά την κατάσταση της κοινωνίας των πολιτών σε πολλές χώρες· η παρουσία ΜΚΟ ενισχύει τη δημοκρατία, ιδίως σε κοινωνίες που βρίσκονται σε στάδιο δημοκρατικής μετάβασης. Η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει τα δικαιώματα της κοινωνίας των πολιτών και κάλεσε τις κυβερνήσεις τρίτων χωρών να την προστατεύσουν και να συνεργαστούν μαζί της. Για παράδειγμα, στις 30 Δεκεμβρίου 2011 η Ύπατη Εκπρόσωπος κάλεσε τις αιγυπτιακές αρχές να επιτρέψουν στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να συνεχίσουν το έργο τους προς υποστήριξη της μετάβασης της Αιγύπτου.

Σε άλλες περιπτώσεις, όπου η ΕΕ πραγματοποίησε πολιτικούς διαλόγους και διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τρίτες χώρες, όπως η Αλγερία, η ΕΕ έθεσε διμερώς το ζήτημα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και τόνισε την ανάγκη να θεσπιστεί νομοθεσία σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα.

Το 2011 η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς στην προώθηση της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι. Η ΕΕ υπογράμμισε ότι το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ πρέπει να συνεχίσει να επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι, καθώς και να παρέχει απτή στήριξη σε ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ο ρόλος των οποίων είναι ουσιώδης για την ενίσχυση της δημοκρατίας.

Η ΕΕ δέχτηκε με ικανοποίηση τον διορισμό του κ. Maina Kiai (Κένυα), την 1η Μαΐου 2011, ως ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τα δικαιώματα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι.

Η ΕΕ χρησιμοποιεί επίσης τη δημόσια διπλωματία για να προωθήσει τα δικαιώματα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι· για παράδειγμα οργάνωσε πολλά σεμινάρια και εργαστήρια για νέους σε περιοχές της Ρωσίας τα οποία ήταν αφιερωμένα στα διεθνή και ρωσικά νομικά πρότυπα που αφορούν το δικαίωμα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι.

Το 2011 η ΕΕ παρείχε οικονομική στήριξη σε διάφορες διεθνείς και τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, για την ενίσχυση της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι. Τα προγράμματα που στήριξε η ΕΕ είχαν ως στόχο την ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης για την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την προώθηση νομικών προτύπων που αφορούν το δικαίωμα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι, την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με το δικαίωμα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και τη δικτύωση προς την πιο αποτελεσματική προώθηση και προστασία των εν λόγω δικαιωμάτων.

3.13. Ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας ή των πεποιθήσεων

Ενώ το 2011 σημειώθηκαν πάμπολλες πράξεις θρησκευτικής μισαλλοδοξίας και διακρίσεων, όπως φάνηκε χαρακτηριστικά από τη βία και τις τρομοκρατικές επιθέσεις σε διάφορες χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο, η ΕΕ παρέμεινε προσηλωμένη στην προώθηση και την προστασία της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας ή των πεποιθήσεων. Η ελευθερία αυτή προστατεύει το δικαίωμα να έχει κανείς θειστικές, μη θειστικές και αθεϊστικές πεποιθήσεις, καθώς και το δικαίωμα να μην ομολογεί κανείς καμία θρησκεία. Αφορά επίσης το δικαίωμα να ασπάζεται, να αλλάζει ή να εγκαταλείπει κανείς το θρήσκευμα ή τις πεποιθήσεις του με την ελεύθερη προαίρεσή του.

Η ΕΕ είναι της άποψης ότι η υπεράσπιση τέτοιων οικουμενικών αρχών είναι ουσιώδης για την ανάπτυξη ελεύθερων κοινωνιών.

Σε όλες τις περιοχές του κόσμου οι δυσμενείς διακρίσεις με βάση το θρήσκευμα ή τις πεποιθήσεις αποτελούν μακροχρόνιο πρόβλημα, τα δε άτομα που ανήκουν σε συγκεκριμένες θρησκευτικές κοινότητες εξακολουθούν να στοχοποιούνται σε πολλές χώρες. Επιπλέον η νομοθεσία για την περιύβριση θρησκείας χρησιμοποιείται συχνά για την κακομεταχείριση θρησκευτικών μειονοτήτων και για τον περιορισμό της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, καθώς και της ελευθερίας θρησκευματος ή πεποιθήσεων, οι οποίες είναι αλληλένδετες. Η ελευθερία της έκφρασης παίζει και αυτή σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας.

Σε συμφωνία με τα προηγούμενα συμπεράσματά του της 16ης Νοεμβρίου 2009, το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων ενέκρινε συμπεράσματα στις 21 Φεβρουαρίου 2011 όπου επαναλαμβάνει τη σταθερή δέσμευση της ΕΕ ως προς την ελευθερία της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων και υπενθύμισε ότι οι ελευθερίες αυτές πρέπει να προστατεύονται παντού και για όλους. Στο κείμενο των συμπερασμάτων τονίζεται ότι είναι πρωταρχικό καθήκον των κρατών να προστατεύουν τους πολίτες τους, περιλαμβανομένων των ατόμων που ανήκουν σε θρησκευτικές μειονότητες, καθώς και όλων των ατόμων υπό τη δικαιοδοσία τους, και να διασφαλίζουν τα δικαιώματά τους. Όλα τα πρόσωπα που ανήκουν σε θρησκευτικές μειονότητες θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα ελεύθερης θρησκευτικής έκφρασης και λατρείας, είτε κατ' ιδίαν είτε σε κοινότητες πιστών, χωρίς τον φόβο μισαλλοδοξίας και επιθέσεων.

Στη συνέχεια η ΕΕ υπενθύμισε σε όλες τις αντιπροσωπίες της ΕΕ ότι, παράλληλα με τις διπλωματικές αποστολές των κρατών μελών, έχουν να διαδραματίσουν έναν ζωτικής σημασίας ρόλο στη δημιουργία απτού, θετικού αντικτύπου σε ό,τι αφορά τον σεβασμό της ελευθερίας της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων σε τρίτες χώρες όπου παραβιάζεται αυτό το θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Συνεπώς ζητήθηκε επισήμως από τις αντιπροσωπίες της ΕΕ να πραγματοποιήσουν δράσεις για την ευαισθητοποίηση των διπλωματών της ΕΕ σχετικά με το θέμα αυτό, να συνεργαστούν με συστηματικό τρόπο με τις αρχές των χωρών-εταίρων σε ό,τι αφορά την ελευθερία της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων, ιδίως σε όσες αποτελεί μείζον θέμα, καθώς και να καλλιεργήσουν επαφές με τοπικούς υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ασχολούνται με τα δικαιώματα αυτά. Σε ολόκληρη τη διάρκεια του έτους οι αντιπροσωπίες προχώρησαν επίσης στη στενή παρακολούθηση των περιορισμών της ελευθερίας της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων στις αντίστοιχες χώρες υποδοχής τους. Οι αξιολογήσεις τους όσον αφορά τις τοπικές συνθήκες, που είναι διαθέσιμες για πάνω από 100 χώρες, θα χρησιμοποιηθούν το 2012 από την Ύπατη Εκπρόσωπο και Αντιπρόεδρο της Επιτροπής στην έκθεση που θα υποβληθεί στο Συμβούλιο με αντικείμενο μέτρα που λαμβάνονται σχετικά με την ελευθερία της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων και συγκεκριμένες προτάσεις για την περαιτέρω ισχυροποίηση της ενωσιακής δράσης στον τομέα αυτό.

Το 2011 η ΕΕ αύξησε τη χρήση υφιστάμενων εργαλείων σε διμερές και πολυμερές επίπεδο για να προωθήσει και να προστατεύσει αποτελεσματικότερα την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων. Η ειδική ad hoc Ομάδα COHOM για την ελευθερία της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων συνέχισε να υποστηρίζει την υλοποίηση των ενισχυμένων δράσεων της ΕΕ και συντέλεσε στη διαμόρφωση κατευθυντήριων γραμμών προς χρήση από τους διπλωμάτες της. Το θέμα αυτό συμπεριλήφθηκε στην κατάρτιση που παρασχέθηκε προς το προσωπικό της ΕΕ, συν τοις άλλοις στα πλαίσια ειδικών μαθημάτων για την ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων που πραγματοποιήθηκαν τον Νοέμβριο του 2011.

Στις σχέσεις με χώρες εκτός ΕΕ, η ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας τέθηκε συστηματικά ως ζήτημα στις επαφές με πολλούς συνομιλητές και σε διάφορα επίπεδα πολιτικού διαλόγου, ιδίως στα πλαίσια διαλόγων και διαβουλεύσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως με την Αλγερία, την Κίνα, την Αίγυπτο, την Ινδία, την Ινδονησία, το Πακιστάν, την Τουρκία, το Βιετνάμ, τις ΗΠΑ και την Αφρικανική Ένωση.

Η ΕΕ συζήτησε διμερώς με διάφορες χώρες για την καίρια σημασία του οικουμενικού αυτού ανθρώπινου δικαιώματος, αναζητώντας δυνατότητες περαιτέρω συνεργασίας, μεταξύ άλλων και σε πολυμερή φόρουμ. Στα πλαίσια των διαλόγων αυτών η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της όσον αφορά την εφαρμογή του δικαιώματος αυτού και την κατάσταση των θρησκευτικών μειονοτήτων. Οσάκις εξωθήθηκε από σοβαρές παραβιάσεις και ανησυχίες όσον αφορά τη θρησκευτική ελευθερία και τη μισαλλοδοξία ή τις δυσμενείς διακρίσεις που σχετίζονται με αυτήν, η ΕΕ εξέφρασε τη γνώμη της μέσω διπλωματικών διαύλων, δημόσιων δηλώσεων και συμπερασμάτων του Συμβουλίου, όπως φερ' ειπείν στις περιπτώσεις της Αιγύπτου, της Νιγηρίας, του Ιράν, του Ιράκ και του Πακιστάν. Η ΕΕ εξακολούθησε να τάσσεται υπέρ του πλήρους σεβασμού της ελευθερίας της σκέψης και της συνείδησης σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές. Επιπλέον η ισχύουσα διαδικασία καθορισμού στρατηγικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε κάθε χώρα θα επιτρέψει να επικεντρωθεί η δράση της ΕΕ σε χώρες όπου η ελευθερία της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων αποτελεί προτεραιότητα.

Η δράση της ΕΕ αφορούσε επίσης το πολυμερές επίπεδο, ιδίως το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Γενεύη και τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη. Δόθηκε προτεραιότητα στην παγίωση συναίνεσης σχετικά με την ανάγκη καταπολέμησης της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, επιδιώκοντας παράλληλα να μην θεωρηθεί πρότυπο ανθρώπινου δικαιώματος η έννοια της περιύβρισης της θρησκείας. Η έννοια αυτή, που στοχεύει στην προστασία της θρησκείας και όχι των ατόμων που υπόκεινται διακρίσεις εξαιτίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεών τους, είναι επιζήμια για τον πυρήνα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία της έκφρασης, και ειδικότερα για το δικαίωμα της ελευθερίας της θρησκείας ή της ίδιας της πίστης. Στη 16η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τον Μάρτιο του 2011, σημειώθηκε μια σημαντική επιτυχία με τη συναινετική έγκριση του ψηφίσματος 16/18: για πρώτη φορά, ο Οργανισμός Ισλαμικής Διάσκεψης (OIC) δεν συμπεριέλαβε την έννοια της περιύβρισης θρησκείας στο ψήφισμά του, που τώρα έχει τίτλο «Καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, των αρνητικών στερεοτύπων και του στιγματισμού, καθώς και των διακρίσεων, της υποκίνησης σε βία και της βίας κατά ανθρώπων λόγω της θρησκείας ή των πεποιθήσεών τους». Οι προσπάθειες του Πακιστάν και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, με την ενεργό υποστήριξη της ΕΕ, ήταν καθοριστικές για την επίτευξη αυτού του αποτελέσματος. Το παραδοσιακό ψήφισμα της ΕΕ για την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων εγκρίθηκε επίσης χωρίς ψηφοφορία (ψήφισμα 16/13).

Η Ύπατη Εκπρόσωπος και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ashton και πολλοί υπουργοί Εξωτερικών από κράτη μέλη της ΕΕ έλαβαν μέρος στη σύνοδο της Κωνσταντινούπολης (που εγκαινίασε την επανομαζόμενη «διαδικασία της Κωνσταντινούπολης»), η οποία συγκλήθηκε τον Ιούνιο του 2011 από τον ΟΙC και τις ΗΠΑ για την καταπολέμηση της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, στόχος της οποίας ήταν να παγιωθούν οι επιτυχίες που σημειώθηκαν στη Γενεύη ενόψει της επικείμενης 66ης συνόδου της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Το ανακοινωθέν της κοινής προεδρίας ΟΙC/ΗΠΑ απηύθυνε έκκληση για την εφαρμογή του ψηφίσματος 16/18, αναφερόμενο ταυτόχρονα στα άλλα ψηφίσματα με θέμα την ελευθερία της σκέψης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων που εγκρίθηκαν με συναίνεση.

Κατά την 66η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, η ΕΕ είχε ως στόχο να παγιώσει τα επιτεύγματα των προηγούμενων ετών σε ό,τι αφορά το ψήφισμά της για την εξάλειψη κάθε μορφής μισαλλοδοξίας και διακρίσεων λόγω θρησκεύματος ή πεποιθήσεων και, παράλληλα, να εξασφαλίσει την επιβεβαίωση της συναινετικής προσέγγισης που υιοθέτησε ο ΟΙC στη Γενεύη. Οι στόχοι αυτοί οδήγησαν στην έγκριση χωρίς ψηφοφορία, στις 19 Δεκεμβρίου 2011, του ψηφίσματος 66/168 με την υποστήριξη της ΕΕ και του ψηφίσματος 66/197 με την υποστήριξη του ΟΙC σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, των αρνητικών στερεοτύπων, του στιγματισμού, των διακρίσεων, της υποκίνησης σε βία και της βίας κατά ανθρώπων λόγω της θρησκείας ή των πεποιθήσεών τους.

3.14. Λεσβίες, ομοφυλόφιλοι και αμφιφυλόφιλα, διεμφυλικά και διαφυλικά άτομα

Σε όλο τον κόσμο, το 2011 η έμφυλη ταυτότητα και ο σεξουαλικός προσανατολισμός εξακολούθησαν να χρησιμοποιούνται κακώς ως πρόσχημα για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι λεσβίες, οι ομοφυλόφιλοι και τα αμφιφυλόφιλα, τα διεμφυλικά και τα διαφυλικά άτομα (ΛΟΑΔΔΑ) εξακολούθησαν να υφίστανται διώξεις, διακρίσεις και σοβαρή κακομεταχείριση, πράξεις που συχνά συνοδεύονται από ακραία βία. Περίπου 80 κράτη εξακολουθούσαν να θεωρούν ποινικό αδίκημα τις σχέσεις μεταξύ συναινούντων ενηλίκων του ίδιου φύλου και επτά κράτη προέβλεπαν ακόμα και την καταδίκη τους σε θάνατο.

Η ΕΕ είναι σταθερά προσηλωμένη στο δικαίωμα κάθε ατόμου να απολαμβάνει αδιακρίτως ολόκληρο το φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του. Ως απόδειξη της προσήλωσής της αυτής, και προκειμένου να παράσχει στο προσωπικό της ΕΕ μια δέσμη εργαλείων για την προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των ατόμων, ανεξαρτήτως σεξουαλικού προσανατολισμού ή έμφυλης ταυτότητας, η ΕΕ ενέκρινε τον Ιούνιο του 2010 μια «Δέσμη εργαλείων για την προώθηση και την προστασία της άσκησης όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από λεσβίες, ομοφυλόφιλους και αμφιφυλόφιλα και διεμφυλικά άτομα» ή άλλως «Δέσμη εργαλείων ΛΟΑΔΑ».

Στις 17 Μαΐου 2011, Διεθνή Ημέρα κατά της Ομοφοβίας, η Υπατη Εκπρόσωπος κ. Catherine Ashton εξέδωσε δήλωση εξ ονόματος της ΕΕ επιβεβαιώνοντας ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση – και η ίδια προσωπικά – παραμένει σταθερά προσηλωμένη στο δικαίωμα του κάθε ατόμου να απολαμβάνει αδιακρίτως ολόκληρο το φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του.

Το 2011, η ΕΕ εξακολούθησε να συμμετέχει ενεργά σε πολυμερείς προσπάθειες, ιδίως στο πλαίσιο του ΟΗΕ, για την αντιμετώπιση των διακρίσεων, μεταξύ άλλων και όσων βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την έμφυλη ταυτότητα. Η ΕΕ εξέφρασε την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για την κοινή δήλωση που εξέδωσε το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ στις 22 Μαρτίου 2011, εξ ονόματος 85 χωρών από όλες τις ηπείρους, σχετικά με «τον τερματισμό των πράξεων βίας και των συναφών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων βάσει του σεξουαλικού προσανατολισμού και της έμφυλης ταυτότητας». Στην ομάδα που εργάστηκε για την προετοιμασία της δήλωσης αυτής συμμετείχαν 15 κράτη μέλη της ΕΕ, ενώ στη συγκεκριμένη πρωτοβουλία παρείχαν την πλήρη στήριξή τους όλα τα κράτη μέλη της.

Η ΕΕ εξέφρασε την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για το πρωτοποριακό ψήφισμα (που κατέθεσε η Νότιος Αφρική) σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την έμφυλη ταυτότητα, το οποίο εγκρίθηκε με 23 ψήφους υπέρ κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ στις 17 Ιουνίου 2011. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι μέλη του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ψήφισαν υπέρ του ψηφίσματος, ψήφος που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά.

Στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη, η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις δραστηριότητες της Ύπατης Αρμοστού για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα όσο αφορά τα ζητήματα των ΛΟΑΔΑ και, ως μέλος της σχετικής διαπεριφερειακής κεντρικής ομάδας, συνέβαλε στην ευαισθητοποίηση και τη συγκέντρωση στήριξης για το θέμα αυτό. Η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στην οργάνωση παράλληλης εκδήλωσης στον ΟΗΕ στις 8 Δεκεμβρίου 2011 στη Νέα Υόρκη με τίτλο «Τερματισμός του εκφοβισμού, της βίας και των διακρίσεων βάσει του σεξουαλικού προσανατολισμού και της έμφυλης ταυτότητας».

Σε περιφερειακό επίπεδο, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τις εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα ανθρώπινα δικαιώματα των ΛΟΑΔΑ, ειδικότερα μέσω της σύστασης που ενέκρινε στις 31 Μαρτίου 2010 το Συμβούλιο της Ευρώπης για τη λήψη μέτρων με σκοπό την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και έμφυλης ταυτότητας.

Σε διμερές επίπεδο, η ΕΕ εξακολούθησε να χρησιμοποιεί τους διαλόγους με τρίτες χώρες για τα ανθρώπινα δικαιώματα ως μοχλό για την προαγωγή της αποφυγής διακρίσεων έναντι των ΛΟΑΔΑ, ενώ έχουν γίνει αρκετές δημόσιες δηλώσεις και διαβήματα προκειμένου να τονιστεί η στάση της ΕΕ ως προς τα ζητήματα των ΛΟΑΔΑ, όπως, μεταξύ άλλων, η στάση της κατά των ομοφοβικών ενεργειών και υπέρ της αποποινικοποίησης των ομοφυλοφιλικών σχέσεων.

Αξιοποιώντας το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει σειρά οργανώσεων που προασπίζονται τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΑ ή προστατεύουν τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΑ, βοηθώντας τους να προσφεύγουν κατά ομοφοβικών νόμων και διακρίσεων σε βάρος των ΛΟΑΔΑ, ευαισθητοποιώντας τους πολίτες ως προς τις διακρίσεις και τη βία που βιώνουν οι σεξουαλικές μειονότητες, καταπολεμώντας τα φαινόμενα αυτά και παρέχοντας επείγουσα βοήθεια (από ψυχολογική και ιατρική στήριξη έως και βοήθεια στη διαμεσολάβηση και την επανένταξη) στα πλέον ευάλωτα μέλη του πληθυσμού των ΛΟΑΔΑ που χρειάζονται τέτοια στήριξη.

Κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ στις 17 Ιουνίου 2011, εγκρίθηκε με 23 ψήφους υπέρ, 19 κατά και 3 αποχές ψήφισμα που κατέθεσε η Νότιος Αφρική σχετικά με τα «Ανθρώπινα δικαιώματα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την έμφυλη ταυτότητα» (A/HRC/17/L.9/Rev.1). Ήταν η πρώτη φορά που όργανο των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε ψήφισμα που επιβεβαιώνει τα ανθρώπινα δικαιώματα των ΛΟΑΔΔΑ.

Στο ψήφισμα, υπενθυμίζεται η καθολικότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διατυπώνεται σοβαρή ανησυχία για τις πράξεις βίας και τις διακρίσεις λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της έμφυλης ταυτότητας.

Στο διατακτικό του ψηφίσματος, το Γραφείο της Υπατης Αρμοστού για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κ. Navi Pillay, καλείται να ζητήσει τη διεξαγωγή της πρώτης μελέτης του ΟΗΕ, έως τον Δεκέμβριο του 2011, σχετικά με τους νόμους και τις πρακτικές που προκαλούν διακρίσεις και τις πράξεις βίας εις βάρος ατόμων λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού και της έμφυλης ταυτότητάς τους ανά τον κόσμο. Με το ψήφισμα συγκαλείται επίσης επιτροπή που θα συζητήσει, κατά την 19η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα γεγονότα που εκτίθενται στη μελέτη και την συνέχεια που θα πρέπει να δοθεί στις συστάσεις που θα περιλαμβάνονται σε αυτή.

3.15. Ανθρώπινα δικαιώματα και επιχειρήσεις, περιλαμβανομένης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης

Σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις της ενωσιακής πολιτικής για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, στο εσωτερικό αλλά και στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ.

Τον Οκτώβριο του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε μια νέα ανακοίνωση με τίτλο «Μια ανανεώσιμη στρατηγική ΕΕ 2011-14 για την εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ)», η οποία δίνει μεγάλη έμφαση στα ανθρώπινα δικαιώματα στην έννοια της ΕΚΕ και παραπέμπει στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πιο συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρεται ιδίως στα ανθρώπινα δικαιώματα ως ένα από τα θέματα τα οποία οι επιχειρήσεις οφείλουν να ενσωματώσουν στις δραστηριότητες και τη στρατηγική τους προκειμένου να αναλάβουν την κοινωνική ευθύνη τους, αναγνωρίζει τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ ως ένα από τα βασικά σύνολα διεθνώς αναγνωρισμένων κατευθυντήριων γραμμών και αρχών στον τομέα της ΕΚΕ και δηλώνει ότι προσδοκά πως όλες οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θα αναλάβουν την εταιρική ευθύνη σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε επίσης συγκεκριμένες δράσεις σε ό,τι αφορά τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι οποίες πρέπει να πραγματοποιηθούν το 2012-2013. Εγκαινίασε μια διαδικασία για την ανάπτυξη της καθοδήγησης όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα σε τρεις επιχειρηματικούς τομείς (απασχόληση και υπηρεσίες πρόσληψης προσωπικού, ΤΠΕ, πετρέλαιο και φυσικό αέριο), καθώς και σε ό,τι αφορά τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ. Ανέλαβε επίσης να εκδώσει μια έκθεση σχετικά με τις προτεραιότητες της ΕΕ για την υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ και θα εμβραθύνει την κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις όταν λειτουργούν σε χώρες όπου το κράτος δεν εκπληρώνει πλήρως το καθήκον του να προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε επίσης τα κράτη μέλη να καθορίσουν εθνικά σχέδια για την υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ. Η Επιτροπή τους προσέφερε βοήθεια στον τομέα αυτό.

Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης μια μελέτη σχετικά με την υπεύθυνη διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού στις αρχές του 2011, με ιδιαίτερη αναφορά στο πλαίσιο του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η μελέτη επέλεξε πέντε ζητήματα που άπτονται της διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού και τα παρακολούθησε σε τρεις βιομηχανικούς κλάδους που έχουν μεγάλη σημασία για την ΕΕ. Η Επιτροπή εξετάζει τις συστάσεις που προέκυψαν.

Στη διάρκεια ολόκληρου του έτους η ΕΕ υποστήριξε ενεργά πρωτοβουλίες στον τομέα των επιχειρήσεων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε πολυμερή φόρουμ. Η ΕΕ υποστήριξε με σθένος τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ σχετικά με τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα για την υλοποίηση του πλαισίου «προστασία, σεβασμός και επανόρθωση» των Ηνωμένων Εθνών. Τον Ιανουάριο του 2011 η ΕΕ υπέβαλε τα σχόλιά της όσον αφορά το σχέδιο των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ και στη συνέχεια υποστήριξε την υιοθέτησή τους από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Γενεύη τον Ιούνιο του 2011. Η ΕΕ εξέφρασε την ετοιμότητά της να συνεργαστεί στενά με την πρόσφατα συσταθείσα Ομάδα του ΟΗΕ για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διεθνικών εταιρειών και άλλων επιχειρήσεων που είναι υπεύθυνες για την προώθηση της αποτελεσματικής διάδοσης και υλοποίησης των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ. Η ΕΕ προχώρησε στη συμβολή της με προτάσεις πριν από την πρώτη συνεδρίαση της Ομάδας τον Ιανουάριο του 2012 κατά την οποία συζητήθηκε το πρόγραμμα εργασίας της. Η ΕΕ συνέβαλε επίσης στην επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ σχετικά με τις πολυεθνικές εταιρείες, τον Μάιο του 2011, οι οποίες ενσωματώνουν το πλαίσιο του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ένα νέο κεφάλαιο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μαζί με την αντίληψη περί της δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού. Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ θα αποτελέσουν στη συνέχεια το σημείο αναφοράς για τις προσδοκίες της ΕΕ σχετικά με την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για το εμπόριο και τις επενδύσεις. Η ΕΕ τάχθηκε επίσης υπέρ πρόσθετων πρωτοβουλιών στο πολυμερές επίπεδο, όπως π.χ. το Παγκόσμιο Σύμφωνο του ΟΗΕ (ήτοι την επιχειρηματική πλατφόρμα – δρομολογημένη από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Κόφι Ανάν – στην οποία συμμετέχουν επιχειρήσεις που έχουν δεσμευθεί να ευθυγραμμίσουν τις πράξεις και στρατηγικές τους με δέκα οικουμενικά αποδεκτές αρχές στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της εργασίας, του περιβάλλοντος και της καταπολέμησης της διαφθοράς).

Η ΕΕ έθιξε επίσης τα ζητήματα επιχειρήσεων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις διμερείς σχέσεις της με τρίτες χώρες. Ορισμένες πρωτοβουλίες ήταν οι εξής: σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών στο Μπαγκλαντές με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία, σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών στη Χιλή με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα και την εταιρική ευθύνη και σεμινάριο εμπειρογνομόνων με θέμα την ΕΚΕ στη Σιγκαπούρη. Η ΕΕ συζήτησε επίσης θέματα επιχειρήσεων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων με ορισμένες τρίτες χώρες στο πλαίσιο των τακτικών διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέλος, μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η ΕΕ υποστήριξε δράσεις υπό την καθοδήγηση της κοινωνίας των πολιτών που προωθούν την τήρηση και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εκ μέρους ευρωπαϊκών επιχειρήσεων που λειτουργούν σε τρίτες χώρες. Για παράδειγμα, το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR) στηρίζει την Clean Clothes Campaign, μια συμμαχία οργανώσεων από 15 ευρωπαϊκές χώρες, στην υλοποίηση ενός σχεδίου που έχει ως στόχο την αύξηση του σεβασμού των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού των εταιρειών ρουχισμού που λειτουργούν παγκοσμίως σε πάνω από 30 χώρες.

Δύο άλλα προγράμματα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EIDHR περιλαμβάνουν το ζήτημα των επιχειρήσεων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις δραστηριότητές τους. Ένα παγκόσμιο πρόγραμμα με στόχο 70 χώρες αποσκοπεί στην ενίσχυση των ικανοτήτων των τοπικών υπερασπιστών των δικαιωμάτων γης να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους σχετικά με φυσικούς πόρους, να καταγγείλουν την έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά συμβάσεις ανάμεσα σε κράτη και ιδιωτικές εταιρείες, καθώς και να συνομιλήσουν με κυβερνήσεις και εξορυκτικές βιομηχανίες σε χώρες όπου λαμβάνουν χώρα συγκρούσεις με επίκεντρο την εξόρυξη πόρων. Παρομοίως ένα πρόγραμμα για τους υπερασπιστές των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών στη Νοτιοανατολική Ασία περιλαμβάνει ένα συγκεκριμένο σχέδιο να πραγματοποιηθεί θεματική μελέτη για την εταιρική κοινωνική ευθύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους αυτόχθονες πληθυσμούς όπου υφίστανται πολλά προβλήματα σχετικά με τη γη.

Οι κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ με θέμα τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι το αποτέλεσμα έξι ετών εργασίας υπό την καθοδήγηση του καθηγητή κ. John Ruggie, ο οποίος διατέλεσε ειδικός εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα το διάστημα 2005-2011. Οι κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ παρέχουν πρότυπα που εξασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις δεν συνεισφέρουν στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι κατευθυντήριες αρχές διαρθρώνονται σύμφωνα με τρεις ξεχωριστούς αλλά αλληλοσυνδεόμενους πυλώνες: το καθήκον των κρατών να παρέχουν προστασία έναντι της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τρίτα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, μέσω κατάλληλων πολιτικών, ρύθμισης και δικαστικών αποφάσεων· την εταιρική ευθύνη του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που ουσιαστικά σημαίνει τη δέουσα επιμέλεια ώστε να μην παραβιάζονται τα δικαιώματα τρίτων· και την ανάγκη να έχουν τα θύματα μεγαλύτερη πρόσβαση σε αποτελεσματικά μέσα, τόσο δικαστικά όσο και εξωδικαστικά.

3.16. Στήριξη της δημοκρατίας

Μια νέα ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας

Η κοινή ανακοίνωση που εξέδωσαν στις 25 Μαΐου 2011 η Υπατη Εκπρόσωπος της ΕΕ για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει» περιγράφει το νέο όραμα της ΕΕ για την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονιάς. Το όραμα αυτό βασίζεται στην αμοιβαία υπευθυνότητα και την κοινή προσήλωση στις παγκόσμιες αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Περιλαμβάνει, επίσης, πολύ υψηλότερο επίπεδο διαφοροποίησης, σύμφωνα με την αρχή «της αναλογικής αμοιβαιότητας», επιτρέποντας στην κάθε χώρα-εταίρο να αναπτύσσει τη σχέση της με την ΕΕ ανάλογα με τις φιλοδοξίες, τις ανάγκες και τις δυνατότητές της και προβλέποντας τη χορήγηση μεγαλύτερης χρηματοδοτικής βοήθειας από την ΕΕ σε όσες χώρες προχωρούν σε τολμηρές μεταρρυθμίσεις.

Το νέο πλαίσιο πολιτικής προβλέπει, πιο συγκεκριμένα, τη στήριξη της «βαθιάς δημοκρατίας» και της εταιρικής σχέσης με τις κοινωνίες, τη στήριξη της βιώσιμης οικονομικής και κοινωνικής τους ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, την ενίσχυση των εμπορικών δεσμών, την προώθηση της περαιτέρω κινητικότητας και τη βελτίωση των περιφερειακών εταιρικών σχέσεων. Τον Σεπτέμβριο του 2011, εγκαινιάστηκε ο Μηχανισμός για την Κοινωνία των Πολιτών, ο οποίος διαθέτει 26,4 εκατ. ευρώ και έχει στόχο να ενδυναμώσει την ικανότητα της κοινωνίας των πολιτών να προωθήσει τις μεταρρυθμίσεις και να ενισχύσει τη λογοδοσία στην περιοχή.

Ανταποκρινόμενη στα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης, η ΕΕ έλαβε αμέσως μέτρα για την ταχεία και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων της εξελισσόμενης κατάστασης, τα οποία συνίσταντο κυρίως στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και στη στήριξη της πολιτικής προστασίας στην περιοχή (80,5 εκατ. ευρώ μέχρι σήμερα), καθώς και σε μια σειρά μέτρων στήριξης της μετάβασης στη δημοκρατία και παροχής βοήθειας σε φτωχές περιοχές. Ειδικότερα, το 2011, η ΕΕ παρείχε σημαντική στήριξη για τις εκλογές στην Τυνησία, το Μαρόκο και την Αίγυπτο.

Το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα προσέφερε έκτακτη βοήθεια στην Τυνησία, τη Λιβύη και την Αίγυπτο, αξιοποιώντας τη διαθέσιμη ευελιξία για τη στήριξη, μεταξύ άλλων, των μέσων ενημέρωσης, των πολιτικών κομμάτων και της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται στην εγχώρια παρατήρηση των εκλογών.

Σύντομα αναμένεται να καταστούν επιχειρησιακές και άλλες πρωτοβουλίες, ιδίως το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία.

Το πρόγραμμα δράσης για αλλαγή

Βασιζόμενη στο πρόγραμμα δράσης και την επανεξέταση της ΕΠΓ, η νέα πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας –το πρόγραμμα δράσης για αλλαγή– εγκαινιάζει μια διαφοροποιημένη προσέγγιση της ΕΕ έναντι των χωρών-εταίρων και επιδιώκει την επικέντρωση της μελλοντικής συνεργασίας σε δύο τομείς προτεραιότητας:

ανθρώπινα δικαιώματα, δημοκρατία και άλλες βασικές συνιστώσες της χρηστής διακυβέρνησης, και

διατηρήσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς για την ανθρώπινη ανάπτυξη.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα δράσης για αλλαγή, «η χρηστή διακυβέρνηση, από πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής πλευράς, είναι ζωτικής σημασίας για διατηρήσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Η στήριξη που παρέχει η ΕΕ στη διακυβέρνηση πρέπει να προβάλλεται περισσότερο σε όλες τις εταιρικές σχέσεις, ιδίως με την παροχή κινήτρων για μεταρρυθμίσεις προσανατολισμένες στα αποτελέσματα και με την εστίαση στις δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν οι εταίροι υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και της κάλυψης των αιτημάτων και αναγκών των λαών».

Οι κύριες αρχές της στήριξης που παρέχει η ΕΕ για τη δημοκρατική διακυβέρνηση είναι ο σεβασμός της κυριότητας, ο διάλογος ανάμεσα στους εταίρους και η έμφαση στις πρωτοβουλίες για μεταρρυθμίσεις προσανατολισμένες στα αποτελέσματα. Η εμπειρία δείχνει ότι πρέπει να μεταβούμε από την κυβερνητική κυριότητα σε ευρεία δημοκρατική κυριότητα ή τουλάχιστον να στηρίξουμε την ανάδυσή της.

Βάσει των αρχών της διαφοροποίησης μεταξύ των χωρών-εταίρων, η προσέγγιση της ΕΕ πρέπει να στηρίζεται στο σωστό μείγμα μέσων και μεθόδων παροχής βοήθειας σε επίπεδο χώρας. Επί παραδείγματι, οι χώρες-εταίροι που αναλαμβάνουν σαφείς δεσμεύσεις και επιτυγχάνουν πρόοδο στον τομέα του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατικής μεταρρύθμισης μπορούν να λαμβάνουν στήριξη από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ.

Στις 7 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή παρουσίασε την πρότασή της για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ), που καλύπτει την περίοδο 2014-2020. Με τις δημοσιονομικές προτάσεις επιδιώκεται η στήριξη της νέας προσέγγισης της Επιτροπής, ήτοι του προγράμματος δράσης για αλλαγή, με σκοπό την επικέντρωση της ενωσιακής βοήθειας σε λιγότερους τομείς, η στήριξη της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης και η επίτευξη διατηρήσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Με τον τρόπο αυτό και σε συνδυασμό με την προσέγγιση της «αναλογικής αμοιβαιότητας», θα μπορούσαν να προκύψουν πρόσθετες ευκαιρίες χρηματοδότησης για τη στήριξη της δημοκρατίας, μέσω του συνόλου των γεωγραφικών μέσων (Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας, Μέσο Συνεργασίας για την Ανάπτυξη) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης.

3.17. Στήριξη εκλογών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πιστεύει ότι η ανόθευτη, διαφανής και ειρηνική εκλογική διαδικασία αποτελεί ουσιαστική βάση για την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη βιώσιμη ανάπτυξη και μια λειτουργούσα δημοκρατία. Η ΕΕ είναι ένας από τους κυριότερους παγκόσμιους παράγοντες στήριξης εκλογών· η σχετική προσέγγιση που ακολουθείται περιγράφεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 2000 σχετικά με την εκλογική συνδρομή και την παρατήρηση εκλογών. Τα κύρια στοιχεία της στήριξης που παρέχει η ΕΕ όσον αφορά τις εκλογές είναι οι αποστολές παρατήρησης εκλογών (ΑΠΕ) και οι αποστολές εκλογικών εμπειρογνομόνων (ΑΕΕ) της ΕΕ, η εκλογική συνδρομή και η στήριξη εγχώριων αμερόληπτων παρατηρητών. Οι στόχοι των δραστηριοτήτων αυτών εμφανίζουν μεγάλη αλληλοσυμπληρωματικότητα, καθώς τα αποτελέσματα και οι συστάσεις των ΑΠΕ και των ΑΕΕ ενσωματώνονται στη μελλοντική εκλογική συνδρομή και την ευρύτερη υποστήριξη της δημοκρατίας.

3.18. Αποστολές παρατήρησης εκλογών (ΑΠΕ)

Ο κατάλογος χωρών που έχουν προτεραιότητα για ΑΠΕ καθορίστηκε με την απόφαση της Ύπατης Εκπροσώπου ύστερα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Ομάδα Συντονισμού των Εκλογών) και τα κράτη μέλη (Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας, ΕΠΑ). Το 2011, η ΕΕ πραγματοποίησε δέκα αποστολές παρατήρησης εκλογών, οι οποίες προέβησαν σε ενδελεχή αξιολόγηση των διαδικασιών, παρείχαν εμπιστοσύνη στους ψηφοφόρους και διατύπωσαν λεπτομερείς και εποικοδομητικές συστάσεις για τη βελτίωση του πλαισίου και της διενέργειας των μελλοντικών εκλογών και για την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών.

Η αποστολή αξιολόγησης της ΕΕ ανέλυσε τη διαδικασία εγγραφής των ψηφοφόρων στους εκλογικούς καταλόγους του Σουδάν από τις 15 Νοεμβρίου 2010 ως τις 8 Ιανουαρίου 2011 και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πραγματοποιήθηκε με ικανοποιητικό, σε γενικές γραμμές, τρόπο. Η αξιολόγηση και τα ευρήματα σχετικά με την εγγραφή των ψηφοφόρων στους εκλογικούς καταλόγους χρησίμευσαν στην ανάλυση που εκπόνησε η ΑΠΕ την οποία ανέπτυξε η ΕΕ για την παρατήρηση του δημοψηφίσματος στο Νότιο Σουδάν που διεξήχθη από τις 9 ως τις 15 Ιανουαρίου 2011. Οι 104 παρατηρητές που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της αποστολής με επικεφαλής την ευρωβουλευτή κ. Véronique de Keyser αξιολόγησαν και χαρακτήρισαν το δημοψήφισμα αξιόπιστο και άρτια οργανωμένο.

Η ΑΠΕ της ΕΕ παρακολούθησε τόσο τις προεδρικές όσο και τις βουλευτικές εκλογές στον Νίγηρα, των οποίων ο πρώτος γύρος έλαβε χώρα στις 31 Ιανουαρίου 2011. Επικεφαλής παρατηρητής ήταν ο κ. Santiago Fisas Ayxelà. Στη χώρα αναπτύχθηκαν 40 παρατηρητές. Και οι δύο γύροι των προεδρικών και των βουλευτικών εκλογών εξελίχθηκαν ομαλά σε επίπεδο τόσο οργανωτικό όσο και πολιτικό. Η ΑΠΕ συνεισέφερε με καίριο τρόπο στην πρόσδοση αξιοπιστίας σε αυτές τις κρίσιμες εκλογές, που είχαν ως στόχο την εκούσια παράδοση της εξουσίας από μια στρατιωτική δικτατορία σε μια πολιτική κυβέρνηση.

Η ΑΠΕ με επικεφαλής τον ευρωβουλευτή κ. Louis Michel παρακολούθησε τις βουλευτικές εκλογές που έλαβαν χώρα στις 13 Φεβρουαρίου στο Τσαντ. Αναπτύχθηκαν 70 παρατηρητές σε ολόκληρη τη χώρα. Η εκλογική διαδικασία διενεργήθηκε υπό την ευθύνη εκλογικής επιτροπής, η οποία συνάντησε δυσκολίες σε επίπεδο δυνατοτήτων, ενώ στο μέλλον θα πρέπει να ενισχυθεί σημαντικά η ισοτιμία όλων των υποψηφίων. Παρά ταύτα, χάρη σε ορισμένες βελτιώσεις που επήλθαν στην εκλογική διαδικασία μετά τις τελευταίες εκλογές, η αντιπολίτευση είχε μεγαλύτερο περιθώριο συναγωνισμού με τους εκλογικούς της αντιπάλους στο πλαίσιο της διαδικασίας και έχει πλέον ισχυρότερη εκπροσώπηση στο κοινοβούλιο. Η ΑΠΕ διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο στη συνολική βελτίωση της διαδικασίας.

Οι δεύτερες πολυκομματικές εκλογές που έλαβαν χώρα στην Ουγκάντα στις 18 Φεβρουαρίου 2011 παρατηρήθηκαν από ΑΠΕ αποτελούμενη από 110 παρατηρητές με επικεφαλής τον ευρωβουλευτή κ. Edward Scicluna. Στις εκλογές αυτές καταγράφηκαν ορισμένες βελτιώσεις σε σχέση με τις προηγούμενες, του 2006. Ωστόσο, η εκλογική διαδικασία αμαυρώθηκε από διοικητικά και οργανωτικά προβλήματα, που, αν και θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί, είχαν ως αποτέλεσμα να χάσει το δικαίωμα ψήφου απαράδεκτα υψηλός αριθμός πολιτών της Ουγκάντα. Επιπλέον, η εξουσία εκμεταλλεύθηκε σε τέτοιο βαθμό τα προνόμιά της που υπονομεύθηκε η ισοτιμία ανάμεσα στους αντίπαλους υποψηφίους και πολιτικά κόμματα.

Για τις εκλογές στη Νιγηρία τον Απρίλιο του 2011 αναπτύχθηκε ΑΠΕ της ΕΕ με προσωπικό 120 ατόμων και επικεφαλής των παρατηρητών τον ευρωβουλευτή κ. Alojz Peterle. Η ΑΠΕ της ΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι προεδρικές εκλογές ήταν οι πλέον αξιόπιστες που είχαν οργανωθεί στη Νιγηρία από την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Η παρέμβαση της ΑΠΕ της ΕΕ αποδείχτηκε αποφασιστική όταν χρειάστηκε να αναβληθούν για μία εβδομάδα οι εκλογές λόγω οργανωτικών προβλημάτων ενώ παράλληλα βοήθησε στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις εκλογικές αρχές. Συνέβαλε επίσης στη συνεκτικότητα και τη συνέπεια της αντίδρασης της διεθνούς κοινότητας.

Μια ΑΠΕ της ΕΕ παρακολούθησε τον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών που έλαβε χώρα στις 5 Ιουνίου στο Περού. Επικεφαλής των παρατηρητών ήταν ο ευρωβουλευτής κ. José Ignacio Salafranca. Η εκλογική διαδικασία διεξήχθη με διαφάνεια, επαγγελματισμό και αφοσίωση από τις τοπικές εκλογικές αρχές. Η συνεργασία ανάμεσα στην ΕΕ και τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών ήταν πολύ καλή και μπορεί να αναδειχθεί ως παράδειγμα καλής πρακτικής. Η αποστολή της ΕΕ έτυχε ιδιαίτερης προβολής στη χώρα, γεγονός που συνέβαλε στην ενίσχυση των πολιτικών δεσμών ανάμεσα στην ΕΕ και το Περού.

Μια ΑΠΕ της ΕΕ με 163 παρατηρητές και επικεφαλής τον ευρωβουλευτή κ. Michael Gahler αναπτύχθηκε για να παρακολουθήσει τις πρώτες δημοκρατικές εκλογές στην Τυνησία, που πραγματοποιήθηκαν στις 23 Οκτωβρίου. Η αποστολή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εκλογές για τη Συντακτική Συνέλευση αποτέλεσαν ένα ενθαρρυντικό βήμα προς τη δημοκρατία παρά τα κενά στη διαφάνεια της διαδικασίας. Στο πλαίσιο των εκλογών αυτών, η ΕΕ παρακολούθησε για πρώτη φορά τη διαδικασία της ψηφοφορίας εκτός της ίδιας της χώρας.

Η ΑΠΕ της ΕΕ με επικεφαλής την κ. Maria Muñiz de Urquiza παρακολούθησε τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 20 Σεπτεμβρίου στη Ζάμπια. Στο πλαίσιο της αποστολής αναπτύχθηκαν 120 παρατηρητές. Οι εκλογές αυτές οργανώθηκαν με διαφανή και αξιόπιστο τρόπο σύμφωνα με τις παρατηρήσεις τόσο της ΑΠΕ της ΕΕ όσο και άλλων διεθνών και τοπικών αποστολών παρατήρησης των εκλογών που ήταν παρούσες στη χώρα. Οι περιφερειακές αρχές και οι διεθνείς δεσμεύσεις για τη διενέργεια περιοδικών και ανόθευτων εκλογών έγιναν σε μεγάλο βαθμό σεβαστές, αλλά απαιτείται μεταρρύθμιση βασικών πτυχών του εκλογικού πλαισίου για την πλήρη τήρησή τους σε μελλοντικές εκλογές.

Στο πλαίσιο των εκλογών που διενεργήθηκαν στις 6 Νοεμβρίου στη Νικαράγουα, η ΕΕ ανέπτυξε ΑΠΕ με 90 παρατηρητές και επικεφαλής τον ευρωβουλευτή κ. Luis Yáñez. Σύμφωνα με την αξιολόγηση της αποστολής, η εκλογική διαδικασία δεν ανταποκρίθηκε στις διεθνείς προδιαγραφές περί δημοκρατικών εκλογών, ιδίως λόγω της έλλειψης ανεξαρτησίας του φορέα διαχείρισης των εκλογών και της μη διαπίστευσης των κύριων ομάδων παρατηρητών και των εκπροσώπων του μεγαλύτερου κόμματος της αντιπολίτευσης.

Για τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές που διεξήχθησαν στις 28 Νοεμβρίου στη Δημοκρατία του Κονγκό, η ΕΕ ανέπτυξε 147 παρατηρητές στο πλαίσιο αποστολής με επικεφαλής την ευρωβουλευτή κ. Mariya Nedelcheva. Η ΑΠΕ επαίνεσε τη μεγάλη κινητοποίηση του πληθυσμού για τις δεύτερες αυτές πολυκομματικές εκλογές, αλλά εξέφρασε τη δυσανεξία της για την ανεπαρκή προετοιμασία και τη διαχείριση της διαδικασίας. Πιο συγκεκριμένα, η έλλειψη διαφάνειας σε βασικά στάδια της διαδικασίας, όπως η καταμέτρηση και η συγκέντρωση των αποτελεσμάτων, υπονόμει την αξιοπιστία των εκλογών.

Η αντιπροσωπία του ΕΚ συμμετείχε σε όλες τις ΑΠΕ της ΕΕ, συνεισφέροντας στην προβολή τους και συμβάλλοντας καίρια στην αξιολόγησή τους.

Η ΕΕ έχει εντείνει τις προσπάθειές της για τη βελτίωση των συστάσεων των ΑΠΕ σε πολιτικό και τεχνικό επίπεδο, ώστε να ενθαρρύνει τις αρχές να υλοποιήσουν τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Η συνέχεια που δίνεται στις ΑΠΕ αποτελεί ουσιώδη συνιστώσα της ευρύτερης στήριξης της δημοκρατίας από την ΕΕ.

3.19. Αποστολές εκλογικών εμπειρογνομώνων (ΑΕΕ)

Λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμένους διαθέσιμους πόρους και τον μεγάλο αριθμό σημαντικών εκλογών που πραγματοποιούνται σε ολόκληρο τον κόσμο κάθε χρόνο, η ΕΕ δεν είναι σε θέση να απαντά θετικά σε όλα τα αιτήματα ανάπτυξης αποστολής παρατήρησης εκλογών. Μπορεί, ωστόσο, να αναπτύσσει ορισμένες αποστολές εκλογικών εμπειρογνομώνων (ΑΕΕ), εντολή των οποίων είναι να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση μέτρων για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης τόσο κατά όσο και μετά την εκλογική διαδικασία. Οι αποστολές αυτές αναλύουν λεπτομερώς την εκάστοτε εκλογική διαδικασία και υποβάλλουν εκθέσεις με τις συστάσεις τους στους φορείς της χώρας που σχετίζονται με τις εκλογές καθώς και στα όργανα της ΕΕ. Οι ΑΕΕ δεν είναι αποστολές παρατήρησης και δεν προβαίνουν σε δημόσιες δηλώσεις για την εκλογική διαδικασία.

Μέσα στο 2011, αναπτύχθηκαν οκτώ αποστολές εκλογικών εμπειρογνομόνων στις ακόλουθες χώρες: Αϊτή (Μάρτιος), Μπενίν (Μάρτιος και Απρίλιος), Ταϊλάνδη (Ιούνιος και Ιούλιος), Γουατεμάλα (Σεπτέμβριος και Νοέμβριος), Λιβερία (Οκτώβριος και Νοέμβριος), Γκάμπια (Νοέμβριος), Μαρόκο (Νοέμβριος) και Ακτή Ελεφαντοστού (Δεκέμβριος).

3.20. Εκλογική συνδρομή (ΕΔ)

Το 2011, η ΕΕ συνέχισε να παρέχει εκλογική συνδρομή σε διάφορες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Αϊτής, της Δημοκρατίας του Κονγκό, της Τυνησίας, της Ζιμπάμπουε και του Ελ Σαλβαδόρ. Χωρίς να περιορίσει τις προσπάθειες που καταβάλλει και την προσοχή που δίνει σε ολόκληρο τον κόσμο, η ΕΕ ενίσχυσε την υποστήριξή της προς το κύμα εκδημοκρατισμού που εμφανίστηκε στη Νότια Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχεται ή προετοιμάζεται υποστήριξη στις διαδικασίες δημοκρατικής μεταρρύθμισης στην Ιορδανία, τη Λιβύη και την Αίγυπτο.

Την τελευταία επταετία (2005-2011), η ΕΕ δαπάνησε σχεδόν 700 εκατ. ευρώ ή περίπου 100 εκατ. ευρώ ετησίως ως εκλογική συνδρομή. Οι πόροι προέρχονται από γεωγραφικά μέσα όπως το ΕΤΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης), ο ΕΜΓΕΣ (Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης) και ο ΜΑΣ (Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας). Προέρχονται, επίσης, από τον ΜΣ (Μηχανισμό Σταθερότητας) και το ΕΜΔΑΔ (Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα). Με την εκλογική συνδρομή που παρέχει, η ΕΕ στηρίζει τις εκλογικές διαδικασίες σε σχεδόν 60 χώρες, προσφέροντας βοήθεια για την οικοδόμηση ικανοτήτων καθώς και υλικοτεχνική στήριξη. Τα δύο τρίτα σχεδόν της στήριξης διοχετεύθηκαν στη νοτίως της Σαχάρας Αφρική. Μεγάλο μέρος διατέθηκε σε χώρες που εξέρχονται από κάποια σύγκρουση, όπως η Δημοκρατία του Κονγκό, το Αφγανιστάν, το Σουδάν, η Ακτή Ελεφαντοστού και το Ιράκ. Τα προγράμματα εκλογικής συνδρομής της ΕΕ δεν εστιάζουν στις εκλογές αυτές καθαυτές αλλά, αντιθέτως, καλύπτουν ολόκληρο τον εκλογικό κύκλο.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα προγράμματα αυτά είναι εκτενή και σφαιρικά και περιλαμβάνουν τεχνική βοήθεια καθώς και υλική στήριξη των εκλογικών δραστηριοτήτων. Σε ό,τι αφορά τους δικαιούχους, προσφέρεται στήριξη στα όργανα διαχείρισης των εκλογών καθώς και στους κύριους φορείς που συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία: στην κοινωνία των πολιτών, τα πολιτικά κόμματα, τα μέσα ενημέρωσης, το κοινοβούλιο ή τα υπουργεία που είναι αρμόδια για τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας, καθώς και τις υπηρεσίες ασφαλείας. Αυτή η παροχή ευρείας υποστήριξης στηρίζεται στην πεποίθηση ότι η πλήρης και υπεύθυνη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων στην εκλογική διαδικασία επιτρέπει την από κοινού κυριότητα και μπορεί να συμβάλει στη γενική αποδοχή της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της.

Εν μέρει λόγω της συχνής υιοθέτησης συστημάτων συλλογής βιομετρικών δεδομένων από τις χώρες-εταίρους, η εγγραφή των ψηφοφόρων στους εκλογικούς καταλόγους απαιτεί ολοένα και περισσότερο ιδιαίτερη προσοχή και σε ορισμένες περιπτώσεις ειδικό πρόγραμμα. Για τον σκοπό αυτό, σε ορισμένα πλαίσια, σχεδιάζονται προγράμματα που να μπορούν ταυτόχρονα να υποστηρίξουν την εγγραφή των ψηφοφόρων και να προαγάγουν τον εκσυγχρονισμό του ληξιαρχείου.

Η ανάπτυξη γνώσεων και πολιτικών, καθώς και η συνεργασία με τους κυριότερους παράγοντες στον τομέα της εκλογικής συνδρομής, συνεχίζουν να αποτελούν προτεραιότητες για την ΕΕ. Τον Ιούνιο του 2011, πραγματοποιήθηκε θεματικό εργαστήριο με τίτλο «Εκλογές, βία και πρόληψη συγκρούσεων» και τη συμμετοχή εκπροσώπων εκλογικών επιτροπών από πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Μετά το πέρας του εργαστηρίου, που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το UNDP, δημοσιεύθηκε μια συνολική συνοπτική έκθεση. Επίσης, στις αρχές του 2011 διοργανώθηκαν γενικά σεμινάρια κατάρτισης στα προγράμματα εκλογικής συνδρομής που υλοποιεί το UNDP, στο πλαίσιο της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ανάμεσα στον ΟΗΕ και την ΕΕ.

Περιπτωσιολογική μελέτη - Στήριξη του εκλογικού κύκλου 2010-2012 στη Λιβερία

Συνεισφορά 7 εκατ. ευρώ από την ΕΕ σε κοινό ταμείο δωρητών (υπό τη διαχείριση του UNDP)

Το 2003, έπειτα από μια δεκαετία εμφύλιου πολέμου, η Λιβερία τέθηκε σε πορεία ανάκαμψης κατόπιν της ειρηνευτικής συμφωνίας της Άκκρας. Οι προεδρικές και βουλευτικές εκλογές του 2011, οι δεύτερες εκλογές μετά τον πόλεμο, αποτέλεσαν σημαντικό βήμα προς την εμπέδωση της δημοκρατίας στη χώρα.

Το ενωσιακό πρόγραμμα εκλογικής συνδρομής στη Λιβερία στοχεύει στην εμβάθυνση της δημοκρατικής διαδικασίας μέσω της στήριξης της ΕΕΕ (Εθνική Επιτροπή Εκλογών) και βασικών εκλογικών παραγόντων καθ' όλη την εκλογική διαδικασία, καθώς και στην ενίσχυση της εκλογικής μεταρρύθμισης και την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ εκλογών και κοινοβουλευτικής ανάπτυξης. Γενικά, το πρόγραμμα συνεισέφερε σημαντικά στη διενέργεια των εκλογών χωρίς μεγάλες τεχνικές δυσκολίες μέσα σε ένα δυσχερές νομικό πλαίσιο και οργανωτικό περιβάλλον. Η ΕΕΕ ανέλαβε πρωταγωνιστικό και κυρίαρχο ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος. Η τοποθέτηση τεχνικών εμπειρογνομόνων του προγράμματος στα γραφεία της ΕΕΕ οδήγησε σε ικανοποιητική συνεργασία και κατέστησε δυνατή τη μεταφορά αρκετών δεξιοτήτων. Ο συντονισμός μεταξύ διεθνών εταίρων και η συμπληρωματικότητα της εκλογικής στήριξης απέφεραν ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Βεβαίως, μπορούν επίσης να αντληθούν σημαντικά διδάγματα για τη βελτίωση της διαδικασίας από τομείς όπως η συμμετοχή των γυναικών σε εκλογές και η αγωγή του πολίτη.

Το πρόγραμμα θα συνεχιστεί έως το τέλος του 2012 με μετεκλογικές δράσεις, καλύπτοντας έτσι ολόκληρο τον εκλογικό κύκλο. Φέτος, η προσοχή θα επικεντρωθεί στην ανάπτυξη ικανοτήτων, τη θεσμική αναμόρφωση της ΕΕΕ και την αξιοποίηση των διδαγμάτων που αντλήθηκαν κατά τις εκλογικές εργασίες. Στις δραστηριότητες αυτές θα αξιοποιηθούν επίσης τα βασικά πορίσματα και οι συστάσεις της Αποστολής Εκλογικών Εμπειρογνομόνων (ΑΕΕ) της ΕΕ.

3.21. Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία

Η δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Δημοκρατία συζητείται από τους Υπουργούς Εξωτερικών της ΕΕ από τις αρχές του 2010, όταν ο πολωνός Υπουργός Εξωτερικών διατύπωσε τη σχετική ιδέα. Στις 25 Μαΐου, το Ταμείο συμπεριλήφθη στην ανακοίνωση για τη νέα προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας. Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων εξέδωσε συμπεράσματα σχετικά με το Ταμείο στις 20 Ιουνίου και την 1η Δεκεμβρίου, επιβεβαιώνοντας έτσι την πολιτική υποστήριξη της πρωτοβουλίας. Στις 15 Δεκεμβρίου, όλα τα κράτη μέλη συμφώνησαν σε κοινή δήλωση με τις κύριες αρχές που θα διέπουν το Ταμείο, το οποίο θα πρέπει να συσταθεί ως αυτόνομος χρηματοδοτικός φορέας που θα μπορεί να υποστηρίζει όσους αγωνίζονται ειρηνικά για τον εκδημοκρατισμό σε χώρες υπό πολιτική μετάβαση. Το Ταμείο θα μπορούσε να επικεντρωθεί αρχικά, αλλά όχι αποκλειστικά, στις περιοχές που καλύπτει η ΕΠΓ. Βάσει της δήλωσης, στις αρχές του 2012 θα συγκροτηθεί ομάδα εργασίας προκειμένου να καταλήξει σε συμφωνία για το καταστατικό και τους κανόνες λειτουργίας του Ταμείου. Την Προεδρία της ομάδας θα κατέχει η ΕΥΕΔ και θα κληθούν να συμμετάσχουν όλα τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (εισηγητής του ΕΤΔ ο ευρωβουλευτής Lambsdorff).

3.22. Συνεργασία με τα κοινοβούλια ανά τον κόσμο

Τα αποτελεσματικά δημοκρατικά κοινοβούλια διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο όσον αφορά την ποιότητα και την ισχύ της δημοκρατίας. Τα κοινοβούλια έχουν επίσης ζωτική σημασία για την ικανοποιητική λογοδοσία σε εγχώριο επίπεδο. Η ΕΕ στρέφει όλο και περισσότερο την προσοχή της από δραστηριότητες για την ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας σε δραστηριότητες για τη βελτίωση της νομοθετικής εξουσίας και τη δημιουργία αποτελεσματικού συστήματος ελέγχων και εξισορροπήσεων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται πλέον στη διασύνδεση των διαφόρων φορέων που συμμετέχουν στην εποπτεία, από τα μέσα ενημέρωσης και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μέχρι τα κοινοβούλια και τα ανώτατα ελεγκτικά όργανα.

Το 2011, η Επιτροπή ανέλαβε και ολοκλήρωσε την εκπόνηση σφαιρικής ανασκόπησης, στο πλαίσιο της οποίας εξετάζονται οι τρόποι με τους οποίους η ΕΕ παρείχε στήριξη σε κοινοβούλια ανά τον κόσμο κατά την τελευταία δεκαετία και δίνονται πρακτικές οδηγίες για τη στήριξη των κοινοβουλευτικών θεσμών. Η μελέτη έδειξε ότι από το 2000 η ΕΕ έχει δαπανήσει σχεδόν 150 εκατ. ευρώ για την ενίσχυση κοινοβουλίων σε ολόκληρο τον κόσμο (εκτός από τις προσχωρούσες χώρες). Τα προγράμματα που στέφθηκαν με επιτυχία ήταν όσα βασίζονταν σε προσεκτική προεργασία για την κατανόηση του συνολικού περιβάλλοντος διακυβέρνησης και των κινήτρων των πολιτικών παραγόντων. Τα προγράμματα αυτά ακολουθούσαν συνήθως μια πιο μακροπρόθεσμη προσέγγιση και πραγματοποιήθηκαν σε χώρες με περιβάλλον ευνοϊκό για τη δημοκρατική ανάπτυξη. Χαρακτηρίζονταν επίσης από ισχυρή εθνική κυριότητα, σαφείς στόχους, σταθερή παραχώρηση της κυριότητας και προσεκτικό σχεδιασμό του προγράμματος.

Αυτή η διαδικασία επισκόπησης οδήγησε στην έκδοση του εγγράφου αναφοράς της ΕΕ με τίτλο «Διάλογος και στήριξη των κοινοβουλίων σε ολόκληρο τον κόσμο: στρατηγικές και μεθοδολογίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για δράση που στηρίζει τα κοινοβούλια», το οποίο διανεμήθηκε ευρέως το 2011, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής ενότητας. Το έγγραφο χρησιμεύει ως πρακτικό εργαλείο για το προσωπικό της ΕΕ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, καθώς παρουσιάζει τρόπους συνεργασίας και στήριξης των κοινοβουλίων στις χώρες-εταίρους, και χρησιμοποιείται από τις αντιπροσωπίες της ΕΕ.

Η ΕΕ παρείχε στήριξη σε πολιτικά κόμματα κυρίως στο πλαίσιο ευρύτερων προγραμμάτων εκλογικής συνδρομής. Μετά τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης, η ΕΕ ενίσχυσε τη συνεργασία της με τα πολιτικά κόμματα, καθότι μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικούς και πολλαπλούς ρόλους για την προώθηση του δημοκρατικού συστήματος. Η ΕΕ συνεργάστηκε μόνο με πολιτικά κόμματα που συμμερίζονται τις δημοκρατικές αξίες, βάσει αμερόληπτης προσέγγισης και εμμέσως, μέσα από προγράμματα κατάρτισης και άλλες δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων (η άμεση χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων απαγορεύεται σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ). Η ΕΕ στηρίζει όλο και περισσότερο τη δημιουργία νομικών ή θεσμικών πλαισίων που ενδυναμώνουν τα δημοκρατικά πολιτικά κόμματα και τους επιτρέπουν να λειτουργούν ως φορείς αντιπροσώπευσης χωρίς αποκλεισμούς.

Ιδίως μέσω του Μηχανισμού Σταθερότητας της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ), η ΕΕ μπόρεσε χωρίς καθυστέρηση να παράσχει στήριξη σε πολιτικά κόμματα της Τυνησίας και της Αιγύπτου μετά τις λαϊκές εξεγέρσεις. Η στήριξη της ΕΕ επικεντρώθηκε ιδίως στην παρακολούθηση των εκλογών στις χώρες αυτές και στην παροχή κατάρτισης στα πολιτικά κόμματα. Στις περιπτώσεις αυτές, η στήριξη παρασχέθηκε ως μέρος μιας ευρύτερης δέσμης για τον εκδημοκρατισμό, που περιλαμβάνει συνταγματικές και εκλογικές μεταρρυθμίσεις, στήριξη φορέων επαγρύπνησης της κοινωνίας των πολιτών, προώθηση της ελευθερίας της έκφρασης, στήριξη των μέσων ενημέρωσης, αγωγή του πολίτη κ.λπ..

Περιπτωσιολογική μελέτη - Στήριξη του κοινοβουλίου και της θεσμικής κατοχύρωσης του νέου δημοκρατικού Συντάγματος της Κιργιζίας

Πλαίσιο: Η λαϊκή εξέγερση του 2010 έθεσε τέρμα στις προσπάθειες της τότε εκτελεστικής εξουσίας να επιβάλει εκ νέου απολυταρχική διακυβέρνηση και κατέληξε στον σχηματισμό προσωρινής κυβέρνησης με εντολή τη θεσμική κατοχύρωση της δημοκρατικής τάξης. Η κυβέρνηση και το κοινοβούλιο ζήτησαν στήριξη από την ΕΕ για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή νέας δημοκρατικής τάξης που να έχει τη μορφή κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Πρόγραμμα: Η Ευρωπαϊκή Ένωση στήριξε το κοινοβούλιο μέσω τριών προγραμμάτων που ξεκίνησαν το 2007 και θα συνεχιστούν έως και το 2012. Και τα τρία προγράμματα, με προϋπολογισμό 2 εκατ. ευρώ, έχουν εκτελεστεί από το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη (UNDP) και εστιάζουν: 1) στην ενίσχυση των νομοθετικών ικανοτήτων του κοινοβουλίου, την κατανόηση του κοινοβουλευτικού έργου από τους πολίτες και την ενίσχυση της χρήσης των ΤΠΕ από το κοινοβούλιο· 2) στην παροχή βοήθειας στο κοινοβούλιο ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που περιγράφονται στο αναθεωρημένο Σύνταγμα του 2007, επιτελώντας τον νομοθετικό, εποπτικό και αντιπροσωπευτικό του ρόλο· 3) στη στήριξη της θεσμικής κατοχύρωσης του νομικού πλαισίου στο οποίο στηρίζεται το νέο δημοκρατικό Σύνταγμα της χώρας.

Βασικά συμπεράσματα: Η στήριξη που παρείχε η ΕΕ στο κοινοβούλιο της Κιργιζίας απέδωσε καρπούς, καθώς ενισχύθηκαν οι ικανότητες των βουλευτών και της διοίκησης του κοινοβουλίου, γεγονός που με τη σειρά του έχει οδηγήσει σε βελτίωση αποτελεσματικότητας και τόνωση του κύρους του θεσμού. Δόθηκε στήριξη για την πραγματοποίηση κρίσιμων αναθεωρήσεων του Συντάγματος και σήμερα παρέχεται βοήθεια για τη θεσμική κατοχύρωση της νέας δημοκρατικής τάξης. Παρότι η Κιργιζία συνεχίζει να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις κατά τη μετάβασή της στη δημοκρατία, η στήριξη της ΕΕ έχει βοηθήσει στην ενίσχυση του κοινοβουλίου ως κεντρικού δημοκρατικού θεσμού, επιτρέποντας στη χώρα να διατηρήσει και να επεκτείνει δημοκρατικές ελευθερίες που ξεχωρίζουν μέσα σε ένα περιφερειακό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται συχνά από απολυταρχική διακυβέρνηση.

3.23. Οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα

Η ΕΕ αποδίδει στα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα την ίδια σημασία με αυτή που αποδίδει στα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, έχοντας υπόψη τον οικουμενικό και αδιαίρετο χαρακτήρα όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και τη μεταξύ τους αλληλεξάρτηση και διασύνδεση, όπως επιβεβαιώθηκε από την Παγκόσμια Διάσκεψη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη το 1993.

Για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, συνεχίστηκε η χρήση των ειδικών εργαλείων που προσφέρει η ενωσιακή πολιτική για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις τρίτες χώρες. Επί παραδείγματι, στις 22 Μαρτίου 2011, η ΕΕ εξέδωσε δήλωση για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Νερού, τονίζοντας εκ νέου ότι η υποχρέωση σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν όλα τα κράτη αφορά και την πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό, το οποίο πρέπει να είναι διαθέσιμο, προσιτό – πρακτικά και οικονομικά – και αποδεκτής ποιότητας.

Τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα αποτέλεσαν επίσης αντικείμενο συζητήσεων στο πλαίσιο διαλόγων και διαβουλεύσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και σχετικών συναντήσεων με την κοινωνία των πολιτών. Επί παραδείγματι, τον Νοέμβριο του 2011, η Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποίησε στην Ντάκα του Μπαγκλαντές σεμινάριο απευθυνόμενο στην κοινωνία των πολιτών της ΕΕ και του Μπαγκλαντές με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία. Σκοπός του σεμιναρίου ήταν να συναντηθούν ενδιαφερόμενοι φορείς από το Μπαγκλαντές και την Ευρώπη, για να συζητήσουν τρόπους για την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης και τη στήριξη του Μπαγκλαντές στην υλοποίηση του προγράμματος της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την αξιοπρεπή εργασία. Τα αποτελέσματα του σεμιναρίου αξιοποιήθηκαν κατά τη συνεδρίαση της υποομάδας της Κοινής Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2011 με θέμα τη χρηστή διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει δημόσια και να συνεργάζεται με διάφορους ειδικούς μηχανισμούς που ασχολούνται με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, όπως εκείνοι που αφορούν την εκπαίδευση, τη στέγαση, τη σωματική και ψυχική υγεία, τα τρόφιμα, τα τοξικά και επικίνδυνα προϊόντα και απόβλητα, τους πληθυσμούς που εκτοπίζονται στο εσωτερικό των χωρών τους, τους αυτόχθονες πληθυσμούς, την άκρα ένδεια και την πρόσβαση σε πόσιμο νερό και αποχέτευση.

Εξάλλου, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει την ενίσχυση του εποπτικού συστήματος της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και να παρεμβαίνει τακτικά στη Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΟΕ για σοβαρές περιπτώσεις παράβασης βασικών κανόνων εργασίας. Η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει τη ΔΟΕ, π.χ. στους τομείς του εμπορίου και της απασχόλησης, των στατιστικών συστημάτων, των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και απασχόλησης, καθώς και της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία.

Συνολικά στις σχέσεις της με τρίτες χώρες, η ΕΕ εξακολούθησε να ενθαρρύνει και να προωθεί την επικύρωση και την εφαρμογή των συμβάσεων της ΔΟΕ περί βασικών κανόνων εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω τεχνικής συνεργασίας και στενής σύμπραξης με τη ΔΟΕ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ΕΕ περιέλαβε στους διμερείς διαλόγους εμπειρογνομόνων θέματα που σχετίζονται με την απασχόληση, την εργασιακή νομοθεσία και την κοινωνική προστασία.

Η ΕΕ είναι σταθερά προσηλωμένη στην προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους στο πλαίσιο της εμπορικής πολιτικής της και περιλαμβάνει συστηματικά πρωτοβουλίες συνεργασίας και κίνητρα για καλύτερες συνθήκες εργασίας στις εμπορικές συμφωνίες που διαπραγματεύεται. Τα σχέδια των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ με άλλες χώρες και περιοχές εξετάζονται προσεκτικά για τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχουν στην κοινωνική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων εργασίας. Σύμφωνα με το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων της ΕΕ, στις αναπτυσσόμενες χώρες που έχουν επικυρώσει και εφαρμόσει τους βασικούς κανόνες εργασίας της ΔΟΕ είναι δυνατόν να παρέχονται ειδικές δασμολογικές ελαφρύνσεις για τις εξαγωγές τους προς την ΕΕ.

Η προαγωγή των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων συνδέεται στενά με τη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Χαρακτηριστικά, έξι από τους οκτώ αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας (ΑΣΧ) των Ηνωμένων Εθνών δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανθρώπινη και κοινωνική ανάπτυξη.

3.24. Άσυλο, μετανάστευση, πρόσφυγες και εκτοπισμένοι

Στις 18 Νοεμβρίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωσή της με τίτλο «**Συνολική προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας**» (ΣΠΜΚ), στην οποία ορίζεται το γενικότερο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για την εξωτερική μετανάστευση και προλειαίνεται το έδαφος για τον διάλογο και τη συνεργασία με χώρες εκτός της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης και της κινητικότητας. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της ανακοίνωσης είναι ότι προτείνει μια προσέγγιση που έχει στο «**επίκεντρο τον μετανάστη**», βασιζόμενη στην αρχή ότι ο μετανάστης πρέπει να βρίσκεται στον πυρήνα της ανάλυσης και κάθε δράσης. Η ανακοίνωση υπογραμμίζει ότι η διαχείριση της μετανάστευσης δεν αφορά «φοές», «αποθέματα» και «διαδρομές» αλλά ανθρώπους. Προκειμένου να είναι κατάλληλες, αποτελεσματικές και βιώσιμες, οι πολιτικές πρέπει να χαράσσονται κατά τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες και τα προβλήματα των ανθρώπων που αφορούν. Τα **ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών** αποτελούν συνεπώς συνιστώσα που διαπερνά ολόκληρη τη ΣΠΜΚ. Τα δικαιώματα των μεταναστών λαμβάνονται συστηματικά υπόψη κατά την εφαρμογή της συνολικής προσέγγισης στο πλαίσιο τόσο των διαλόγων και των συνεργασιών, με σκοπό τη θωράκιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών στις χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού.

Για το 2011, η κύρια δέσμευση στον τομέα αυτόν ήταν η οικοδόμηση μιας Ευρώπης του ασύλου. Η επέκταση της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 19 Μαΐου 2011, η δε αναδιατύπωση της οδηγίας για την αναγνώριση δημοσιεύθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2011. Το κείμενο της οδηγίας για την αναγνώριση ενισχύει τα κριτήρια για την αναγνώριση του δικαιώματος διεθνούς προστασίας καθώς και τις διατάξεις που αφορούν το ύψιστο συμφέρον του παιδιού και το φύλο, και ταυτοχρόνως προωθεί περαιτέρω τη σύγκλιση των δικαιωμάτων των προσφύγων με τα δικαιώματα των δικαιούχων επικουρικής προστασίας, αν και τα δύο αυτά καθεστώτα δεν έχουν ακόμη εναρμονιστεί.

Τον Ιούνιο του 2011, η Επιτροπή, προκειμένου να δώσει ώθηση στις δύσκολες διαπραγματεύσεις, ενέκρινε **τροποποιημένες προτάσεις** για την αναδιατύπωση των οδηγιών σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου και τους όρους υποδοχής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε θέσεις σε πρώτη ανάγνωση επί των δύο αρχικών προτάσεων, προτού παρουσιαστούν οι τροποποιημένες προτάσεις. Οι διαπραγματεύσεις στο Συμβούλιο συνεχίστηκαν με ταχύ ρυθμό. Αντιθέτως, η πρόοδος ήταν περιορισμένη όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις για την αναδιατύπωση του **κανονισμού του Δουβλίνου** και οι συζητήσεις για τον **κανονισμό EURODAC** παρέμειναν στάσιμες για το μεγαλύτερο μέρος του 2011. Σε ό,τι αφορά το σύστημα αυτό, η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση σχετικά με το έργο της Κεντρικής Μονάδας EURODAC, η οποία συνέχισε να παράγει άκρως ικανοποιητικά αποτελέσματα όσον αφορά την ταχύτητα, την απόδοση, την ασφάλεια και τη σχέση κόστους-ωφέλειας.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΥΥΑ) λειτουργεί από τα μέσα του 2011. Κατόπιν αιτήματος της **Ελλάδας**, τον Απρίλιο του 2011 η ΕΥΑΑ και οι ελληνικές αρχές κατέστρωσαν διετές επιχειρησιακό πλαίσιο για την επιτόπια ανάπτυξη ομάδων υποστήριξης για το άσυλο τον Μάιο του ιδίου έτους. Ωστόσο, η βασική δραστηριότητα της ΕΥΥΑ κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της ήταν η στελέχωσή της και η δημιουργία των απαραίτητων δομών στη Μάλτα. Η Υπηρεσία ανέλαβε επίσης την ευθύνη για πρακτικά μέτρα συνεργασίας, όπως το ευρωπαϊκό πρόγραμμα σπουδών για το άσυλο. Η Επιτροπή συνέχισε να υποστηρίζει ενεργά την Υπηρεσία, ώστε να καταστεί πλήρως επιχειρησιακή το συντομότερο δυνατόν. Εντωμεταξύ, αναμένεται να ξεκινήσουν επίσημες διαπραγματεύσεις για τη συμμετοχή των συνδεδεμένων χωρών στην ΕΥΥΑ, οι οποίες, καλώς εχόντων των πραγμάτων, θα ολοκληρωθούν το πρώτο εξάμηνο του 2012.

Η αλληλεγγύη εξακολούθησε να αποτελεί σημαντικό στοιχείο της πολιτικής για το άσυλο. Στις 2 Δεκεμβρίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε **ανακοίνωση με θέμα την αλληλεγγύη εντός της ΕΕ για το άσυλο**. Η ανακοίνωση έχει στόχο να ενισχύσει την πρακτική, τεχνική και οικονομική συνεργασία και να προωθήσει την καλύτερη κατανομή αρμοδιοτήτων και τη βελτίωση της διαχείρισης του συστήματος ασύλου, συνεισφέροντας έτσι στην ολοκλήρωση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου έως το 2012. Το **σχέδιο της ΕΕ για την μετεγκατάσταση από τη Μάλτα (EUREMA)** συνεχίστηκε και τα κράτη μέλη ενέκριναν, τον Απρίλιο του 2011, την έναρξη της δεύτερης φάσης του: σε συνδυασμό με διμερείς δεσμεύσεις, το σχέδιο στοχεύει στη μετεγκατάσταση άνω των 360 προσφύγων το 2011 και το 2012.

Από την αλληλεγγύη της ΕΕ στον τομέα του ασύλου επωφελήθηκαν επίσης και τρίτες χώρες. Στη διάρκεια του 2011, περίπου 3.000 πρόσφυγες μετεγκαταστάθηκαν σε κράτη μέλη της ΕΕ, εκ των οποίων 10 εφαρμόζουν ετήσια προγράμματα **επανεγκατάστασης**. Όσον αφορά την εξωτερική διάσταση του ασύλου, μέχρι το τέλος του 2011 είχαν επαναληφθεί οι διαπραγματεύσεις για το κοινό ευρωπαϊκό πρόγραμμα επανεγκατάστασης βάσει νέας συμβιβαστικής πρότασης που καθορίζει «συγκεκριμένες κοινές προτεραιότητες της ΕΕ σχετικά με την επανεγκατάσταση για το 2013».

Τα υφιστάμενα **προγράμματα περιφερειακής προστασίας** συνεχίστηκαν. Την 1η Δεκεμβρίου 2011, εγκαινιάστηκε το πρόγραμμα περιφερειακής προστασίας στη Βόρεια Αφρική, το οποίο καλύπτει την Αίγυπτο, τη Λιβύη και την Τυνησία. Δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν μόνο στην Αίγυπτο και την Τυνησία. Λόγω της κατάστασης από πλευράς ασφάλειας που επικράτησε στη Λιβύη το 2011, δεν αποκαταστήθηκε η παρουσία της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στη χώρα.

Μετανάστευση

Το 2011, ολοκληρώθηκαν με επιτυχία οι διαπραγματεύσεις για την έκδοση οδηγίας της ΕΕ σχετικά με τη χορήγηση **ενιαίας άδειας** διαμονής και εργασίας εντός της ΕΕ σε υπηκόους τρίτων χωρών και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην ΕΕ². Η οδηγία προβλέπει την ίση μεταχείριση των εργαζομένων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ σε διάφορους τομείς, ιδίως όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας, την κοινωνική ασφάλιση, την αναγνώριση των διπλωμάτων, τα φορολογικά πλεονεκτήματα, την εκπαίδευση, αλλά και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

Οι διαπραγματεύσεις με αντικείμενο τις προτάσεις οδηγιών για τους **ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενους υπηκόους**³ τρίτων χωρών και τους **εποχιακούς εργαζομένους**⁴ συνεχίζονται. Η έκταση των δικαιωμάτων που πρέπει να δοθούν στους υπηκόους τρίτων χωρών αποτελεί σημαντικό στοιχείο των συζητήσεων στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Εξάλλου, συνεχίστηκε η εφαρμογή του **προγράμματος δράσης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους** (2010-2014)⁵. Το πρόγραμμα δράσης προωθεί μια κοινή προσέγγιση της ΕΕ βασισμένη στην αρχή του ύψιστου συμφέροντος του παιδιού.

² ΟΔΗΓΙΑ 2011/98/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:343:0001:0009:EL:PDF>

³ COM(2010)378 final

⁴ COM(2010)379 final

⁵ COM(2010)213 final

Στο πλαίσιο της «**ευρωπαϊκής ατζέντας για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών**» προωθείται η θέσπιση ισχυρών εγγυήσεων για τα θεμελιώδη δικαιώματα των μεταναστών, καθώς και η θετική αντιμετώπιση της πολυμορφίας και της ίσης μεταχείρισης. Χρειάζονται προσπάθειες για να καταπολεμηθούν οι διακρίσεις και να παρασχεθούν στους μετανάστες μέσα για να γνωρίσουν τις θεμελιώδεις αρχές και τους κανόνες της ΕΕ και των κρατών μελών της, ώστε να εξασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων τόσο από τους μετανάστες όσο και από τις κοινωνίες που τους υποδέχονται.

Στις 23 Φεβρουαρίου 2011, η Επιτροπή δημοσίευσε την αξιολόγηση των **συμφωνιών επανεισδοχής** της ΕΕ (ΣΕΕΕ) στην οποία προέβη σύμφωνα με όσα προβλέπει το πρόγραμμα της Στοκχόλμης. Ένα από τα κύρια θέματα της αξιολόγησης ήταν η παρακολούθηση της εφαρμογής των ΣΕΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των διασφαλίσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Χωρίς να αμφισβητεί το υπάρχον κεκτημένο της ΕΕ και άλλες συναφείς διεθνείς πράξεις που πρέπει πάντοτε να τηρούνται κατά την υλοποίηση των ΣΕΕΕ, η Επιτροπή πρότεινε σειρά συνοδευτικών μέτρων που θα εξασφαλίσουν περαιτέρω τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των επαναπατριζόμενων. Με την αξιολόγηση ανακοινώθηκε επίσης η ιδέα της Επιτροπής να ξεκινήσει πιλοτικό **σχέδιο για την παρακολούθηση της κατάστασης των επαναπατριζόμενων προσώπων** στο πλαίσιο ορισμένων ΣΕΕΕ. Η αξιολόγηση αποτέλεσε επίσης τη βάση για τα συμπεράσματα του Συμβουλίου ΔΕΥ που εκδόθηκαν στις 9 Ιουνίου 2011. Τα συμπεράσματα έλαβαν υπόψη με πολύ περιορισμένο τρόπο τις προαναφερθείσες συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

3.25. Εμπορία ανθρώπων

Η εμπορία ανθρώπων είναι πολύ σοβαρό έγκλημα και εξαιρετικά σοβαρή μορφή παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Λαμβάνει διάφορες μορφές, όπως εμπορία για σεξουαλική εκμετάλλευση, καταναγκαστική εργασία, καταναγκαστική επαιτεία, οικιακή δουλειά ή αφαίρεση οργάνων. Η εμπορία ανθρώπων απαγορεύεται ρητά στο άρθρο 5 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ιανουάριος 2010) στην υπόθεση *Rantsev κατά Κύπρου και Ρωσίας*, η εμπορία ανθρώπων παραβαίνει το άρθρο 4 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο απαγορεύει τη δουλειά και την καταναγκαστική εργασία.

Η αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων συνέχισε να αποτελεί προτεραιότητα της Ένωσης και των κρατών μελών. Το 2011, εκδόθηκε η νέα οδηγία κατά της εμπορίας, η προσέγγιση της οποίας βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα και το φύλο, διορίστηκε η Συντονίστρια της Δράσης της ΕΕ κατά της Εμπορίας και εκδόθηκε η πρώτη έκθεση εφαρμογής του εγγράφου δράσης για την εξωτερική διάσταση της εμπορίας ανθρώπων.

Τον Απρίλιο του 2011, εκδόθηκε από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η νέα οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της. Η οδηγία λαμβάνει σαφώς ως γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της διάστασης του φύλου, και βασίζεται στο Πρωτόκολλο του ΟΗΕ για την Εμπορία Ανθρώπων και στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τις Δράσεις Καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων. Καλύπτει την εμπορία για κάθε μορφής εκμετάλλευση. Η οδηγία περιλαμβάνει περιεκτικές διατάξεις σχετικά με τη βοήθεια προς τα θύματα και την προστασία τους ώστε να προστατευθούν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και να αποφευχθεί η περαιτέρω θυματοποίηση. Η οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να φροντίζουν για την ιδιαίτερη μεταχείριση των πλέον ευάλωτων θυμάτων και περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τα παιδιά που πέφτουν θύματα εμπορίας. Το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού οφείλει να είναι πρωταρχικό μέλημα, κατά τα προβλεπόμενα στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Επιπλέον η οδηγία προβλέπει την εξωεδαφική αρμοδιότητα, η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία για τις περιπτώσεις σεξουαλικού τουρισμού και όχι μόνο.

Τον Ιούλιο του 2011, πραγματοποιήθηκε συνάντηση του άτυπου δικτύου εθνικών εισηγητών ή ανάλογων μηχανισμών με αντικείμενο την εμπορία ανθρώπων. Στη διάρκεια της συνάντησης αυτής συζητήθηκαν διάφορα ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων μεταξύ όλων φορέων που ασχολούνται με την πολιτική κατά της εμπορίας, όπως είναι οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Για την αποτελεσματική χάραξη πολιτικής απαιτούνται αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα. Για τον λόγο αυτό, το 2011, η Επιτροπή εγκαινίασε σε επίπεδο ΕΕ πρωτοβουλία συλλογής δεδομένων σχετικά με την εμπορία ανθρώπων. Από τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα προκύψουν πληροφορίες, μεταξύ άλλων, σχετικά με το φύλο, την ηλικία, το είδος εκμετάλλευσης και την ιθαγένεια των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, καθώς και σχετικά με το φύλο και την ιθαγένεια των διακινητών, γεγονός που θα οδηγήσει σε καλύτερα στοχευμένες δράσεις, σε σχέση και με τρίτες χώρες και περιοχές.

Τον Ιούνιο του 2011, εκδόθηκε από το Συμβούλιο «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις» η πρώτη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του εγγράφου δράσης για την ενίσχυση της εξωτερικής ενωσιακής διάστασης όσον αφορά την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων⁶. Η έκθεση αυτή περιλάμβανε συνολική επισκόπηση των προγραμμάτων και των δράσεων των κρατών μελών της ΕΕ, των οργανισμών της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε τρίτες χώρες και περιοχές. Πολλά από αυτά τα προγράμματα ακολουθούν προσέγγιση που έχει ως γνώμονα το φύλο και επικεντρώνονται στην πρόληψη των γενεσιουργών αιτίων της εμπορίας, όπως η φτώχεια ή οι διακρίσεις.

⁶ Πρώτη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του εγγράφου δράσης για την ενίσχυση της εξωτερικής ενωσιακής διάστασης όσον αφορά την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων 2009, Ιούνιος 2011,

<http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity.action?id=27f3528b-8d2e-419d-b630-7d78a70ef3d7>

Επ' ευκαιρία της Ημέρας της ΕΕ κατά της Εμπορίας Ανθρώπων του 2011, η Επιτροπή και η πολωνική Προεδρία διοργάνωσαν συνάντηση με τη συμμετοχή επτά οργανισμών του τομέα «δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις» (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, EUROJUST, EUROPOL, Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, CEPOL, FRONTEX και Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο). Καρπός της συνάντησης αυτής ήταν μια κοινή δήλωση για τη μελλοντική συνεργασία μεταξύ τους όσον αφορά την εμπορία ανθρώπων, στην οποία εξέφρασαν τη δέσμευσή τους να φέρουν εις πέρας το έργο τους σεβόμενοι πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Επιτροπή ανέπτυξε περαιτέρω τον ιστότοπο της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, στον οποίο περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με την πολιτική και τη νομοθεσία σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Στον ιστότοπο υπάρχουν επίσης τα στοιχεία επικοινωνίας των σχετικών κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων, ενώ παρέχεται επισκόπηση των προγραμμάτων και των εκδόσεων διαφόρων φορέων που χρηματοδοτεί η Επιτροπή, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τη σχέση ανάμεσα στα ανθρώπινα δικαιώματα και την εμπορία ανθρώπων⁷. Ο σύνδεσμος προς τον ιστότοπο είναι ο εξής: <http://ec.europa.eu/anti-trafficking>.

Το 2011, διορίστηκαν επίσης τα μέλη της τρίτης ομάδας εμπειρογνομόνων για την εμπορία ανθρώπων. Η ομάδα περιλαμβάνει εμπειρογνόμονες σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φύλου, οι οποίοι συμβουλεύουν την Επιτροπή σε θέματα πολιτικής και νομοθεσίας.

Η ανακοίνωση του 2011 με τίτλο «Μια ανανεωμένη στρατηγική της ΕΕ 2011-2014 για την εταιρική κοινωνική ευθύνη» εξέτασε την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της καλύτερης εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Το 2011, εγκρίθηκε επίσης η Συνολική Προσέγγιση της Μετανάστευσης και της Κινητικότητας⁸, που αποτελεί το γενικότερο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ για τη μετανάστευση. Η προσέγγιση αυτή τονίζει εκ νέου τη σημασία της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού και ορίζει την πρόληψη και τη μείωση της παράτυπης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων ως έναν από τους τέσσερις πυλώνες της.

⁷ Επί παραδείγματι, το πρόγραμμα που χρηματοδοτεί η ΕΕ με τίτλο «The Right Guide», ένα εργαλείο που δίνει τη δυνατότητα σε ΜΚΟ να αξιολογούν τον αντίκτυπο που έχουν στα ανθρώπινα δικαιώματα διάφοροι νόμοι και μέτρα κατά της εμπορίας ανθρώπων και να ασκούν πίεση στις κυβερνήσεις έχοντας στη διάθεσή τους αποδεικτικά στοιχεία: <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity?id=7dbb0353-cb8a-4bcc-a3fa-34dfbe01bbca>

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Συνολική Προσέγγιση της Μετανάστευσης και της Κινητικότητας» (COM(2011) 743 final).

Το 2011, εξάλλου, η Επιτροπή χρηματοδότησε πολλά προγράμματα που είχαν στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ. Το ίδιο έτος, δημοσιεύθηκε ειδική πρόσκληση υποβολής προγραμμάτων με αντικείμενο την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος «Πρόληψη και καταπολέμηση του εγκλήματος» (2007-2013), το οποίο εντάσσεται στο γενικό πρόγραμμα «Ασφάλεια και διασφάλιση των ελευθεριών». Παρομοίως, τον Δεκέμβριο του 2011, δημοσιεύτηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Δάφνη», που συμβάλλουν στην προστασία των παιδιών, των νέων και των γυναικών από κάθε μορφή βίας (συνδεόμενη με το φύλο), συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων.

Η εμπορία ανθρώπων περιλαμβάνεται σε πολλά διμερή σχέδια δράσης της ΕΠΓ και στις Συμφωνίες Σταθεροποίησης και Σύνδεσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Κατά τη σύνοδο κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης τον Σεπτέμβριο του 2011, οι συμμετέχοντες συμφώνησαν να ενισχύσουν τη μεταξύ τους συνεργασία και τον συντονισμό για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων.

Χρηματοδοτήθηκαν, εξάλλου, διάφορα προγράμματα από το Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας και το Μέσο Τεχνικής Βοήθειας και Ανταλλαγής Πληροφοριών (TAIEX). Το θέμα της εμπορίας ανθρώπων τέθηκε επί τάπητος στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου με χώρες εκτός ΕΕ, ιδίως κατά τον διάλογο και τις διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ υποστήριξε τις διεθνείς προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο διαφόρων φόρουμ του ΟΗΕ για την προαγωγή της πρόληψης, της προστασίας και της στήριξης των θυμάτων, της συγκρότησης νομοθετικού πλαισίου, της χάραξη πολιτικών και της επιβολής του νόμου, της διεθνούς συνεργασίας και του συντονισμού σε ό,τι αφορά την εμπορία ανθρώπων.

Η εμπορία ανθρώπων αποτελεί προτεραιότητα στο πλαίσιο της γεωγραφικής και θεματικής συνεργασίας της ΕΕ με τρίτες χώρες (εκτός ΕΕ). Εντάσσεται στα έγγραφα στρατηγικής για τις συγκεκριμένες χώρες καθώς και στα εθνικά και τα περιφερειακά ενδεικτικά προγράμματα, πράγμα που επιβεβαιώθηκε στις ενδιάμεσες αξιολογήσεις της περιόδου 2011-2013. Οι πόροι προέρχονται από χρηματοδοτικά μέσα όπως ο Μηχανισμός Σταθερότητας και το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ). Το έγγραφο πολυετούς στρατηγικής 2011-2013 σχετικά με το θεματικό πρόγραμμα για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου περιλαμβάνει την εμπορία ανθρώπων ως μία από τις θεματικές προτεραιότητες.

Με την οδηγία, δημιουργήθηκε η θέση του Συντονιστή της Δράσης της ΕΕ κατά της Εμπορίας. Στη θέση αυτή η Επιτροπή διόρισε την κ. Μύρια Βασιλειάδου, η οποία ανέλαβε καθήκοντα τον Μάρτιο του 2011. Μεταξύ των λοιπών καθηκόντων της, η Συντονίστρια θα παράσχει τον συνολικό στρατηγικό προσανατολισμό των πολιτικών στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων και θα συμβάλει στην επεξεργασία υφιστάμενων ή νέων πολιτικών της ΕΕ που σχετίζονται με την καταπολέμηση της εμπορίας, ιδίως σε σχέση με τρίτες χώρες. Θα εξασφαλίσει επίσης την επαρκή αξιοποίηση και κινητοποίηση όλων των κατάλληλων μέσων για την ανάληψη ενωσιακών δράσεων κατά της εμπορίας ανθρώπων. Από τη στιγμή της ανάληψης των καθηκόντων της, η Συντονίστρια εργάζεται ώστε να καταστούν πιο συνεκτικές οι πολιτικές κατά της εμπορίας ανθρώπων, μεταξύ άλλων μέσω της ένταξης του ζητήματος σε διάφορες δέσμες πολιτικής, και να εξασφαλιστεί πιο αποτελεσματικός συντονισμός ανάμεσα στους διάφορους φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών της ΕΕ, των κρατών μελών και διεθνών φορέων. Η Συντονίστρια έχει υπογραμμίσει επανειλημμένως πόσο σημαντικό είναι να ακολουθείται για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού μια προσέγγιση που να έχει ως γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα και το φύλο.

3.26. Ρατσισμός, ξеноφοβία, απαγόρευση διακρίσεων και σεβασμός της πολυμορφίας

Η ΕΕ συνέχισε το 2011 να συνεισφέρει ουσιαστικά στην καταπολέμηση κάθε μορφής ρατσισμού, φυλετικών διακρίσεων, ξеноφοβίας και παρόμοιων μορφών μισαλλοδοξίας σε ολόκληρο τον κόσμο.

Εντός της ΕΕ, η δέσμευση αυτή συνέχισε να υποστηρίζεται από μια πολιτική συγκεκριμένων δράσεων που περιλαμβάνουν νομοθεσία, ευαισθητοποίηση, συλλογή δεδομένων και παροχή οικονομικής στήριξης σε προγράμματα της κοινωνίας των πολιτών.

Στις 21 Μαρτίου 2011, Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, η Ύπατη Εκπρόσωπος κ. Ashton εξέδωσε ανακοίνωση εξ ονόματος της ΕΕ όπου σημειώνει ότι «όλες οι μορφές ρατσισμού, φυλετικών διακρίσεων, ξеноφοβίας και παρόμοιες μορφές μισαλλοδοξίας, όπως οι διακρίσεις με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, είναι τελείως αντίθετες με τις αξίες στις οποίες βασίζεται η ΕΕ».

Στην εξωτερική της δράση, η ΕΕ εξακολούθησε να θέτει επί τάπητος θέματα που σχετίζονται με τον ρατσισμό και την ξενοφοβία στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου της με χώρες εκτός ΕΕ, όπως τη Ρωσία. Επίσης, τα θέματα αυτά συνέχισαν να λαμβάνονται υπόψη στις στρατηγικές συνεργασίας· επί παραδείγματι, στο πλαίσιο των σχεδίων δράσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, οι χώρες-εταίροι αναλαμβάνουν δέσμευση να καταπολεμήσουν όλες τις μορφές διακρίσεων, θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Η ΕΕ συνέχισε να ενώνει τις δυνάμεις της με περιφερειακούς οργανισμούς, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στο πλαίσιο του ΟΑΣΕ, η ΕΕ συνεργάστηκε στενά με τους εταίρους της για να προωθήσει την υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβαν τα 56 κράτη που μετέχουν στον ΟΑΣΕ όσον αφορά την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων.

Στο πολυμερές επίπεδο, η ΕΕ συνεργάστηκε επίσης ενεργά με τα Ηνωμένα Έθνη για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και των διακρίσεων. Υποστήριξε το έργο του ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τις σύγχρονες μορφές ρατσισμού, ξενοφοβίας και συναφούς μισαλλοδοξίας, κ. Mutama Ruteere, και του προκατόχου του, κ. Githu Muigai. Δέκα χρόνια μετά την παγκόσμια διάσκεψη του 2001 για την καταπολέμηση του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και της συναφούς μισαλλοδοξίας, η ΕΕ παραμένει απολύτως προσηλωμένη στον πρωταρχικό στόχο της Διάσκεψης του Ντέρμπαν του 2001, ο οποίος είναι η πλήρης εξάλειψη του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και συναφούς μισαλλοδοξίας.

Η Διεθνής Σύμβαση για την Κατάργηση Πάσης Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων (ICERD) αποτελεί το παγκόσμιο θεμέλιο των προσπαθειών για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη του ρατσισμού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε να απευθύνει έκκληση σε όλα τα κράτη που δεν έχουν ακόμα κυρώσει ή εφαρμόσει πλήρως τη Σύμβαση να το πράξουν.

Η ΕΕ συνέχισε να εντάσσει την καταπολέμηση των διακρίσεων στη διεθνή της συνεργασία. Χάρη στο Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ), η ΕΕ παρείχε στήριξη σε ευρύ φάσμα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο περίπου 120 πρόσφατων προγραμμάτων, με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 24 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, μέσω του ΕΜΔΑΔ, η ΕΕ υποστήριξε την Ύπατη Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην εφαρμογή των υφιστάμενων διεθνών κανόνων για την ισότητα και την αποφυγή των διακρίσεων, ιδίως δε της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων.

Από τις 31 Αυγούστου έως τις 8 Σεπτεμβρίου 2001, πραγματοποιήθηκε στο Ντέρμπαν της Νότιας Αφρικής η παγκόσμια διάσκεψη για την καταπολέμηση του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξеноφοβίας και της συναφούς μισαλλοδοξίας (WCAR). Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην επιτυχία της διάσκεψης αυτής.

Η Διάσκεψη ενέκρινε, με συναίνεση των συμμετεχόντων, τη διακήρυξη και το πρόγραμμα δράσης του Ντέρμπαν (DDPA), ένα πλαίσιο που παρέχει καθοδήγηση σε κυβερνήσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλα θεσμικά όργανα στις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξеноφοβίας και της συναφούς μισαλλοδοξίας.

Από τις 20 έως τις 24 Απριλίου 2009 έλαβε χώρα στη Γενεύη της Ελβετίας η διάσκεψη επισκόπησης του Ντέρμπαν. Κατά τη διάρκειά της, αξιολογήθηκε η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων που είχε θέσει η διάσκεψη του Ντέρμπαν του 2001.

Στις 22 Σεπτεμβρίου 2011 πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη συνάντηση υψηλού επιπέδου, η οποία οδήγησε στην έκδοση ψηφίσματος της Γενικής Συνέλευσης για τον εορτασμό της δέκατης επετείου της έγκρισης της διακήρυξης και του προγράμματος δράσης του Ντέρμπαν.

3.27. Δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες

Σε όλες τις περιοχές του κόσμου, τα άτομα που ανήκουν σε μειονότητες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σοβαρές απειλές, διακρίσεις και φαινόμενα ρατσισμού, συχνά δε αποκλείονται πλήρως από τον οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό βίο στον οποίο έχουν πρόσβαση οι πλειοψηφίες στις χώρες ή τις κοινωνίες στις οποίες ζουν. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρει ρητά ότι τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες συγκαταλέγονται στις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ, τις οποίες δεσμεύεται να προάγει στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο. Σε διεθνές επίπεδο, η βασική πράξη αναφοράς για τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες είναι η Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων που ανήκουν σε Εθνοτικές, Θρησκευτικές ή Γλωσσικές Μειονότητες. Στην Ευρώπη, το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει υιοθετήσει τη Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων καθώς και τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις Περιφερειακές και Μειονοτικές Γλώσσες.

Η προστασία των μειονοτήτων είναι ένα από τα βασικά θέματα που καλύπτουν τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης για την προσχώρηση στην ΕΕ. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο, στις εκθέσεις προόδου που υποβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεχίζει να αξιολογείται η επίδοση των υποψηφίων και εν δυνάμει υποψηφίων χωρών σε ζητήματα που αφορούν τις μειονότητες. Σε αντάλλαγμα, η ΕΕ έχει παράσχει προενταξιακή χρηματοδοτική ενίσχυση στις υποψήφιες και τις εν δυνάμει υποψήφιες χώρες για να τις βοηθήσει να προβούν στις απαραίτητες πολιτικές, οικονομικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΕΕ. Τα προγράμματα υποστήριξης ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες αποσκοπούν πρωτίστως στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη βελτίωση και προώθηση μιας καλύτερης ποιότητας ζωής. Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στις χώρες αυτές καλύπτει την ένταξη μειονεκτούντων ατόμων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου, ιδίως μέσα από τη μεταρρύθμιση των εκπαιδευτικών συστημάτων.

Τα ζητήματα που αφορούν τις μειονότητες συνέχισαν επίσης να αποτελούν σημαντική πτυχή των σχέσεων της ΕΕ με άλλες περιοχές του κόσμου και η ΕΕ θέτει τακτικά επί τάπητος τα ζητήματα αυτά στο πλαίσιο των πολιτικών της διαλόγων με χώρες εκτός της ΕΕ. Τα ζητήματα που αφορούν τις μειονότητες έχουν επίσης ενταχθεί σε στρατηγικές συνεργασίας και σχέδια δράσης.

Στο έγγραφο στρατηγικής 2007-2013 για την Κολομβία, παραδείγματος χάρη, η ΕΕ εξετάζει την ανθρωπιστική κατάσταση και την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και περιλαμβάνει στις βασικές προτεραιότητες τη θεμελίωση της ειρήνης μέσα από τη δραστηριοποίηση περιθωριοποιημένων πολιτών στην τοπική διακυβέρνηση και τη συμμετοχική οικονομία, καθώς και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη χρηστή διακυβέρνηση και την καταπολέμηση της ατιμωρησίας. Έτερο παράδειγμα είναι η ρητή αναφορά που περιλαμβάνει το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας για την Ουκρανία στον σεβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες.

Η ΕΕ συνεργάστηκε επίσης ενεργά σε φόρουμ του ΟΗΕ για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες. Στις διαδικασίες του ΟΗΕ περιλαμβάνονται το Φόρουμ για Θέματα Μειονοτήτων και το έργο της Ανεξάρτητης Εμπειρογνώμονος για Θέματα Μειονοτήτων. Επίσης, η ΕΕ συνέχισε να ενώνει τις δυνάμεις της με άλλους διεθνείς οργανισμούς και πολυμερείς φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό, όπως ο ΟΑΣΕ και ο Ύπατος Αρμοστής του για τις Εθνικές Μειονότητες, καθώς και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Επιπλέον, η ΕΕ συνεχίζει να χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα μέσων οικονομικής και τεχνικής συνεργασίας, περιλαμβανομένης της διμερούς συνεργασίας με κυβερνήσεις και της άμεσης υποστήριξης της κοινωνίας των πολιτών, τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται και συνδυάζονται για την προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες.

Προς τούτο, η ΕΕ υποστηρίζει μέσω διμερούς συνεργασίας κυβερνητικά προγράμματα και πολιτικές που επικεντρώνονται στις μειονότητες ή ενδέχεται να έχουν επίδραση στον τομέα αυτό. Τέλος, η ΕΕ έχει επίσης υποστηρίξει οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται για την προστασία και την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, ιδίως με το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Στο πλαίσιο αυτό, στόχος της είναι κυρίως να συνεισφέρει στην καταπολέμηση των διακρίσεων, να προωθήσει την προστασία και την ανάπτυξη της ισότιμης συμμετοχής ανδρών και γυναικών από μειονοτικές κοινότητες στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό βίο μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της ενίσχυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και να προαγάγει τον πολιτικό πλουραλισμό και τη δημοκρατική συμμετοχή στο πολιτικό γίγνεσθαι.

Σήμερα, με συνεισφορά που υπερβαίνει τις 90.000 ευρώ, το ΕΜΔΑΔ χρηματοδοτεί σχέδιο που στοχεύει στην ενίσχυση της συμμετοχής και της εκπροσώπησης των Ρομ και άλλων εθνικών μειονοτήτων στον πολιτικό βίο της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, προάγοντας με τον τρόπο αυτό την ένταξη, τα συμφέροντα και τα δικαιώματά τους. Οι μειονότητες, και ειδικότερα οι Ρομ που αποτελούν τη μεγαλύτερη μειονότητα στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, υποφέρουν από μια παράδοση διακρίσεων εις βάρος τους που έχει συμβάλει στην εκτεταμένη φτώχεια, ανεργία, την έλλειψη στέγης και την αδυναμία πρόσβασης στην εκπαίδευση. Μολονότι στο σύνταγμα της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης περιλαμβάνονται τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το δικαίωμα του «εκλέγεσθαι» διασφαλίζεται μόνο για τους «συνιστώντες λαούς» (Βόσνιοι, Κροάτες και Σέρβοι). Σύμφωνα με το Σύνταγμα, τα άτομα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες δεν μπορούν να καταλάβουν τα ανώτατα πολιτικά αξιώματα σε επίπεδο κράτους και οντοτήτων. Για τον λόγο αυτό, το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει ως στόχο να συμβάλει στη δημιουργία καλύτερων συνθηκών για την πολιτική εκπροσώπηση και συμμετοχή των Ρομ και άλλων μειονοτήτων σε κρατικό επίπεδο, προωθώντας την ένταξη της κατηγορίας των εθνικών μειονοτήτων στο Σύνταγμα της χώρας, καθώς και να ενισχύσει τη συμμετοχή των Ρομ στον πολιτικό βίο και τις συναφείς ικανότητές τους, ώστε να αποκτήσουν μεγαλύτερη επιρροή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

3.28. Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Στις 22 Ιανουαρίου 2011, η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέστη μέρος της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD). Επρόκειτο για ιστορική εξέλιξη, καθώς η CRPD αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη συνθήκη για τα ανθρώπινα δικαιώματα που επικύρωσε η ΕΕ ως «οργάνωση περιφερειακής ολοκλήρωσης». Η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στη διάσκεψη των κρατών μερών της CRPD, για πρώτη φορά ως μέρος, τον Σεπτέμβριο του 2011.

Στόχος της CRPD είναι να διασφαλίσει ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους ισότιμα προς τους υπόλοιπους πολίτες. Η CRPD ορίζει στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία ολόκληρου του φάσματος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των ατόμων με αναπηρία. Για την ΕΕ, αυτό σημαίνει διασφάλιση της συμμόρφωσης των ενωσιακών πολιτικών και ενωσιακών νομοθετικών και προγραμματικών δράσεων με τις διατάξεις της CRPD για τα δικαιώματα περί αναπηρίας, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Στη στρατηγική της ΕΕ για την αναπηρία για την περίοδο 2010-2020, η οποία εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2010 και αποσκοπεί στη διευκόλυνση της εφαρμογής των διατάξεων της CRPD τόσο σε ενωσιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, η «εξωτερική δράση» έχει οριστεί ως ένας από τους βασικούς τομείς δράσης. Η στρατηγική συμπληρώνει και στηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών, τα οποία φέρουν την κύρια ευθύνη για τις πολιτικές σχετικά με την αναπηρία.

Το ζήτημα της αναπηρίας τίθεται επί τάπητος όλο και συχνότερα στους πολιτικούς και εξειδικευμένους διαλόγους της ΕΕ (ακόμα και στο πλαίσιο των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα) με τις τρίτες χώρες. Σε αυτό συνεισέφερε και η επικύρωση της CRPD από την ΕΕ. Ειδικότερα, η ΕΕ ζήτησε την επικύρωση και πλήρη εφαρμογή της CRPD από όλα τα κράτη. Παραδείγματος χάριν, κατά το 2011, το ζήτημα της αναπηρίας τέθηκε επί τάπητος κατά τις συζητήσεις με την Παλαιστινιακή αρχή και τη Ρωσία.

Εντός του 2011, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει και να προωθεί τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στα σχετικά περιφερειακά και διεθνή φόρουμ.

Παραδείγματος χάριν, κατά την 66η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, η ΕΕ – από κοινού με χώρες της Λατινικής Αμερικής και κατόπιν στενής διαβούλευσης με τη UNICEF και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών– κίνησε διαδικασία έκδοσης ψηφίσματος σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών, με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά με αναπηρία. Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της απόφασης αυτής, η ΕΕ διοργάνωσε παράλληλη εκδήλωση τον Ιούνιο του 2011 στη Νέα Υόρκη με θέμα «Διαδραστική ανταλλαγή απόψεων για την προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών με αναπηρία», σε συνεργασία με την Ουρουγουάη (εκ μέρους της Ομάδας της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, GRULAC), το Υπουργείο Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των ΗΠΑ και τη UNICEF. Η ΕΕ επιθυμεί επίσης να εντάξει την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία σε άλλα φόρουμ και έγγραφα του ΟΗΕ, ακολουθώντας μια προσέγγιση που επικεντρώνεται στα δικαιώματα.

Η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να προστατεύει και να προωθεί τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία εκτός της ΕΕ, εντάσσοντας συστηματικά τα άτομα με αναπηρία στην αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ. Η χρηματοδότηση για τα άτομα με αναπηρία παρέχεται από διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, όπως για παράδειγμα το Μέσο Συνεργασίας για την Ανάπτυξη (ΜΣΑ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ), τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ΕΜΓΕΣ) και το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ). Το 2011, η ΕΕ χρηματοδότησε περισσότερα από 20 προγράμματα που εστιάζονται συγκεκριμένα στα άτομα με αναπηρία (με προϋπολογισμό άνω των 12 εκατ. ευρώ).

Το Νοέμβριο του 2010, η Επιτροπή υιοθέτησε τη **στρατηγική της ΕΕ για την αναπηρία για την περίοδο 2010-2020**⁹, η οποία στοχεύει στη διευκόλυνση της εφαρμογής των διατάξεων της CPRD. Η στρατηγική αυτή επικεντρώνεται στην εξάλειψη των εμποδίων σε οκτώ κύριους τομείς: προσβασιμότητα, συμμετοχή, ισότητα, απασχόληση, εκπαίδευση και κατάρτιση, κοινωνική προστασία, υγεία και εξωτερική δράση.

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:EN:PDF>

Όσον αφορά την εξωτερική δράση, η στρατηγική αποσκοπεί στην προαγωγή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, μεταξύ άλλων μέσα από τα αναπτυξιακά της προγράμματα αλλά και σε διεθνή φόρουμ (π.χ. ΟΗΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΟΣΑ). Στο «Αρχικό σχέδιο για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αναπηρία»¹⁰ προσδιορίζονται βασικές δράσεις και ένα χρονοδιάγραμμα για την έναρξη εφαρμογής της στρατηγικής, με σκοπό μεταξύ άλλων:

- να εξασφαλιστεί ότι η αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ βοηθά τα άτομα με αναπηρία, τόσο μέσω σχεδίων/προγραμμάτων που απευθύνονται συγκεκριμένα στα άτομα με αναπηρία όσο και με τη βελτίωση της ενσωμάτωσης των ζητημάτων που αφορούν την αναπηρία στις λοιπές πολιτικές·
- να στηριχθούν οι εθνικές προσπάθειες των χωρών εταίρων για την υπογραφή, επικύρωση και εφαρμογή της CRPD·
- να στηριχθεί, όπου απαιτείται, η θεσμική ενίσχυση των οργανώσεων των ατόμων με αναπηρία στις χώρες εταίρους και των οργανώσεων που ασχολούνται με την αναπηρία και την ανάπτυξη·
- να προαχθεί η συμμόρφωση των υποδομών που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο αναπτυξιακών προγραμμάτων της ΕΕ με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία·
- να υπογραμμιστεί, στο πλαίσιο των διαλόγων της ΕΕ με τρίτες χώρες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και κατά περίπτωση, ότι η αναπηρία αποτελεί ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βάσει των αρχών της CRPD.

3.29. Θέματα που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς

Οι αρχές της δέσμευσης της ΕΕ έναντι των αυτοχθόνων λαών εντάσσονται στο πλαίσιο της Διακήρυξης του ΟΗΕ του 2007 για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Πληθυσμών, η οποία προωθεί τα δικαιώματα των αυτοχθόνων λαών και εξασφαλίζει τη συνεχή ανάπτυξή τους σε ολόκληρο τον κόσμο.

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2010:1324:FIN:EN:PDF>

Η ΕΕ επιδιώκει να ενσωματώσει τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ αυτών και τα ζητήματα που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς, σε όλες τις πτυχές των εξωτερικών της πολιτικών, εντάσσοντάς τα στους πολιτικούς της διαλόγους με τρίτες χώρες και περιφερειακούς οργανισμούς και σε πολυμερή φόρουμ όπως τα Ηνωμένα Έθνη και παρέχοντας χρηματοδοτική στήριξη.

Σχεδόν κάθε χρόνο από το 1994, οπότε καθιερώθηκε η 9η Αυγούστου ως Διεθνής Ημέρα των Αυτοχθόνων Λαών του Κόσμου, αρχικά ο Επίτροπος Εξωτερικών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και πλέον η Ύπατη Εκπρόσωπος προβαίνουν σε δήλωση επ' ευκαιρία του εορτάσιμου της ημέρας αυτής. Επιπλέον, την 9η Αυγούστου ή περί την ημερομηνία αυτή οι αντιπροσωπίες της ΕΕ ανά τον κόσμο οργανώνουν πολυάριθμες εκδηλώσεις, όπως συναντήσεις με αυτόχθονες ηγέτες, συνεντεύξεις Τύπου, άρθρα, συμμετοχή σε σεμινάρια και επισκέψεις σε προγράμματα που χρηματοδοτεί η ΕΕ.

Η ΕΕ συνέχισε να συμμετέχει ενεργά σε φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών στα οποία εξετάζονται θέματα απόμεινα των αυτοχθόνων πληθυσμών και συμβάλλουν στη συνεργασία των υπηρεσιών του ΟΗΕ που ασχολούνται με τους αυτόχθονες λαούς. Το 2011, η ΕΕ συντάχθηκε με τη συναίνεση που διαμορφώθηκε σχετικά το ψήφισμα της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ σχετικά με τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών, το οποίο υποστήριξαν περίπου τα μισά κράτη μέλη της ΕΕ. Στο ψήφισμα περιλαμβάνεται απόφαση για την οργάνωση συνόδου υψηλού επιπέδου της ολομέλειας της Γενικής Συνέλευσης το 2014, η οποία θα ονομαστεί παγκόσμια διάσκεψη για τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Η ΕΕ προέβη επίσης σε δήλωση σχετικά με τα ζητήματα που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς κατά τη συνεδρίαση της Τρίτης Επιτροπής, καθώς και κατά τη σύνοδο του Μηχανισμού Εμπειρογνομόνων για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Πληθυσμών (EMRIP) που πραγματοποιήθηκε το 2011, έλαβε δε μέρος στον διαδραστικό διάλογο με τον ειδικό εισηγητή για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των αυτοχθόνων πληθυσμών, κ. James Anaya.

Τα ζητήματα που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς συνέχισαν να ενσωματώνονται στις στρατηγικές αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ. Στο έγγραφο στρατηγικής 2007-2013 για την Κολομβία, παραδείγματος χάριν, η ΕΕ εξετάζει την ανθρωπιστική κατάσταση και την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε αυτόχθονες πληθυσμούς και περιλαμβάνει στις βασικές προτεραιότητες τη θεμελίωση της ειρήνης μέσω της συμμετοχής περιθωριοποιημένων πολιτών στην τοπική διακυβέρνηση και τη συμμετοχική οικονομία, καθώς και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη χρηστή διακυβέρνηση και την καταπολέμηση της ατιμωρησίας. Έτερο παράδειγμα είναι η ρητή προσθήκη των αυτοχθόνων πληθυσμών στη στήριξη για τον εκσυγχρονισμό του κράτους, την ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης και την κοινωνική ένταξη στο πλαίσιο του εγγράφου στρατηγικής 2007-2013 για το Περού.

Η ΕΕ παρέχει επίσης άμεση στήριξη σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται με ζητήματα που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς, ιδίως με το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ). Το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο παρέχει πολλές δυνατότητες για την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων υπέρ των αυτοχθόνων πληθυσμών σε εθνικό, διακρατικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Η ΕΕ αναγνωρίζει ότι οι υπερασπιστές των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι και υφίστανται ισχυρή καταστολή σε πολλές χώρες του κόσμου, όπως καταδεικνύεται σε πολυάριθμες διεθνείς εκθέσεις, όπως η έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2011, το ΕΜΔΑΔ χρηματοδότησε περιφερειακό πρόγραμμα, με προϋπολογισμό 1,2 εκατ. ευρώ, που στοχεύει στη στήριξη και την ενίσχυση του δικτύου των υπερασπιστών των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών στο Νεπάλ, το Μπαγκλαντές, την Ινδία, την Καμπότζη, την Ινδονησία, τη Μαλαισία, τις Φιλιππίνες και την Ταϊλάνδη.

Από το 2011, το ΕΜΔΑΔ χρηματοδοτεί ένα πρόγραμμα, με προϋπολογισμό 1,2 εκατ. ευρώ, που στοχεύει στην ενίσχυση του δικτύου των υπερασπιστών των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών, το οποίο παρακολουθεί και καταγράφει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών στην Ασία, με σκοπό την ευαισθητοποίηση σε τοπικό και διεθνές επίπεδο όσον αφορά τα δικαιώματα των αυτοχθόνων και την προστασία των ατόμων και των ομάδων που προάγουν και προασπίζονται τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών στην Ασία. Το πρόγραμμα αυτό, που επικεντρώνεται στο Νεπάλ, το Μπαγκλαντές, την Ινδία, την Καμπότζη, την Ινδονησία, τη Μαλαισία, τις Φιλιππίνες και την Ταϊλάνδη, έχει στόχο να καλύψει την απουσία νομικής αναγνώρισης και κατάλληλων πολιτικών για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών στην Ασία, όπου υπολογίζεται ότι διαβιούν περίπου 200 από τα συνολικά 350 εκατομμύρια μέλη αυτοχθόνων πληθυσμών που εκτιμάται ότι ζουν σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Στις εν λόγω χώρες, οι περισσότεροι αυτόχθονες λαοί ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, υφίστανται κάθε μορφής διακρίσεις, έχουν περιορισμένη πρόσβαση στις διαδικασίες λήψης πολιτικών αποφάσεων και τη δικαιοσύνη, και υφίστανται παραβιάσεις τόσο των ατομικών όσο και των συλλογικών τους δικαιωμάτων. Η μη αναγνώριση των έγγειων δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών κατέληξε σε ευρεία διαρπαγή γαιών και αναγκαστική εκτόπιση που σχετίζονται με φυτείες, πρακτικές εξόρυξης ευρείας κλίμακας, κατασκευή φραγμάτων, έργων υποδομής και προστατευόμενων περιοχών. Επιπλέον, πολλές περιπτώσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών παραμένουν χωρίς καταγραφή και αναφορά, δεδομένου ότι η ευαισθητοποίηση μεταξύ των κοινοτήτων των αυτοχθόνων όσον αφορά τα δικαιώματά τους παραμένει σε χαμηλά επίπεδα ενώ οι δραστηριότητες παροχής συμβουλών παραμένουν πολύ περιορισμένες, ειδικότερα σε περιοχές συγκρούσεων, καθιστώντας ουσιαστικής σημασίας τις εργασίες των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4. ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΡΟΥΜ

4.1. 66η σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών

Η Τρίτη Επιτροπή (κοινωνικά, ανθρωπιστικά και πολιτιστικά θέματα) της 66ης συνόδου της Γενικής Συνέλευσης άρχισε τυπικά τις εργασίες της στις 3 Οκτωβρίου 2011 και τις ολοκλήρωσε στις 22 Νοεμβρίου 2011.

Έως το τέλος της συνόδου, η Τρίτη Επιτροπή είχε εγκρίνει 66 ψηφίσματα, εκ των οποίων 16 κατόπιν ψηφοφορίας, γεγονός που επιβεβαιώνει την πόλωση που αναπτύχθηκε ως προς ορισμένα ζητήματα. Η ΕΕ πέτυχε όλους τους βασικούς στόχους που είχε θέσει ενόψει της συνόδου. Για την υποστήριξη των προσπαθειών της, η ΕΕ πραγματοποίησε εκστρατεία ευαισθητοποίησης τόσο στη Νέα Υόρκη όσο και σε πρωτεύουσες τρίτων χωρών –σε στενή συνεργασία με χώρες που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις– υπέρ των ειδικών ανά χώρα ψηφισμάτων καθώς και σε σχέση με τη θεματική της ελευθερίας των θρησκευτικών και άλλων πεποιθήσεων. Η Τρίτη Επιτροπή ενέκρινε τέσσερις ενωσιακές πρωτοβουλίες. Οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βιρμανία/Μυανμάρ έλαβαν χώρα υπό το πρίσμα των πρόσφατων θετικών εξελίξεων στη χώρα, γεγονός που αντικατοπτρίστηκε στην ισορροπημένη συμμετοχή της στη διαπραγματευτική διαδικασία. Το ψήφισμα εγκρίθηκε με τη στήριξη μεγαλύτερου από ποτέ αριθμού εταίρων.

Εξάλλου, το ψήφισμα για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας (υποβλήθηκε από κοινού με την Ιαπωνία) εγκρίθηκε με τη μεγαλύτερη υποστήριξη που έχει συγκεντρωθεί ποτέ. Κατά τις διαπραγματεύσεις, η Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας δεν άλλαξε στάση, αρνούμενη να συνεργαστεί ως προς το εν λόγω ζήτημα.

Όσον αφορά τα θεματικά ζητήματα, το ψήφισμα για τα δικαιώματα του παιδιού, το οποίο αποτελεί κοινή πρωτοβουλία ΕΕ-GRULAC (Ομάδα της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής), εγκρίθηκε με συναίνεση όπως και κατά τις προηγούμενες συνόδους, παρότι χρειάστηκε να καταψηφιστούν δύο αντίθετες τροπολογίες που κατέθεσαν το Πακιστάν και η Συρία αντίστοιχα. Το φετινό ψήφισμα επικεντρώθηκε στα παιδιά με αναπηρία. Το ψήφισμα σχετικά με την εξάλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, μια πρωτοβουλία της ΕΕ, εγκρίθηκε με συναίνεση.

Επιπροσθέτως, η ΕΕ τάχθηκε υπέρ του προωθούμενου από τον Καναδά ψηφίσματος για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν, το οποίο εγκρίθηκε με αυξημένη και άνετη πλειοψηφία.

Την τελευταία ημέρα της συνόδου, ένα ειδικό διαπεριφερειακό ψήφισμα για την κατάσταση στη Συρία συγκέντρωσε ευρεία πλειοψηφία, στηριζόμενο και από μη παραδοσιακούς υποστηρικτές των ειδικών ανά χώρα ψηφισμάτων, συμπεριλαμβανομένων όλων των αραβικών χωρών, πλην της ίδιας της Συρίας.

Ο Οργανισμός Ισλαμικής Διάσκεψης (ΟΙΔ) κατέθεσε κείμενο που βασίζεται στο ψήφισμα 16/18 του ΣΑΔ με τίτλο «Καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, των αρνητικών στερεοτύπων και του στιγματισμού, καθώς και των διακρίσεων, της υποκίνησης σε βία και της βίας κατά ανθρώπων λόγω της θρησκείας ή των πεποιθήσεών τους», το οποίο όμως αρχικά περιείχε πρόσθετα σημεία, τα οποία δημιουργούσαν προβλήματα. Κατόπιν εκτενών και κατά κύριο λόγο διμερών διαπραγματεύσεων, προέκυψε συμβιβαστική δέσμη που μπορούσε να αποδεχθεί η ΕΕ, αφού εξασφάλισε συμφωνία βάσει της οποίας θα μπορούσε να επεξηγήσει λεπτομερώς τη θέση της κατά την έγκριση του κειμένου του ΟΙΔ. Υπό το πρίσμα των εξελίξεων στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, οι ΗΠΑ επανέφεραν την πρωτοβουλία τους για τις γυναίκες και την συμμετοχή τους στον πολιτικό βίο, την οποία είχε ήδη εξετάσει η Γενική Συνέλευση κατά την 58η σύνοδό της, περικλείοντας επίσης σημείο για την συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες πολιτικής μετάβασης.

Η ΕΕ εμφανίστηκε ενωμένη σε όλες τις ψηφοφορίες εκτός από δύο. Τα κράτη μέλη της ΕΕ κατάφεραν να συμφωνήσουν σε κοινή αποχή, έπειτα από τρία έτη δισταμένων ψήφων, επί του σχεδίου ψηφίσματος για τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στο Ντέρμπαν. Προέκυψε, ωστόσο, νέα διάσταση ψήφων στους κόλπους της ΕΕ (όχι/αποχή) ως προς το σχέδιο ψηφίσματος για τις σύγχρονες μορφές ρατσισμού: εν προκειμένω, κατατέθηκε λεπτομερής κοινή επεξήγηση ψήφου, όπου εκτίθενται οι ανησυχίες της ΕΕ σχετικά με τα κίνητρα και τον επιλεκτικό χαρακτήρα του ψηφίσματος. Διάσταση ψήφων στους κόλπους της ΕΕ υπήρξε επίσης και ως προς το ψήφισμα που παρουσίασε το Κίνημα των Αδεσμεύτων σχετικά με το δικαίωμα ανάπτυξης.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ κατέθεσαν επίσης αυτοτελώς ως κράτη δώδεκα ψηφίσματα, τα οποία εγκρίθηκαν στο σύνολό τους με συναίνεση.

4.2. Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών

Στις 17 Ιουνίου, περατώθηκε η διαδικασία επανεξέτασης της λειτουργίας του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με την έγκριση σχετικού ψηφίσματος από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ κατόπιν ψηφοφορίας (154 ψήφοι υπέρ, 4 κατά και καμία αποχή· 34 χώρες δεν μετείχαν στην ψηφοφορία). Με τον τρόπο αυτό, ολοκληρώθηκε μια σχεδόν διετής διαδικασία έντονων διαπραγματεύσεων στη Γενεύη και τη Νέα Υόρκη, η οποία κατέληξε σε ένα αποτέλεσμα που, κατά την άποψη της ΕΕ, είναι το ελάχιστο που μπορούσε να επιτευχθεί, αλλά διασφαλίζει ορισμένα στοιχεία που συνιστούν προτεραιότητα για την ΕΕ – όπως τη δυνατότητα του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να αναπτύσσει δράσεις για την αντιμετώπιση ανησυχητικών καταστάσεων εντός των χωρών και τη ανεξαρτησία της Ύπατης Αρμοστού, του Γραφείου της και των ειδικών διαδικασιών της – και επιτυγχάνει ορισμένη πρόοδο όσον αφορά τους κανόνες διενέργειας της καθολικής περιοδικής εξέτασης (ΚΠΕ).

Πέρα από την επανεξέταση της λειτουργίας του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην ενίσχυση των δράσεών του και της ικανότητάς του να ανταποκρίνεται σε σοβαρές καταστάσεις συνέβαλε αποφασιστικά ο ρυθμός των εξελίξεων του 2011 όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Το έτος ξεκίνησε με ειδική συνοδό για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λιβύη, η οποία έλαβε χώρα στις 25 Φεβρουαρίου 2011. Στη σύνοδο δεν διατυπώθηκε απλώς σοβαρή ανησυχία για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα, αλλά προτάθηκε και η αναστολή της συμμετοχής της Λιβύης στο Συμβούλιο· σε μια πρωτοφανή κίνηση, η πρόταση έγινε δεκτή από τη Γενική Συνέλευση την 1η Μαρτίου.

Το 2011 πραγματοποιήθηκαν τρεις τακτικές σύνοδοι του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: τον Μάρτιο, τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο. Με τη διεξαγωγή της 12ης συνεδρίασης της Ομάδας Εργασίας για την Καθολική Περιοδική Εξέταση (ΚΠΕ) (3-14 Οκτωβρίου 2011), το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ολοκλήρωσε τον πρώτο κύκλο της ΚΠΕ. Με την ευκαιρία αυτή, η ΕΕ τόνισε τη σημασία του συγκεκριμένου μέσου και ενθάρρυνε τη συνολική και ταχεία εφαρμογή των συστάσεων, μεταξύ άλλων μέσω της αξιοποίησης της σχετικής διεθνούς συνδρομής.

Η 16η σύνοδος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πραγματοποιήθηκε από τις 28 Φεβρουαρίου έως τις 25 Μαρτίου 2011 και επιβεβαίωσε περαιτέρω την ικανότητα του Συμβουλίου να αναλαμβάνει δράση για την αντιμετώπιση καταστάσεων που προκύπτουν στις διάφορες χώρες, με την έγκριση οκτώ ειδικών ανά χώρα ψηφισμάτων από ένα σύνολο 40 σχεδίων πρωτοβουλιών που εγκρίθηκαν κατά τη σύνοδο. Η παρουσία της Υπατης Εκπροσώπου κ. Catherine Ashton κατά την πρώτη ημέρα της συνεδρίασης του τμήματος υψηλού επιπέδου υπογράμμισε τη μεγάλη σημασία που αποδίδει η ΕΕ στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η έγκριση ψηφίσματος για το Ιράν, με το οποίο εγκαινιάζεται η πρώτη ειδική ανά χώρα εντολή από συστάσεως του Συμβουλίου, απετέλεσε σημαντικότετη πρόοδο. Η εξέλιξη αυτή κατέστη δυνατή χάρη στη δραστήρια διαπεριφερειακή κεντρική ομάδα που ασχολήθηκε με το θέμα και στην εντατική εκστρατεία άσκησης πιέσεων που πραγματοποιήθηκε.

Η ΕΕ ανέλαβε πρωτοβουλία για την έγκριση ψηφίσματος σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βιρμανία/Μιανμάρ, το οποίο παρέτεινε την εντολή του ειδικού εισηγητή και έλαβε υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις, μεταξύ των οποίων οι εκλογές και η ΚΠΕ. Στο έτερο καθιερωμένο ειδικό ανά χώρα ψήφισμα που κατέθεσε η ΕΕ από κοινού με την Ιαπωνία όσον αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας επήλθαν ελάχιστες τροποποιήσεις και το κείμενο έλαβε αυξημένη στήριξη, συγκεντρώνοντας περισσότερες θετικές ψήφους σε σύγκριση με πέρυσι.

Η Ομάδα των Αφρικανικών Κρατών ήταν πολύ δραστήρια κατά τη σύνοδο και κατέθεσε τέσσερα ψηφίσματα για αφρικανικές χώρες (Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Ακτή Ελεφαντοστού, Γουινέα και Μπουρούντι). Η ΕΕ συνεργάστηκε στενά με την Τυνησία, προκειμένου να κατατεθεί συναινετικό ψήφισμα για την τεχνική συνεργασία και συνδρομή, με τη στήριξη της Ομάδας των Αφρικανικών Χωρών και της Ομάδας των Αραβικών Χωρών.

Όσον αφορά τις θεματικές πρωτοβουλίες, η ΕΕ ανέλαβε πρωτοβουλία σχετικά με την ελευθερία των θρησκευτικών και άλλων πεποιθήσεων, προκειμένου να εκφράσει τις ανησυχίες της για τη βία και τη μισαλλοδοξία εις βάρος θρησκευτικών μειονοτήτων, σύμφωνα προς τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων της 21ης Φεβρουαρίου 2011. Η πρωτοβουλία αυτή τελεσφόρησε και στο ψήφισμα που προέκυψε εκφράζεται η ικανοποίηση για τις εργασίες του ειδικού εισηγητή σχετικά με την ελευθερία των θρησκευτικών και άλλων πεποιθήσεων, η εντολή του οποίου θεσπίστηκε πριν από 25 χρόνια σε συνέχεια της διακήρυξης του 1981 για την εξάλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων. Παράλληλα, ένα από τα σημαντικότερα αποτελέσματα της συνόδου ήταν η έγκριση –με συναίνεση– του ψηφίσματος του Οργανισμού Ισλαμικής Συνεργασίας (ΟΙΣ) για την καταπολέμηση της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, που θεωρήθηκε από πολλούς ως κείμενο εναλλακτικό του ψηφίσματος για την περιώβριση θρησκείας που παραδοσιακά προωθεί ο ΟΙΣ. Η ΕΕ και η GRULAC εξασφάλισαν την έγκριση του καθιερωμένου ψηφίσματος για τα δικαιώματα του παιδιού, οι διαπραγματεύσεις για το οποίο απαίτησαν εκτενείς έγκαιρες διαβουλεύσεις και στενή συνεργασία με τη UNICEF και τον ειδικό εντεταλμένο του Γενικού Γραμματέα για τη βία εις βάρος των παιδιών. Τέλος, το Συμβούλιο ενέκρινε το σχέδιο διακήρυξης του ΟΗΕ για την εκπαίδευση και την κατάρτιση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η 17η σύνοδος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (30 Μαΐου - 17 Ιουνίου 2011) ήταν πολύ δραστήρια, καθώς εγκρίθηκαν 29 πρωτοβουλίες (εκ των οποίων οκτώ τέθηκαν σε ψηφοφορία). Η ΕΕ είχε ως κύρια προτεραιότητα τη Λευκορωσία και εξασφάλισε την έγκριση ψηφίσματος σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα.

Η σύνοδος εξέτασε πολλές πρωτοβουλίες που αφορούσαν τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Ειδικότερα, το Συμβούλιο ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο παρατείνεται η εντολή της εξεταστικής επιτροπής για τη Λιβύη. Εξάλλου, εκδόθηκε διαπεριφερειακή δήλωση για τη Συρία, με την οποία η κυβέρνησή της καλείται να συνεργαστεί πλήρως με το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να επιτρέψει την απρόσκοπτη πρόσβαση της Ύπατου Αρμοστού στη χώρα, καθώς και διαπεριφερειακή δήλωση για την Υεμένη, στην οποία εκφραζόταν ικανοποίηση για την προγραμματισμένη αποστολή της Ύπατου Αρμοστού και προαναγγελλόταν η διεξαγωγή διαδραστικού διαλόγου κατά τη 18η σύνοδο του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης ψήφισμα για την προαγωγή και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο ειρηνικών διαδηλώσεων, ψήφισμα που προέκυψε από προηγούμενες προσπάθειες διοργάνωσης ειδικής συνόδου για το εν λόγω θέμα.

Το Συμβούλιο εξέτασε επίσης και άλλα σημαντικά ζητήματα που αφορούσαν συγκεκριμένες χώρες, όπως η δημιουργία εντολής για ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα με αντικείμενο την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ακτή του Ελεφαντοστού, προκειμένου να συνεισφέρει στην εφαρμογή των συστάσεων της εξεταστικής επιτροπής, η παράταση της εντολής του ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα για τη Σομαλία για ένα ακόμα έτος και η έγκριση ψηφίσματος για την παροχή τεχνικής βοήθειας στην Κιργιζία.

Όσον αφορά τα θεματικά ζητήματα, το Συμβούλιο ενέκρινε ένα πρωτοποριακό ψήφισμα που κατάθεσε η Νότια Αφρική σχετικά με τους νόμους και τις πρακτικές που προκαλούν διακρίσεις και τις πράξεις βίας εις βάρος ατόμων λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού και της έμφυλης ταυτότητάς τους, το οποίο έδινε εντολή στην Ύπατη Αρμοστή του ΟΗΕ να εκπονήσει σχετική μελέτη, που θα παρουσιαζόταν κατά τη διάρκεια συζήτησης επιτροπής του ΣΑΔ τον Μάρτιο του 2012. Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης τις κατευθυντήριες αρχές σχετικά με τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα για την εφαρμογή του πλαισίου του ΟΗΕ «Προστασία, σεβασμός και επανόρθωση» και δρομολόγησε μηχανισμό για τη συνέχεια των εργασιών του ειδικού εντεταλμένου του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέλος, το Συμβούλιο πέτυχε την έγκριση του σχεδίου προαιρετικού πρωτοκόλλου της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, στο οποίο θεσπίζεται διαδικασία μεμονωμένων καταγγελιών.

Κατά τη 18η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (12-29 Σεπτεμβρίου 2011) εγκρίθηκαν – κυρίως με συναίνεση – 37 ψηφίσματα ή προεδρικές δηλώσεις. Το Συμβούλιο ενέκρινε επτά ειδικές ανά χώρα πρωτοβουλίες (Σουδάν, Νότιο Σουδάν, Λιβύη, Υεμένη, Μπουρούντι, Καμπότζη και Αϊτή), όλες ενταγμένες στο σημείο 10 της ημερήσιας διάταξης (τεχνική βοήθεια και δημιουργία ικανοτήτων).

Όπως προβλεπόταν στις βασικές προτεραιότητες της ΕΕ για τη σύνοδο, το Συμβούλιο παρέτεινε την εντολή του ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Σουδάν, εγκρίνοντας με συναίνεση ψήφισμα που συντάχθηκε σε συνεργασία με την εν λόγω χώρα. Το Συμβούλιο ασχολήθηκε επίσης με την κατάσταση στο Νότιο Σουδάν, εγκρίνοντας ψήφισμα που επικεντρώνεται στη συνεργασία και τη συνδρομή στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ομοίως, το Συμβούλιο ενέκρινε με συναίνεση ψήφισμα για την Υεμένη, στο οποίο η χώρα καλείται να ακολουθήσει τις συστάσεις που περιλαμβάνονται σε σχετική έκθεση που εκπόνησε η Ύπατη Αρμοστής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και λαμβάνεται υπόψη η εξαγγελία της κυβέρνησης για έναρξη ερευνών για περιπτώσεις παράβασης και καταστρατήγησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αποφασίστηκε επίσης κατ' εξαίρεση διετής εντολή για τον ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα για την Καμπότζη. Το Συμβούλιο παρέτεινε την εντολή του ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα για την Αϊτή και ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και την παροχή τεχνικής βοήθειας στο Μπουρούντι, όπου εκφράζεται ικανοποίηση για την αποτελεσματική σύσταση εθνικού οργανισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα σύμφωνα προς τις αρχές του Παρισιού. Όσον αφορά τα θεματικά ζητήματα, το Συμβούλιο θέσπισε νέα εντολή ειδικού εισηγητή για την προαγωγή της αλήθειας, της δικαιοσύνης, της επανόρθωσης και της εξασφάλισης της μη επανάληψης.

Στη διάρκεια του έτους, η ΕΕ συνέβαλε σημαντικά στη σύγκλιση τριών ειδικών συνόδων για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συρία. Η πρώτη ειδική σύνοδος για τη Συρία πραγματοποιήθηκε στις 29 Απριλίου. Με ψήφισμα που εγκρίθηκε κατά τη σύνοδο, ζητείται από το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστού των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα να αναπτύξει επείγοντως αποστολή στη Συρία για να ερευνήσει όλες τις καταγγελίες για παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και να εξακριβώσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις των παραβιάσεων αυτών. Στις 23 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε δεύτερη ειδική σύνοδος. Με την ευκαιρία αυτή το Συμβούλιο θέσπισε την εντολή ανεξάρτητης εξεταστικής επιτροπής με αντικείμενο τη διερεύνηση «όλων των καταγγελλόμενων παραβιάσεων του διεθνούς δικαίου όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα από τον Μάρτιο του 2011 στην Αραβική Δημοκρατία της Συρίας, (...) και, ει δυνατόν, τον εντοπισμό των υπευθύνων, ώστε (...) να λογοδοτήσουν οι αυτουργοί». Η εξεταστική επιτροπή, τις εργασίες της οποίας ούτε στήριζαν ούτε διευκόλυναν οι συριακές αρχές, δημοσίευσε την έκθεσή της στις 28 Νοεμβρίου 2011. Η έκθεση διαβιάστηκε εν συνεχεία στη Γενική Συνέλευση, με εισήγηση να εξεταστεί από το εν λόγω όργανο το ενδεχόμενο διαβίβασης της έκθεσης σε όλα τα αρμόδια όργανα των Ηνωμένων Εθνών.

Μετά την δημοσίευση της έκθεσης της εξεταστικής επιτροπής, η ΕΕ αποφάσισε να στηρίζει τη σύγκληση τρίτης ειδικής συνόδου του ΣΑΔ για τη Συρία, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου. Με το ψήφισμα που εγκρίθηκε στο τέλος της τρίτης συνόδου με συντριπτική πλειοψηφία, το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστού για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα καλείται να αναπτύξει παρουσία στη Συρία και να θεσπίσει εντολή για την παρακολούθηση της κατάστασης από ειδική εισηγητή. Επιπροσθέτως, με το ψήφισμα ζητείται από τις αρχές να διασφαλίσουν την πρόσβαση της εξεταστικής επιτροπής στη χώρα και να συνεργαστούν δεόντως με αυτή.

4.3. Συμβούλιο της Ευρώπης

Η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣτΕ) εμπεδώθηκε ακόμη περισσότερο το 2011, με εντατικότερες ανταλλαγές, μεταξύ άλλων και στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το πλαίσιο για την ενισχυμένη συνεργασία και τον πολιτικό διάλογο μεταξύ τους διαμορφώθηκε με το μνημόνιο συνεννόησης ΕΕ-ΣτΕ, που υπεγράφη το 2007.

Η προσχώρηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΑΔ), όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, αποτελεί σημαντικό βήμα για την καλύτερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των ευρωπαίων πολιτών. Για να πραγματοποιηθεί το βήμα αυτό, απαιτείται ενδελεχής ανάλυση των πιο ευαίσθητων πτυχών μιας μελλοντικής συμφωνίας προσχώρησης. Η ΕΕ κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες για την ομαλή ένταξή της στο σύστημα της ΕΣΑΔ, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης φύσης της θεσμικής της συγκρότησης. Από τον Ιούλιο του 2010, διεξήχθησαν οκτώ διαπραγματευτικές σύνοδοι για την πρόσβαση της ΕΕ στην ΕΣΑΔ, οι οποίες τον Ιούνιο του 2011 κατέληξαν σε συμφωνία –σε επίπεδο εμπειρογνομόνων– επί ενός σχεδίου συμφωνίας προσχώρησης της ΕΕ. Το κείμενο του σχεδίου συμφωνίας πρέπει πλέον να επικυρωθεί από όλα τα μέλη εκάστου οργανισμού. Από την πλευρά της, η ΕΕ χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να εξετάσει τις πιο ευαίσθητες πτυχές της προσχώρησης.

Εντωμεταξύ, συνεχίστηκαν οι συναντήσεις ανώτερων αξιωματούχων του ΣτΕ –μεταξύ των οποίων ο Γενικός Γραμματέας του ΣτΕ και ο Επίτροπος του ΣτΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα– με τον Πρόεδρο της Επιτροπής, την Υπάτη Εκπρόσωπο/Αντιπρόεδρο και άλλους Επιτρόπους. Εξάλλου, υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισκέφτηκαν το Στρασβούργο, προκειμένου να ενημερώσουν το ΣτΕ για διάφορες πολιτικές της ΕΕ, όπως η πρωτοβουλία Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης.

Η ΕΕ εκτιμά ιδιαίτερα το έργο της Επιτροπής της Βενετίας του ΣτΕ και χαιρετίζει τον ρόλο της στην παροχή συμβουλών σχετικά με τη συμβατότητα της νομοθεσίας των κρατών μελών του ΣτΕ με τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές και κανόνες στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Η ΕΕ διεξάγει ετήσιες διαβουλεύσεις με το Συμβούλιο της Ευρώπης για θέματα που αφορούν τη διεύρυνσή της, στις οποίες συμμετέχουν 60 περίπου εμπειρογνώμονες και υπάλληλοι. Η ΕΕ έχει επίσης τακτικές διαβουλεύσεις με το Συμβούλιο της Ευρώπης και τα εποπτικά του όργανα κατά την εκπόνηση των ετήσιων εκθέσεων προόδου στο πλαίσιο της ΕΠΓ. Η ΕΕ έχει αгаστική συνεργασία με τον Επίτροπο του ΣτΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ιδίως όσον αφορά τη κατάσταση στη Γεωργία μετά τις συγκρούσεις.

Η ΕΕ και το ΣτΕ υλοποίησαν σειρά κοινών προγραμμάτων στους τομείς του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης συνέχισαν να συνεργάζονται στενά για την κατάργηση της θανατικής ποινής σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως φαίνεται και από την έκδοση κοινής δήλωσης επ' ευκαιρία της Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Ημέρας κατά της Θανατικής Ποινής στις 10 Οκτωβρίου 2011.

Η ΕΕ συνεχίζει να είναι ο φορέας με τη μεγαλύτερη συμβολή στις δραστηριότητες του ΣτΕ μέσω της χρηματοδότησης κοινών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων. Από το 2010, η ΕΕ έχει χρηματοδοτήσει σειρά στοχοθετημένων προγραμμάτων του ΣτΕ από το Ταμείο για την Ανατολική Εταιρική Σχέση, με σκοπό την ενίσχυση των μεταρρυθμιστικών διαδικασιών στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και την περαιτέρω ευθυγράμμισή τους προς τις προδιαγραφές του ΣτΕ και της ΕΕ στους βασικούς τομείς που καλύπτει η πλατφόρμα 1 της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (χρηστή διακυβέρνηση και ανθρώπινα δικαιώματα). Μετά τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα του Ταμείου του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ανατολική Εταιρική Σχέση, η ΕΕ εγκαινίασε το Ταμείο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Νότο (4 εκατ. ευρώ σε 30 μήνες), το οποίο θα προωθήσει την επίτευξη προόδου όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον εκδημοκρατισμό στις χώρες της Νότιας Μεσογείου, στο πνεύμα της ανανεωμένης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας της ΕΕ.

4.4. Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ)

Τα μισά σχεδόν από τα 56 κράτη μέλη του ΟΑΣΕ ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως εκ τούτου, η ΕΕ έχει ιδιαίτερο καθήκον να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στο πλαίσιο του εν λόγω οργανισμού. Βασικός στόχος της ΕΕ είναι να υποστηρίζει τις προσπάθειες του ΟΑΣΕ για ενίσχυση της ασφάλειας μέσα και από τις τρεις αποκαλούμενες «διαστάσεις» του, ήτοι:

- την πολιτικοστρατιωτική διάσταση,
- την οικονομική και περιβαλλοντική διάσταση, και
- την ανθρώπινη διάσταση.

Η ΕΕ είναι ιδιαίτερα προσηλωμένη σε αυτή τη σφαιρική αντίληψη της ασφάλειας, που στο επίκεντρό της έχει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για τον λόγο αυτό, το 2011, μετά τη σύνοδο κορυφής της Αστάνα του 2010, η ΕΕ κατέβαλε πολλές προσπάθειες για να διασφαλίσει την καλύτερη εφαρμογή των πολιτικών δεσμεύσεων του ΟΑΣΕ με τις οποίες έχει συμφωνήσει οικειοθελώς καθένα από τα συμμετέχοντα κράτη, ειδικότερα όσον αφορά την ανθρώπινη διάσταση, η οποία καλύπτει δεσμεύσεις και δραστηριότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις θεμελιώδεις ελευθερίες, τον εκδημοκρατισμό (συμπεριλαμβανομένων των εκλογών), το κράτος δικαίου, την ανεκτικότητα και την αποφυγή των διακρίσεων.

Το 2011, η ΕΕ έδωσε έμφαση στη θεμελιώδη ελευθερία της έκφρασης:

- πρώτον, εξασφαλίζοντας τον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών στην ψηφιακή εποχή και τη διατήρηση του πλουραλισμού στα μέσα ενημέρωσης· η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης θεωρείται μοχλός για την ενίσχυση του σεβασμού των λοιπών θεμελιωδών ελευθεριών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
- δεύτερον, στηρίζοντας το σύνολο των προσπαθειών που στοχεύουν στην καλύτερη προστασία των δημοσιογράφων, εν μέσω μιας ανησυχητικής τάσης αύξησης των επιθέσεων και των κρουσμάτων εκφοβισμού εις βάρος δημοσιογράφων και απασχολούμενων στα μέσα ενημέρωσης σε πολλές περιοχές του χώρου του ΟΑΣΕ.

Τα αποτελέσματα των προσπαθειών αυτών ήταν ανάμικτα. Η ΕΕ συνέβαλε σημαντικά στη διήμερη διάσκεψη για την ασφάλεια των δημοσιογράφων που πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στο Βίλνιους τον Ιούνιο του 2011, λαμβάνοντας μεγάλη δημοσιότητα, καθώς και στη διήμερη συνάντηση για τον πλουραλισμό στα νέα μέσα ενημέρωσης που έλαβε χώρα στη Βιέννη τον Ιούλιο του 2011. Ωστόσο, παρά τις σημαντικές προσπάθειες της ΕΕ, το Υπουργικό Συμβούλιο που συνήλθε στο Βίλνιους τον Δεκέμβριο του 2011 δεν κατάφερε να καταλήξει σε συναίνεση για την έκδοση υπουργικών αποφάσεων επί των δύο αυτών ζητημάτων που θα οδηγούσαν σε περαιτέρω εμπέδωση των σχετικών δεσμεύσεων του ΟΑΣΕ. Ορισμένες ανατολικές χώρες του ΟΑΣΕ δεν μπόρεσαν να δεχτούν τις εν λόγω ενωσιακές προτεραιότητες ως προτεραιότητες για ολόκληρο τον χώρο του ΟΑΣΕ.

Επιπλέον, η ΕΕ προσέφερε στήριξη και είχε καθοριστική συμμετοχή σε πολύ χρήσιμες εκδηλώσεις για ζητήματα που αποτελούν προτεραιότητες για την ΕΕ εντός του ΟΑΣΕ, όπως:

- η διάσκεψη εμπειρογνομόνων για την προαγωγή του επιχειρηματικού πνεύματος των γυναικών (Βίλνιους, 3 και 4 Μαρτίου 2011)
- η ετήσια διάσκεψη της Συμμαχίας κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (Βιέννη, 20 και 21 Ιουνίου 2011)
- η συνεδρίαση του ΟΑΣΕ για την ανάπτυξη διεθνών οργανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (οργανισμοί διαμεσολαβητών, επιτροπές, ιδρύματα και άλλοι μηχανισμοί).

Εξάλλου, το 2011, η ΕΕ υπήρξε ιδιαίτερα δραστήρια στα εβδομαδιαία μόνιμα συμβούλια και τις μηνιαίες επιτροπές του ΟΑΣΕ που ασχολούνται με την ανθρώπινη διάσταση. Τα συμβούλια και οι επιτροπές αυτές επιτρέπουν τη διαρκή παρακολούθηση της τήρησης των δεσμεύσεων των 56 κρατών μελών του ΟΑΣΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τη διεξαγωγή ανοικτών και ειλικρινών συζητήσεων για το θέμα αυτό. Στο πλαίσιο τους, τονίστηκαν και προβλήθηκαν πολλές συγκεκριμένες προβληματικές καταστάσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η ΕΕ είναι πεπεισμένη ότι το φόρουμ του ΟΑΣΕ αποτελεί πολύ χρήσιμο εργαλείο μέσα στο σύνολο των διπλωματικών μέσων που έχει στη διάθεσή της όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

5. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

5.1. Υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες

5.1.1. Τουρκία

Στην έκθεση προόδου της Επιτροπής για το 2011 αναφέρεται ότι, παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε έναν μικρό βαθμό, χρειάζεται να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, ειδικότερα την ελευθερία της έκφρασης. Ο αριθμός των δικαστικών διώξεων συγγραφέων και δημοσιογράφων καθώς και οι συχνές και δυσανάλογες απαγορεύσεις ιστότοπων εγείρουν σοβαρές ανησυχίες.

Ο αριθμός των νέων προσφυγών στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αυξήθηκε για πέμπτη συνεχή χρονιά και ορισμένες αποφάσεις του παραμένουν ανεκτέλεστες από την Τουρκία εδώ και χρόνια. Επιπροσθέτως, υπάρχουν μεταρρυθμίσεις που εκκρεμούν επί σειρά ετών, η δε νομοθεσία της χώρας σχετικά με τους θεσμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν έχει ακόμη ευθυγραμμιστεί πλήρως προς τις αρχές του ΟΗΕ.

Κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Τουρκίας τον Απρίλιο του 2011, η ΕΕ ενθάρρυνε την Τουρκία να ενισχύσει περαιτέρω τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών νομοθετικά και εμπράκτως. Έχουν καταγραφεί θετικά βήματα όσον αφορά την εποπτεία των δυνάμεων ασφαλείας από μη στρατιωτικές αρχές και την υλοποίηση της στρατηγικής για τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, όμως απαιτείται περαιτέρω πρόοδος. Χρειάζεται επίσης να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την πλήρη συμμόρφωση με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, τα συνδικαλιστικά δικαιώματα, τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, την αρχή της αποφυγής διακρίσεων και την ισότητα των φύλων, καθώς και την καταπολέμηση των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης. Η ΕΕ εξέφρασε τη δυσaréσκειά της διότι το δημοκρατικό άνοιγμα που είχε εξαγγείλει η κυβέρνηση τον Αύγουστο του 2009, ιδίως για τη διευθέτηση του κουρδικού ζητήματος, δεν ήταν αντάξιο των προσδοκιών, καθώς ελάχιστα είναι τα μέτρα που εφαρμόστηκαν στην πράξη. Η ΕΕ κάλεσε την Τουρκία να τροποποιήσει την αντιτρομοκρατική νομοθεσία της, ώστε να αποφεύγονται αδικαιολόγητοι περιορισμοί στην άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Παρόμοια είναι τα ζητήματα που έθιξε το Συμβούλιο στα συμπεράσματα που εξέδωσε τον Δεκέμβριο 2011. Η ΕΕ επεσήμανε ότι έχουν αντιμετωπιστεί ζητήματα που αποτελούσαν σημαντικές προτεραιότητες, όπως η εποπτεία των δυνάμεων ασφαλείας από μη στρατιωτικές αρχές, η μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος, η ελευθερία των θρησκευτικών πεποιθήσεων και η κύρωση του προαιρετικού πρωτοκόλλου της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων (OPCAT). Χαιρέτισε τα πρώτα βήματα της Τουρκίας προς την συνταγματική μεταρρύθμιση, τονίζοντας ότι εξακολουθεί να έχει καίρια σημασία η υλοποίησή της σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανόνες. Το Συμβούλιο ενθάρρυνε επίσης την Τουρκία να φροντίσει για τη διενέργεια των ευρύτερων δυνατών διαβουλεύσεων, με τη συμμετοχή όλων των πολιτικών κομμάτων και της κοινωνίας των πολιτών. Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο κάλεσε την Τουρκία να ενισχύσει περαιτέρω τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών νομοθετικά και εμπράκτως, ιδίως στον τομέα της ελευθερίας της έκφρασης. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη θέσπιση νομοθεσίας που τροποποιεί τον νόμο περί ιδρυμάτων, στοχεύοντας στη διευκόλυνση της ανάκτησης κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων μη μουσουλμανικών κοινοτήτων, υπό την προϋπόθεση ότι θα εφαρμοστεί αποτελεσματικά.

Η πρόοδος προς την επίτευξη των πολιτικών κριτηρίων, στα οποία συγκαταλέγονται και τα θεμελιώδη δικαιώματα, αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία της πρότασης της Επιτροπής για την αναθέρμανση των σχέσεων ΕΕ-Τουρκίας και της ενταξιακής διαδικασίας μέσω ενός «θετικού θεματολογίου», το οποίο ενέκρινε το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2011. Το θετικό θεματολόγιο θα στηρίζει και θα συμπληρώσει την ενταξιακή διαδικασία.

Το 2011, διατέθηκαν στην Τουρκία 780 εκατ. ευρώ προενταξιακής χρηματοδοτικής ενίσχυσης. Η Τουρκία έλαβε επίσης στήριξη για δραστηριότητες διασυννοριακής συνεργασίας και περιφερειακά και οριζόντια προγράμματα στο πλαίσιο του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας.

5.1.2. Δυτικά Βαλκάνια

Στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων, η ευρωπαϊκή προοπτική αποτελεί την ισχυρότερη κινητήρια δύναμη για την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που συνδέονται με την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της ευθυγράμμισης με τις ενωσιακές πολιτικές στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, των θεμελιωδών ελευθεριών και των αρχών του διεθνούς δικαίου, καθώς και η πλήρης συνεργασία με το ΔΠΔΓ και σε περιφερειακό επίπεδο είναι μέρος του πλέγματος των προϋποθέσεων της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΔΣΣ), η οποία αποτελεί το πλαίσιο της πολιτικής για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Στο επίκεντρό της βρίσκονται οι «συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης», αναπόσπαστα στοιχεία των οποίων είναι οι δημοκρατικές αρχές και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η πιο πρόσφατη αξιολόγηση της κατάστασης από την ΕΕ βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις προόδου της Επιτροπής, που δημοσιεύθηκαν στις 12 Οκτωβρίου 2011. Στις εν λόγω εκθέσεις, το κράτος δικαίου, ειδικά η διαφθορά και το οργανωμένο έγκλημα, η ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων και η ελευθερία της έκφρασης στα μέσα ενημέρωσης χαρακτηρίζονται ως μείζονες προκλήσεις για την περιοχή. Τονίζεται επίσης η σημασία της περιφερειακής συνεργασίας και συμφιλίωσης στα Δυτικά Βαλκάνια.

Όσον αφορά τη διαδικασία επιστροφής των προσφύγων και των εκτοπισθέντων προσώπων, οι Υπουργοί Εξωτερικών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Κροατίας, του Μαυροβουνίου και της Σερβίας συμφώνησαν στις 7 Νοεμβρίου στο Βελιγράδι να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για τη διευθέτηση όλων των σχετικών εκκρεμών ζητημάτων και να συγκαλέσουν διάσκεψη δωρητών για τη χρηματοδότηση κοινού προγράμματος στέγασης των προσφύγων, προϋπολογισμού 584 εκατ. ευρώ.

Η ΕΕ πραγματοποιεί τακτικές συζητήσεις με τις χώρες της περιοχής για ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο διαφόρων φόρουμ. Η βοήθειά που παρέχει προέρχεται από τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) και κατευθύνεται σε βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες με σκοπό την περαιτέρω ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Στο πλαίσιο της συνολικής της προσπάθειας στα Δυτικά Βαλκάνια, η ΕΕ πραγματοποίησε το 2011 τρεις αποστολές ΚΠΑΑ στην περιοχή και διατήρησε δύο γραφεία ΕΕΕΕ. Στην εντολή κάθε επιχείρησης τονίζεται η σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου.

Το ΕΕ στηρίζει την εντολή του ΔΠΔΓ, τονίζοντας την ανάγκη για πλήρη συνεργασία με το Δικαστήριο ως ουσιώδη προϋπόθεση για την προσχώρηση στην ΕΕ. Η σύλληψη και η προσαγωγή των δύο τελευταίων φυγάδων τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2011 συνέβαλαν σημαντικά στη διεθνή δικαιοσύνη και τη συμφιλίωση στην περιοχή.

Στις 5 Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο της ΕΕ επανέλαβε τη σημασία της προστασίας όλων των μειονοτήτων και ζήτησε από τις κυβερνήσεις της περιοχής να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διευθετήσουν τα ζητήματα που εκκρεμούν.

5.1.3. Κροατία

Τον Ιούνιο του 2011, η Κροατία ολοκλήρωσε τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις αφού εκπλήρωσε επιτυχώς ορισμένα κριτήρια αξιολόγησης στο κεφάλαιο για τη δικαστική εξουσία και τα θεμελιώδη δικαιώματα και σημείωσε πρόοδο –καθ' όλη τη διαδικασία προσέγγισης με την ΕΕ– όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία. Στις 9 Δεκεμβρίου 2011 υπέγραψε τη συνθήκη προσχώρησης. Μετά την επικύρωσή της, η Κροατία θα προσχωρήσει στην ΕΕ την 1η Ιουλίου 2013. Έως τότε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθεί την εκπλήρωση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Κροατία κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις, ειδικότερα στον τομέα της δικαστικής εξουσίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει τακτικές εκθέσεις στα κράτη μέλη της ΕΕ. Κατά την έκθεση προόδου που υπέβαλε τον Οκτώβριο του 2011, σημειώνεται ότι η Κροατία προέβη σε σειρά ενεργειών για την ευαισθητοποίηση των πολιτών και τη βελτίωση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μολαταύτα, για την επιβολή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων απαιτείται αδιάλειπτη προσοχή, μεταξύ άλλων στην αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς την υλοποίηση της στρατηγικής για τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και την εφαρμογή των μέτρων που έχουν ληφθεί για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας, της λογοδοσίας, της αμεροληψίας και του επαγγελματισμού του δικαστικού σώματος. Όσον αφορά τη δίωξη των εγκλημάτων πολέμου, η ΕΕ πραγματοποίησε τακτικές αξιολογήσεις της προόδου όσον αφορά την αμερόληπτη διεξαγωγή των δικών. Το ζήτημα της ατιμωρησίας δεν έχει ακόμη διευθετηθεί πλήρως. Η ΕΕ χρηματοδότησε πρόγραμμα που επιτρέπει σε ΜΚΟ να παρακολουθούν τις δίκες για τα εγκλήματα πολέμου.

Η ΕΕ τόνισε τη σημασία της συνεχιζόμενης εφαρμογής των νομικών διατάξεων ως προς την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, περιλαμβανομένων και των ουσιαστικών αποτελεσμάτων όσον αφορά την αύξηση της απασχόλησης μεταξύ των μειονοτήτων. Η ΕΕ κάλεσε επίσης την Κροατία να βελτιώσει την κατάσταση όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, του παιδιού και των ατόμων με αναπηρία.

Επιπλέον, πρέπει να δημιουργηθούν οι σωστές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες για τη βιώσιμη επιστροφή των προσφύγων. Η ΕΕ, ικανοποιημένη από τη σημαντική πρόοδο της Κροατίας ως προς το πρόγραμμα στέγασης, διατήρησε τον ηγετικό της ρόλο όσον αφορά τον συντονισμό των δωρητών και κάλεσε την Κροατία να συνεχίσει τις εργασίες για τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών στέγασης. Η ΕΕ υπενθύμισε την ανάγκη πλήρους αντιμετώπισης όλων των περιπτώσεων διακρίσεων και τόνισε ότι πρέπει να επιβάλλονται αποτρεπτικές κυρώσεις. Η ΕΕ εξακολούθησε να χρηματοδοτεί προγράμματα για τη δημιουργία ικανοτήτων στους ως άνω τομείς από το Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας και το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ), συμπεριλαμβανομένης σειράς επιχορηγήσεων σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

5.1.4. *Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας*

Η ΕΕ συνέχισε να παρακολουθεί και να προωθεί την εφαρμογή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα.

Η ΕΕ παρακολουθεί την εφαρμογή του συνόλου των πολιτικών που απορρέουν από τη Συμφωνία-Πλαίσιο της Αχρίδας (ΣΠΑ) του 2001, την οποία έχει συνυπογράψει. Ο αρμόδιος για τη διεύρυνση Επίτροπος και πολλά μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συμμετείχαν σε εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν σε εθνικό επίπεδο για τη 10η επέτειο της υπογραφής της ΣΠΑ, μαζί με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρωθυπουργό και τους αντιπροέδρους της κυβέρνησης, καθώς εκπροσώπους από ολόκληρη την κοινωνία.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η χώρα εξακολουθεί να πληροί επαρκώς τα πολιτικά κριτήρια. Η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας συνέχισε τις μεταρρυθμίσεις που συνδέονται με την προσχώρηση, αν και εξακολουθούν να υφίστανται προβλήματα. Η Επιτροπή σημείωσε στην έκθεση προόδου που εκπόνησε το 2011 ότι έχει συγκροτηθεί σε μεγάλο βαθμό το νομικό και θεσμικό πλαίσιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία των μειονοτήτων, και ενθάρρυνε τη διεξαγωγή διαλόγου σχετικά με τις σοβαρές ανησυχίες που εκφράζονται όσον αφορά την έλλειψη ελευθερίας της έκφρασης στα μέσα ενημέρωσης.

Τον Ιούλιο, η αντιπροσωπία της ΕΕ συνδιοργάνωσε εργαστήριο για τα ζητήματα των Ρομ, το οποίο συνέταξε σειρά εγγράφων. Σε συνέχεια των εργασιών αυτών, θεσπίστηκαν στόχοι για την κυβέρνηση, οι οποίοι καλύπτουν ευρύτερα ζητήματα απόμεινα του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα βρέθηκαν στο επίκεντρο της προσοχής κατά τη συνεδρίαση των αρχηγών των αποστολών της ΕΕ, οι οποίοι επιβεβαίωσαν εκ νέου τις στρατηγικές και τις κατευθυντήριες γραμμές για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διεξήγαγαν ειδική συζήτηση για τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΔ. Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνέδραμε επίσης πρόγραμμα για την ευαισθητοποίηση των πολιτών όσον αφορά τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες μέσα από καινοτόμες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Βάσει του Μέσου Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) για το 2011, η ΕΕ παρείχε χρηματοδοτική βοήθεια ύψους 29 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 8,8 διατέθηκαν για την προστασία και την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΠΔΑΔ) του 2011 διέθεσε ετήσια κονδύλια ύψους 600.000 ευρώ για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων στο πλαίσιο της Συμφωνίας-Πλαισίου της Αχρίδας τα οποία στοχεύουν στην προώθηση της καταπολέμησης των διακρίσεων, της κοινωνικής ένταξης και των κοινωνικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των μειονοτήτων και ιδίως των Ρομ, ενσωματώνοντας ρητώς ως παράμετρο τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών και των ατόμων με αναπηρία.

Η χώρα έχει διατηρήσει τη συμφωνία μη παράδοσης με τις ΗΠΑ, η οποία δεν συνάδει με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσον αφορά τους διακανονισμούς μεταξύ των κρατών μερών του Καταστατικού της Ρώμης για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο και των ΗΠΑ.

5.1.5. Μαυροβούνιο

Το Μαυροβούνιο έχει σημειώσει ορισμένη πρόοδο όσον αφορά την προαγωγή και επιβολή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Απαιτούνται όμως περαιτέρω προσπάθειες για τη συμμόρφωσή του προς το κεκτημένο στον τομέα αυτόν, ειδικότερα όσον αφορά την εφαρμογή και την επιβολή του.

Όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, αν και σημειώθηκε σχετική πρόοδος στην ενίσχυση του νομικού και θεσμικού πλαισίου, πρέπει να εφαρμοστούν πλήρως οι υφιστάμενες νομικές εγγυήσεις και να ενισχυθούν οι διοικητικές ικανότητες. Ο ρόλος των αρχών επιβολής του νόμου στην προστασία της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης πρέπει να ενισχυθεί, σύμφωνα προς τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η ποιότητα και η βιωσιμότητα του διαλόγου μεταξύ κρατικών θεσμών και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών έχουν βελτιωθεί αλλά πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω. Η πρόοδος ως προς την ένταξη των ατόμων από τις κοινότητες των Ρομ, των Ασκάλι και των Αιγυπτίων παραμένει περιορισμένη. Τον Ιούλιο του 2011, με τη βοήθεια της ΕΕ και της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, υιοθετήθηκε στρατηγική για τη βιώσιμη επίλυση των ζητημάτων που αφορούν του εκτοπισθέντες στο Μαυροβούνιο.

Το νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο των εκλογών ενισχύθηκε σημαντικά με τον νέο εκλογικό νόμο του Σεπτεμβρίου του 2010 και ανταποκρίνεται στις βασικές συστάσεις του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ και της Επιτροπής της Βενετίας σχετικά με τις εκλογές. Πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την εμπέδωση του νομοθετικού και εποπτικού ρόλου του κοινοβουλίου. Η αυθεντική εκπροσώπηση των μειονοτήτων εξασφαλίζεται.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ένα από τα ζητήματα που καλύπτει ο μηχανισμός παρακολούθησης που ενεργοποιείται μετά την έκδοση της γνώμης. Κατά το δεύτερο Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης της 20ης Ιουνίου 2011, η ΕΕ δήλωσε ότι έχει συγκροτηθεί σε μεγάλο βαθμό το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας δεν είναι πάντοτε ικανοποιητική. Η ΕΕ τόνισε την ανάγκη να συνεχιστεί η ευαισθητοποίηση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των δημοσίων υπαλλήλων σχετικά με όλες τις πτυχές των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ζήτησε από την Ποντγκόριτσα να διερευνήσει προηγούμενες περιπτώσεις άσκησης βίας και εκφοβισμού εις βάρος δημοσιογράφων και να ενισχύσει τις προσπάθειές της στον τομέα της καταπολέμησης της κακομεταχείρισης και του βασανισμού.

Εξέφρασε την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το Μαυροβούνιο ευθυγραμμίστηκε προς τη γενική θέση της ΕΕ όσον αφορά το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, αλλά σημείωσε επίσης ότι το Μαυροβούνιο έχει διατηρήσει τη συμφωνία μη παράδοσης με τις ΗΠΑ, η οποία δεν συνάδει με τις κατευθυντήριες αρχές της ΕΕ.

Η ενίσχυση του κράτους δικαίου και της καταπολέμησης της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, η ενίσχυση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης καθώς και η κατοχύρωση του νομικού καθεστώτος των εκτοπισμένων και του σεβασμού των δικαιωμάτων τους είναι βασικές προτεραιότητες για την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης.

5.1.6. *Αλβανία*

Ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβάνεται στη Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και της Αλβανίας, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2009.

Το 2011, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε το πολιτικό αδιέξοδο που προέκυψε μετά τις βουλευτικές εκλογές του Ιουνίου 2009. Τα βίαια επεισόδια της 21ης Ιανουαρίου 2011, όπου έχασαν τη ζωή τους τέσσερις διαδηλωτές, ενίσχυσαν το κλίμα δυσπιστίας. Οι εκλογές της 8ης Μαΐου για την τοπική αυτοδιοίκηση επιδείνωσαν ακόμη περισσότερο την πόλωση μεταξύ του κυβερνώντος κόμματος και της αντιπολίτευσης, λόγω της αμφιλεγόμενης καταμέτρησης ψηφοδελτίων που είχαν ριφθεί σε λάθος κάλη και της αμφισβήτησης των αποτελεσμάτων στα Τίρανα. Μολονότι όλα τα ανωτέρω απέσπασαν, κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους, την προσοχή από τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις των πολιτικών που έχει ζητήσει η ΕΕ, η επάνοδος της αντιπολίτευσης στο Κοινοβούλιο τον Σεπτέμβριο και η διακομματική συμφωνία του Νοεμβρίου για την υλοποίηση ορισμένων βασικών μεταρρυθμίσεων άνοιξαν το δρόμο για την επίτευξη προόδου.

Στο πλαίσιο αυτό, η κυβέρνηση κατέβαλε ορισμένες προσπάθειες να προωθήσει το πρόγραμμα για την ένταξη στην ΕΕ, ιδίως μέσω σχεδίου δράσης για τις 12 βασικές προτεραιότητες που ορίζονται στη γνώμη της Επιτροπής του 2010. Στις προτεραιότητες αυτές περιλαμβάνονται η ενίσχυση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως των γυναικών, των παιδιών και της μειονότητας των Ρομ, η καταπολέμηση των διακρίσεων καθώς και η λήψη πρόσθετων μέτρων για τη βελτίωση της μεταχείρισης των κρατουμένων στα αστυνομικά τμήματα, κατά την προδικαστική κράτηση και στις φυλακές.

Μετά την απέλαση 45 οικογενειών Ρομ από τα Τίρανα, η αντιπροσωπία της ΕΕ, η πρεσβεία των ΗΠΑ και η αντιπροσωπία του ΟΑΣΕ εξέδωσαν κοινή δήλωση τον Μάρτιο του 2011, ζητώντας την τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων και καλώντας τις αρχές να προβούν σε έρευνα και να παράσχουν την απαραίτητη κοινωνική βοήθεια.

Όσον αφορά την απέλαση και το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο για τις εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομ έως το 2020, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε τον Ιούνιο ειδική συνεδρίαση των αρχηγών των αποστολών για να συζητήσουν τα βασικά ζητήματα της κοινότητας των Ρομ με τα κράτη μέλη της ΕΕ, την τεχνική γραμματεία για τους Ρομ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Τον Δεκέμβριο, η αντιπροσωπία της ΕΕ οργάνωσε σεμινάριο με στόχο την εξεύρεση πιθανών λύσεων για τη καλύτερη ένταξη των κοινοτήτων των Ρομ και των Αιγυπτίων. Οι αλβανικές αρχές αναμένεται να υποβάλουν έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2012 σχετικά με την εφαρμογή των συμπερασμάτων του σεμιναρίου. Επίσης, τον Δεκέμβριο, η αντιπροσωπία της ΕΕ υπέγραψε δέκα νέες συμβάσεις επιχορήγησης συνολικού ύψους 1,2 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Τα προγράμματα, τα οποία υλοποιούνται από τοπικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, έχουν στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης των ευάλωτων και περιθωριοποιημένων ατόμων στη δικαιοσύνη, την προαγωγή των δικαιωμάτων των ομάδων που αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό και την προαγωγή της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών.

Η Αλβανία έχει διατηρήσει τη συμφωνία μη παράδοσης με τις ΗΠΑ, η οποία δεν συνάδει με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσον αφορά τους διακανονισμούς μεταξύ των κρατών μερών του Καταστατικού της Ρώμης για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο και των ΗΠΑ.

Το Δεκέμβριο του 2011, το αλβανικό Κοινοβούλιο ενέκρινε τον διορισμό Συνηγόρου του Πολίτη (ο διορισμός εκκρεμούσε από τον Φεβρουάριο του 2010).

5.1.7. Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Τον Μάρτιο του 2011, το Συμβούλιο συμφώνησε σε μια συνολική ενωσιακή προσέγγιση: ενισχυμένη στρατηγική για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και ενισχυμένη ενιαία επιτόπια παρουσία της ΕΕ (ειδικός εντεταλμένος της ΕΕ/αντιπροσωπία της ΕΕ).

Εντός του υφιστάμενου πλαισίου της διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2011 διαρθρωμένο διάλογο με την ΕΕ ως προς τη δικαστική εξουσία, με σκοπό την εμπέδωση των οφελών από το κράτος δικαίου, τη συγκρότηση ανεξάρτητου, αποτελεσματικού και αμερόληπτου δικαστικού συστήματος στη χώρα, και την προώθηση της περαιτέρω ένταξης στην ΕΕ.

Τον Δεκέμβριο του 2011, οι πολιτικοί ηγέτες της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης συμφώνησαν στον σχηματισμό Συμβουλίου Υπουργών (μετά τις βουλευτικές εκλογές του 2010) και στην ψήφιση κρατικού προϋπολογισμού για το 2011. Παράλληλα, συμφώνησαν να προχωρήσουν στην ψήφιση νόμων σχετικά με την απογραφή και τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και να καταβάλουν προσπάθειες για την εφαρμογή της απόφασης του ΕΣΑΔ στην υπόθεση Sejdic/Finci. Συνεπώς, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη εξακολουθεί να επιδιώκει την επίτευξη προόδου ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της βάσει της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης και της ενδιάμεσης συμφωνίας, ώστε να ευθυγραμμίσει το Σύνταγμά της προς την απόφαση της ΕΣΑΔ.

Οι πολιτικές πιέσεις που ασκούνται στα μέσα ενημέρωσης και ο συνεχιζόμενος διχασμός τους βάσει εθνοτικών διαχωριστικών γραμμών συνεχίζουν να θέτουν εμπόδια στην ανάπτυξη μιας ανεκτικής κοινωνίας. Οι διακρίσεις παραμένουν εκτεταμένες σε όλους τους τομείς του κοινωνικού και πολιτικού βίου. Οι πληθυσμοί που εξακολουθούν να πλήττονται περισσότερο είναι οι Ρομ και οι ευάλωτες ομάδες πολιτών. Οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν για τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης της μειονότητας των Ρομ ήταν περιορισμένες. Τα δικαιώματα των γυναικών εφαρμόζονται ελλιπώς. Ελάχιστη ή μηδενική υπήρξε η πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της κατάστασης των γυναικών που έχουν υποστεί βιασμό και σεξουαλική κακοποίηση κατά τον πόλεμο. Περιορισμένες ήταν και προσπάθειες που καταβλήθηκαν για τον τερματισμό των διακρίσεων και του διαχωρισμού στα σχολεία και για τη βελτίωση της πρόσβασης στην παιδεία.

Οι αποστολές που έχουν αναπτυχθεί στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ, ήτοι η Αστυνομική Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη (EUPM) και η Επιχείρηση ALTHEA (δύναμη υπό την ηγεσία της ΕΕ που δραστηριοποιείται από το 2007), παρείχαν στήριξη στο κράτος δικαίου και συνέβαλαν στη διαμόρφωση ενός προστατευόμενου και ασφαλούς περιβάλλοντος.

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη έχει διατηρήσει τη συμφωνία μη παράδοσης με τις ΗΠΑ, η οποία δεν συνάδει με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσον αφορά τους διακανονισμούς μεταξύ των κρατών μερών του Καταστατικού της Ρώμης για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο και των ΗΠΑ.

Τα κονδύλια του 2011 για τη συνιστώσα Ι του Μέσου Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) ανήλθαν σε 102,68 εκατ. ευρώ. Μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων, ο ΜΠΒ στηρίζει δραστηριότητες στην εκπαίδευση καθώς και την εφαρμογή της διαδικασίας του Σαράγιεβου για την επιστροφή των προσφύγων στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

5.1.8. Σερβία

Στις 5 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη γνώμη της Επιτροπής της 12ης Οκτωβρίου σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της Σερβίας. Το Συμβούλιο αναγνώρισε επίσης ότι η Σερβία έχει επιτύχει απολύτως ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με το ΔΠΔΓ και επεσήμανε ότι η συνεχής και πλήρης συνεργασία της με το ΔΠΔΓ εξακολουθεί να έχει ζωτική σημασία. Η Σερβία σημείωσε σημαντική πρόοδο προς την επίτευξη των πολιτικών κριτηρίων που όρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης και των απαιτήσεων της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία των μειονοτήτων.

Η ΕΕ συνέχισε να παρακολουθεί στο πλαίσιο της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σερβία, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και των μειονοτήτων. Επιπλέον, η αντιπροσωπεία της ΕΕ στο Βελιγράδι παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σερβία, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, χρησιμοποιώντας διάφορα μέρα, όπως τις επιτόπιες αποστολές, και πραγματοποιώντας τακτικά διαλόγους με αρμόδιους φορείς, όπως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και διεθνείς οργανισμοί, ιδίως κατά την εκπόνηση της γνώμης.

Τα εθνικά κονδύλια για τη Σερβία κατά το 2011 στο πλαίσιο της συνιστώσας Ι του Μέσου Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) ανήλθαν συνολικά σε 201 εκατ. ευρώ. Η χρηματοδοτική βοήθεια διοχετεύθηκε σε τομείς όπως η ενίσχυση του κράτους δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η εκπαίδευση. Ορισμένες πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών στηρίζονται, εξάλλου, από τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα του ΜΠΕ, καθώς και από τον Μηχανισμό για την Κοινωνία των Πολιτών και από θεματικά χρηματοδοτικά μέσα, όπως η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Βελιγράδι συνέχισε να παρακολουθεί την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, δίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στους Ρομ, καθόσον είναι μια από τις ομάδες που υφίστανται τις περισσότερες διακρίσεις και τη σοβαρότερη περιθωριοποίηση. Το νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων έχει συγκροτηθεί. Πλέον, η προσοχή στρέφεται στην εφαρμογή της νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία πρέπει να ενισχυθεί. Η συνεργασία μεταξύ των αρχών και της κοινωνίας των πολιτών βελτιώθηκε χάρη στη σύσταση του Κυβερνητικού Γραφείου για τη Συνεργασία με την Κοινωνία των Πολιτών. Οι αδυναμίες της δικαστικής μεταρρύθμισης αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο της εν εξελίξει επανεξέτασης της διαδικασίας επαναδιορισμού των δικαστών. Ένα διαρκές πρόβλημα στις σχέσεις με τη Σερβία είναι η καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος και η ανάγκη επίτευξης αξιόπιστων επιδόσεων όσον αφορά τη δίωξή τους· εν προκειμένω, η ΕΕ ενθαρρύνει την καταβολή περαιτέρω προσπάθειών.

5.1.9. Κοσσυφοπέδιο¹¹

Το 2011, το Γραφείο Συνδέσμου της Επιτροπής στο Κοσσυφοπέδιο (ECLO) – πλέον αποκαλούμενο «Γραφείο της ΕΕ»– και η Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο (EULEX), συνέβαλαν στην τήρηση και την εφαρμογή των διεθνών κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Κοσσυφοπέδιο.

¹¹ Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την Απόφαση αριθ. 1244/99 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέσχε βοήθεια σχετική με τα ανθρώπινα δικαιώματα στους αρμόδιους φορείς και την τοπική κοινωνία των πολιτών βάσει του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ). Η βοήθεια από το ΕΜΔΑΔ το 2011 ανήλθε συνολικώς σε 900 000 ευρώ. Με τα κονδύλια αυτά χρηματοδοτήθηκαν, μεταξύ άλλων, ένα δημοφιλές τηλεοπτικό πρόγραμμα συζήτησης που προωθεί την ερευνητική δημοσιογραφία, η παροχή βοήθειας σε οργάνωση για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων καθώς και προγράμματα συνηγορίας στο πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα προγράμματα του ΜΠΒ περιλαμβάνουν δραστηριότητες για τη μετεγκατάσταση οικογενειών Ρομ που ζουν σε περιοχές του Κοσσυφοπεδίου μολυσμένες με μόλυβδο, την επανεισδοχή και επανένταξη οικογενειών Ρομ που επαναπατρίζονται από τα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και την επιστροφή των εσωτερικώς εκτοπισμένων προσώπων που εγκατέλειψαν τη Σερβία τη δεκαετία του 1990 ή λόγω των ταραχών του 2004. Παρασχέθηκε επίσης τεχνική βοήθεια μέσω του ΤΑΙΕΧ για τη βελτίωση της ελευθερίας της έκφρασης μέσω της τροποποίησης του νομικού πλαισίου για τον δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα και τον νέο σταθμό που μεταδίδει στη σερβική γλώσσα.

Ο ειδικός εντεταλμένος της ΕΕ συμμετείχε στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες μέσω της παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων επί συγκεκριμένων πτυχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και με ενέργειες πολιτικής συνηγορίας έναντι των θεσμικών οργάνων του Κοσσυφοπεδίου. Η πολιτική συνηγορία και η άσκηση πίεσης για την εφαρμογή των κανόνων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτυπώθηκαν στον διάλογο που διεξήχθη εντός της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Κατά τη διάρκεια της τομεακής συνεδρίασης για τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ασφάλεια, της οποίας προήδρευσε ο Γενικός Διευθυντής Διεύρυνσης, διατυπώθηκαν διάφορες συστάσεις, τις οποίες η κυβέρνηση του Κοσσυφοπεδίου ακολούθησε, ιδίως με σκοπό τον εκσυγχρονισμό των οργάνων που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ενδυνάμωση της πολιτικής στήριξης του Διαμεσολαβητή και την συντονισμένη αντιμετώπιση των πολυάριθμων ζητημάτων που σχετίζονται με τα δικαιώματα ιδιοκτησίας. Η ECLO πραγματοποίησε τακτικές διαβουλεύσεις με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Ορισμένες από τις διαβουλεύσεις αυτές σχετίζονταν με ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν χρησίμευσαν στη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης προόδου, στην προετοιμασία των συναντήσεων διαλόγου στο πλαίσιο της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης και στην οργάνωση συνάντησης υψηλού επιπέδου και ανοικτής σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με την ένταξη των Ρομ, των οποίων προήδρευσε ο διευθυντής της ΓΔ «Διεύρυνση» που είναι αρμόδιος για τα Δυτικά Βαλκάνια.

Μετά τη διάσκεψη αυτή, που πραγματοποιήθηκε στην Πρίστινα τον Μάιο, οι φορείς της ΕΕ κατάφεραν να ξεπεράσουν ορισμένα εμπόδια και να επιτύχουν την επιστροφή στο σχολείο 60 παιδιών από τις κοινότητες των Ρομ, των Ασκάλι και των Αιγυπτίων, έπειτα από πολυετή απουσία από τα θρανία. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε ορόσημο στην εφαρμογή των «σαράντα δράσεων» που είχαν συμφωνηθεί κατά τη διάσκεψη. Η συνέχιση της εφαρμογής των δράσεων αυτών τελεί υπό παρακολούθηση.

Σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, καταγράφηκε ορισμένη πρόοδος το 2011, χάρη στη θέσπιση του νόμου για την προστασία από την ενδοοικογενειακή βία, τα σημαντικά χαρτοφυλάκια που δόθηκαν σε γυναίκες στη νέα κυβέρνηση αλλά και την εκλογή γυναίκας στο αξίωμα του Προέδρου του Κοσσυφοπεδίου.

Η EULEX συνέχισε να εκτελεί την εντολή της. Βασικός της στόχος είναι να συντρέχει και να στηρίζει τους θεσμούς του κράτους δικαίου, τις δικαστικές αρχές και τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου στην πρόοδο που σημειώνουν όσον αφορά την αποδοτικότητα, τη βιωσιμότητα και τη λογοδοσία τους. Η Ειδική Ερευνητική Ομάδας Εργασίας (ΕΕΟΕ) ερευνά στο Κοσσυφοπέδιο και πέραν αυτού τις κατηγορίες για εγκλήματα πολέμου και το οργανωμένο έγκλημα τις οποίες διατύπωσε ο κ. Dick Marty στην έκθεσή του προς το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2011. Η έρευνα της ΕΕΟΕ θα είναι πολύπλοκη και μακροχρόνια και θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι συνταγματικές και νομικές διατάξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Κοσσυφοπέδιο είναι σε γενικές γραμμές σύμφωνες με τις προδιαγραφές της ΕΕ αλλά υπάρχει έλλειψη πολιτικής βούλησης και μέσων για την εφαρμογή τους. Επιπλέον, η ευαισθητοποίηση των πολιτών για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες παραμένει χαμηλή. Σύμφωνα με την έκθεση προόδου του 2011 που εκπόνησε η Επιτροπή, η προαγωγή και η εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένουν σημαντική πρόκληση. Τα πορίσματα της έκθεσης χρησιμοποιήθηκαν σε καθημερινή βάση για την προώθηση της τήρησης των διεθνών κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

5.2. Χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας

5.2.1. Ανατολική εταιρική σχέση

Κατά το 2011, η ΕΕ ενίσχυσε τον διάλογό της και τη συνεργασία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Δημοκρατία της Μολδαβίας και Ουκρανία) τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο. Η σύνοδος κορυφής της Βαρσοβίας του Σεπτεμβρίου 2011 υπογράμμισε ότι η Ανατολική Εταιρική Σχέση (ΑΕΣ) βασίζεται στις κοινές αξίες και αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου.

Η πολυμερής διάσταση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στηρίζει την προσέγγιση των εταίρων προς τα ενωσιακά πρότυπα και αποτελεί το μέσο για τη συμμετοχή ενός μεγάλου εύρους ενδιαφερόμενων φορέων (κοινωνία των πολιτών, κοινοβούλια και περιφερειακές και τοπικές αρχές) διασφαλίζοντας ότι τα ζητήματα της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένουν προτεραιότητες στο θεματολόγιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης.

Για την ενίσχυση της στήριξης της προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αξιών, δρομολογήθηκε τον Μάιο του 2011 ένα Μέσο για την Ανατολική Εταιρική Σχέση. Το Μέσο, το οποίο χρηματοδοτείται από την ΕΕ και τίθεται σε εφαρμογή από το Συμβούλιο της Ευρώπης, αποσκοπεί να βοηθήσει τους εταίρους να προσεγγίσουν τα πρότυπα της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης στους τομείς της δικαστικής μεταρρύθμισης και των εκλογικών προτύπων, καθώς και της καταπολέμησης της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο και της διαφθοράς.

5.2.2. Νότιος Καύκασος (από περιφερειακή άποψη)

Το 2011 σημαδεύτηκε από περαιτέρω μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που κατέβαλαν οι χώρες του Νότιου Καυκάσου ώστε να ενισχύσουν τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να τονώσουν τη δημοκρατική διακυβέρνηση. Ωστόσο η πρόοδος σε αυτούς τους τομείς δεν ακολούθησε ομαλή πορεία καθώς η κατάσταση στη Γεωργία, την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν εξακολούθησε να χαρακτηρίζεται από έλλειψη πολυφωνίας στα μέσα ενημέρωσης, ασθενές κράτος δικαίου, βίαιη καταστολή ειρηνικών διαδηλώσεων και πολιτική πόλωση. Εξαιτίας τούτου η ΕΕ διατήρησε υπό στενή παρακολούθηση την κατάσταση από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε αυτές τις τρεις χώρες, θίγοντας το ζήτημα σε κάθε δυνατή διμερή συνάντηση, συμπεριλαμβανομένων των διαλόγων και υποεπιτροπών με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό είχε ιδιαίτερη σημασία δεδομένου ότι, στο πνεύμα της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, το κατά πόσον φιλόδοξη θα είναι η σχέση της ΕΕ με τους γείτονές της θα εξαρτηθεί από τον βαθμό στον οποίο οι αξίες αυτές αντικατοπτρίζονται στις εθνικές πρακτικές και την υλοποίηση της πολιτικής.

5.2.3. Αρμενία

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακινεί τις αρμενικές αρχές να κάνουν περαιτέρω βήματα για να αφήσουν πίσω τους τα γεγονότα της 1ης και 2ας Μαρτίου του 2008 μετά τις προεδρικές εκλογές. Τον Μάιο το Κοινοβούλιο ενέκρινε την προεδρική αμνηστία που οδήγησε στην αποφυλάκιση όλων των υποστηρικτών της αντιπολίτευσης που κρατούντο αναφορικά με τα γεγονότα του Μαρτίου 2008 μετά τις προεδρικές εκλογές. Ωστόσο, οι αρμενικές αρχές δεν έχουν ακόμα ερευνήσει πλήρως τους θανάτους που οφείλονται στις ταραχές του Μαρτίου 2008 και τις κατηγορίες κακομεταχείρισης από αστυνομικούς και τις παραβιάσεις της δίκαιης δίκης.

Η ΕΕ ενθάρρυνε τις αρμενικές αρχές να βελτιώσουν την κατάσταση από πλευράς ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης, και ειδικότερα όσον αφορά τις τηλεοπτικές εκπομπές και τις καταγγελίες για εξύβριση και δυσφήμιση. Μετά την έναρξη ισχύος του νέου νόμου που τροποποιεί τον «Νόμο περί τηλεόρασης και ραδιοφώνου» τον Ιανουάριο του 2011, ο αριθμός των τηλεοπτικών διαύλων που εκπέμπουν στην πρωτεύουσα μειώθηκε από 22 σε 18. Ο γραπτός και επιγραμμικός Τύπος παραμένει περισσότερο πλουραλιστικός, ωστόσο η διάδοσή τους είναι περιορισμένη. Ο νόμος περί εκπομπών, ο οποίος τροποποιήθηκε πλειστάκις, εξακολούθησε να προκαλεί ανησυχία όσον αφορά τον πλουραλισμό του Τύπου. Μολονότι με τη νομοθεσία αποποινικοποιήθηκε ο λίβελος και η προσβολή, επιβάλλονται υψηλά χρηματικά πρόστιμα για την προσβολή και τη δυσφήμιση. Τα πρόστιμα αυτά επιβάλλονται σε μέσα ενημέρωσης κατόπιν αστικών αγωγών. Στις 10 Νοεμβρίου 2010, ο αντιπρόσωπος του ΟΑΣΕ για την ελευθερία του Τύπου κάλεσε τις αρχές να μεταρρυθμίσουν περαιτέρω τη νομοθεσία για την αποτελεσματική προστασία των μέσων ενημέρωσης σε αστικές περιπτώσεις δυσφήμισης.

Η ΕΕ κάλεσε τις αρμενικές αρχές να βελτιώσουν την κατάσταση της ελευθερίας του θρησκευματος και των πεποιθήσεων. Μολονότι η ελευθερία του θρησκευματος τηρείται σε γενικές γραμμές, τα μέλη των θρησκευτικών μειονοτήτων αντιμετωπίζουν κάποιες φορές κοινωνικές διακρίσεις. Η εναλλακτική κοινωνική θητεία παρέμεινε πρόβλημα το 2011, ενώ πρέπει να εξασφαλιστεί μια πραγματική εναλλακτική κοινωνική θητεία όπως συνιστά η επιτροπή της Βενετίας.

Η τρίτη συνεδρίαση του διαλόγου ανθρωπίνων δικαιωμάτων ΕΕ-Αρμενίας διεξήχθη στις Βρυξέλλες τον Δεκέμβριο του 2011. Ο διάλογος ήταν ειλικρινής και χωρίς περιορισμούς, η δε αρμενική πλευρά επέδειξε σοβαρή προθυμία ενασχόλησης με το θέμα.

Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει ως θεσμό το Γραφείο του Υπερασπιστή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRDO), το οποίο συνεχίζει να παίζει σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στην Αρμενία.

Πέραν αυτού, η ομάδα της ΕΕ για την παροχή συμβουλών προς τη Δημοκρατία της Αρμενίας εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της Αρμενίας και δη στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης.

5.2.4. Αζερμπαϊτζάν

Το 2011 η κατάσταση από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Αζερμπαϊτζάν αποτέλεσε ζήτημα που ενέπνευσε ανησυχία στην ΕΕ, η οποία παρακολούθησε στενά τις εξελίξεις στον τομέα αυτό ολόκληρο το έτος, θίγοντας τα ζητήματα αυτά στις διμερείς συνομιλίες με τις αρχές του Αζερμπαϊτζάν.

Η βίαιη καταστολή ενός κύματος δράσεων διαμαρτυρίας τον Μάρτιο και ιδίως της συγκέντρωσης στο Μπακού στις 2 Απριλίου ήταν χαρακτηριστικό μιας σημαντικής οπισθοδρόμησης στο μέτωπο του εκδημοκρατισμού και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ παράλληλα αποτελεί έλλειψη συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν απέναντι στην ΕΕ και στο πλαίσιο της συμμετοχής του Αζερμπαϊτζάν στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στον ΟΑΣΕ. Εννέα δηλώσεις εκ μέρους της ΕΕ εκδόθηκαν για να εκφράσουν τις ανησυχίες της. Στα τέλη του 2011 περίπου 13 ακτιβιστές που συμμετείχαν στα γεγονότα του Απριλίου 2011 παρέμεναν στη φυλακή. Τα κύμα βίαιων εξώσεων μεγάλου αριθμού πολιτών από το κέντρο του Μπακού, ορισμένες φορές δίχως προγενέστερες δικαστικές αποφάσεις, λόγω εκτεταμένης αναδόμησης του κέντρου, αποτέλεσε επίσης πηγή ανησυχίας.

Μετά τις κοινοβουλευτικές εκλογές του Νοεμβρίου 2010 και τις αδυναμίες που προσδιορίστηκαν σε ολόκληρη τη διαδικασία παρατήρησης, μια σειρά προτάσεις παρουσιάστηκαν από το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (ODIHR), οι περισσότερες από τις οποίες δεν ελήφθησαν υπόψη ενώ καμία δεν έχει εφαρμοστεί (συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης της σύνθεσης των εκλογικών επιτροπών σε όλα τα επίπεδα). Παρόλο που η απελευθέρωση του φυλακισμένου δημοσιογράφου Eynullah Fatullayev τον Μάιο του 2011 ήταν μια θετική εξέλιξη, οι συνθήκες για την άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του συνέρχεσθαι επιδεινώθηκαν με την παρενόχληση και τον εκφοβισμό των ανεξάρτητων δημοσιογράφων, καθώς και των δυσχερειών στη διοργάνωση συγκεντρώσεων. Πέραν αυτού το Αζερμπαϊτζάν αρνήθηκε να καλέσει τον εισηγητή της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τους πολιτικούς κρατούμενους κ. Strasser.

Ως συνέχεια του πρώτου γύρου της υποεπιτροπής ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν για τη δικαιοσύνη, την ελευθερία, την ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, τον Ιούνιο του 2011 οργανώθηκε στο Μπακού σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών για το περιβάλλον εργασίας των ΜΚΟ. Ο δεύτερος γύρος των συζητήσεων της υποεπιτροπής πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2011 στις Βρυξέλλες. Ζητήματα σχετικά με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβάνονται στις συναντήσεις υψηλού επιπέδου ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν συμπεριλαμβανομένου του Συμβουλίου Συνεργασίας τον Νοέμβριο του 2011.

5.2.5. Γεωργία

Το 2011 η ΕΕ και η Γεωργία εμπέδωσαν και διεύρυναν περαιτέρω τις σχέσεις ΕΕ-Γεωργίας στα πλαίσια της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Οι διαπραγματεύσεις για Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Γεωργίας προχώρησαν με καλό ρυθμό και η Γεωργία σημείωσε επαρκή πρόοδο για την έναρξη διαπραγματεύσεων για μια σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA). Το 2011, οι εργασίες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα ενισχύθηκαν με μια νέα στρατηγική περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τη Γεωργία η οποία εκπονήθηκε και εγκρίθηκε από τα κράτη μέλη.

Ο τέταρτος διάλογος ΕΕ-Γεωργίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθη στις Βρυξέλλες τον Ιούνιο του 2011. Κατά τον διάλογο διεξήχθησαν εποικοδομητικές συζητήσεις και περισσότερο στοχευμένες παρεμβάσεις, ενώ η γεωργιανή πλευρά ενεπλάκη περισσότερο από τις προηγούμενες φορές.

Το 2011, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στην ενίσχυση στο Γραφείο του Διαμεσολαβητή (PDO) στο πλαίσιο του νέου «Συνολικού προγράμματος δημιουργίας θεσμών». Το PDO εξακολούθησε την ανεξάρτητη παρακολούθηση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξέδωσε συγκεκριμένες συστάσεις προς τις αρχές. Ως παράδειγμα αναφέρεται η πλήρης αναμόρφωση της στρατηγικής του συστήματος υγείας στις φυλακές μετά τις εκθέσεις του PDO το 2011. Το 2011, και για πρώτη φορά, ο Γεωργιανός Διαμεσολαβητής εξελέγη μέλος της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών κατά του βασανισμού.

Συνολικά, η Γεωργία εξακολούθησε να εφαρμόζει τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις. Κατέθεσε αρκετές τροπολογίες σε σημαντικούς νόμους στους τομείς της πολιτικής και της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ασφάλειας. Η Γεωργία εξακολούθησε να καταγράφει πρόοδο στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Ταυτόχρονα, παρέμειναν τα ερωτήματα όσον αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα του εκλογικού περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης και της άνισης βαρύνουσας σημασίας των ψήφων, των ασαφειών των μηχανισμών εκλογικών διαφορών, της ίσης πρόσβασης στα μέσα ενημέρωσης και της ανεπαρκώς ρυθμισμένης χρήσης των κρατικών πόρων για πολιτικούς σκοπούς από το κόμμα της εξουσίας.

Η διακυβέρνηση της Γεωργίας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από έναν ισχυρό εκτελεστικό κλάδο, μια αδύναμη κοινοβουλευτική εποπτεία και μια ανεπαρκώς ανεξάρτητη δικαστική εξουσία. Οι επιδόσεις και η λογοδοσία των γεωργιανών υπηρεσιών επιβολής του νόμου τέθηκαν υπό παρακολούθηση μετά τη βίαιη διάλυση των διαδηλώσεων του Μαΐου. Οι περιπτώσεις υπερβολικής χρήσης βίας από τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου δεν παραπέμφθηκαν στη δικαιοσύνη. Η μεταρρύθμιση και η περαιτέρω απελευθέρωση του τομέα της ποινικής δικαιοσύνης συνεχίστηκαν σύμφωνα προς τα σχέδια και προγράμματα που συμφωνήθηκαν μεταξύ της κυβέρνησης και της ΕΕ, ενώ παραμένει ανησυχητικός ο υπερπληθυσμός των φυλακών.

Η Γεωργία σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη διασφάλιση της ελευθερίας του θρησκευματος. Εξακολουθεί να δημιουργεί ανησυχία ο σεβασμός των εργατικών δικαιωμάτων και ειδικότερα η μη συμμόρφωση της Γεωργίας ως προς ορισμένες διατάξεις των διεθνών συμβάσεων περί εργατικών δικαιωμάτων. Υπάρχουν αυξανόμενες ανησυχίες όσον αφορά τη μη επαρκή τήρηση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας.

Η ΕΕ έχει συμμετάσχει δραστήρια σε προσπάθειες διευθέτησης συγκρούσεων στη Γεωργία μέσω της Αποστολής Επιτήρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUMM) και του νέου Ειδικού Εκπροσώπου της ΕΕ για τον Νότιο Καύκασο και την κρίση στη Γεωργία. Έχει επιτευχθεί πρόοδος όσον αφορά την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας εκ μέρους των υπηρεσιών, ενώ υφίστανται ακόμα κάποιες ανησυχίες αναφορικά με τις εξώσεις. Η ΕΕ συνεχίζει να έχει την συμπροεδρία των συνομιλιών της Γενεύης από κοινού με τον ΟΑΣΕ και τον ΟΗΕ.

5.2.6. Λευκορωσία

Στη διάρκεια του 2011, η κατάσταση ως προς τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου και τις δημοκρατικές αρχές επιδεινώθηκε σοβαρά στη Λευκορωσία, μετά τις παραβιάσεις των εκλογικών προτύπων κατά τις προεδρικές εκλογές του 2010 και την επακόλουθη καταστολή εις βάρος της αντιπολίτευσης και της κοινωνίας των πολιτών.

Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της 31ης Ιανουαρίου 2011 ζήτησε την άμεση απελευθέρωση και επανένταξη των κρατουμένων για πολιτικούς λόγους μετά τις εκλογές της 19ης Δεκεμβρίου και παρότρυνε τη Λευκορωσία να σεβαστεί τα δικαιώματα των κρατουμένων και των οικογενειών τους. Το Συμβούλιο κάλεσε επίσης τις αρχές της Λευκορωσίας να παύσουν τη δίωξη των δημοκρατικών δυνάμεων, των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης, των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και των σπουδαστών, καθώς και κάθε κύρωση ή διάκριση κατά όσων ασκούν το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης και του συνέρχεσθαι, περιλαμβανομένων των ηγετών των κομμάτων της αντιπολίτευσης.

Επιπροσθέτως, υπό το πρίσμα των πρόσφατων αυτών γεγονότων και εξελίξεων, το Συμβούλιο αποφάσισε στις 31 Ιανουαρίου να επιβάλει ταξιδιωτικούς περιορισμούς και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων σε πρόσωπα που ευθύνονται για τη νοθεία που σημειώθηκε στις προεδρικές εκλογές της 19ης Δεκεμβρίου 2010 και για τα επακόλουθα βίαια κατασταλτικά μέτρα κατά της δημοκρατικής αντιπολίτευσης, της κοινωνίας των πολιτών και εκπροσώπων ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης. Επανέφερε επίσης τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς που είχαν ανασταλεί από τις 13 Οκτωβρίου 2008 προκειμένου να ενθαρρύνει την επίτευξη προόδου. Τα περιοριστικά μέτρα ενισχύθηκαν περαιτέρω από τα Συμβούλια της 21ης Μαρτίου, της 24ης Μαΐου, της 20ής Ιουνίου και της 10ης Οκτωβρίου.

Στις 17 Ιουνίου, κατά τη 17η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών εγκρίθηκε ψήφισμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Λευκορωσία που κατέθεσε η ΕΕ.

Υπό τις συνθήκες των πολιτικώς υποκινούμενων δικών ιδίως τον Απρίλιο και τον Μάιο, το Συμβούλιο της 20ής Ιουνίου 2010 καταδίκασε απερίφραστα την κράτηση, τις δίκες και την καταδίκη ένεκα πολιτικών λόγων των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, του ανεξάρτητου Τύπου και πολιτικών της αντιπολίτευσης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι πρώην προεδρικοί υποψήφιοι Nyaklyayew, Rymashewski, Sannikaw, Statkevich και Uss, και επανέλαβε ότι πρέπει να ελευθερωθούν και να επανενταχθούν άμεσα όλοι οι πολιτικοί κρατούμενοι. Το Συμβούλιο εξέφρασε επίσης τη λύπη του για τη συνεχιζόμενη επιδείνωση της ελευθερίας του Τύπου στη Λευκορωσία και ζήτησε να παύσει η πολιτικώς υποκινούμενη δίωξη και παρενόχληση των δημοκρατικών δυνάμεων, των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης, της κοινωνίας των πολιτών καθώς και των υποστηρικτών τους.

Στις 16 Ιουλίου, οι εκπρόσωποι της Ύπατης Εκπροσώπου Ashton εξέφρασαν σε δήλωσή τους την ανησυχία τους για την κατ' επανάληψη βίαιη αντιμετώπιση των «σιωπηρών διαδηλωτών» στη Λευκορωσία.

Σε δήλωση που υιοθέτησαν οι αρχηγοί κράτους και κυβέρνησης της ΕΕ με την ευκαιρία της συνόδου κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που διεξήχθη στη Βαρσοβία στις 30 Σεπτεμβρίου 2011, η ΕΕ εξέφρασε τη βαθιά ανησυχία της για την επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, για τη συνεχιζόμενη επιδείνωση της ελευθερίας του Τύπου, ενώ ζήτησε την άμεση απελευθέρωση και επανένταξη όλων των πολιτικών κρατουμένων, την παύση της καταπίεσης που υφίστανται η κοινωνία των πολιτών και ο Τύπος και την έναρξη πολιτικού διαλόγου με την αντιπολίτευση.

Στις 8 Αυγούστου ο εκπρόσωπος της Ύπατης Εκπροσώπου Ashton προέβη σε δήλωση για τη σύλληψη του φημισμένου υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Ales Byalyatiski και η ΥΕ Ashton και ο Επίτροπος Štefan Füle προέβησαν σε δύο κοινές δηλώσεις στις 23 και 24 Νοεμβρίου όσον αφορά τη δίωξη και καταδίκη του.

Σε κοινή δήλωσή τους, η Υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ κα Hillary Clinton και η Ύπατη Εκπρόσωπος κα Ashton υπενθύμισαν ότι πέρασε ένας χρόνος από την καταστολή που ακολούθησε τις προεδρικές εκλογές της 19ης Δεκεμβρίου 2010, εκφράζοντας την ανησυχία τους για την κατάσταση και τη βούληση τόσο των ΗΠΑ όσο και της ΕΕ να συνδράμουν τη Λευκορωσία στην εκπλήρωση των διεθνών της υποχρεώσεων όσον αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και των δημοκρατικών αρχών.

Η Λευκορωσία παραμένει η μόνη χώρα της Ευρώπης που εφαρμόζει τη θανατική ποινή. Στις 22 Ιουλίου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton καταδίκασε απερίφραστα την αναφερθείσα εκτέλεση των κκ. Hyrshkawtsow και Burdyka, και την 1η Δεκεμβρίου 2011 η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton εξέφρασε τη λύπη της για την καταδίκη σε θάνατο από το Ανώτατο Δικαστήριο των κκ. Kanavalaw και Kavalow. Και στις δύο περιπτώσεις η ΥΕ κάλεσε τη Λευκορωσία να συνταχθεί με την παγκόσμια αναστολή της εφαρμογής της θανατικής ποινής.

Κατά τη διεθνή διάσκεψη των δωρητών «Αλληλεγγύη με τη Λευκορωσία» που διεξήχθη στη Βαρσοβία στις 2 Φεβρουαρίου 2011, ο Επίτροπος Füle ανήγγειλε ότι η Επιτροπή θα τετραπλασιάσει τη βοήθειά της προς την κοινωνία των πολιτών της Λευκορωσίας και θα παράσχει επείγουσα στήριξη στα θύματα, αυξάνοντας τη συνολική ενωσιακή χρηματοδότηση προς τον λαό της Λευκορωσίας σε 17,3 εκατ. ευρώ για τα έτη 2011-2013.

5.2.7. Δημοκρατία της Μολδαβίας

Τον Απρίλιο του 2011 πραγματοποιήθηκε ο δεύτερος γύρος του διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, ο οποίος συμπληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2011 από άτυπες συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων με την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και αντιπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, με τη συμμετοχή του ΟΑΣΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και εκπροσώπων του UNDP. Σε συνέχεια του διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, οργανώθηκε τον Ιούνιο του 2011 σεμινάριο εμπειρογνομόνων τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών (TAIEX) για την αποφυγή των διακρίσεων.

Παρά το συνεχιζόμενο αδιέξοδο ως προς την εκλογή προέδρου της Δημοκρατίας και την επακόλουθη πολιτική αβεβαιότητα, η Δημοκρατία της Μολδαβίας εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο προς τη συμμόρφωσή της προς τις δημοκρατικές αρχές και το κράτος δικαίου.

Τον Ιούνιο διεξήχθησαν τοπικές εκλογές. Οι εκλογές επιβεβαίωσαν τη βελτίωση του εκλογικού περιβάλλοντος (ο εκλογικός κώδικας τροποποιήθηκε τον Μάρτιο και τον Απρίλιο), σύμφωνα προς ορισμένες εκ των συστάσεων του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (ΟΑΣΕ/ODIHR) που εκδόθηκαν μετά τις δύο εθνικές εκλογές του 2010. Μολαταύτα, σε ορισμένα μέρη η έλλειψη κατάλληλου εκλογικού υλικού επηρέασε τον απόρρητο χαρακτήρα της ψηφοφορίας και, γενικότερα, θα πρέπει να βελτιωθεί η νομοθεσία περί εκλογών και πολιτικών κομμάτων αναφορικά με τη χρηματοδότηση των κομμάτων και των εκλογικών εκστρατειών, τις διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και προσφυγών και την εγγραφή των εκλογέων.

Όσον αφορά την ελευθερία έκφρασης, η δικαστική πρακτική δεν ακολούθησε τις πρόσφατες νομοθετικές βελτιώσεις και εξακολούθησε να βασίζεται τις αποφάσεις της στον αστικό κώδικα και όχι στη νέα νομοθεσία περί ελευθερίας έκφρασης. Έτσι ο Τύπος δεν έτυχε του επιπέδου προστασίας που του εγγυάται η νομοθεσία. Όσον αφορά την ελευθερία του Τύπου, ο δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός φορέας Teleradio Moldova μεταρρυθμίστηκε εσωτερικά σε έναν σύγχρονο ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό. Ο σταθμός αυτός μετέφερε τις βραδινές εκπομπές ειδήσεων στη ρωσική σε ακαταλληλότερη ώρα, αλλά ταυτόχρονα αύξησε τον χρόνο που αφιερώνεται σε τέτοιες ειδήσεις.

Οι εν ισχύ νομικές διατάξεις εγγυώνται την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι. Οι παραβιάσεις του δικαιώματος αυτού αποτελούν πλέον την εξαίρεση. Κατόπιν αιτήματος του δημαρχείου του Κισινάου, το εφετείο της πόλης εξέτρεψε την Παρέλαση Ισότητας που οργανώνει η ένωση των λεσβίων, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών (ΛΟΑΔΔΑ) από το κέντρο της πρωτεύουσας σε σημείο που έλκει μικρότερη προσοχή.

Καταγράφεται κάποια πρόοδος στον τομέα της προστασίας των μειονοτήτων. Η κυβέρνηση τοποθέτησε κοινοτικούς διαμεσολαβητές των Ρομ με τη βοήθεια της UNICEF και του Συμβουλίου της Ευρώπης, και ενέκρινε τον Ιούλιο ένα σχέδιο δράσης 2011-2015 για την ένταξη των Ρομ. Το σχέδιο αυτό βρίσκεται επί του παρόντος υπό αναθεώρηση.

Η νομοθεσία κατά των διακρίσεων βρίσκεται σε διαδικασία έγκρισης από το Κοινοβούλιο. Εξακολούθησαν να ισχύουν οι διακρίσεις που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό.

Έχει διαπιστωθεί περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά την ένταξη των ατόμων με αναπηρία. Μετά τη θέσπιση της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (CRPD), η κυβέρνηση υιοθέτησε ορισμένες έννοιες για νέες κοινωνικές υπηρεσίες ενηλίκων με ελαφρά πνευματική αναπηρία.

Όσον αφορά τα δικαιώματα του παιδιού, η πρόοδος δεν ήταν ομοιόμορφη. Ο αριθμός των παιδιών που τοποθετείται σε ιδρύματα μειώνεται, αλλά παραμένει ακόμα υψηλός (6.900 σύμφωνα προς την UNICEF). Παρά τις σημαντικές νομοθετικές αλλαγές το 2010, δεν έχουν επαρκώς αντιμετωπιστεί ζητήματα όπως η παιδική εργασία και η δικαιοσύνη για τους ανηλίκους. Το σύστημα της δικαιοσύνης για τους ανηλίκους δεν συμμορφώθηκε προς τα αναγνωρισμένα διεθνή πρότυπα ενώ ο ευάλωτος χαρακτήρας των παιδιών ως προς την εμπορία και τη σεξουαλική εκμετάλλευση εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα.

Η κυβέρνηση εξακολούθησε να εφαρμόζει το εθνικό πρόγραμμα για την ισότητα των φύλων 2010-2015. Η εργατική νομοθεσία τροποποιήθηκε σύμφωνα προς τον αναθεωρημένο ευρωπαϊκό κοινωνικό χάρτη προκειμένου να περιλάβει την έννοια της σεξουαλικής παρενόχλησης. Πάντως, οι γυναίκες εξακολούθησαν να υποεκπροσωπούνται τόσο στην κεντρική όσο και στις τοπικές κυβερνήσεις, μολονότι αυξήθηκε οριακά ο αριθμός των γυναικών δημάρχων μετά και τις τοπικές εκλογές. Εξάλλου, παρά το βελτιωμένο νομικό πλαίσιο, οι μηχανισμοί πρόληψης κατά της οικιακής βίας παραμένουν ανεπαρκείς λόγω της μη επιβολής των εντολών προστασίας των δικαστηρίων αφενός, και του συστήματος επανένταξης για τους δράστες αφετέρου.

Έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά την ελευθερία του θρησκευόματος. Το Κοινοβούλιο ενέκρινε τον νόμο περί θρησκευτικών οργανώσεων. Τον Μάρτιο του 2011 το Υπουργείο Δικαιοσύνης καταχώρησε για πρώτη φορά μια ισλαμική οργάνωση, τον Ισλαμικό Σύνδεσμο της Δημοκρατίας της Μολδαβίας. Τα μέλη των θρησκευτικών κοινοτήτων κατά κανόνα ασκούν ελεύθερα το θρήσκευμά τους χωρίς τον φόβο της αδικαιολόγητης κυβερνητικής παρέμβασης. Μολαταύτα, οι εκδηλώσεις πολιτικών παρεμβάσεων και σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ρητορικές μίσους, από τους εκπροσώπους της υπερισχύουσας ορθόδοξης εκκλησίας της Μολδαβίας δεν καταπολεμήθηκαν σταθερά από τις κρατικές αρχές.

Η Δημοκρατία της Μολδαβίας είναι αντιμέτωπη με μια υποβόσκουσα σύγκρουση με την αποσχισθείσα περιοχή της Υπερδνειστερίας, η οποία διοικείται από τις ντε φάκτο αρχές της. Η κατάσταση από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή της Υπερδνειστερίας παραμένει πηγή σοβαρής ανησυχίας. Στους τομείς που πρέπει να επέλθει βελτίωση περιλαμβάνονται η λειτουργία του τοπικού συστήματος δικαστηρίων, οι συνθήκες κράτησης, η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία της θρησκείας και των πεποιθήσεων και το δικαίωμα στην εκπαίδευση, ιδίως η δυνατότητα ελεύθερης λειτουργίας για σχολεία που χρησιμοποιούν το λατινικό αλφάβητο στην περιοχή. Η πρόσφατη αλλαγή της ντε φάκτο ηγεσίας είχε αντίκτυπο στη ρητορική που αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και υπάρχει η ελπίδα ότι οι σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις στους προαναφερθέντες τομείς θα πραγματοποιηθούν όσο το δυνατόν συντομότερα.

5.2.8. Ουκρανία

Η Ουκρανία παραμένει χώρα με δημοκρατικούς θεσμούς, ελεύθερο Τύπο που συμμετέχει στις διαδικασίες και ενεργό κοινωνία των πολιτών. Ωστόσο ο αυστηρός έλεγχος της εκτελεστικής εξουσίας πάνω στις δικαστικές αρχές, η δίωξη με πολιτικά κίνητρα ηγετών της αντιπολίτευσης και η ανατροπή του Συντάγματος του 2006 οδήγησαν στη μείωση της ζωτικότητας της πολιτικής ζωής. Το κράτος δικαίου παραμένει αδύναμο, κυρίως λόγω της ανάγκης για περαιτέρω ανάπτυξη του κύρους και των ικανοτήτων βασικών θεσμών.

Οι εξελίξεις κατά το 2011 στον τομέα της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατέδειξαν μια διαρκή τάση για οπισθοδρόμηση της δημοκρατίας, υπονομεύοντας τη σημαντική πρόοδο που είχε προηγουμένως επιτευχθεί. Πολλά πρόσωπα που προηγουμένως κατείχαν υψηλά αξιώματα και πολλές προσωπικότητες της αξιωματικής αντιπολίτευσης, συμπεριλαμβανομένης της πρώην Πρωθυπουργού Τιμοσένκο, υπήρξαν θύματα μιας επιλεκτικής δικαιοσύνης, η οποία χαρακτηρίστηκε από αδιαφανείς και ατελείς δικαστικές διαδικασίες. Τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της χώρας, η κριτική που ασκήθηκε ως αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού υπήρξε δριμεία. Εκφράστηκαν ακόμη ανησυχίες σχετικά με τις μεγάλες καθυστερήσεις που διαπιστώθηκαν κατά την οργάνωση ειδικών ιατρικών εξετάσεων για πρόσωπα που βρίσκονταν υπό κράτηση. Οι διεθνείς και οι τοπικές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνέχισαν να αναφέρουν έναν αυξανόμενο αριθμό καταγγελιών για βασανιστήρια και απάνθρωπη μεταχείριση στις φυλακές και τα κρατητήρια, καθώς και ανεπαρκή εξασφάλιση κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης. Υπήρξε υπέρμετρη προσφυγή σε μέτρα προσωρινής κράτησης, πράγμα που ενέτεινε τον υπερπληθυσμό στους χώρους κράτησης. Η εφαρμογή των αποφάσεων των ουκρανικών δικαστηρίων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξακολουθεί να παρουσιάζει ελλείψεις.

Η κυβέρνηση πραγματοποίησε έργο για την κατάρτιση νέας νομοθεσίας σχετικά με την ελευθερία του συνέρχεσθαι και τις ΜΚΟ. Οι εκθέσεις εξακολουθούν να επισημαίνουν ότι τα όργανα επιβολής του νόμου χρησιμοποιούν διάφορες μεθοδεύσεις για να αποθαρρύνουν τις εκδηλώσεις δυσaráσκείας εκ μέρους του κοινού, ενώ κατά καιρούς επιχειρήθηκε να περιοριστεί η ελευθερία του συνέρχεσθαι. Δημοσιογράφοι διαμαρτυρήθηκαν για ντε φάκτο λογοκρισία και άσκηση πιέσεων εκ μέρους των αρχών επιβολής του νόμου. Η θέσπιση περιεκτικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων εξακολουθεί να εκκρεμεί.

Στις 16 Ιουνίου 2011, πραγματοποιήθηκε στο Κίεβο υπουργική σύνοδος ΕΕ-Ουκρανίας για τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ασφάλεια. Κατά την εν λόγω σύνοδο, επισημάνθηκε εκ νέου στην Ουκρανία ότι πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, των δημοκρατικών αξιών και του κράτους δικαίου που στηρίζεται σε ανεξάρτητη και αμερόληπτη δικαιοσύνη. Στη σύνοδο κορυφής που πραγματοποιήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2011 στο Κίεβο, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων κατέληξαν σε κοινή συνεννόηση σύμφωνα με την οποία οι επιδόσεις της Ουκρανίας, ιδίως στον τομέα του σεβασμού των κοινών αξιών και του κράτους δικαίου, θα προσλάβουν μείζονα σημασία ως προς την ταχύτητα της πολιτικής σύνδεσης και της οικονομικής ενοποίησης της Ουκρανίας με την ΕΕ, καθώς και στο πλαίσιο της σύναψης Συμφωνίας Σύνδεσης και της επακόλουθης εφαρμογής της.

5.2.9. Ένωση για τη Μεσόγειο

Η Ένωση για τη Μεσόγειο εγκαινιάστηκε σε σύνοδο στο Παρίσι, στις 13 Ιουλίου 2008, η οποία έδωσε έμφαση στη δέσμευση για ενίσχυση της δημοκρατίας και του πολιτικού πλουραλισμού, με διεύρυνση της συμμετοχής στον πολιτικό βίο και με τον εναγκαλισμό όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών. Το 2011 επήλθαν σαρωτικές αλλαγές στην περιοχή της νότιας Μεσογείου με την κατάρρευση των τυραννικών καθεστώτων στην Αίγυπτο, την Τυνησία, τη Λιβύη και την εκδήλωση συνεχιζόμενης βίας στη Συρία. Οι επιπτώσεις των αλλαγών αυτών έγιναν αισθητές στον Λίβανο, το Μαρόκο, την Ιορδανία και την Αλγερία, χώρες οι οποίες ανταποκρίθηκαν με αυξημένη προσήλωση στις μεταρρυθμίσεις. Στην αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας αναγνωρίστηκε ότι η Ένωση για τη Μεσόγειο αποτελεί σημαντικό περιφερειακό πλαίσιο, το οποίο συμπληρώνει τις διμερείς σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της· η Γραμματεία της Ένωσης για τη Μεσόγειο κλήθηκε να αναλάβει ρόλο καταλύτη για την προώθηση βασικών σχεδίων, ενώ προσδιορίστηκε η ανάγκη περαιτέρω εφαρμογής της αρχής των «αναλογικών κερδών» και παροχής μεγαλύτερης στήριξης στους εταίρους που παραμένουν προσηλωμένοι στη δημοκρατία στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ως εκ τούτου, τα προγράμματα SPRING που ενέκρινε η Επιτροπή επιβραβεύουν τις χώρες-εταίρους που παραμένουν προσηλωμένες στις μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παράλληλα, το Ευρωμεσογειακό δίκτυο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που συγκεντρώνει 64 οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην ευρωμεσογειακή περιοχή, συνέχισε να στηρίζει τις μεταρρυθμιστικές διαδικασίες στον αραβικό κόσμο.

5.2.10. Αίγυπτος

Τον Φεβρουάριο του 2011, με κοινή δήλωση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κ. Herman Van Rompuy, του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Barroso και της Υπατης Εκπροσώπου της ΕΕ κας Catherine Ashton χαιρετίστηκε η απόφαση παραίτησης του Προέδρου Mubarak. Η ΕΕ επαίνεσε το θάρρος του λαού της Αιγύπτου και κάλεσε τον στρατό να εξασφαλίσει τη δημοκρατική μετάβαση με ειρηνικό τρόπο, εκφράζοντας τη σταθερή της δέσμευση για κλιμάκωση της παρεχόμενης βοήθειας προς την Αίγυπτο και τον λαό της κατά τη μεταβατική περίοδο.

Από την έναρξη της αιγυπτιακής λαϊκής εξέγερσης τον Ιανουάριο του 2011, η ΕΕ αντιτάχθηκε σθεναρά σε κάθε είδους αδικαιολόγητους περιορισμούς στο δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς. Για παράδειγμα, τον Ιανουάριο του 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος καθώς και το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ εξέφρασαν στα συμπεράσματά τους μεγάλη ανησυχία σχετικά με αναφορές για βίαιες επιθέσεις κατά ειρηνικών διαδηλωτών από ενόπλους και έστειλαν ισχυρό μήνυμα στις αιγυπτιακές αρχές να λάβουν αμέσως τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι αρχές επιβολής του νόμου προστατεύουν το δικαίωμα των διαδηλωτών να συνέρχονται ελεύθερα, καθώς και να ελευθερώσουν όσους τέθηκαν υπό κράτηση διότι εξέφρασαν ειρηνικά τις απόψεις τους και κάλεσαν επισταμένως τις αρχές να τηρήσουν τις υποσχέσεις τους και να τερματίσουν τις στρατιωτικές δίκες πολιτών.

Στις απαρχές της εξέγερσης, η αιγυπτιακή κυβέρνηση ανέστειλε τη λειτουργία πολλών ιστοτόπων κοινωνικής δικτύωσης και η αιγυπτιακή αστυνομία συνέλαβε δεκάδες ανταποκριτές τοπικών και διεθνών μέσων ενημέρωσης. Σε δήλωση του Ιανουαρίου 2001 η ΕΕ κάλεσε τις αιγυπτιακές αρχές να αποκαταστήσουν χωρίς καθυστέρηση όλα τα δίκτυα επικοινωνίας.

Η ΕΕ χαιρέτισε τις συνταγματικές τροποποιήσεις που εγκρίθηκαν με δημοψήφισμα τον Μάρτιο του 2011 και στήριξε την εκλογική διαδικασία που ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2011, παρέχοντας χρηματοδοτική στήριξη στις αιγυπτιακές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την κατάρτιση άνω των 1.000 παρατηρητών για τις εκλογές, τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των εκλογέων και τη δημιουργία ικανοτήτων όσον αφορά ειδικότερα τη σύσταση εφορευτικής επιτροπής. Στις 30 Μαρτίου 2011, η ΕΕ οργάνωσε σεμινάριο με θέμα τις «Προκλήσεις έναντι των δικαιωμάτων του ανθρώπου μετά τα γεγονότα της 25ης Ιανουαρίου».

Η ΕΕ χαιρέτισε την κυβερνητική ανακοίνωση ότι η Εθνική Υπηρεσία Ασφάλειας θα υπόκειται σε δικαστική εποπτεία και θα ενεργεί μόνο ως πολιτική υπηρεσία συλλογής πληροφοριών, ενώ προσφέρθηκε να παράσχει συνδρομή στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας.

Η Ύπατη Εκπρόσωπος Catherine Ashton συναντήθηκε με εκπροσώπους γυναικείων σωματείων και άκουσε τις ανησυχίες τους με την ευκαιρία της τρίτης επίσκεψής της στο Κάιρο στις 14 Απριλίου 2011. Η ΕΕ καταδίκασε σθεναρά όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών και άλλων ευπαθών ομάδων και έθεσε τα ζητήματα αυτά τακτικά υπόψη των αιγυπτιακών αρχών, ενώ στήριξε τις προσπάθειες των αρχών για την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και παρέσχε ενεργό στήριξη στις πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών που συνέτειναν στην προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών.

Η προστασία των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες και η καταπολέμηση των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων για λόγους θρησκείας, περιελήφθησαν μεταξύ των προτεραιοτήτων στο πλαίσιο του σχεδιασμού της ΕΕ όσον αφορά τη συνεργασία με την Αίγυπτο. Η ΕΕ εξέφρασε επανειλημμένα σε πρόσφατες δηλώσεις (ιδίως την 1η Ιανουαρίου, 7η Μαΐου και 10η Οκτωβρίου) βαθιά ανησυχία όσον αφορά την ελευθερία της θρησκείας στην Αίγυπτο, η Ύπατη Εκπρόσωπος καταδίκασε απερίφραστα τις επιθέσεις κατά αθώων Κοπτών (Χριστιανών) πιστών και ζήτησε από τη μεταβατική ηγεσία να αποκαταστήσει την τάξη και να προσαγάγει όσους ευθύνονται για τη βία αυτή στη δικαιοσύνη, ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων.

Η ΕΕ παρακολουθεί πολύ στενά την κατάσταση των μεταναστών και προσφύγων στην Αίγυπτο μέσω της αντιπροσωπίας της στο Κάιρο, ενώ διατηρεί τακτικές επαφές με το αιγυπτιακό Υπουργείο Εξωτερικών, το Υπουργείο Εσωτερικών και την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. Η ΕΕ κάλεσε τις αιγυπτιακές αρχές να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα κατά της εμπορίας ανθρώπων και να εξασφαλίσουν την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Η ΕΕ χαιρέτισε τις κυβερνητικές αναφορές ότι το Σινά αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα στην οποία θα πρέπει να δοθεί μέγιστη προσοχή και είναι πρόθυμη να στηρίζει τις αιγυπτιακές αρχές στις προσπάθειές της αυτές.

Στις 29 Δεκεμβρίου 2011, οι αιγυπτιακές δυνάμεις ασφάλειας και εισαγγελείς εισέβαλαν σε πολυάριθμα γραφεία τοπικών και διεθνών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε 17 περιοχές της χώρας και κατέσχεσαν υπολογιστές και αρχεία. Κατά τη διενέργεια των ερευνών αυτών, διαπιστώθηκαν διαδικαστικές παρατυπίες, όπως η έλλειψη ενταλμάτων έρευνας ή δικαστικών αποφάσεων για το κλείσιμο των γραφείων. Στις 30 Δεκεμβρίου, η Ύπατη Εκπρόσωπος της ΕΕ, μέσω σχετικής δήλωσης του εκπροσώπου της, κάλεσε τις αιγυπτιακές αρχές να διευθετήσουν την κατάσταση και να επιτρέψουν στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να συνεχίσουν το έργο τους προς στήριξη της μεταβατικής περιόδου που διέρχεται η χώρα.

Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ της 1ης Δεκεμβρίου 2011 εξέφρασε ικανοποίηση για την άρτια οργάνωση και ειρηνική έναρξη των κοινοβουλευτικών εκλογών της 28ης Νοεμβρίου στην Αίγυπτο και σημείωσε την πρόσφατη ανακοίνωση του Ανώτατου Συμβουλίου των Ενόπλων Δυνάμεων για τη διεξαγωγή προεδρικών εκλογών πριν από τα τέλη του Ιουνίου του 2012. Το Συμβούλιο τονίζει ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί μετάβαση σε μη στρατιωτική διακυβέρνηση το συντομότερο δυνατό.

5.2.11. *Ισραήλ*

Όπως και τα προηγούμενα έτη, η ΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει τις σοβαρές ανησυχίες της όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα σε αντίστοιχες συνεδριάσεις στο πλαίσιο της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΕ-Ισραήλ. Οι συνεδριάσεις αυτές έδωσαν την ευκαιρία να συζητηθούν θέματα όπως ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έναντι όλων των ομάδων του πληθυσμού, η διοικητική κράτηση (με αναφορά συγκεκριμένων περιπτώσεων), τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και το δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η άτυπη ομάδα ΕΕ-Ισραήλ για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνήλθε για πέμπτη φορά στις 13 Σεπτεμβρίου 2011. Ασχολήθηκε δε επισταμένως με ορισμένα θέματα σχετικά με την κατάσταση στο Ισραήλ. Σε αυτά συγκαταλέγονταν το νομικό καθεστώς και η οικονομική κατάσταση των μειονοτικών ομάδων του Ισραήλ, με ιδιαίτερη αναφορά στα δικαιώματα εγκατάστασης και ιδιοκτησίας της κοινότητας των Βεδουίνων. Σε ό,τι αφορά την αραβική μειονότητα γενικά, η ΕΕ απεύθυνε έκκληση για τη βελτίωση του υπάρχοντος νομικού πλαισίου ώστε να προληφθούν αποτελεσματικότερα μορφές διακρίσεων και ενθάρρυνε το Ισραήλ να εφαρμόσει τις συμπερασματικές παρατηρήσεις της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και της Επιτροπής της ΟΗΕ για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (2011) που αφορούν την παλαιστινιακή αραβική κοινότητα, και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Συζητήθηκαν πολλές νομοθετικές προτάσεις στην Κνεσέτ που αποσκοπούσαν στον περιορισμό της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και των δραστηριοτήτων των ΜΚΟ, καθώς και γενικότερα της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων το νομοσχέδιο με θέμα τη «χρηματοδότηση των ΜΚΟ από το εξωτερικό», που εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2011, καθώς και ο νόμος για το μπουκοτάζ. Συζητήθηκαν επίσης οι συνθήκες κράτησης και των κρατουμένων στο Ισραήλ και στην Ευρώπη και η ΕΕ επανέλαβε τις ανησυχίες της όσον αφορά την πρακτική της διοικητικής κράτησης, αναφέροντας μερικές μεμονωμένες περιπτώσεις. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στα δικαιώματα των παιδιών, ειδικότερα όσον αφορά την κράτηση παιδιών. Πέραν των ανωτέρω, η ισραηλινή πλευρά έθεσε διάφορα θέματα ως ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος και δη τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες στις χώρες της ΕΕ, ενώ έθιξε τις πρόσφατες εξελίξεις στα δικαιώματα των ΛΟΑΔ, όπως τη δια νόμου απαγόρευση των διακρίσεων κατά ζευγαριών του ίδιου φύλου σε πολλές περιοχές και την αναγνώριση, από το Ανώτατο Δικαστήριο, των δικαιωμάτων σύνταξης και άδειας μητρότητας. Οι αντιπροσωπίες συζήτησαν για θέματα αντισημιτισμού και ξενοφοβίας και υπενθύμισαν τη σημασία των ετήσιων σεμιναρίων ΕΕ-Ισραήλ για το θέμα, βασιζόμενες στις προτεραιότητες του σχεδίου δράσης. Επίσης συζητήθηκαν σε βάθος οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν σε διεθνή φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (UNGA και HRC) και η συνεργασία με τους μηχανισμούς του ΟΗΕ, καθώς και η επικύρωση και εφαρμογή των βασικών μέσων του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των προαιρετικών πρωτοκόλλων τους (ιδίως η σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και το προαιρετικό της πρωτόκολλο).

Τέθηκαν επίσης υπόψη του Ισραήλ θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε σχέση με τα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη στο πλαίσιο της υποεπιτροπής ΕΕ-Ισραήλ για τον πολιτικό διάλογο και τη συνεργασία.

5.2.12. Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη

Η ΕΕ διεξάγει τακτικό διάλογο για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την Παλαιστινιακή Αρχή (ΠΑ) στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Η τρίτη συνεδρίαση της υποεπιτροπής ΕΕ-ΠΑ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου πραγματοποιήθηκε στις 30 και 31 Μαρτίου 2011 στη Βηθλεέμ. Μετά τη συνεδρίαση της υποεπιτροπής, η ΠΑ οργάνωσε συμβουλευτικό φόρουμ με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών. Η Ανεξάρτητη Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ICHR) που ήταν μέρος της παλαιστινιακής αντιπροσωπίας, προέβη σε επισκόπηση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, επισημαίνοντας ότι τόσο η κατοχή όσο και η εσωτερική πολιτική διχόνοια έχουν οδηγήσει σε πολυάριθμες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία όσον αφορά τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως, μεταξύ άλλων, η αυθαίρετη κράτηση, η μη εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων καθώς και οι παραβιάσεις του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης και του συνέρχεσθαι. Η ΕΕ έθεσε επίσης το ζήτημα των καταγγελιών για χρήση βασανιστηρίων σε κρατητήρια της ΠΑ καθώς και της διενέργειας παράνομων συλλήψεων. Η ΕΕ υπενθύμισε την έντονη και θεμελιώδη εναντίωσή της στη θανατική ποινή υπό οιαδήποτε περίσταση. Εξήρε την ΠΑ για τη διατήρηση εκ των πραγμάτων αναστολής της θανατικής ποινής και κάλεσε επισταμένως την ΠΑ να συνεχίσει την εφαρμογή των σχεδίων της και για την τυπική κατάργηση της θανατικής ποινής στο πλαίσιο της διαδικασίας θέσπισης νέου ποινικού κώδικα.

Κατά το 2011, η ΕΕ αναφέρθηκε επανειλημμένα στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, κατάσταση που συνεχίζει να γνωρίζει οπισθοδρομήσεις. Σε πολυάριθμες περιπτώσεις, η ΕΕ εξέφρασε τη λύπη της για τους εποικισμούς στη Δυτική Όχθη καθώς και στην Ανατολική Ιερουσαλήμ και υπενθύμισε ότι θεωρεί τους εποικισμούς και τις κατεδαφίσεις σπιτιών παράνομες δυνάμει του διεθνούς δικαίου.

Το 2011, η κατάσταση των Παλαιστινίων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη παρέμεινε κρίσιμη. Η διεξαγόμενη από το Ισραήλ δίκη του υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Bassem Tamimi συνεχίστηκε. Στις 13 Δεκεμβρίου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος Catherine Ashton, μέσω δήλωσης του εκπροσώπου της, εξέφρασε τη λύπη της για τον θάνατο του Mustafa Tamimi, ο οποίος επλήγη από βολή όπλου εκτόξευσης δακρυγόνων σε μικρή απόσταση ενώ συμμετείχε σε εβδομαδιαία διαδήλωση.

Η ΕΕ καταδίκασε επίσης τον εμπρησμό ισλαμικών τεμένων στη Δυτική Όχθη καθώς η βία εκ μέρους των εποίκων αυξήθηκε το 2011 κατά 40 %, με αποτέλεσμα να καταγράφονται θύματα και υλικές ζημιές στην παλαιστινιακή πλευρά.

Η ΕΕ μετέχει σταθερά στις διαβουλεύσεις και τον διάλογο που διεξάγονται με οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στηρίζει δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα από το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR). Κατάλογος όλων των προγραμμάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ διατίθεται στον ιστότοπο του Γραφείου Τεχνικής Βοήθειας της ΕΕ.

5.2.13. Ιορδανία

Ο έκτος γύρος της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διακυβέρνησης και δημοκρατίας μεταξύ ΕΕ και Ιορδανίας πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2011 στις Βρυξέλλες. Ο γύρος αυτός ήταν ο πρώτος που πραγματοποιήθηκε μετά την έγκριση από την ΕΕ της αναβαθμισμένης εταιρικής σχέσης με την Ιορδανία τον Οκτώβριο του 2010.

Ο διάλογος ΕΕ-Ιορδανίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα εξέτασε ζητήματα σχετικά με τις εθνικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της αναμόρφωσης του εκλογικού πλαισίου, καθώς και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την ελευθερία του συνέρχεσθαι, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, την ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία της θρησκείας και των πεποιθήσεων, τα δικαιώματα των γυναικών και το ζήτημα των βασανιστηρίων.

Στη διάρκεια του 2011, πραγματοποιήθηκαν στην Ιορδανία, όπως και σε άλλες χώρες της περιοχής, διαδηλώσεις με αιτήματα για πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις καθώς και τον τερματισμό του φαινομένου της διαφθοράς που προσλαμβάνει ενδημικές διαστάσεις στη χώρα.

Ανταποκρινόμενος στο ρευστό εγχώριο πολιτικό σκηνικό και στο αυξανόμενο αίτημα για μεταρρυθμίσεις, ο βασιλιάς Αμπντουλάχ ίδρυσε την Επιτροπή Εθνικού Διαλόγου και τη Βασιλική Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2011, αντίστοιχα.

Η Επιτροπή Εθνικού Διαλόγου έλαβε την εντολή να προτείνει συναινετικά νομοσχέδια για τις εκλογές και τα πολιτικά κόμματα, ενώ η Βασιλική Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος ανέλαβε το έργο της αναθεώρησης του Συντάγματος. Στα τέλη Σεπτεμβρίου 2011, το Κοινοβούλιο ενέκρινε 41 συνταγματικές τροποποιήσεις που άρχισαν να ισχύουν την 1η Οκτωβρίου 2011. Οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις αντανakλούν το πλαίσιο των πολιτικών μεταρρυθμίσεων της Ιορδανίας, οι οποίες περιλαμβάνουν τη σύσταση Συνταγματικού Δικαστηρίου και ανεξάρτητης επιτροπής εποπτείας και διαχείρισης των εκλογών καθώς και την απαγόρευση των βασανιστηρίων.

Η ψήφιση από το Κοινοβούλιο των εφαρμοστικών νόμων θα πρέπει να προλειάνει το έδαφος για την εδραίωση των θεσμών που διαφυλάσσουν τη δημοκρατία, τη χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου και εξασφαλίζουν γνήσιο πολιτικό πλουραλισμό και την ενδυνάμωση των πολιτικών κομμάτων.

Ο αναθεωρημένος νόμος για τις δημόσιες συγκεντρώσεις που τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2011 εισάγει ορισμένες θετικές τροποποιήσεις όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης και του συνέρχεσθαι. Οι διοργανωτές δημόσιων συγκεντρώσεων δεν χρειάζονται πλέον έγκριση από το Υπουργείο Εσωτερικών. Οφείλουν ωστόσο να κοινοποιούν στις αρχές τη διεξαγωγή συγκεκριμένης εκδήλωσης 48 ώρες προτού αυτή πραγματοποιηθεί.

Σε ό,τι αφορά την ελευθερία του Τύπου, τα μαζικά μέσα και οι διαδικτυακές πύλες ενημέρωσης ήλθαν επανειλημμένα αντιμέτωπα με τις υπηρεσίες ασφάλειας, ιδίως κατά την κάλυψη διαδηλώσεων.

Το εύρος της διαφθοράς στην κοινωνία της Ιορδανίας παραμένει ένα φαινόμενο που προκαλεί σοβαρή ανησυχία και αποτελεί κεντρική προτεραιότητα των διαδοχικών κυβερνήσεων, όμως με περιορισμένα απτά αποτελέσματα.

Η Ιορδανία συνεχίζει να εφαρμόζει εκ των πραγμάτων αναστολή της επιβολής θανατικής ποινής η οποία ισχύει από τον Μάιο του 2006.

Η Ιορδανία πρέπει να καταβάλει πρόσθετες προσπάθειες για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, θεσπίζοντας μεταξύ άλλων περαιτέρω μέτρα που έχουν στόχο την προώθηση της ένταξης των γυναικών στον πολιτικό, οικονομικό, εκπαιδευτικό και εργασιακό τομέα. Τα παιδιά που γεννήθηκαν από Ιορδανές μητέρες που έχουν αλλοδαπούς συζύγους εξακολουθούν να μην μπορούν να αποκτήσουν την ιορδανική ιθαγένεια, με αποτέλεσμα να στερούνται το δικαίωμα στη δημόσια εκπαίδευση και την ιατρική περίθαλψη. Ομοίως, οι αλλοδαποί σύζυγοι δεν απολαμβάνουν των ίδιων πολιτικών δικαιωμάτων με τους Ιορδανούς που έχουν αλλοδαπές συζύγους.

5.2.14. Λίβανος

Εν συνεχεία του πολιτικού αδιεξόδου κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011, οι σχέσεις της ΕΕ με τον Λίβανο αναθερμάνθηκαν μετά τη συγκρότηση νέας κυβέρνησης τον Ιούλιο του 2011. Τον Δεκέμβριο η Επιτροπή Σύνδεσης δρομολόγησε την εκπόνηση νέου σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας.

Η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στη συζήτηση με τη νέα κυβέρνηση σχετικά με την εκλογική μεταρρύθμιση. Τον Οκτώβριο του 2011, το Υπουργείο Εσωτερικών κατέθεσε σχετικό νομοσχέδιο. Η ΕΕ πρότεινε να περιληφθούν οι συστάσεις της αποστολής παρατήρησης των εκλογών που διεξήχθη το 2009. Η ΕΕ διέθεσε 2 εκατ. ευρώ για τη στήριξη των εκλογικών μεταρρυθμίσεων στον Λίβανο ενόψει των εκλογών του 2013.

Η ΕΕ εξακολούθησε να προτρέπει τον Λίβανο να μεταρρυθμίσει τον τομέα της δικαιοσύνης και να ενδυναμώσει την ανεξαρτησία του. Η ΕΕ έχει επανειλημμένα καλέσει τον Λίβανο να μετατρέψει την εκ των πραγμάτων αναστολή της επιβολής της θανατικής ποινής σε πλήρη κατάργησή της.

Η οικτρή κατάσταση των φυλακών στον Λίβανο είναι πρόξενος ανησυχιών. Ο αριθμός των τροφίμων οι οποίοι αναμένουν να δικαστούν ή έχουν ήδη εκτίσει την ποινή τους παραμένει σε ποσοστό άνω του 50 %. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εξακολουθούν να καταγγέλλουν την προσφυγή σε αυθαίρετες κρατήσεις, ιδίως στην περίπτωση των προσφύγων και των μεταναστών.

Η ΕΕ επανέλαβε την έκκλησή της προς τον Λίβανο να βελτιώσει την κατάσταση των Παλαιστινίων προσφύγων, ιδίως σε ό,τι αφορά το δικαίωμά τους στην εργασία και την κοινωνική ασφάλιση, καθώς και τα δικαιώματά τους ιδιοκτησίας, κληρονομίας και καταχώρισης περιουσιακών στοιχείων. Δεν έχουν ακόμη ψηφιστεί τα εκτελεστικά διατάγματα που αφορούν τις τροποποιήσεις του εργατικού δικαίου του 2010.

Το Κοινοβούλιο έχει ήδη ολοκληρώσει την εξέταση σχεδίου εθνικού προγράμματος δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα το οποίο θα μπορούσε να ψηφιστεί σύντομα.

Η ΕΕ παρενέβη προς στήριξη του δικαιώματος ελευθερίας της έκφρασης υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αντιμετώπιζαν κατηγορίες λόγω των αναφορών τους για τη χρήση βασανιστηρίων.

5.2.15. Συρία

Εν συνεχεία της εξέγερσης στη Συρία που ξεκίνησε την άνοιξη του 2011, καθώς και της κλιμάκωσης της βίας και των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη συριακή κυβέρνηση κατά των πολιτών της, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων του Μαΐου 2011 αποφάσισε να αναστείλει τα προγράμματα διμερούς συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της συριακής κυβέρνησης. Η ΕΕ έχει εξάλλου αναστείλει την εφαρμογή του σχεδίου Συμφωνίας Σύνδεσης. Έκτοτε, η Επιτροπή έχει διακόψει τη συμμετοχή των συριακών αρχών στα περιφερειακά της προγράμματα, ενώ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) έχει αναστείλει τις δανειοδοτικές της πράξεις και την παροχή τεχνικής βοήθειας στη Συρία.

Η ΕΕ ζήτησε από τον Πρόεδρο Assad να παραιτηθεί και εργάζεται από κοινού με τη διεθνή κοινότητα για την άσκηση πιέσεων προς τη συριακή κυβέρνηση προκειμένου να σταματήσει κάθε μορφή βίας. Η ΕΕ υποστήριξε τον Σύνδεσμο των Αραβικών Κρατών στις προσπάθειές του για επίλυση της κρίσης και κάλεσε τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ να εγκρίνουν την ανάληψη ισχυρής δράσης του ΟΗΕ έναντι της Συρίας. Τα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου εμπάργκο όπλων, εφαρμόζονται έναντι της Συρίας από τον Μάιο του 2011, ενώ νέα μέτρα λαμβάνονται κατά τακτά διαστήματα. Στα τέλη του 2011 η ΕΕ είχε επιβάλει δέκα γύρους κυρώσεων σε 86 πρόσωπα και 30 οντότητες, συμπεριλαμβανομένων πολλών αξιωματούχων του στρατού και των δυνάμεων ασφαλείας που είναι υπεύθυνοι για τη βία και την καταστολή.

Καθ' όλη τη διάρκεια της εξέγερσης, η ΕΕ καταδίκασε επανειλημμένα και σε έντονους τόνους τη συνεχιζόμενη βίαιη καταστολή της εξέγερσης του συριακού λαού από το καθεστώς της χώρας, καθώς και τις εκτεταμένες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των μαζικών συλλήψεων, βασανισμών και θανάτων αμάχων, ειρηνικών διαδηλωτών και των συγγενών τους, που συνιστούν ενδεχομένως εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Η ΕΕ κάλεσε επισταμένως το συριακό καθεστώς να επιτρέψει την ανεμπόδιστη πρόσβαση των ανθρωπιστικών οργανώσεων και της ανθρωπιστικής βοήθειας καθώς και την πρόσβαση των μέσων ενημέρωσης και ανεξάρτητων παρατηρητών.

Η ΕΕ συνεργάστηκε στενά με διεθνείς εταίρους ώστε να εξασφαλιστεί ισχυρή αντίδραση εκ μέρους του ΟΗΕ στην κρίση στη Συρία. Ως αποτέλεσμα των ενεργειών της, η Γενική Συνέλευση και το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ εξέδωσαν σημαντικές αποφάσεις για τη Συρία. Το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ πραγματοποίησε στη Γενεύη το 2011 τρεις τουλάχιστον ειδικές συνόδους για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συριακή Αραβική Δημοκρατία, δύο εκ των οποίων έπειτα από επίσημη αίτηση της ΕΕ.

Η ΕΕ έχει εξάλλου εκφράσει σοβαρή ανησυχία για τα ευρήματα της έκθεσης της Διεθνούς Ανεξάρτητης Εξεταστικής Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία έχουν διαπραχθεί εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και άλλες κραυγαλέες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα. Η ΕΕ έχει επανειλημμένα διακηρύξει τη θέση της ότι δεν θα πρέπει οι φερόμενοι ως δράστες των εγκλημάτων που αναφέρονται στην έκθεση να μείνουν ατιμώρητοι.

5.2.16. Τυνησία

Η επανάσταση της Τυνησίας άνοιξε τον δρόμο για τη μετάβαση της χώρας σε δημοκρατικό καθεστώς. Για την περίοδο 2011-2013, η ΕΕ έχει δεσμεύσει 240 εκατ. ευρώ για τη διμερή συνεργασία με την Τυνησία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ENPI). Το εν λόγω ενδεικτικό πόσο αυξήθηκε κατά 150 εκατ. ευρώ. Μόνο για το 2011, η ΕΕ διπλασίασε τη χρηματοδοτική της στήριξη από τα προβλεπόμενα 80 εκατ. ευρώ στα 160 εκατ. ευρώ περίπου. Τα συγκεκριμένα κεφάλαια στόχευαν ειδικότερα στην οικονομική ανάκαμψη, την κοινωνία των πολιτών και τη δημοκρατική μετάβαση.

Τον Ιανουάριο του 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος της ΕΕ Catherine Ashton και ο Επίτροπος Štefan Füle επαναβεβαίωσαν σε κοινή τους δήλωση την αλληλεγγύη της ΕΕ με την Τυνησία και τον λαό της, καταδίκασαν τη βίαιη καταστολή των διαδηλώσεων και κάλεσαν τις τυνησιακές αρχές να ενεργήσουν υπεύθυνα, να διαφυλάξουν την ειρήνη, να επιδείξουν αυτοσυγκράτηση και να αποφύγουν την άσκηση βίας. Ως αποτέλεσμα της εξέγερσης, ο Πρόεδρος Zine El Abidine Ben Ali υποχρεώθηκε να παραιτηθεί επισήμως στις 14 Ιανουαρίου 2011.

Στις 31 Ιανουαρίου 2011, το Συμβούλιο ενέκρινε περιοριστικά μέτρα κατά της Τυνησίας για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τον Φεβρουάριο του 2011, η ΕΕ δέσμευσε περιουσιακά στοιχεία του κ. Ben Ali και άλλων προσώπων που αποτελούσαν αντικείμενο έρευνας για διασπάθιση δημόσιου χρήματος στην Τυνησία.

Η πολιτική στήριξη της ΕΕ για τη δημοκρατική μετάβαση της Τυνησίας έλαβε τη μορφή επισκέψεων υψηλού επιπέδου, με πρώτη την Ύπατη Εκπρόσωπο της ΕΕ Catherine Ashton, στις 14 Φεβρουαρίου 2011, και στη συνέχεια τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Barroso, τους Επιτρόπους Füle, Malmström και De Gucht και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Buzek.

Η ΕΕ ζήτησε από τη μεταβατική κυβέρνηση να εξασφαλίσει ταχεία και ομαλή μετάβαση στη δημοκρατία και εξέφρασε την ετοιμότητά της για παροχή άμεσης βοήθειας προκειμένου να προετοιμαστεί και να οργανωθεί η εκλογική διαδικασία, καθώς και για συνεργασία στο πλαίσιο ευρύτερης δέσμης στήριξης των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων και της οικονομικής ανάπτυξης.

Η ΕΕ χαιρέτισε την απόφαση της μεταβατικής κυβέρνησης να απελευθερώσει τους πολιτικούς κρατουμένους, να επιτρέψει την ελευθερία της έκφρασης και να ασκήσει δίωξη κατά των μελών της οικογενείας του πρώην Προέδρου Ben Ali για διαφθορά.

Η ΕΕ έχει παράσχει άμεση στήριξη για την προετοιμασία των εκλογών και απέστειλε αποστολή παρακολούθησης των εκλογών υπό τη διεύθυνση του κ. Michael Gahler ο οποίος σε έκθεσή του αναφέρει ότι οι εκλογές διεξήχθησαν εν γένει ομαλά και σε κλίμα ισχυρής πολιτικής συναίνεσης, ενώ χαρακτηρίστηκαν από ευρεία ελευθερία της έκφρασης και διαφανή οργάνωση.

Τον Οκτώβριο του 2011, οι πολίτες της Τυνησίας είχαν για πρώτη φορά την ευκαιρία να επιλέξουν ελεύθερα και δημοκρατικά τους εκπροσώπους τους. Οι νεοεκλεγείσα Συντακτική Συνέλευση αναλαμβάνει πλέον το βασικό έργο της σύνταξης του νέου Συντάγματος της χώρας. Η ΕΕ ανανέωσε τη δέσμευσή της να συνεχίσει την παροχή πολιτικής και χρηματοδοτικής στήριξης στην κοινωνία της Τυνησίας. Ωστόσο, η ΕΕ εξέφρασε λύπη για τις βίαιες συγκρούσεις που εκδηλώθηκαν μετά την αναγγελία των προκαταρκτικών αποτελεσμάτων των εκλογών και απεύθυνε έκκληση για ηρεμία και αυτοσυγκράτηση.

Το 2011, κινητοποιήθηκαν 2 εκατ. ευρώ μέσω του Μηχανισμού Σταθερότητας για τη στήριξη επτά σχεδίων που αποσκοπούν στη στήριξη των αρχών της Τυνησίας προκειμένου να προετοιμαστούν οι δημοκρατικές εκλογές σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και να υποστηριχθεί η ανάπτυξη ανεξάρτητης κοινωνίας των πολιτών και να επιτραπεί στις ενώσεις πολιτών να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο κατά τον καθορισμό του μεταρρυθμιστικού προγράμματος της χώρας.

Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2011 προκηρύχθηκε πρόσκληση υποβολής προσφορών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου με προϋπολογισμό ύψους 2 εκατ. ευρώ. Χρηματοδοτήθηκαν δέκα προγράμματα στους ακόλουθους τρεις τομείς: εθνική παρακολούθηση των εκλογών, κατάρτιση των πολιτικών κομμάτων και στήριξη της ελευθερίας της έκφρασης και προώθηση των δημοκρατικών αξιών.

Επιπλέον προκηρύχθηκε πρόσκληση υποβολής προσφορών τον Ιούλιο του 2011 στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος «Μη κρατικοί φορείς και τοπικές αρχές στην ανάπτυξη» (NSA/LA) για συνολικό προϋπολογισμό 2,5 εκατ. ευρώ. Η πρόσκληση εστιάστηκε στην προώθηση τοπικών αναπτυξιακών σχεδίων με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και εσόδων. Χρηματοδοτήθηκαν έξι σχέδια.

Τον Σεπτέμβριο του 2011, η ΕΕ οργάνωσε την πρώτη συνεδρίαση της Ομάδας Δράσης ΕΕ-Τυνησίας, η οποία συνεστήθη με σκοπό να εξασφαλιστεί ο καλύτερος συντονισμός της ευρωπαϊκής και της διεθνούς στήριξης για τη διαδικασία μετάβασης της Τυνησίας.

Παρασχέθηκε επίσης σημαντική ανθρωπιστική στήριξη, ιδίως προκειμένου να υποστηριχθεί η Τυνησία για την αντιμετώπιση του κύματος προσφύγων λόγω του πολέμου στη γειτονική Λιβύη. Το 2011 η ΕΕ άρχισε διάλογο με την Τυνησία για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια.

Στις 27 Δεκεμβρίου 2011, η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για τον διορισμό της νέας τυνησιακής κυβέρνησης και δεσμεύθηκε ότι θα εξακολουθήσει να στηρίζει τις αρχές και την κοινωνία των πολιτών της Τυνησίας στο πλαίσιο της δημοκρατικής μετάβασης της χώρας.

Η ΕΕ άρχισε νέες διαπραγματεύσεις με σκοπό να εγκαθιδρύσει προνομιακή εταιρική σχέση μεταξύ ΕΕ και Τυνησίας μέσω της έγκρισης «αναβαθμισμένου καθεστώτος».

5.2.17. *Αλγερία*

Η πρώτη συνεδρίαση της υποεπιτροπής ΕΕ-Αλγερίας για τον Πολιτικό Διάλογο, την Ασφάλεια και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου πραγματοποιήθηκε στις 3 και 4 Οκτωβρίου στο Αλγέρι. Η έκτη σύνοδος του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Αλγερίας πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο στο Λουξεμβούργο. Με την ευκαιρία αυτή, συζητήθηκαν ενδελεχώς θέματα σχετικά με τον εκδημοκρατισμό, τις μεταρρυθμίσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο Επίτροπος Füle επισκέφθηκε τον Μάιο την Αλγερία για δεύτερη φορά. Κατά την επίσκεψη αυτή, συναντήθηκε με ευρύ φάσμα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και συζήτησε με τις αρχές της Αλγερίας, μεταξύ άλλων θεμάτων, τις σχεδιαζόμενες πολιτικές μεταρρυθμίσεις.

Κατά την τελευταία Επιτροπή Σύνδεσης ΕΕ-Αλγερίας που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο στις Βρυξέλλες, η Αλγερία εξέφρασε τη βούλησή της να αρχίσει διερευνητικές διαπραγματεύσεις για την εκπόνηση σχεδίου δράσης στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Στις 20 Δεκεμβρίου, η Αλγερία προσκάλεσε επίσημα την ΕΕ να αποστείλει παρατηρητές για τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου 2012.

Στις 29 Απριλίου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε την ανησυχία της για τη δολοφονία του καθηγητή Ahmed Kerroumi, υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ανήκε στο πολιτικό κόμμα «Δημοκρατικό και Κοινωνικό Κίνημα». Ζήτησε να διενεργηθεί ταχέως και σε βάθος έρευνα, να εντοπιστούν οι υπεύθυνοι της πράξης αυτής και να οδηγηθούν ενώπιον της δικαιοσύνης. Υπενθύμισε δε τις υποχρεώσεις της ΕΕ στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης με την Αλγερία καθώς και τη δέσμευσή της για την υποστήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Οι αρχές της Αλγερίας ήταν την κατάσταση έκτακτης ανάγκης στις αρχές του 2011 και υποσχέθηκαν πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές μεταρρυθμίσεις. Η ΕΕ εξέφρασε την ετοιμότητά της για παροχή σχετικής στήριξης προς την Αλγερία, αλλά υπογράμμισε την ανάγκη εφαρμογής αυτών των μεταρρυθμίσεων κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στις θεμιτές φιλοδοξίες του λαού της Αλγερίας. Οι μεταρρυθμίσεις συζητήθηκαν με τις αρχές της Αλγερίας με την ευκαιρία της πρώτης συνεδρίασης της υποεπιτροπής για τον Πολιτικό Διάλογο, την Ασφάλεια και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου καθώς και κατά τη δεύτερη σύνοδο της Επιτροπής Σύνδεσης ΕΕ-Αλγερίας. Η ΕΕ διατύπωσε τη θέση ότι οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως για τις ενώσεις και τα μέσα ενημέρωσης, δεν θα πρέπει να επιβάλουν μεγαλύτερους περιορισμούς στην άσκηση των ελευθεριών του συνεταιρίζεσθαι και της έκφρασης. Έπειτα από ανάλυση της νέας νομοθεσίας για τα σωματεία και τις ενώσεις από διάφορες ΜΚΟ, εκφράστηκαν ανησυχίες ιδίως όσον αφορά τη σύσταση και τη διάλυση σωματείων και ενώσεων, το πεδίο δραστηριοτήτων τους, τη χρηματοδότηση και τη συνεργασία τους με διεθνείς ΜΚΟ.

Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις όσον αφορά την ελευθερία της θρησκείας και της συνείδησης.

Σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, η ΕΕ χαιρέτισε ένα σχέδιο μεταρρυθμίσεων (που ψηφίστηκε αργότερα τον Ιανουάριο του 2012), με σκοπό να εξασφαλιστεί γυναικεία ποσόστωση στις συνελεύσεις που εκλέγονται. Εξακολουθούν να υφίστανται ερωτηματικά ως προς το εάν η εφαρμογή της ποσόστωσης θα οδηγήσει σε πραγματική ισότητα. Η ΕΕ εκδήλωσε την ανησυχία της για το γεγονός ότι η Αλγερία δεν έχει ακόμη άρει τις επιφυλάξεις της ως προς τη Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW). Η ΕΕ υπογράμμισε εξάλλου την ανάγκη αναμόρφωσης του Οικογενειακού Δικαίου.

Μέλη του προσωπικού της ΕΕ είχαν τακτικές συναντήσεις με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών τόσο στο Αλγέρι όσο και στις Βρυξέλλες. Στο Αλγέρι, η αντιπροσωπία δραστηριοποιήθηκε ενεργά προκειμένου να ενημερώσει την κοινωνία των πολιτών για τις δυνατότητες και τις διαδικασίες χρηματοδότησης. Πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις με εθνικές και διεθνείς ΜΚΟ στο πλαίσιο της ομάδας για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας προς την κοινωνία των πολιτών ή επί τη ευκαιρία του εορτασμού διεθνών επετείων (π.χ. ημέρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων).

Το 2011 έλαβαν χρηματοδότηση 14 πρόσθετα σχέδια στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του προγράμματος «Μη κρατικοί φορείς». Τα εν λόγω σχέδια καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, μεταξύ άλλων την τοπική ανάπτυξη, τη δημιουργία θεσμών, τα δικαιώματα των γυναικών και την υγεία.

Η Αλγερία έχει λάβει συνολικό προϋπολογισμό ύψους 172 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2011-2013 μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης. Το 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέσμευσε 58 εκατ. ευρώ για την Αλγερία. Η χρηματοδότηση αυτή χρησιμοποιείται για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων στους τομείς των μεταφορών, της πολιτιστικής κληρονομιάς, της νεολαίας και της απασχόλησης.

5.2.18. Μαρόκο

Η ΕΕ και το Μαρόκο συνέχισαν τον διάλογό τους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως με την έκτη συνεδρίαση της υποεπιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον εκδημοκρατισμό και τη διακυβέρνηση, που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 20 Οκτωβρίου 2011.

Σε κοινή δήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 19 Ιουνίου 2011 από την Ύπατη Εκπρόσωπο της ΕΕ Catherine Ashton και τον Επίτροπο Štefan Füle, Επίτροπο της ΕΕ για τη Διεύρυνση και την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, η ΕΕ δέχτηκε με ικανοποίηση το αναθεωρημένο Σύνταγμα που υποβλήθηκε σε δημοψήφισμα την 1η Ιουλίου 2011. Το νέο Σύνταγμα περιλαμβάνει σημαντικά μέτρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της υπεροχής του διεθνούς δικαίου επί του εθνικού, την αναγνώριση των πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητάς τους με τους άνδρες, του νέου θεσμικού πλαισίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, της δημιουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της διωπουργικής αντιπροσωπίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τη θέσπιση του Διαμεσολαβητή. Οι αρχές του Μαρόκου αποφάσισαν να επισπεύσουν τις βουλευτικές εκλογές και να εκλέξουν Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι εκλογές έλαβαν χώρα στις 25 Νοεμβρίου 2011. Κατόπιν συμφωνίας με την κυβέρνηση του Μαρόκου, πραγματοποιήθηκε αποστολή εκλογικών εμπειρογνομόνων της ΕΕ από τις 14 Νοεμβρίου ως τις 2 Δεκεμβρίου. Η αποστολή εκπόνησε έκθεση με πολυάριθμες συστάσεις όσον αφορά τη βελτίωση ορισμένων πλευρών της εκλογικής διαδικασίας (παράταση της προεκλογικής εκστρατείας, ανακοίνωση των αποτελεσμάτων σε ό,τι αφορά τις ψήφους, συμμετοχή των γυναικών κ.λπ.). Η ΕΕ δέχτηκε με ικανοποίηση την πραγματοποίηση αυτών των εκλογών (με δήλωση της 26ης Νοεμβρίου 2011) και ανέλαβε να στηρίξει τις προσπάθειες του Μαρόκου να υλοποιήσει ταχέως ένα φιλόδοξο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων.

Τον Μάιο του 2011 το υπουργικό συμβούλιο ανακοίνωσε την απόφασή του να επικυρώσει το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων. Η ΕΕ ενθάρρυνε επίσης την κυβέρνηση του Μαρόκου να προσχωρήσει στο πρώτο Προαιρετικό Πρωτόκολλο του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα σχετικά με τις διαδικασίες καταγγελιών και να επικυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση για την προστασία όλων των ατόμων από τις βίαιες εξαφανίσεις. Σε ό,τι αφορά τις ελευθερίες του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι (που περιλαμβάνονται στο νέο Σύνταγμα), εξακολουθούν να υφίστανται πρακτικά προβλήματα σχετικά με την εφαρμογή (προβλήματα που αφορούν την εγγραφή ξένων ΜΚΟ, αρνήσεις να δοθούν αποδείξεις, εμπόδια στις διαδηλώσεις). Έχουν αναφερθεί περιπτώσεις βίας από τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου εναντίον διαδηλωτών, ιδίως του κινήματος της 20ής Φεβρουαρίου. Κατά τον διάλόγό της με τις αρχές του Μαρόκου η ΕΕ τόνισε πόσο σημαντική είναι η διασφάλιση της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι.

Η ελευθερία της έκφρασης και η ελευθερία του Τύπου κατοχυρώνονται επίσης στο Σύνταγμα, όπως επίσης και το δικαίωμα πρόσβασης σε διοικητικές πληροφορίες και τα συγκεκριμένα μέσα που το διέπουν, δηλαδή η υψηλή αρχή οπτικοακουστικών επικοινωνιών. Παρόλο που οι δημοσιογράφοι έχουν γενικά τη δυνατότητα να ασκήσουν κριτική, αναφέρθηκαν πολλές περιπτώσεις καταπίεσης και εκφοβισμού που περιλαμβάνουν μέσα ενημέρωσης και δημοσιογράφους οι οποίοι εξέφρασαν αρνητικές απόψεις για ευαίσθητα ζητήματα. Η ΕΕ παρότρυνε το Μαρόκο να εγκρίνει έναν νέο κώδικα για τον Τύπο όσο το δυνατόν συντομότερα, στον οποίο θα περιλαμβάνεται η μεταρρύθμιση των στερητικών της ελευθερίας ποινών για δημοσιογράφους. Σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα των γυναικών και των ευάλωτων ατόμων, το Μαρόκο ενέκρινε το κυβερνητικό Θεματολόγιο για την Ισότητα την περίοδο 2011-2013. Η ΕΕ χορήγησε 35 εκατ. ευρώ για την υλοποίηση του θεματολογίου, ιδίως για την ευαισθητοποίηση του κοινού και την ενίσχυση της ικανότητας των γυναικών να συμμετέχουν στην πολιτική διακυβέρνηση και τη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων με όρους ισοτιμίας με τους άνδρες. Το Μαρόκο ήρε τις επιφυλάξεις του σχετικά με τη Σύμβαση για την κατάργηση κάθε μορφής διακρίσεων έναντι των γυναικών (CEDAW), αλλά διατήρησε ορισμένες διακηρύξεις που πρόκειται να αρθούν παράλληλα με την εναρμόνιση του εθνικού δικαίου του. Τον Μάιο του 2011 το υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης (επιτρέποντας στην Επιτροπή να κάνει δεκτές ατομικές αναφορές). Το σχέδιο νόμου για τις συνθήκες εργασίας του οικιακού προσωπικού (που επίσης απαγορεύει την εργασία παιδιών κάτω των 15 ετών) εγκρίθηκε από το υπουργικό συμβούλιο τον Οκτώβριο του 2011.

Η συνεργασία ανάμεσα στην ΕΕ και το Μαρόκο σε διεθνείς οργανισμούς, ιδίως στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, ενισχύθηκε. Στο πλαίσιο της Αραβικής Άνοιξης το Μαρόκο συμμετείχε ενεργά στην Ομάδα Επαφής των Ηνωμένων Εθνών για την επίλυση της διένεξης στη Λιβύη και συνεργάστηκε με την ΕΕ σε ό,τι αφορά τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συρία.

5.2.19. Δυτική Σαχάρα

Η ΕΕ συνέχισε να παρακολουθεί στενά το ζήτημα της Δυτικής Σαχάρας, ιδίως σε ό,τι αφορά τον διάλογό της με το Μαρόκο και την Αλγερία. Η ΕΕ δίνει μεγάλη σημασία στη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Δυτική Σαχάρα, όπου εξακολούθησαν να υπάρχουν προβλήματα στο θέμα της ελευθερίας της έκφρασης και του συνέρχεσθαι. Η ΕΕ στηρίζει ανεπιφύλακτα τη δέσμευση του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ και του προσωπικού του απεσταλμένου στο ζήτημα της Δυτικής Σαχάρας, απηύθυνε δε έκκληση στους εμπλεκόμενους να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του ΟΗΕ προκειμένου να βρεθεί μια δίκαιη, μόνιμη και αμοιβαίως αποδεκτή πολιτική λύση. Με την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1979 (2011) το Συμβούλιο Ασφαλείας δέχτηκε με ικανοποίηση την ίδρυση Εθνικού Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Μαρόκο και την προτεινόμενη συνιστώσα που αφορά τη Δυτική Σαχάρα, καθώς και τη δέσμευση του Μαρόκου να εξασφαλίσει πρόσβαση χωρίς προϋποθέσεις και εμπόδια σε όλες τις ειδικές διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

5.2.20. Λιβύη

Εν συνεχεία της βίαιης καταστολής και των επιθέσεων κατά πολιτών εκ μέρους του καθεστώτος Καντάφι, η ΕΕ αποφάσισε στις 22 Φεβρουαρίου 2011, να αναστείλει τις διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ ΕΕ και Λιβύης.

Κατόπιν τούτου, η ΕΕ πρωτοστάτησε στην απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ την 1η Μαρτίου να αναστείλει την ιδιότητα μέλους της Λιβύης στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Στις 11 Μαρτίου, πραγματοποιήθηκε έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εν συνεχεία των γεγονότων στη Λιβύη. Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων κάλεσαν τον Συνταγματάρχη Καντάφι να παραιτηθεί αμέσως από την εξουσία και δήλωσαν ότι η ΕΕ θα αναγνωρίσει το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο ως νόμιμο συνομιλητή. Σε διαδοχικά Συμβούλια Εξωτερικών Υποθέσεων και Ευρωπαϊκά Συμβούλια, η ΕΕ επανέλαβε τις εκκλήσεις της προς το καθεστώς για τερματισμό της βίας και των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά πολιτών, ενώ υπογράμμισε τη στήριξή της σε δυνάμεις υπέρ της δημοκρατίας. Εξάλλου, ο Πρόεδρος Barroso, ο Πρόεδρος Van Rompuy και η Ύπατη Εκπρόσωπος Catherine Ashton εξέδωσαν δηλώσεις επί ευρέος φάσματος θεμάτων, από τα ανθρώπινα δικαιώματα (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των αμάχων, της καταδίκης των αυθαίρετων κρατήσεων και των εκτελέσεων χωρίς δίκη καθώς και της διακριτικής μεταχείρισης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού) έως τη χρήση πυρομαχικών διασποράς, το καθεστώς του Εθνικού Μεταβατικού Συμβουλίου και την παροχή καθολικής στήριξης στους πολίτες της Λιβύης.

Ως αντίδραση στην κρίση, η ΕΕ εφάρμοσε άμεσα τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στις αποφάσεις 1970 και 1973 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, ενώ παράλληλα επέβαλε αυτόνομα πρόσθετα περιοριστικά μέτρα. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην προστασία των πολιτών μέσω της απαγόρευσης μεταφοράς όπλων και κεφαλαίων με αποδέκτη το καθεστώς Καντάφι και στοχοθετούν τον στενό κύκλο των υπευθύνων για την άσκηση βίας μέσω της επιβολής ταξιδιωτικών περιορισμών και της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων.

Η ΕΕ διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας για την επίλυση της διαμάχης. Οι αντιπρόσωποι της ΕΕ ήταν παρόντες στις συνόδους κορυφής στο Παρίσι και το Λονδίνο, στις συνεδριάσεις της ομάδας επαφής για τη Λιβύη και της Ομάδας του Καΐρου, καθώς και στη σύνοδο των Παρισίων την 1η Σεπτεμβρίου και τη συνάντηση των Φίλων της Λιβύης που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, κατά την οποία η διεθνής κοινότητα αναγνώρισε πλήρως το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο (ΕΜΣ) ως νόμιμη αρχή της Λιβύης.

Στις 22 Μαΐου 2011, η Ύπατη Εκπρόσωπος επισκέφθηκε τη Βεγγάζη και εγκαίνιασε επίσημα το τεχνικό γραφείο της ΕΕ. Το Γραφείο της ΕΕ έλαβε εντολή να αναπτύξει επαφή με το σκέλος του ΕΜΣ της Βεγγάζης και να συντονίζει επιτόπου τη βοήθεια της ΕΕ. Στις 12 Νοεμβρίου, μετά την απελευθέρωση της Τρίπολης, η Ύπατη Εκπρόσωπος επισκέφθηκε την Τρίπολη για τα επίσημα εγκαίνια της αντιπροσωπίας της ΕΕ στη Λιβύη και προκειμένου να συναντήσει τις αρχές του ΕΜΣ στην πρωτεύουσά τους όπως είχε υποσχεθεί κατά την επίσκεψή της στη Βεγγάζη τον Μάιο.

Από τις απαρχές της κρίσης στη Λιβύη, η ΕΕ παρέσχε άνω των 158 εκατ. ευρώ για ανθρωπιστική βοήθεια, ενώ κινητοποιήθηκαν ομάδες και πόροι πολιτικής προστασίας της ΕΕ προκειμένου να υποστηριχθούν οι άμαχοι τόσο στη Λιβύη όσο και στα σύνορά της. Μετά την απελευθέρωση της χώρας, η Ύπατη Εκπρόσωπος ανήγγειλε προϋπολογισμό 30 εκατ. ευρώ για την παροχή άμεσης βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων των τομέων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της πρόληψης των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης μεταχείρισης, καθώς και της ενίσχυσης της κοινωνίας των πολιτών.

Πολλά μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επισκέφθηκαν τη Λιβύη κατά τη διάρκεια του έτους, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση της Ευρώπης έναντι των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι μεταβατικές αρχές για τη δρομολόγηση των διαδικασιών δημοκρατικής μετάβασης.

Η Ύπατη Εκπρόσωπος τόνισε ότι το νέο Σύνταγμα θα πρέπει να κατοχυρώνει τα δικαιώματα των γυναικών και να διασφαλίζει τη συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες. Η ΕΕ διευκόλυνε τη μετάβαση στην Τυνησία, κατά τη διάρκεια των εκλογών, κλιμακίου γυναικών από 12 διαφορετικές πόλεις της Λιβύης (ενόψει της προετοιμασίας μελλοντικών εκλογών στη Λιβύη).

Στις 21 Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο της ΕΕ αποδέσμευσε όλα τα κεφάλαια και περιουσιακά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Λιβύης και της Λιβυκής Αραβικής Τράπεζας του Εξωτερικού που είχαν δεσμευθεί στην ΕΕ προκειμένου να στηρίξει την ανάκαμψη της λιβυκής οικονομίας καθώς και τις νέες αρχές της Λιβύης.

5.3. Ρωσία και Κεντρική Ασία

5.3.1. Ρωσία

Η ΕΕ και η Ρωσία συνέχισαν και στη διάρκεια του 2011 τις τακτικές εξαμηνιαίες διαβουλεύσεις τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο δέκατος τρίτος και δέκατος τέταρτος γύρος πραγματοποιήθηκαν αντίστοιχα τον Μάιο και τον Νοέμβριο στις Βρυξέλλες. Στο πλαίσιο αυτό, υπήρξε ένας ανοικτός διάλογος για τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα διεθνή φόρουμ. Τα κυριότερα θέματα που εξετάστηκαν ήταν τα ακόλουθα: η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταίριζεσθαι, η θέση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου, η λειτουργία της δικαιοσύνης, τα εκλογικά δικαιώματα, ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και η καταπολέμηση των διακρίσεων (συμπεριλαμβανομένων ειδικότερα των δικαιωμάτων των λεσβίων, των ομοφυλόφιλων, των αμφιφυλόφιλων και των διεμφυλικών), τα δικαιώματα του παιδιού, η συνεργασία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διεθνή φόρουμ (ΟΗΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΑΣΕ) και ο Βόρειος Καύκασος.

Η ΕΕ και η Ρωσία είχαν εξάλλου την ευκαιρία να υποβάλουν αιτήσεις διενέργειας έρευνας για συγκεκριμένες ατομικές περιπτώσεις. Σύμφωνα με την πρακτική της ΕΕ να λαμβάνει υπόψη τη γνώμη της κοινωνίας των πολιτών στις συνεδριάσεις της με τρίτες χώρες σε σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ συνάντησε εκπροσώπους ρωσικών και διεθνών ΜΚΟ πριν από κάθε γύρο διαβουλεύσεων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τηρήθηκε εξάλλου ενήμερο μέσω αποκλειστικών ενημερωτικών συσκέψεων και παροχής πληροφοριών.

Για αποτελεσματικότερες διαβουλεύσεις που θα προσανατολίζονται στην επίτευξη αποτελεσμάτων, η ΕΕ συνέχισε να καλεί επισταμένως τη Ρωσία να τροποποιήσει τις διαδικασίες διεξαγωγής των διαβουλεύσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως μέσω της συμμετοχής και άλλων υπουργείων και φορέων πέραν του Υπουργείου Εξωτερικών, της εναλλαγής του τύπου διαβουλεύσεων ώστε να πραγματοποιούνται τόσο στη Ρωσία όσο και στην ΕΕ καθώς και μέσω της εξασφάλισης συναντήσεων με ρωσικές και διεθνείς ΜΚΟ. Το θέμα αυτό εξετάστηκε σε δύο συνόδους κορυφής ΕΕ-Ρωσίας, στο Nizhny Novgorod τον Ιούνιο και στις Βρυξέλλες τον Δεκέμβριο, και συζητήθηκε μεταξύ των Προέδρων van Rompuy και Medvedev στο πλαίσιο ανταλλαγής επιστολών. Τα ζητήματα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολούθησαν εν γένει να εξετάζονται σε όλα τα επίπεδα των σχέσεων μεταξύ ΕΕ και Ρωσίας, καθώς και σε ανώτατο επίπεδο.

Η ΕΕ εξακολούθησε να επισημαίνει τις ανησυχίες της όσον αφορά την τήρηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Ρωσία στο πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΟΑΣΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Καθώς το 2011 ήταν έτος εκλογών, το ζήτημα των εκλογικών δικαιωμάτων του ρωσικού πληθυσμού περιελήφθη μεταξύ των βασικών σημείων που εξετάστηκαν με τη Ρωσική Ομοσπονδία, από την ίδρυση και καταχώριση ενός πολιτικού κόμματος και την ισότιμη πρόσβαση στους πόρους και τα μέσα ενημέρωσης, έως την ελευθερία του συνέρχεσθαι για συγκεντρώσεις της αντιπολίτευσης και την παρακολούθηση της διεξαγωγής των εκλογών. Η Ύπατη Εκπρόσωπος Catherine Ashton προέβη σε πολυάριθμες δηλώσεις για τα θέματα αυτά, τόσο πριν όσο και αμέσως μετά τις εκλογές.

Η δύσκολη θέση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ορισμένες βίαιες επιθέσεις κατά δημοσιογράφων και εξεχόντων ακτιβιστών στη Ρωσική Ομοσπονδία καθώς και περιορισμοί ως προς τον σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι παρέμειναν πηγές σοβαρής ανησυχίας για την ΕΕ. Άκαρπες παρέμειναν οι έρευνες για τις δολοφονίες των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως μεταξύ άλλων της Estemirova, ή τους θανάτους κατά τη διάρκεια της προφυλάκισης των Magnitsky και Trifonova. Στις 27 Δεκεμβρίου, ο επικεφαλής του Προεδρικού Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνία των πολιτών Mikhail Fedotov, παρέδωσε στον Πρόεδρο Medvedev εκθέσεις σχετικά με τους Sergey Magnitsky και Mikhail Khodorkovsky. Στο διάστημα που μεσολάβησε, άνοιξε εκ νέου ο φάκελος του τεθνηκότος δικηγόρου Sergei Magnitsky, δύο χρόνια μετά τον θάνατό του, ενώ οι συνθήκες του θανάτου του στο πλαίσιο της προφυλάκισης πρέπει ακόμη να διερευνηθούν πλήρως. Τέλος, η οριστική απόφαση στο πλαίσιο της δεύτερης δίκης των Khodorkovsky και Lebedev αποτέλεσε αντικείμενο πολυάριθμων ανησυχιών ως προς τις παρατυπίες και την απουσία δίκαιης δίκης. Η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton εξέδωσε σχετική δήλωση.

Η ΕΕ συνέχισε να εκφράζει ανησυχία σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον Βόρειο Καύκασο, η οποία δεν σημείωσε βελτίωση κατά το 2011, ενώ συνεχίστηκε η υποβολή πολυάριθμων εκθέσεων σχετικά με βασανιστήρια, απαγωγές, αυθαίρετες συλλήψεις και παραβιάσεις των δικαιωμάτων των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων των δολοφονιών για λόγους τιμής και της οικιακής βίας. Η ατιμωρησία αυτών των εγκλημάτων παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα. Σε γειτονικές Δημοκρατίες και συγκεκριμένα στις Δημοκρατίες της Ινγκουσετίας και του Νταγκεστάν, υπήρξε περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης. Ο αριθμός των επιθέσεων που συνδέονται με τον ρατσισμό και το εθνικό μίσος εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία. Σύμφωνα με αναφορές την ίδια κατάσταση αντιμετωπίζουν και όσοι στερούνται ιθαγένειας στη Ρωσική Ομοσπονδία.

Μεταξύ των σημαντικών θετικών εξελίξεων τις οποίες χαιρέτισε η ΕΕ περιλαμβάνονται ορισμένες προσπάθειες εκσυγχρονισμού, ιδίως σε σχέση με το κράτος δικαίου (δρομολόγηση ορισμένων μεταρρυθμίσεων στον τομέα της δικαιοσύνης, των φυλακών και της επιβολής του νόμου) και τον πολιτικό πλουραλισμό (μείωση του συντελεστή εισόδου των κομμάτων στη Δούμα από επτά στο πέντε τοις εκατό, τροποποιήσεις ως προς την καταχώριση ενός πολιτικού κόμματος και προσπάθειες σε ό,τι αφορά τον εκλογικό νόμο).

5.3.2. Κεντρική Ασία (από περιφερειακή άποψη)

Μετά την έγκρισή της από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 21ης και 22ας Ιουνίου 2007, η στρατηγική της ΕΕ για μια νέα εταιρική σχέση με την Κεντρική Ασία παρέχει το πλαίσιο για τις σχέσεις της ΕΕ με την Κεντρική Ασία. Η στρατηγική αναγνωρίζει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου, η χρηστή διακυβέρνηση και ο εκδημοκρατισμός είναι το υπόβαθρο για τη μακροπρόθεσμη πολιτική σταθερότητα και οικονομική ανάπτυξη της Κεντρικής Ασίας.

Η ΕΕ έθεσε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κάθε χώρα της Κεντρικής Ασίας μέσω διαφόρων πολιτικών επαφών και επισκέψεων υψηλού επιπέδου, καθώς και κατά την υπουργική σύνοδο ΕΕ-Κεντρικής Ασίας, που πραγματοποιήθηκε στις 7 Απριλίου 2011 στην Τασκένδη (Ουζμπεκιστάν). Έγιναν και ορισμένα διμερή διαβήματα προς τις χώρες της περιοχής σχετικά με ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ενέσπειραν ανησυχία.

Σύμφωνα με τη στρατηγική αυτή, η ΕΕ έχει εγκαινιάσει διαρθρωμένους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με όλες τις χώρες της περιοχής. Οι εν λόγω διάλογοι έχουν επιτρέψει να συζητηθούν ανοικτά όλα τα ζητήματα που προκαλούν ανησυχία, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων ατομικών περιπτώσεων. Οι διάλογοι προετοιμάζονται σε στενή συνεννόηση με την τοπική και διεθνή κοινωνία των πολιτών. Η συνεισφορά της κοινωνίας των πολιτών επιζητήθηκε επίσης μέσω σεμιναρίων που διοργάνωσε η ΕΕ με τέσσερις χώρες της Κεντρικής Ασίας¹². Αντικείμενο αυτών των σεμιναρίων ήσαν οι διεθνείς προδιαγραφές, οι ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές, οι εθνικές νομοθεσίες και η πρακτική τους εφαρμογή. Τα σεμινάρια αποτέλεσαν ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, πανεπιστημιακών και κρατικών αξιωματούχων από την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία. Κατέληξαν δε στην εκπόνηση λεπτομερών συστάσεων για νομοθετικές και πρακτικές αλλαγές που απαιτούνται προκειμένου να εξασφαλιστεί πλήρης συμμόρφωση με διεθνείς και εθνικούς κανόνες και οι οποίες στη συνέχεια παρουσιάστηκαν σε αξιωματούχους. Στους διαλόγους αυτούς δόθηκε συνέχεια με επαφές μεταξύ των εθνικών αρχών και των αντιπροσώπων της ΕΕ, καθώς και με τη χρηματοδότηση προγραμμάτων, μεταξύ άλλων και στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Η ΕΕ ανέπτυξε επίσης με τις χώρες της Κεντρικής Ασίας προγράμματα και σχέδια διμερούς συνεργασίας που έχουν άμεση σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, η ΕΕ στήριξε τη μεταρρύθμιση του δικαστικού και του σωφρονιστικού συστήματος καθώς και την ευαισθητοποίηση και δημιουργία ικανοτήτων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συνεχίστηκαν επίσης καθ' όλο το 2011 οι δραστηριότητες στα πλαίσια της περιφερειακής πρωτοβουλίας για το κράτος δικαίου στην Κεντρική Ασία, όπως προβλέπει η στρατηγική.

Η συμβολή στην εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι μέρος της εντολής του κ. Pierre Morel, Ειδικού Εκπροσώπου της ΕΕ για την Κεντρική Ασία, ο οποίος εξακολούθησε να θέτει ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τις επισκέψεις του στην περιοχή και κατά τις διμερείς του επαφές.

¹² http://eeas.europa.eu/human_rights/dialogues/civil_society

Η ΕΕ συνεργάστηκε στενά με τον ΟΑΣΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον ΟΗΕ και τον Υπατο Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, και ειδικότερα το περιφερειακό του γραφείο στο Bishkek, μέσω διαλόγου και κοινών προγραμμάτων.

5.3.3. Καζαχστάν

Στο Καζαχστάν σημειώθηκαν αναταραχές το 2011 ως αποτέλεσμα μιας βιομηχανικής εργασιακής διαφοράς που ξεκίνησε στο Zhanaozen τον Μάιο. Έγιναν απεργίες σε πολλά διωλιστήρια πετρελαίου όπου οι εργαζόμενοι ζήτησαν αυξήσεις μισθών, καλύτερες συνθήκες εργασίας και την άρση των περιορισμών σχετικά με τα ανεξάρτητα συνδικάτα. Στη συνέχεια σημειώθηκαν συγκρούσεις ανάμεσα στην αστυνομία και τους απεργούς εργαζόμενους τον Δεκέμβριο του 2011. Οι αρχές συγκρότησαν επιτροπή έρευνας για να εξακριβώσουν τα γεγονότα πίσω από τις βίαιες συγκρούσεις. Η ΕΕ δήλωσε ότι ανέμενε πως το έργο της επιτροπής θα ολοκληρωθεί με διαφανή τρόπο, συμπεριλαμβανομένης μιας δίκαιης δίκης για όσους είναι ύποπτοι για βίαιες πράξεις.

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γενικότερα παρέμεινε ανησυχητική. Η ΕΕ συνέχισε να καλεί αδιαλείπτως τις αρχές του Καζαχστάν να υλοποιήσουν και άλλες πολιτικές μεταρρυθμίσεις, όσον αφορά την ελευθερία του συνέρχεσθαι, τη θρησκευτική ελευθερία, τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών και των ΜΚΟ, την κατάσταση της αντιπολίτευσης και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και της έκφρασης.

Από την άνοιξη του 2011 έλαβαν χώρα στο Καζαχστάν μια σειρά βομβιστικών επιθέσεων και πιθανών τρομοκρατικών επιθέσεων, οι οποίες σύμφωνα με αναφορές συνδέονται με τον θρησκευτικό εξτρεμισμό. Τα περιστατικά αυτά αποτέλεσαν το έναυσμα για μια νέα ανοικτή συζήτηση με θέμα τη θρησκευτική ελευθερία και την αυξανόμενη τάση θρησκευτικού εξτρεμισμού στο Καζαχστάν.

Συζητήσεις υψηλού επιπέδου πραγματοποιήθηκαν ανάμεσα στην ΕΕ και το Καζαχστάν στη διάρκεια της συνάντησης του Συμβουλίου Συνεργασίας τον Ιούνιο του 2011. Η τέταρτη σύνοδος του διαλόγου ΕΕ-Καζαχστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθη στις Βρυξέλλες στις 30 Νοεμβρίου 2011. Στις 19 και 20 Οκτωβρίου 2011 οργανώθηκε στο Αλμάτυ σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Καζαχστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα με θέμα «Επίτευξη στενότερης αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο κράτος και την κοινωνία των πολιτών ως κινητήριο δύναμη της προόδου».

5.3.4. *Κιργιζία*

Ο σχηματισμός κυβέρνησης συνασπισμού και η διενέργεια ειρηνικών προεδρικών εκλογών τον Οκτώβριο του 2011 αποτέλεσε το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας μετάβασης από τους προσωρινούς θεσμούς που θεσπίστηκαν μετά την κρίση του 2010 σε κρατικές αρχές που συγκροτήθηκαν έπειτα από δημοκρατικές εκλογές. Ορισμένες ελλείψεις στην εφαρμογή της νομοθεσίας, όπως επισήμανε ο ΟΑΣΕ/Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, υπογραμμίζουν την ανάγκη βελτίωσης της εκλογικής διαδικασίας. Η ΕΕ υποστήριξε τη διαδικασία εκδημοκρατισμού και επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της να παράσχει σημαντική βοήθεια προς στήριξη των μεταρρυθμίσεων στη χώρα, ιδίως στους τομείς του κράτους δικαίου και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου, η ΕΕ εξακολούθησε να καλεί τις αρχές της Κιργιζίας να εφαρμόσουν περαιτέρω πολιτικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως σε ό,τι αφορά το κράτος δικαίου και τη δικαιοσύνη.

Η ΕΕ κάλεσε τις αρχές της Κιργιζίας να επισπεύσουν τη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους τους πολίτες και ειδικότερα να εξασφαλίσουν τα δικαιώματά τους σε δίκαιη δίκη, πρόσβαση στη δικαιοσύνη και προσήκοντες διαδικαστικούς κανόνες, καθώς και να αποτρέψουν την άσκηση πιέσεων κατά δικαστών και συνηγόρων υπεράσπισης. Η ΕΕ εξέφρασε βαθιά ανησυχία για την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου της Κιργιζίας να διατηρήσει την επιβολή ισόβιας κάθειρξης στον υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ. Askarov και ζήτησε να εξεταστούν όλοι οι πιθανοί τρόποι για την αναθεώρηση της δίκης.

Η αναμόρφωση του Ποινικού Κώδικα αποτελεί σημαντική εξέλιξη: η ΕΕ εξήρε την αποποινικοποίηση της συκοφαντικής δυσφήμισης στην Κιργιζία η οποία αποτέλεσε ένα καλό παράδειγμα για την περιοχή. Τον Δεκέμβριο του 2011, η Κιργιζία κάλεσε σε επίσκεψη τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων.

Η τρίτη σύνοδος του διαλόγου ΕΕ-Κιργιζίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιουνίου 2011 στο Bishkek. Πέραν των θεμάτων αμοιβαίου ενδιαφέροντος ή ανησυχίας στο πλαίσιο των διεθνών φόρουμ, η ΕΕ έθεσε ορισμένα συγκεκριμένα ζητήματα που προκαλούν ανησυχία σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κιργιζία, ιδίως στον τομέα της μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης, καθώς και για ζητήματα προφυλάκισης, βασανιστηρίων, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και πρόσβασης στη δικαιοσύνη, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι, τα δικαιώματα των κρατουμένων, τα δικαιώματα των παιδιών και των γυναικών και το εθνικό πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η ΕΕ παρέσχε συνεχή στήριξη για τα θέματα της ανοικοδόμησης, της συμφιλίωσης και των δράσεων για την πρόληψη των διαφορών, τα οποία έχουν σημασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας. Ως απάντηση στο ενδιαφέρον που εκδήλωσε η νέα κυβέρνηση να συνεργαστεί με την ΕΕ για τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και την καταπολέμηση της διαφθοράς, τελεί υπό εκπόνηση ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα στήριξης για την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών και τη μεταλαμπάδευση σχετικής εμπειρίας της ΕΕ.

5.3.5. Τατζικιστάν

Ο τρίτος και ο τέταρτος γύρος του διαλόγου ΕΕ-Τατζικιστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου (του 2010) και στις 25 Οκτωβρίου 2011 στην Dushanbe. Ο διάλογος επέτρεψε την ανταλλαγή απόψεων επί ευρέος φάσματος θεμάτων αμοιβαίου ενδιαφέροντος ή ανησυχίας, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών θεσμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών και των μεταναστών. Σημειώθηκαν διαφορές όσον αφορά τον εκλογικό νόμο, την κοινωνία των πολιτών, την ελευθερία της θρησκείας και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης. Συζητήθηκαν επίσης οι δυνατότητες συγκεκριμένης συνεργασίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο του τέταρτου γύρου του διαλόγου, η αντιπροσωπία της ΕΕ επισκέφθηκε επίσης μία από τις φυλακές της Dushanbe.

Στις 26-27 Ιουλίου 2011 διοργανώθηκε σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Τατζικιστάν για τα δικαιώματα των εργαζόμενων μεταναστών.

Στο πλαίσιο της πρώτης Επιτροπής Συνεργασίας που συνήλθε στις 16 Μαρτίου 2011 στην Dushanbe συζητήθηκαν επίσης ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα κυριότερα σημεία που εξετάστηκαν σχετίζονταν με τις συστάσεις του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ODIHR), την ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την ελευθερία της θρησκείας.

5.3.6. Τουρκμενιστάν

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τουρκμενιστάν και εξακολούθησε να εκφράζει διαρκή ανησυχία όσον αφορά μια σειρά ζητημάτων στο πλαίσιο του διμερούς διαλόγου καθώς και κατά τον διάλογο ΕΕ-Τουρκμενιστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο τέταρτος γύρος του διαλόγου πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουλίου 2011 στις Βρυξέλλες. Η ΕΕ και το Τουρκμενιστάν επικεντρώθηκαν ειδικότερα στη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών στις φυλακές, τους εθνικούς θεσμούς για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία των μετακινήσεων και τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, καθώς και τη συνεργασία στα διεθνή φόρουμ.

5.3.7. Ουζμπεκιστάν

Η ΕΕ συνέχισε να ζητεί από τις αρχές του Ουζμπεκιστάν να υλοποιήσουν και άλλες πολιτικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως όσον αφορά την ελευθερία του συνέρχεσθαι, την ελευθερία των πεποιθήσεων, τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών και των ΜΚΟ, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και τα δικαιώματα των παιδιών. Η ΕΕ δέχτηκε με ικανοποίηση την απελευθέρωση ορισμένων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη διάρκεια του 2011, αλλά ο συνολικός αριθμός των κρατουμένων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακτιβιστών και δημοσιογράφων στο Ουζμπεκιστάν εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία· συνεπώς η ΕΕ συνέχισε να θίγει τα θέματα αυτά, συμπεριλαμβανομένων μεμονωμένων περιπτώσεων, στις συνομιλίες της με τις αρχές του Ουζμπεκιστάν. Συνέχισε να ασκεί πιέσεις για ευρύτερη πρόσβαση της διεθνούς κοινότητας στα σωφρονιστικά ιδρύματα του Ουζμπεκιστάν.

Ο πέμπτος γύρος του διαλόγου ΕΕ-Ουζμπεκιστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε στις 24 Ιουνίου 2011 στην Τασκένδη. Η ΕΕ και το Ουζμπεκιστάν επικεντρώθηκαν ειδικότερα στη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών στις φυλακές, τους εθνικούς θεσμούς για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία των μετακινήσεων και τη συνεργασία στα διεθνή φόρουμ. Η ΕΕ έθεσε εξάλλου και το ζήτημα της συνεργασίας με τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων και την πρόσκληση σε επιτροπή της ΔΟΕ για την παρακολούθηση της προόδου ως προς την εφαρμογή των συμβάσεων 138 και 182 της ΔΟΕ κατά της παιδικής εργασίας.

Τον Δεκέμβριο του 2011, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέστειλε έγκριση για την ενσωμάτωση στη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας πρωτοκόλλου για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, εξαιτίας της ύπαρξης ανησυχιών για την παιδική εργασία. Πιθανότατα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα αναμείνει να δει συγκεκριμένη πρόοδο σε ό,τι αφορά την καταναγκαστική εργασία, συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής διεθνών παρατηρητών για τη συγκομιδή βαμβακιού του 2012, προτού επανεξετάσει την ενσωμάτωση του πρωτοκόλλου. Η συνεργασία εντατικοποιήθηκε στο πλαίσιο της επεξεργασίας προγράμματος ύψους 10 εκατ. ευρώ για τη μεταρρύθμιση της ποινικής δικαιοσύνης, το οποίο αναμένεται να ξεκινήσει στις αρχές του 2012

Η ΕΕ από κοινού με το Συμβούλιο της Ευρώπης συνέχισε να εφαρμόζει την πρωτοβουλία ΕΕ-Κεντρικής Ασίας για το κράτος δικαίου. Όσον αφορά το Ουζμπεκιστάν συμπεριλήφθηκαν οι ακόλουθες δραστηριότητες: ενίσχυση του Συνταγματικού Δικαστηρίου, του Ανώτατου Δικαστηρίου και του Γραφείου του Διαμεσολαβητή, κατάρτιση δικαστών και εκπροσώπων της δημόσιας διοίκησης, επεξεργασία νομικών γνωμοδοτήσεων επί σχεδίων νόμου.

5.4. Αφρική

5.4.1. Αφρικανική Ένωση

Ο διάλογος ΕΕ-ΑΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα που ξεκίνησε το 2008 συνέχισε να αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την ανταλλαγή απόψεων ως προς τις προσπάθειες για προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Το 2011 πραγματοποιήθηκε συνάντηση στο Ντακάρ, με ιδιαίτερη εστίαση στη συνεργασία ΕΕ-ΑΕ για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο διαδικασίας δημοκρατικής μετάβασης, το δικαίωμα για ανάπτυξη και την εφαρμογή της απόφασης αριθ. 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια.

Το τρίτο σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-ΑΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε στις 21 και 22 Νοεμβρίου 2011 στις Βρυξέλλες. Οι συστάσεις αφορούσαν δύο βασικούς τομείς: ανθρώπινα δικαιώματα και εκλογές καθώς και κατάσταση σε ό,τι αφορά το δικαίωμα στη στέγαση και τις αναγκαστικές εξώσεις. Οι συστάσεις θα υποβληθούν ως συμβολή για τον επόμενο διάλογο ΕΕ-Αφρικής σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ως απόδειξη των κοινών τους προσπαθειών, η ΕΕ και η ΑΕ εξέδωσαν στις 12 Φεβρουαρίου 2011 κοινή δήλωση επ' ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας για την αποτροπή της χρησιμοποίησης παιδιών ως στρατιωτών. Στην εν λόγω δήλωση, η ΕΕ και η ΑΕ χαιρετίζουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, καθώς και την έκδοση της απόφασης αριθ. 1882 του Συμβουλίου Ασφαλείας και επιβεβαιώνουν τη στήριξή τους για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας σε ό,τι αφορά τη στρατολόγηση και χρησιμοποίηση παιδιών ως στρατιωτών και την ανάγκη να προσαχθούν οι δράστες αυτών των εγκλημάτων ενώπιον της δικαιοσύνης. Κάλεσαν επίσης όλα τα κράτη να επικυρώσουν έως το 2012 το προαιρετικό Πρωτόκολλο όσον αφορά την εμπλοκή παιδιών σε ένοπλες συρράξεις, εν συνεχεία της εκστρατείας που ξεκίνησε τον Μάιο του 2010 το Γραφείο του Ειδικού Εκπροσώπου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά και τις ένοπλες συρράξεις.

Υπό την αιγίδα της ειδικής επιτροπής ΕΕ-Αφρικής για τον διάλογο σχετικά με τη διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα (που εγκαινιάστηκε στις 12 Νοεμβρίου 2010), συνεκλήθησαν δύο ομάδες εργασίας, η πρώτη τον Ιούνιο του 2011 στις Βρυξέλλες προκειμένου να εξετάσει το ζήτημα της διαχείρισης των φυσικών πόρων στη διάρκεια σύρραξης και στο επακόλουθο διάστημα, η δε δεύτερη ομάδα, τον Δεκέμβριο του 2011 στην Τύνιδα, προκειμένου να συζητήσει για την ελευθερία της έκφρασης συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης ως μοχλού προώθησης των δημοκρατικών αλλαγών. Από την έναρξη των εργασιών της τον Νοέμβριο του 2010, η ειδική επιτροπή αποτέλεσε το πλαίσιο για τη διεξαγωγή ανοικτού, συμμετοχικού και άτυπου διαλόγου, στο οποίο κατέστη δυνατό να προσδιοριστούν προγράμματα κοινής διακυβέρνησης και συστάσεις σε διηπειρωτικό επίπεδο. Τον Σεπτέμβριο του 2011, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες μια άτυπη συνάντηση εμπειρογνομόνων της Εταιρικής Σχέσης ΕΕ-Αφρικής για τη Δημοκρατική Διακυβέρνηση και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στο πλαίσιο της οποίας διεξήχθησαν περαιτέρω διαβουλεύσεις για τη βελτίωση της στήριξης εκ μέρους της ΕΕ αφρικανικών πρωτοβουλιών για τη διακυβέρνηση, όπως ο Αφρικανικός Μηχανισμός Αξιολόγησης από Ομοτίμους και ο Αφρικανικός Χάρτης για τη Δημοκρατία, τις Εκλογές και τη Διακυβέρνηση.

Πέραν του διαλόγου ΕΕ-ΑΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι πολιτικοί διάλογοι που διεξάγονται δυνάμει του άρθρου 8 της Συμφωνίας του Κοτονού παρέχουν ευκαιρίες για την αντιμετώπιση των ανησυχιών ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο απευθείας επαφών με τις εθνικές αρχές των αφρικανικών χωρών-εταίρων. Ειδικοί διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθησαν με τη Νιγηρία και τη Νότιο Αφρική το 2010.

5.4.2. Αγκόλα

Παρά τις συνταγματικές εγγυήσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τους εθνικούς θεσμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις σε ό,τι αφορά την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορα επίπεδα. Μεταξύ των πρόσφατων προβληματικών σημείων περιλαμβάνονται βία και καταχρήσεις που φέρεται ότι διέπραξαν οι δυνάμεις ασφάλειας κατά παράνομων μεταναστών και μεταλλωρύχων στις πλούσιες σε κοιτάσματα διαμαντιών επαρχίες της περιοχής Lunda. Αναφέρθηκε επίσης υπέρμετρη χρήση αστυνομικής βίας κατά μικρής κλίμακας διαμαρτυριών εκ μέρους της αντιπολίτευσης και της νεολαίας.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ και αντιπρόσωποι των κρατών μελών επισκέφθηκαν την περιοχή Lunda και ήλθαν σε επαφή με τις αρχές και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Σε συντονισμό με άλλους διεθνείς εταίρους, η κατάσταση τέθηκε υπό παρακολούθηση, εφιστώντας την προσοχή της κυβέρνησης στην ανάγκη προσήκουσας διερεύνησης των καταγγελιών και ανάληψης αποτρεπτικής δράσης μέσω της εκπαίδευσης και του ελέγχου των δυνάμεων ασφάλειας. Προηγουμένως, οι πρέσβεις της ΕΕ επισκέφθηκαν την πλούσια σε κοιτάσματα πετρελαίου βόρεια επαρχία της Cabinda, όπου καταγράφονται κατά διαστήματα χαμηλής έντασης εξεγέρσεις και καταγγελίες παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της χρηματοδοτούν σχέδια σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και παρέχουν στήριξη σε τοπικές και διεθνείς οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτόν. Εν συνεχεία της γενικής αποκλιμάκωσης της παρεχόμενης στήριξης εκ μέρους των δωρητών στην Αγκόλα, η ΕΕ παραμένει μια από τις ελάχιστες πηγές χρηματοδότησης προς τις τοπικές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο πολιτικός διάλογος βάσει του άρθρου 8 της Συμφωνίας του Κοτονού παρέμεινε ανενεργός, αλλά υπάρχουν μεγάλες ελπίδες χάρη στη Συμφωνία ΕΕ-Αγκόλας για σχέδιο Κοινής Πορείας. Περιλαμβάνει δε εκτεταμένο πολιτικό διάλογο, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων της ειρήνης και της ασφάλειας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης.

5.4.3. Μπουρούντι

Όπως και τα προηγούμενα έτη η ΕΕ συνέχισε να ανησυχεί για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπουρούντι το 2011. Η χρονιά σημαδεύτηκε από μεγάλο αριθμό εκτελέσεων χωρίς δίκη – τουλάχιστον 62 σύμφωνα με τον ΟΗΕ και περισσότερες σύμφωνα με ΜΚΟ. Παρόλο που οι ηγέτες της αντιπολίτευσης στο εξωτερικό, η κοινωνία των πολιτών και τα μέσα ενημέρωσης έχουν καλύψει σε μεγάλο βαθμό το κενό που άφησαν τα πολιτικά κόμματα της αντιπολίτευσης, δημοσιογράφοι και ηγέτες της κοινωνίας των πολιτών έγιναν στόχοι συλλήψεων και εκφοβισμού.

Η πολιτική πίεση από τη διεθνή κοινότητα άρχισε να παράγει αποτελέσματα προς τα τέλη του έτους, όταν η κατάσταση έδειξε να εξομαλύνεται. Η ΕΕ συνέβαλε σε εντεινόμενες διεθνείς προσπάθειες να αποκατασταθεί ο διάλογος ανάμεσα στην κυβέρνηση και τα κόμματα της αντιπολίτευσης στο εξωτερικό προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθή προετοιμασία για τις εκλογές του 2015.

Η ΕΕ επιδίωξε ενεργά να προβεί σε διάλογο με την κυβέρνηση βάσει του άρθρου 8 της Συμφωνίας του Κοτονού, αλλά χωρίς επιτυχία. Το 2011 ήταν πιο εποικοδομητικός ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών, ο οποίος συνεχίστηκε και επικεντρώθηκε περισσότερο στην πολιτική διακυβέρνηση.

Η ΕΕ συνέχισε να χρηματοδοτεί προγράμματα στο πλαίσιο του ΕΤΑ για την αποκέντρωση της δικαιοσύνης και την υποστήριξη της τοπικής διακυβέρνησης, με σκοπό να αντιμετωπιστούν δύσκολα ζητήματα που σχετίζονται με τις εδαφικές διαφορές. Η ΕΕ ζήτησε επίσης την υποβολή προσφορών βάσει του EIDHR και του Μηχανισμού Σταθερότητας.

5.4.4. *Καμερούν*

Η δέσμευση της ΕΕ σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον εκδημοκρατισμό στο Καμερούν κλιμακώθηκε το 2011, τόσο στον τομέα του πολιτικού διαλόγου και της υπεράσπισης όσο και της οικονομικής στήριξης. Οι κύριοι τομείς παρέμβασης στη διάρκεια του έτους ήταν οι ακόλουθοι.

Υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: οι αποστολές της ΕΕ στο Καμερούν στήριξαν τη δημιουργία εθνικού δικτύου για την προστασία των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων (RENAPDDHO). Η ΕΕ παρείχε συμβουλές, πολιτική στήριξη και συνδρομή σε είδος, ενώ η γαλλική πρεσβεία παρείχε οικονομική στήριξη. Το RENAPDDHO παρεμβαίνει όταν απειλούνται τα ατομικά ανθρώπινα δικαιώματα και επίσης ολοκληρώνει μια έκθεση με θέμα την κατάσταση των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Καμερούν.

Ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα: η ΕΕ παρείχε οικονομική στήριξη για τη διοργάνωση το 2011 ενός κινηματογραφικού φεστιβάλ με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Yaounde. Δυστυχώς το φεστιβάλ απαγορεύθηκε την τελευταία στιγμή από τις αρχές με το επιχείρημα του κινδύνου για τη δημόσια ασφάλεια· κατόπιν τούτου οι αρχηγοί αποστολών της ΕΕ εξέφρασαν την απογοήτευσή τους για την απόφαση αυτή.

Δικαιοσύνη και συνθήκες κράτησης: η ΕΕ είναι ο κύριος δωρητής σε αυτό τον αποφασιστικής σημασίας τομέα. Η στήριξη της ΕΕ ήταν ιδιαίτερα σημαντική και βοήθησε να μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που κρατούνται προφυλακισμένα και να βελτιωθεί η υγεία (συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης της μόλυνσης με HIV), η υγιεινή και οι νομικές συμβουλές στους κρατούμενους. Επιπλέον στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου συζητήθηκαν τακτικά θέματα που άπτονται της (δυσ)λειτουργίας του δικαστικού συστήματος, ιδίως σε ό,τι αφορά υποθέσεις με μεγάλη προβολή.

Δικαιώματα των ΛΟΑΔ ατόμων: το θέμα αυτό, πολύ ευαίσθητο στο Καμερούν, συζητείται τακτικά στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου με τις αρχές, με απώτερο στόχο την αποποινικοποίηση. Η ΕΕ παρείχε επίσης οικονομική στήριξη σε μια ΜΚΟ που εργάζεται για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔ ατόμων, ιδίως όσων κρατούνται ή αντιμετωπίζουν νομικές διαδικασίες. Το πρόγραμμα αυτό έχει δημιουργήσει τριβές με τις αρχές, οι οποίες κατηγόρησαν την ΕΕ ότι παρεμβαίνει και προωθεί την ομοφυλοφιλία και κάλεσαν την ΕΕ να αποσύρει τη χρηματοδότηση. Η ΕΕ αντέδρασε έντονα στις κατηγορίες αυτές και αρνήθηκε να επανεξετάσει το πρόγραμμα.

Διάφορα άλλα θέματα συζητήθηκαν τακτικά ολόκληρο το 2011 στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου πολιτικού διαλόγου, όπως η κατάργηση της θανατικής ποινής (προς το παρόν υφίστανται μόνο ντε φάκτο μορατόριουμ), τα δικαιώματα των γυναικών (ιδίως η βία κατά των γυναικών), τα δικαιώματα του παιδιού (ιδίως η κύρωση από το Καμερούν των δύο Προαιρετικών Πρωτοκόλλων της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού) και ο περιορισμός των πολιτικών δικαιωμάτων όπως η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι. Παρασχέθηκε επίσης οικονομική στήριξη σε ΜΚΟ που εργάζονται με τους αυτόχθονες πληθυσμούς (ιδίως τους Πνγμαίους Μπάκα).

5.4.5. Τσαντ

Όπως σημειώνεται στην έκθεση για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τσαντ, που εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος του OHCHR, «δεν υπάρχει πολιτική εκούσιας συστηματικής παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όμως τα δικαιώματα αυτά παραβιάζονται συνεχώς». Ενώ το Τσαντ έχει επικυρώσει τις βασικές διεθνείς συμβάσεις για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η πραγματική εφαρμογή αυτών των συμβάσεων εξακολουθεί να παραμένει ελάχιστα ικανοποιητική. Αυτό οφείλεται στην έλλειψη οικονομικών και τεχνικών πόρων αφιερωμένων σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δικαιοσύνης. Παράλληλα το δικαίωμα στην ανάπτυξη επηρεάζεται αρνητικά σε σημαντικό βαθμό από τους επαναλαμβανόμενους λιμούς και επιδημίες που πλήττουν ιδιαίτερα την περιοχή Sahel της χώρας.

Συνεπώς οι προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι αρκετά ποικίλες, αλλά η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν προσδιορίσει τέσσερις κύριες προκλήσεις στις οποίες επικεντρώνουν τις προσπάθειές τους:

- α) Θέσπιση ενός αξιόπιστου και λειτουργικού συστήματος δικαιοσύνης ώστε να δοθεί τέλος στην ατιμωρησία που παραμένει διαδεδομένη.
- β) Σεβασμός και προώθηση των δικαιωμάτων των πλέον ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, των γυναικών (ιδίως σε αγροτικές περιοχές) και των ατόμων με αναπηρία.
- γ) Στήριξη της διαδικασίας μεταρρύθμισης των δυνάμεων εσωτερικής ασφάλειας ώστε να ενισχυθεί το κράτος δικαίου στη χώρα και να εμποδιστούν οι καταχρήσεις.
- δ) Σεβασμός των δημοκρατικών αρχών και προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης, πράγμα που θα επιτρέψει τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Στο 10ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης η «χρηστή διακυβέρνηση» καθορίστηκε ως ένας από τους δύο κεντρικούς τομείς (70 εκατ. ευρώ) προκειμένου να αποκατασταθούν οι υγιείς δημόσιοι θεσμοί και πρακτικές στους χώρους της δικαιοσύνης, της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών και της ασφάλειας στη χώρα.

Στο πλαίσιο αυτό το πρόγραμμα της ΕΕ για τη στήριξη της δικαιοσύνης στο Τσαντ ((PRAJUST), που ξεκίνησε το 2009, έχει ως στόχο να βελτιώσει με βιώσιμο τρόπο την εφαρμογή της δικαιοσύνης στη χώρα συμβάλλοντας στη στήριξη τόσο ποινικών όσο και αστικών διαδικασιών, καθώς και επαγγελματιών (δικηγόρων, δικαστών, αξιωματούχων των φυλακών κ.λπ.). Το PRAJUST προβλέπει επίσης μια ουσιαστική συνεισφορά στο κυβερνητικό πρόγραμμα για τη δημιουργία και αποκατάσταση δικαστικών εγκαταστάσεων σε ολόκληρη τη χώρα.

Ο τομέας της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας αποτελεί βασικό τομέα που στηρίζεται ήδη από την ΕΕ με το πρόγραμμα PAFSI – Πρόγραμμα για τη μεταρρύθμιση των δυνάμεων εσωτερικής ασφάλειας.

Η ΕΕ, από κοινού με άλλους διμερείς και πολυμερείς φορείς, χρηματοδότησε την επιτροπή έρευνας που είχε καθήκον να διαλευκάνει τα γεγονότα του Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2008 και την εξαφάνιση του ηγέτη της αντιπολίτευσης Ibni Oumar Mahamat Saleh.

Η ΕΕ συμμετείχε επίσης πολιτικά και οικονομικά στην οργάνωση της δίκης του πρώην Προέδρου Habré, αν και η δίκη αυτή δεν έχει ακόμα ξεκινήσει καθώς δεν έχει καθοριστεί το δικαστήριο.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα των εκλογών, η ΕΕ παρείχε στήριξη στην προετοιμασία και τη διοργάνωση των βουλευτικών και προεδρικών εκλογών του 2010-2011. Αναπτύχθηκε αποστολή εκλογικών παρατηρητών με επικεφαλής τον πρώην Επίτροπο Ανάπτυξης ευρωβουλευτή Louis Michel.

Το πρόγραμμα στήριξης της διακυβέρνησης στο Τσαντ (PAG), που εγκαινιάστηκε στα τέλη του 2011, παρείχε στήριξη στη βασική οικονομική διαχείριση και διοίκηση των εσόδων από το πετρέλαιο. Συνεχίζονται οι προσπάθειες, που ξεκίνησαν το 2007, να βελτιωθούν οι ικανότητες του Υπουργείου Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Μια συνιστώσα του προγράμματος αποσκοπεί στην ενίσχυση της πρόσφατης διαδικασίας αποκέντρωσης μετά την πραγματοποίηση των τοπικών εκλογών του 2011 στις κύριες πόλεις της χώρας.

Η ΕΕ παρέμεινε απόλυτα δεσμευμένη στην αντιμετώπιση βασικών ζητημάτων σχετικά με τη χρηστή διακυβέρνηση (δικαιοσύνη, ανθρώπινα δικαιώματα, δυνάμεις ασφαλείας, οικονομική διαφάνεια και αποκέντρωση), τόσο μέσω του πολιτικού διαλόγου της, σύμφωνα με το άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού, όσο και μέσω της υλοποίησης των προγραμμάτων και σχεδίων της.

Μέσω των κονδυλίων των προϋπολογισμού της η ΕΕ προώθησε τον σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών, των παιδιών και των εκτοπισμένων ατόμων. Το έργο αυτό συμπεριλάμβανε την καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των γυναικών, όπως ο σεξουαλικός ακρωτηριασμός των γυναικών, οι καταναγκαστικοί γάμοι ή οι γάμοι σε πολύ μικρή ηλικία, καθώς και η βία με βάση το φύλο.

5.4.6. Ακτή Ελεφαντοστού

Το 2011 ξεκίνησε στην Ακτή Ελεφαντοστού με μια σοβαρή πολιτική κρίση: ο απερχόμενος Πρόεδρος Gbagbo αρνήθηκε να αποδεχτεί τα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών που πραγματοποιήθηκαν στα τέλη Νοεμβρίου του 2010, τις οποίες κέρδισε ο αντίπαλός του Alassane Ouattara. Η καταστολή του παράνομου καθεστώτος του Gbagbo προκάλεσε πολλές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τις οποίες κατήγγειλαν με δηλώσεις τους η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton και ο εκπρόσωπός της. Η ΕΕ υποστήριξε αμέσως και με σταθερότητα τη θέληση των πολιτών της Ακτής Ελεφαντοστού, που εκφράστηκε μέσω της κάλπης, λαμβάνοντας περιοριστικά μέτρα έναντι συνολικά 118 ατόμων και 13 οικονομικών οντοτήτων (βλ. τις διάφορες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μέχρι τις αρχές Απριλίου του 2011). Τα μέτρα αυτά ήταν εξαιρετικά αποτελεσματικά στην αποδυνάμωση του καθεστώτος Gbagbo.

Η ΕΕ προχώρησε επίσης σε έντονη διπλωματική δραστηριότητα με επαφές με περιφερειακούς φορείς, όπως η ECOWAS και η Αφρικανική Ένωση, και στον ΟΗΕ, ενθαρρύνοντάς τους να λάβουν σαφείς θέσεις και να μεσολαβήσουν για την αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης. Προς τον σκοπό αυτό η ΕΕ παρείχε επίσης πληροφορίες και τεχνική και οικονομική στήριξη. Ταυτόχρονα η ΕΕ κινητοποίησε 60 εκατ. ευρώ για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε όσους είχαν πληγεί περισσότερο από την κρίση και παρείχε 1 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR), εν μέρει για συγκεκριμένη βοήθεια σε γυναίκες που είχαν πέσει θύματα σεξουαλικής βίας στη διάρκεια της κρίσης.

Μόλις επιλύθηκε η κρίση με την ανάληψη της εξουσίας από τον νόμιμο Πρόεδρο Ouattara, μπόρεσε να αρχίσει ξανά η αναπτυξιακή συνεργασία, πράγμα που επέτρεψε την εγκαινίαση ενός προγράμματος για τη στήριξη του δικαστικού συστήματος, αξίας 18 εκατ. ευρώ, ώστε να βοηθηθεί το κράτος να καθορίσει μια πολιτική τομεακής μεταρρύθμισης, να προωθήσει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, να μειώσει τη διαφθορά στον χώρο της δικαιοσύνης και να ενισχύσει τον επαγγελματισμό των δικαστών. Στη διάρκεια του 2011 ανακαινίστηκαν και άρχισαν να ξαναχρησιμοποιούνται επτά δικαστήρια στις βόρειες περιφέρειες, βελτιώνοντας έτσι την πρόσβαση στη δικαιοσύνη στις περιοχές αυτές.

Μέσω συγκεκριμένης συνδρομής από εμπειρογνώμονες που παρασχέθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης (βάσει πίστωσης από τον Μηχανισμό Σταθερότητας), η ΕΕ στήριξε τις συνεχιζόμενες δικαστικές διαδικασίες, ιδίως την ερευνητική ομάδα του Υπουργείου που είχε καθήκον τη διερεύνηση των εγκλημάτων που διαπράχθηκαν στη διάρκεια της κρίσης, την επεξεργασία ενός νόμου για την προστασία μαρτύρων και θυμάτων και ένα σχέδιο νόμου για την εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης (ΔΠΔ).

Στα τέλη του έτους εγκρίθηκε η στήριξη για την εθνική συμφιλίωση μέσω της μεταβατικής δικαιοσύνης, τη διαμεσολάβηση στις εδαφικές διενέξεις στα δυτικά της χώρας και προσπάθειες να καταστούν τα μέσα ενημέρωσης πιο επαγγελματικά και υπεύθυνα. Η ΕΕ συνέχισε την τεχνική και οικονομική της στήριξη στην εκλογική διαδικασία ώστε να δοθεί τέλος στην κρίση, παρέχοντας 8 εκατ. ευρώ ως βοήθεια για τη διοργάνωση των βουλευτικών εκλογών τον Δεκέμβριο του 2011 και χρηματοδοτώντας την παρατήρηση των εκλογών από την κοινωνία των πολιτών. Επίσης τον Οκτώβριο του 2011 η ΕΕ ενίσχυσε τον διάλογό της με οργανώσεις που υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, στο πλαίσιο της εκπόνησης της στρατηγικής ανθρωπίνων δικαιωμάτων με θέμα τη χώρα.

5.4.7. Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό

Το 2011 η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στην παρακολούθηση της εκλογικής διαδικασίας στη ΛΔΚ η οποία οδήγησε στις βουλευτικές και προεδρικές εκλογές. Στις 24 Ιανουαρίου η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέδωσε δήλωση μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος η οποία ζητούσε την πραγματοποίηση διαλόγου ανάμεσα σε όλους τους παράγοντες που εμπλέκονται στην εκλογική διαδικασία.

Η ΕΕ παρείχε οικονομική στήριξη στη διοργάνωση των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών και ανέπτυξε Αποστολή Παρατήρησης Εκλογών.

Σε πολλές περιπτώσεις η ΕΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με πολιτικά κίνητρα, συμπεριλαμβανομένων των απειλών εναντίον της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και παραβιάσεις της ελευθερίας του λόγου και της διαμαρτυρίας.

Στις 7 Σεπτεμβρίου η ΕΕ εξέδωσε τοπική δήλωση όπου υπενθυμίζει τις ευθύνες όλων των πολιτικών παραγόντων και της εθνικής αστυνομίας του Κονγκό να εξασφαλίσουν ελεύθερες, διαφανείς, δημοκρατικές και ειρηνικές εκλογές. Στις 8 Νοεμβρίου η ΕΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της σε ό,τι αφορά τις τελευταίες εξελίξεις κατά την προεκλογική εκστρατεία στη ΛΔΚ. Δόθηκαν βασικά μηνύματα στην εθνική εκλογική επιτροπή (CENI) σχετικά με τη σημασία της διασφάλισης των θεμελιωδών ελευθεριών. Τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο η ΕΕ εξέδωσε πολλές δηλώσεις σχετικά με την ποιότητα της εκλογικής διαδικασίας στη ΛΔΚ.

Επιπλέον η ΕΕ διατήρησε τη δέσμευσή της προς όφελος των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ εκπροσωπήθηκε σε όλα τα στάδια της δίκης των υπόπτων για τον θάνατο του υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Floribert Chebeya. Στις 29 Ιουνίου η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέδωσε δήλωση όπου σημειωνόταν η ετυμηγορία του ανώτατου στρατοδικείου, τονίζοντας τη σημασία να καταπολεμηθεί η ατιμωρησία και υπενθυμίζοντας τη θέση της ΕΕ κατά της θανατικής ποινής. Η ΕΕ προχώρησε σε πολυάριθμα διαβήματα για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επικαιροποίησε το τοπικό σχέδιο δράσης της για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πέραν αυτού εκπονήθηκε σε τοπικό επίπεδο στρατηγική για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα.

Η ΕΕ διατήρησε τις δεσμεύσεις της προς την υποστήριξη της καταπολέμησης της βίας με βάση το φύλο στη ΛΔΚ. Ανάμεσα σε άλλες οικονομικές δεσμεύσεις, στις 11 Ιουλίου ανακοινώθηκε ένα πρόγραμμα αξίας 2,5 εκατ. ευρώ για τη στήριξη θυμάτων σεξουαλικής βίας στα Κιβού.

Η ΕΕ παρακολούθησε στενά τις νομοθετικές εξελίξεις, ιδίως σε ό,τι αφορά τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR) υλοποιήθηκαν στη ΛΔΚ πολλά σημαντικά προγράμματα.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει σε διεθνή φόρουμ το έργο του ΔΠΔ όσον αφορά τις εκκρεμείς περιπτώσεις της ΛΔΚ. Η ΕΕ δραστηριοποιήθηκε επίσης στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ όσον αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη ΛΔΚ.

5.4.8. *Ερυθραία*

Η ΕΕ συνέχισε να εκφράζει ανησυχία για παραβιάσεις των υποχρεώσεων ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα από την Ερυθραία. Στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου, η ΕΕ απηύθυνε έκκληση στην κυβέρνηση της Ερυθραίας να ελευθερώσει άνευ όρων όλους τους πολιτικούς κρατούμενους. Τον Σεπτέμβριο του 2010, η Υπατη Εκπρόσωπος Catherine Ashton εξέδωσε δήλωση εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους πολιτικούς κρατούμενους στην Ερυθραία με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 10 ετών από την έναρξη της κράτησής τους. Η ΕΕ παρότρυνε την κυβέρνηση της Ερυθραίας να ελευθερώσει άνευ όρων τους πολιτικούς κρατούμενους «G11» – ένδεκα ανώτεροι κρατικοί υπάλληλοι οι οποίοι κρατούνται αυθαίρετα ενώ τους έχουν αφαιρεθεί τα δικαιώματα από το 2001, επειδή άσκησαν ανοικτή κριτική στον πρόεδρο Isaias Afwerki.

Επίσης, εκφράστηκε ανησυχία για την τύχη των φυλακισμένων δημοσιογράφων και όσων κρατούνται λόγω των πολιτικών και θρησκευτικών τους πεποιθήσεων. Μεταξύ άλλων, η ΕΕ ζήτησε από τις αρχές της Ερυθραίας να απελευθερώσουν τον Dawit Isaak, δημοσιογράφο με διπλή ιθαγένεια Ερυθραίας και Σουηδίας, ο οποίος κρατείται υπό καθεστώς μυστικότητας από το 2001, καθώς και άλλους έγκλειστους δημοσιογράφους. Η ΕΕ ζητούσε επανειλημμένα να λάβει πληροφορίες και να αποκτήσει πρόσβαση στους εγκλείστους. Την τύχη των φυλακισμένων προσώπων έθιξε προσωπικά ο διευθύνων σύμβουλος για την Αφρική Nicholas Westcott κατά τη συνάντησή του με τον Πρόεδρο Isaias.

Η ελευθερία πίστεως αποτελεί ένα άλλο προβληματικό ζήτημα. Η ΕΕ έχει διατυπώσει τις ανησυχίες της όσο αφορά τις παραβιάσεις εις βάρος θρησκευτικών ομάδων που δεν έχουν λάβει άδεια από το κράτος της Ερυθραίας και επανέλαβε το αίτημα πρόσβασης στον πρώην Πατριάρχη της ορθόδοξης εκκλησίας της Ερυθραίας ο οποίος καθαιρέθηκε το 2007.

Η ΕΕ διατύπωσε επίσης τις ανησυχίες της για τη δυσχερή θέση των προσφύγων από την Ερυθραία στο Κέρας της Αφρικής. Οι ανησυχίες αυτές τέθηκαν τόσο στην κυβέρνηση της Ερυθραίας όσο και σε άλλες κυβερνήσεις, όπου αναφέρθηκαν υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων και καταχρήσεων.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει δράσεις που αποσκοπούν στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών.

5.4.9. Αιθιοπία

Ένα ολόκληρο κεφάλαιο του νέου σχεδίου ανάπτυξης της Αιθιοπίας για τα επόμενα πέντε χρόνια, το σχέδιο ανάπτυξης και μετατροπής, είναι αφιερωμένο στη δημιουργία υποδομής της δημόσιας διοίκησης και τη χρηστή διαχείριση (συμπεριλαμβανομένων των μέτρων καταπολέμησης της διαφθοράς). Αυτό φαίνεται να συμπεριλαμβάνει τη δέσμευση της κυβέρνησης να επιτύχει μια αποτελεσματική δημόσια υπηρεσία και την ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης από δημοκρατικής και πολιτικής άποψης ως σπονδυλική στήλη της εθνικής στρατηγικής για την ανάπτυξη.

Ωστόσο, η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί για την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εφαρμογή του νόμου που διέπει τις δραστηριότητες της κοινωνίας των πολιτών. Νέες οδηγίες που εκδόθηκαν το 2011 για να αναπτυχθούν ορισμένες πτυχές του αστικού δικαίου της κοινωνίας των πολιτών είναι πιθανό να δημιουργήσουν νέες προκλήσεις για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Παρ' όλα αυτά, έχει καθιερωθεί τριμερής διάλογος μεταξύ της κυβέρνησης της Αιθιοπίας, των δωρητών και της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ είναι βέβαιη ότι ο διάλογος θα επιτρέψει να σημειωθεί πρόοδος για τη βελτίωση των ρυθμίσεων αυτών. Η ΕΕ συνέχισε επίσης την επιτυχή υλοποίηση έργων στο πλαίσιο του Ταμείου της Κοινωνίας των Πολιτών, συμπεριλαμβανομένων τομέων που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διακυβέρνηση.

Το 2011, στην Αιθιοπία πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες συλλήψεις και στη συνέχεια δίκες, στο πλαίσιο της νέας αντιτρομοκρατικής διακήρυξης (ΑΤΔ), που ενεργοποιήθηκε το 2009. Δύο δημοσιογράφοι της Αιθιοπίας συνελήφθησαν τον Ιούνιο και ακολούθησαν αρκετοί άλλοι δημοσιογράφοι και μέλη της αντιπολίτευσης.

Η ΕΕ παρακολουθεί τις δίκες και έως τα τέλη του 2011 δύο Σουηδοί δημοσιογράφοι είχαν καταδικαστεί σε 11 χρόνια φυλάκισης ο καθένας, ενώ τρεις επιπλέον δίκες που αφορούν συνολικά 36 άτομα βρίσκονταν σε εξέλιξη και παρακολουθούνται από την ΕΕ.

Εκφράστηκαν επικριτικές απόψεις όσον αφορά τις συλλήψεις και την εφαρμογή της ΑΤΔ, κυρίως από την Αμνηστία, τη Human Rights Watch και τους Δημοσιογράφους Χωρίς Σύνορα. Ο ΟΗΕ κάλεσε την Αιθιοπία να επανεξετάσει τον ευρύ ορισμό της τρομοκρατίας στο πλαίσιο της ΑΤΔ και εξέφρασε ανησυχίες για τις πιθανές βλαβερές επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει για τα μέσα ενημέρωσης της χώρας καθώς και για άλλα δημοκρατικά δικαιώματα. Η ΕΕ λαμβάνει υπόψη της την ΑΤΔ στο πλαίσιο του διαλόγου που έχει αναλάβει με την Αιθιοπία.

Δωρητές, περιλαμβανομένης της ΕΕ, διενήργησαν διερευνητική αποστολή το 2011 για να αξιολογήσουν την εφαρμογή του προγράμματος μεταστέγασης σε χωριά από την κυβέρνηση της Αιθιοπίας για βελτίωση της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες του αγροτικού πληθυσμού. Παρά τους ισχυρισμούς εκ μέρους οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αποστολή δεν βρήκε στοιχεία για διά της βίας μετεγκατάσταση ή άλλες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι δωρητές δεν υποστηρίζουν το πρόγραμμα, αλλά ανησυχούν για τις επιπτώσεις της βιαστικής εφαρμογής του που μερικές φορές οδηγεί σε έλλειψη βασικών υπηρεσιών, ακόμη και σε ελλείψεις τροφίμων. Το 2011 η ΕΕ δρομολόγησε διάλογο με την κυβέρνηση της Αιθιοπίας για το θέμα αυτό.

Η Αιθιοπία άρχισε την εκπόνηση εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα που θα ολοκληρωθεί το 2012, ενσωματώνοντας τις συστάσεις της καθολικής περιοδικής επανεξέτασης καθώς και συστάσεις από όργανα που έχουν συσταθεί βάσει των Συνθηκών του ΟΗΕ.

5.4.10. Γκάμπια

Η Γκάμπια διατήρησε πολιτική και μακροοικονομική σταθερότητα, ενώ η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως της ελευθερίας της έκφρασης, εξακολούθησε να παρουσιάζει προκλήσεις. Η σύνθεση αυτή επιβεβαιώθηκε κατά τις προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου, τις οποίες κέρδισε ο κ. Jammeh που κατείχε ήδη το αξίωμα. Η ΕΕ απέστειλε αποστολή εκλογικών εμπειρογνομόνων, των οποίων η αξιολόγηση θα αποτελέσει τη βάση περαιτέρω συζητήσεων πολιτικού διαλόγου.

Η ΕΕ και η Γκάμπια αναπτύσσουν έναν δομημένο πολιτικό διάλογο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού, με αμοιβαία συμφωνημένες προτεραιότητες, κοινές ημερήσιες διατάξεις και δεσμεύσεις αμοτέρων των πλευρών. Οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται δύο φορές ετησίως. Η διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν βασικά ζητήματα και βρίσκονται πάντα στην ημερήσια διάταξη. Ωστόσο, η δράση και η πρόοδος στον τομέα αυτό υπήρξαν βραδύτερες από ό,τι σε άλλους τομείς που συζητήθηκαν.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την κοινωνία των πολιτών και δραστηριοποιήθηκε ιδιαίτερα στη διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των γυναικών.

5.4.11. Γουινέα

Σε γενικές γραμμές η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας στη Γουινέα συνέχισε να βελτιώνεται το 2011. Η κατάσταση από πλευράς ασφάλειας στο Conakry και στο εσωτερικό της χώρας, που σημαδεύτηκε από πράξεις βίας εκ μέρους της αστυνομίας, κατέστη πιο σταθερή. Σημειώθηκε πρόοδος στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας, ιδίως στην περίπτωση των θυμάτων της 28ης Σεπτεμβρίου 2009 (όταν μια ειρηνική διαδήλωση κατεστάλη βίαια από τις δυνάμεις ασφαλείας). Ωστόσο πολλές πράξεις βίας που διέπραξε η αστυνομία το 2011 παραμένουν ατιμώρητες και δύο από τα πρόσωπα με τα υψηλότερα αξιώματα που θεωρήθηκαν υπεύθυνα για τη βία της 28ης Σεπτεμβρίου 2009 παραμένουν στις θέσεις τους, πράγμα που δεν ευνοεί την πρόοδο των ερευνών. Η ΕΕ διατηρεί τις κυρώσεις εναντίον πέντε προσώπων (με δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων και απαγόρευση χορήγησης θεώρησης) εξαιτίας τις θεωρούμενης ευθύνης τους για τα συγκεκριμένα βίαια περιστατικά.

Η δικαιοσύνη παραμένει ασθενής, οι συνθήκες κράτησης είναι άσχημες και δεν σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά έχουν γίνει τα πρώτα βήματα προς τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος και του συστήματος των φυλακών. Η ΕΕ έχει ήδη παράσχει κάποια στήριξη για τη δικαιοσύνη, μέσω τεχνικής συνδρομής στο Υπουργείο και στήριξης στα θύματα και στην κοινωνία των πολιτών για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας για τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν κατά τη σφαγή της 28ης Σεπτεμβρίου 2009. Έχει επίσης ξεκινήσει η μεταρρύθμιση των δυνάμεων ασφαλείας, με την αποστρατιωτικοποίηση του Conakry και τη συνταξιοδότηση περίπου 4.000 μελών των ενόπλων δυνάμεων που είχαν υπηρετήσει για τουλάχιστον 35 χρόνια (δηλαδή το 15% των δυνάμεων ασφαλείας). Η πολιτική κατάσταση είναι πιο σταθερή και, ανταποκρινόμενη στην επιστροφή στη συνταγματική τάξη με την ανάληψη της εξουσίας από έναν δημοκρατικά εκλεγμένο Πρόεδρο και πολιτική κυβέρνηση, η ΕΕ κατέστησε πιο ευέλικτους τους όρους συνέχισης της συνεργασίας στο πλαίσιο του 10ου ΕΤΑ και ανέστειλε μερικώς το εμπάργκο όπλων. Παρόλ' αυτά η διενέργεια ελεύθερων και διαφανών βουλευτικών εκλογών παραμένει η τελική προϋπόθεση που θα καταστήσει δυνατή την πλήρη εξομάλυνση των σχέσεων με την ΕΕ.

5.4.12. Γουινέα-Μπισσάου

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γουινέα-Μπισσάου το 2011 παρέμεινε ανησυχητική, ιδίως στους τομείς των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, λόγω των ανεπίλυτων ζητημάτων της φτώχειας και του αναλφαριθμητισμού και της ανεπαρκούς πρόσβασης σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες. Τα θέματα αυτά καθώς και η εκτεταμένη οικιακή βία είχαν επίσης αρνητικές επιπτώσεις στη σφαίρα των γυναικών και των δικαιωμάτων των παιδιών.

Τον Ιούνιο του 2011, η Εθνική Συνέλευση ενέκρινε δύο νομοσχέδια για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την απαγόρευση του σεξουαλικού ακρωτηριασμού των γυναικών, αντίστοιχα. Τον Δεκέμβριο του 2011, η Γουινέα-Μπισσάου επικύρωσε τον Αφρικανικό Χάρτη για τη Δημοκρατία, τις Εκλογές και τη Διακυβέρνηση.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR), τον Απρίλιο του 2011, η Ευρωπαϊκή Ένωση δρομολόγησε για πρώτη φορά την πρόσκληση υποβολής προσφορών με στόχο την ενίσχυση της προστασίας των παιδιών, των γυναικών και των δικαιωμάτων των κρατουμένων. Επελέγησαν για χρηματοδότηση τέσσερα σχέδια, συνολικού ποσού 1.140.000 ευρώ.

Επαναλαμβανόμενα επεισόδια της πολιτικά υποκινούμενης βίας και του εκφοβισμού που συνδέονται στενά με τον ρόλο του στρατού στις εσωτερικές πολιτικές απείλησαν τη σταθερότητα της χώρας. Τον Δεκέμβριο του 2011, η καταστολή μιας φημολογούμενης απόπειρας πραξικοπήματος είχε ως αποτέλεσμα την παράνομη δολοφονία ενός υπόπτου που παραδινόταν, καθώς και αρκετές αυθαίρετες συλλήψεις και φυλακίσεις. Η ατιμωρησία και η διαφθορά εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις που δεν έχουν αντιμετωπιστεί επαρκώς.

Η καταπολέμηση της ατιμωρησίας και η τήρηση του κράτους δικαίου ήταν στο επίκεντρο του πολιτικού διαλόγου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Γουινέας-Μπισσάου στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων που άρχισαν δυνάμει του άρθρου 96 της Συμφωνίας του Κοτονού. Ο εκπρόσωπος της κυβέρνησης της Γουινέας-Μπισσάου παρουσίασε ικανοποιητικές προτάσεις και δεσμεύσεις για την πραγματοποίηση βασικών μεταρρυθμίσεων που έχουν ως στόχο να σταθεροποιήσουν τη χώρα σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο. Οι διαβουλεύσεις ολοκληρώθηκαν με την απόφαση 2011/492 του Συμβουλίου και κατάλληλα μέτρα εγκρίθηκαν για την υλοποίηση αυτών των δεσμεύσεων. Μέχρι τα τέλη του 2011, οπότε πρέπει να έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος στην υλοποίηση ορισμένων δεσμεύσεων, δεν είχε πραγματοποιηθεί καμία από τις βασικές δεσμεύσεις.

5.4.13. Κένυα

Η ΕΕ συνέχισε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κένυα εντός του 2011.

Η υποστήριξη της εφαρμογής του νέου Συντάγματος ήταν μεταξύ των βασικών προτεραιοτήτων για την ΕΕ στην Κένυα το 2011, κυρίως με σκοπό την προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η ατιμωρησία παραμένει το κύριο μέλημα. Η ΕΕ έθεσε επανειλημμένα το ζήτημα με την κυβέρνηση της Κένυας και στο κοινό. Επίσης, διατηρήθηκε εντός του 2011 πολιτική πίεση στην κυβέρνηση να αναλάβει δράση κατά των εκτελέσεων χωρίς δικαστική απόφαση και των βασανιστηρίων από τις δυνάμεις ασφαλείας, καθώς και της διαφθοράς στον δημόσιο τομέα.

Η ΕΕ, ως σθεναρός υποστηρικτής του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ), εξακολούθησε να προτρέπει την κυβέρνηση της Κένυας, καθώς και τα έξι άτομα που κλήθηκαν ενώπιον του ΔΠΔ για εγκλήματα που διαπράχθηκαν κατά τη διάρκεια της μετεκλογικής βίας του 2007/2008, να συνεργαστούν πλήρως με το Δικαστήριο. Επίσης, η ΕΕ ενθάρρυνε τη δημιουργία τοπικού μηχανισμού προκειμένου να προσαγάγει ενώπιον της δικαιοσύνης όσους εμπλέκονται στη μετεκλογική βία.

Διατηρήθηκε συνεχής και τακτικός διάλογος με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων με τακτικές συναντήσεις σε επίπεδο αρχηγών αποστολής.

Ως αποτέλεσμα δημόσιων δηλώσεων της ΕΕ (στα μέσα ενημέρωσης) για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ήτοι το ΔΠΔ, η καταπολέμηση της ατιμωρησίας, οι εκτελέσεις χωρίς δικαστική απόφαση και η Διεθνής Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η ΕΕ έχει επιτύχει καλή προβολή στη χώρα ως φορέας υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

5.4.14. Λιβερία

Παρόλο που δεν υπάρχουν αποδείξεις για συστηματικές παραβιάσεις ή αρνήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λιβερία από κρατικούς παράγοντες, οι προκλήσεις που αφορούν την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι σημαντικές: οι συνθήκες στις φυλακές είναι σκληρές, συμπεριλαμβανομένου του υπερπληθυσμού, και οι κρατούμενοι έχουν να αντιμετωπίσουν μακρές περιόδους προφυλάκισης και μη τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων. Η σεξουαλική βία και η βία με βάση το φύλο, συμπεριλαμβανομένων των βιασμών και του σεξουαλικού ακρωτηριασμού των γυναικών, καθώς και η παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της κακομεταχείρισής τους, είναι φαινόμενα διαδεδομένα στη χώρα.

Στη Λιβερία επιβάλλεται επισήμως η θανατική ποινή για ορισμένα εγκλήματα, αλλά εφαρμόζεται εθελοντικό μορατόριουμ στην εκτέλεσή της.

Ως μέρος των δραστηριοτήτων για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ΕΕ ενέκρινε την «τοπική στρατηγική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα» και συνεργάστηκε σε τοπικό επίπεδο με κυβερνητικούς και άλλους σχετικούς φορείς (συμπεριλαμβανομένης της Εθνικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα). Τον Νοέμβριο δρομολογήθηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (συνολικός προϋπολογισμός 600.000 ευρώ).

Το 2011 πραγματοποιήθηκαν στη Λιβερία προεδρικές και βουλευτικές εκλογές, οι δεύτερες δημοκρατικές εκλογές από το τέλος του εμφυλίου πολέμου. Ωστόσο οι επαναληπτικές εκλογές αμαυρώθηκαν από το μπουκότάζ της αντιπολίτευσης και συγκρούσεις ανάμεσα σε διαδηλωτές και την αστυνομία. Η ΕΕ παρέχει οικονομική στήριξη στον εκλογικό κύκλο (7 εκατ. ευρώ) και ανέπτυξε Αποστολή Εκλογικών Εμπειρογνομόνων.

5.4.15. Μαδαγασκάρη

Το 2011 σημειώθηκαν κρίσιμες εξελίξεις στην κρίση της Μαδαγασκάρης. Χάρη στις συνεχείς προσπάθειες της τρόικας μεσολάβησης εκ μέρους της Κοινότητας Ανάπτυξης της Μεσημβρινής Αφρικής (SADC), υπεγράφη, στις 16 Σεπτεμβρίου 2011, από κύριους πολιτικούς παράγοντες «οδικός χάρτης για τον τερματισμό της κρίσης στη Μαδαγασκάρη». Στο έγγραφο αυτό εκτίθενται οι δεσμεύσεις που λαμβάνουν τα υπογράφοντα μέρη προκειμένου να οδηγηθεί σε αίσιο πέρας μια ουδέτερη διαδικασία μετάβασης, συνεκτική και συναινετική, η οποία αναμένεται ότι θα καταλήξει στη διεξαγωγή αδιάβλητων, ελεύθερων και διάφανων εκλογών που θα δώσουν τη δυνατότητα αποκατάστασης της συνταγματικής τάξης στη Μαδαγασκάρη.

Η ΕΕ, η SADC, η Αφρικανική Ένωση και η Διεθνής Κοινότητα εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για το γεγονός αυτό και, έκτοτε, σημείωσαν με ικανοποίηση τη σημαντική πρόοδο στην εφαρμογή του Χάρτη [διορισμός συναινετικού Πρωθυπουργού, σχηματισμός κυβέρνησης εθνικής ενότητας, δημιουργία κοινοβουλίου για τη μετάβαση και δημιουργία της εθνικής εκλογικής επιτροπής (CENIT)].

Οι εξελίξεις αυτές αποτέλεσαν το έναυσμα για τη λήψη νέας απόφασης της ΕΕ στις 5 Δεκεμβρίου, σύμφωνα με το άρθρο 96 της Συμφωνίας του Κοτονού, με την οποία παρατείνεται η διάρκεια ισχύος της απόφασης που τέθηκε σε ισχύ από το 2010, η οποία ωστόσο υιοθετεί θετική προσέγγιση που επιτρέπει την υποστήριξη της ΕΕ προς τη μεταβατική διαδικασία και τη βαθμιαία επανάληψη της συνεργασίας της ΕΕ για την αναπτυξιακή βοήθεια, εξαρτώμενη από την πραγματική πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή του οδικού χάρτη για τη μετάβαση.

Παρόλ' αυτά η εφαρμογή του οδικού χάρτη για τη μετάβαση παραμένει εύθραυστη.

5.4.16. Μαλάουι

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μαλάουι επιδεινώθηκε περαιτέρω το 2011. Η έγκριση, τον Ιανουάριο του 2011, των τροποποιήσεων του ποινικού κώδικα με τις οποίες επεκτείνεται ο κρατικός έλεγχος στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, θέτει σε κίνδυνο την ελευθερία του λόγου και την ελευθερία του Τύπου. Η κυβέρνηση δέχεται πιέσεις από ακτιβιστές, λόγω της κακής οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης. Τον Ιούλιο του 2011 έλαβαν χώρα διαδηλώσεις στις οποίες χρησιμοποιήθηκαν όπλα εναντίον των διαδηλωτών με αποτέλεσμα 20 νεκρούς. Η Ύπατη Εκπρόσωπος Ashton προέβη σε δήλωση στην οποία καταδίκασε τη χρήση βίας από τις αρχές του Μαλάουι και την παρεμπόδιση των πολιτών να ασκήσουν το συνταγματικό τους δικαίωμα της διαδήλωσης. Στις 14 Οκτωβρίου 2011 ο διευθύνων σύμβουλος του τμήματος Αφρική της ΕΥΕΔ Westcott συναντήθηκε με τον Υπουργό Εξωτερικών του Μαλάουι P. Mutharika και επανέλαβε τις ανησυχίες της ΕΕ σχετικά με την εξέλιξη της κατάστασης της διακυβέρνησης στο Μαλάουι.

Στο πλαίσιο του 10ου ΕΤΑ, η ΕΕ έχει διαθέσει 30 εκατ. ευρώ για πρόγραμμα διακυβέρνησης προκειμένου να βελτιωθεί η δημοκρατική διακυβέρνηση με την εξασφάλιση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη ποιότητας για όλους στο Μαλάουι, μέσω μιας πιο αποτελεσματικής και ευαίσθητης δικαιοσύνης, με αυξημένες προσεγγίσεις αποκατάστασης, φιλικών προς το θύμα τόσο στα επίσημα όσο και στα άτυπα συστήματα, με τη βελτίωση της δημοκρατικής υπευθυνότητας και παρακολούθησης, και την εξασφάλιση ότι όλοι οι κάτοικοι του Μαλάουι γνωρίζουν και κατανοούν, και είναι σε θέση να διεκδικούν, τα δικαιώματά τους και τις υπηρεσίες που δικαιούνται.

5.4.17. *Μαυριτανία*

Στη Μαυριτανία ο πολιτικός διάλογος χωρίς αποκλεισμούς ανάμεσα στην προεδρική πλειοψηφία και τμήματα της αντιπολίτευσης οδήγησε σε μια συμφωνία για μια δέσμη σημαντικών συνταγματικών μεταρρυθμίσεων. Ουσιαστική πρόοδος πραγματοποιήθηκε στον τομέα της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, πράγμα που τοποθετεί τη Μαυριτανία μεταξύ των χωρών της περιοχής με τις υψηλότερες επιδόσεις στον τομέα αυτό. Ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν υπολείμματα δουλείας και οι καταγγελίες τους από οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων προκαλούν τακτικές αντιπαραθέσεις με τις αρχές. Αναφέρονται τακτικά περιπτώσεις αυθαίρετης κράτησης. Το κύριο δομικό πρόβλημα στη Μαυριτανία είναι η αδυναμία του δικαστικού συστήματος. Η κοινωνία των πολιτών στη Μαυριτανία παραμένει αδύναμη και πάσχει από έλλειψη συντονισμού.

Η στρατηγική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Μαυριτανία βρίσκεται επί του παρόντος σε διαδικασία αξιολόγησης. Η αντιπροσωπία της ΕΕ, σε συντονισμό με τα κράτη μέλη, φέρνει τακτικά σε συνεννόηση υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και περιστασιακά προχωρεί σε πολιτικά διαβήματα στην κυβέρνηση για να καταγγείλει παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, το 2011 δρομολογήθηκαν στη Μαυριτανία δύο θεματικά προγράμματα σχετικά με τα φύλα και το EIDHR προκειμένου να υποστηριχθούν ΜΚΟ σε θέματα σχετικά με τα φύλα και στην καταπολέμηση της δουλείας και των συνεπειών της. Η αξία των προγραμμάτων αυτών, μαζί με άλλα πέντε ήδη υπάρχοντα στον τομέα, ανέρχεται σε 1,3 εκατ. ευρώ. Η ΕΕ παρείχε επίσης διαρθρωτική στήριξη στην κοινωνία των πολιτών μέσω ειδικού προγράμματος στο πλαίσιο του 10ου ΕΤΑ.

5.4.18. *Νίγηρας*

Η ΕΕ στήριξε τη δημοκρατική μετάβαση στον Νίγηρα το 2010 και το 2011, ιδίως μέσω στήριξης στην εκλογική διαδικασία. Αυτό εκφράστηκε με τη χορήγηση 18,5 εκατ. ευρώ (πάνω από το 60% της εξωτερικής στήριξης) η οποία κατέστησε δυνατή την αύξηση εμπιστοσύνης των πολιτικών φορέων και της κοινής γνώμης στις εκλογές, φροντίζοντας για την προετοιμασία και τη διενέργεια του συνταγματικού δημοψηφίσματος (Οκτώβριος 2010) και των διαφόρων εκλογών (τοπικές, βουλευτικές και προεδρικές) το πρώτο τρίμηνο του 2011.

Επιπλέον πραγματοποιήθηκε στον Νίγηρα αποστολή παρατήρησης των βουλευτικών εκλογών της 31ης Ιανουαρίου 2011 και των δύο γύρων των προεδρικών εκλογών της 31ης Ιανουαρίου και της 12ης Μαρτίου 2011. Ο κ. Santiago Fisas Ayxela, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ήταν Επικεφαλής Παρατηρητής. Η αποστολή αποτελούνταν από 40 παρατηρητές από 15 κράτη μέλη της ΕΕ, την Ελβετία και τον Καναδά. Η αποστολή άρχισε τις δραστηριότητές της στις 4 Ιανουαρίου 2011 και παρέμεινε μέχρι την επίσημη δημοσίευση των αποτελεσμάτων του δεύτερου γύρου των προεδρικών εκλογών την 1η Απριλίου 2011. Οι παρατηρητές αναπτύχθηκαν σε ολόκληρη τη χώρα εκτός της περιοχής Agadez για λόγους ασφαλείας.

5.4.19. *Νιγηρία*

Η Νιγηρία πραγματοποίησε εκλογές για τον Πρόεδρο και το ομοσπονδιακό κοινοβούλιο καθώς και για τους κυβερνήτες και τις Βουλές των Πολιτειών τον Απρίλιο του 2011. Στη χώρα αναπτύχθηκε ενωσιακή Αποστολή Παρατήρησης Εκλογών (ΑΠΕ) με επικεφαλής τον ευρωβουλευτή κ. Peterle. Η ΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εκλογές αυτές αποτελούσαν σημαντική βελτίωση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη και ότι θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως οι πλέον αξιόπιστες εκλογές μετά την επιστροφή της Νιγηρίας στη δημοκρατία το 2009. Ωστόσο παρατηρήθηκαν και αναφέρθηκαν αρκετές παρατυπίες και ελλείψεις. Οι συστάσεις στις οποίες προέβη η ΑΠΕ της ΕΕ ενέπνευσε την Ανεξάρτητη Εθνική Εκλογική Επιτροπή της Νιγηρίας (INEC) για την κατάρτιση των δικών της συμπερασμάτων. Οι εκλογές συνοδεύτηκαν από ξέσπασμα βίας, την οποία η ΕΕ καταδίκασε δημοσίως σε δήλωσή της.

Στο πλαίσιο της κοινής πορείας ΕΕ-Νιγηρίας, τα ανθρώπινα δικαιώματα εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα. Τον Μάρτιο του 2011, εκδόθηκε νόμος περί Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο νέος πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ένας ακτιβιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διορίστηκε τον Δεκέμβριο του 2011. Τον Ιούνιο του 2011, εκδόθηκε ο νόμος περί ελευθερίας των πληροφοριών.

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στο πλαίσιο της τοπικής Ομάδας της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τον Ιούλιο του 2011 εκπονήθηκε έκθεση από τους Επικεφαλής Αποστολής σχετικά με την ελευθερία της θρησκείας και των πεποιθήσεων. Πραγματοποιήθηκαν αρκετές συνεδριάσεις με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών για να συζητήσουν το θέμα του νομοσχεδίου για γάμο ανάμεσα σε άτομα του ίδιου φύλου.

Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τον Πρόεδρο της Επιτροπής Δικαιοσύνης της Βουλής των Αντιπροσώπων και τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Γερουσίας, για να συζητηθεί η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα. Μια συνεδρία του τοπικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που είχε αρχικά προβλεφθεί για τον Δεκέμβριο του 2011, αναβλήθηκε τελικά και πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2012.

Οκτώ σχέδια που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR), βασιζόμενα στο πρόγραμμα στήριξης στρατηγικής ανά χώρα (CBSS), τέθηκαν σε εφαρμογή το 2011. Τον Δεκέμβριο του 2011 προκηρύχθηκε πρόσκληση υποβολής προσφορών EIDHR-CBSS.

Η ΕΕ προέβη σε δηλώσεις για να καταγγείλει τη διακοινοτική βία και τις τρομοκρατικές επιθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της επίθεσης κατά των κεντρικών γραφείων των Ηνωμένων Εθνών, τον Αύγουστο του 2011, και τις επιθέσεις σε εκκλησίες κατά την περίοδο των Χριστουγέννων.

5.4.20. Ρουάντα

Η άμεση στήριξη της ΕΕ στην κυβέρνηση συμπληρώνεται με στήριξη στην κοινωνία των πολιτών. Το 2011 ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών συνεχίστηκε και επικεντρώθηκε περισσότερο στην πολιτική διακυβέρνηση.

Έλαβαν χώρα τακτικές συναντήσεις ΕΕ-Ρουάντας με θέμα την εκλογική διαδικασία (προεδρικές, τοπικές εκλογές καθώς και εκλογές για τη γερουσία) και την Καθολική Περιοδική Επανεξέταση (ΚΠΕ), που αποτελεί εργαλείο για την πολιτική και τον πολιτικό διάλογο.

Επίσης πραγματοποιήθηκαν με στενή συνεργασία της αντιπροσωπίας της ΕΕ, τον εθνικό διατάκτη και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών οι προπαρασκευαστικές εργασίες για τον καθορισμό μιας πρόσκλησης υποβολή προσφορών ύψους 2 εκατ. ευρώ στους μη κρατικούς φορείς, βάσει της χρηματοδοτικής συμφωνίας του 10ου ΕΤΑ «Voice an Accountability».

Συγκεκριμένος στόχος αυτής της πρόσκλησης είναι η προώθηση των δραστηριοτήτων υπεράσπισης και παρακολούθησης στους τομείς της δικαιοσύνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις συστάσεις της ομάδας εργασίας για τον τομέα της δικαιοσύνης και τις εθελοντικές δεσμεύσεις της Ρουάντας στο πλαίσιο της ΚΠΕ.

Η συνολική οικονομική στήριξη προς την κοινωνία των πολιτών στη Ρουάντα εξακολούθησε να αυξάνεται το 2011 με την υπογραφή νέων συμβάσεων στο πλαίσιο δύο συγκεκριμένων προγραμμάτων: «Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (EIDHR) και «Μη κρατικοί φορείς και τοπικές αρχές στην ανάπτυξη» (NSA/LA). Μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2010 και του 2011, υπογράφηκαν συνολικά 13 νέες συμβάσεις αξίας περίπου 6 εκατ. ευρώ. Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στην παρατήρηση των εκλογών και την παροχή αγωγής του πολίτη ώστε να εξασφαλιστεί μια πιο διαφανής εκλογική διαδικασία, στην υποστήριξη μιας δεξαμενής σκέψης που θα πραγματοποιήσει μελέτες με θέμα την εθνότητα και την κοινωνική συνοχή, στην ενίσχυση της εθνικής εκστρατείας κατά της διαφθοράς, στην παροχή στήριξης στα θύματα της βίας στις διασυνοριακές περιοχές, στην παρακολούθηση και την υπεράσπιση της εδαφικής μεταρρύθμισης που εγκρίθηκε πρόσφατα, καθώς και στην ενίσχυση της αποκέντρωσης και των διαδικασιών τοπικής διακυβέρνησης.

Στα τέλη του 2011 οι φάκελοι συνεργασίας ΕΕ-Ρουάντας περιείχαν περίπου 60 συνεχιζόμενα σχέδια που χρηματοδοτούνται από τα διάφορα θεματικά προγράμματα προς υποστήριξη της κοινωνίας των πολιτών.

5.4.21. Σενεγάλη

Η Σενεγάλη είναι μια δημοκρατική και σταθερή χώρα με γενικά θετική επίδοση ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα ανωτέρω επιβεβαιώθηκαν το 2011.

Ωστόσο, μετά τις διαδηλώσεις της 23ης Ιουνίου, στην πορεία προς τις προεδρικές εκλογές (26 Φεβρουαρίου 2012), σημειώθηκαν διοικητικές και αστυνομικές παρενοχλήσεις εις βάρος της αντιπολίτευσης και της κοινωνίας των πολιτών. Επιπλέον, η διανομή της 14ης ετήσιας έκθεσης του Παρατηρητηρίου για την Προστασία των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που δημοσιεύθηκε από τη Διεθνή Ομοσπονδία για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (FIDH), παρακρατήθηκε από τις τελωνειακές αρχές χωρίς τη δέουσα εξήγηση.

Η μακροχρόνια, χαμηλής έντασης σύγκρουση στην Casamance αποτελεί άλλη πηγή ανησυχιών. Σποραδικές συγκρούσεις συνεχίστηκαν το 2011, με μεγάλο αριθμό απωλειών (πάνω από 60 θάνατοι) συμπεριλαμβανομένων αμάχων, κυρίως λόγω ληστειών, περιλαμβανομένης και της υποτιθέμενης εκτέλεσης μιας ομάδας 10 υλοτόμων στα τέλη Νοεμβρίου. Οι αρχές ποτέ δεν άφησαν να γίνουν γνωστές πλήρεις λεπτομέρειες για το ανωτέρω συμβάν. Μέχρι σήμερα έχουν αποτύχει οι διαπραγματευτικές προσπάθειες που θα επιφέρουν βιώσιμη επίλυση των συγκρούσεων.

Η ΕΕ και η Σενεγάλη αναπτύσσουν έναν δομημένο πολιτικό διάλογο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού, με αμοιβαία συμφωνημένες προτεραιότητες, κοινές ημερήσιες διατάξεις και δεσμεύσεις αμοτέρων των πλευρών. Οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται δύο φορές ετησίως. Τα ανθρώπινα δικαιώματα εξετάζονται συνεχώς, συμπεριλαμβανομένων των ανωτέρω θεμάτων.

Η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει τα διαβήματα της διεθνούς κοινότητας ώστε να πειστεί η Σενεγάλη είτε να παραπέμψει σε δίκη τον Hissène Habre, πρώην Πρόεδρο του Τσαντ (που τώρα ζει στη Σενεγάλη), ο οποίος έχει κατηγορηθεί για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, είτε να τον εκδώσει. Το Βέλγιο υπέβαλε αίτηση έκδοσης, με την υποστήριξη της ΕΕ. Επίσης, το θέμα αυτό είναι συνεχώς στην ημερήσια διάταξη των προαναφερόμενων συνεδριάσεων διαλόγου στο πλαίσιο του άρθρου 8.

5.4.22. Σομαλία

Το 2011, οι συγκρούσεις στη νότια-κεντρική Σομαλία συνεχίστηκαν, με βαρύ τίμημα από τους πολίτες, ειδικά στις περιοχές που ελέγχονται από την Al Shabaab (ριζοσπαστική ισλαμιστική εξέγερση). Η ΕΕ συνέβαλε στη δημιουργία ασφάλειας μέσω της αποστολής ΚΠΑΑ που εκπαιδεύει μέλη των Εθνικών Δυνάμεων Ασφαλείας (NSF) της Σομαλίας στην Ουγκάντα (EUTM) και μέσω της σημαντικής υποστήριξης της στην αποστολή της Αφρικανικής Ένωσης στη Σομαλία (AMISOM), με το Μέσο Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική (APF). Η Al Shabaab αποχώρησε από την πρωτεύουσα Μογκαντίσου υπό τις πιέσεις των NSF και της AMISOM τον Αύγουστο του 2011. Οι δυνάμεις αυτές εξασφάλισαν σε μεγάλο βαθμό την πρωτεύουσα, επιτρέποντας ευνοϊκότερη ατμόσφαιρα για την τήρηση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εφαρμογή της Συμφωνίας της Καμπάλα του Μαΐου 2011. Περαιτέρω, η EUTM περιέλαβε ενότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διάσταση του φύλου, που οδήγησαν σε μεγαλύτερο σεβασμό των δικαιωμάτων από τις δυνάμεις.

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η ΕΕ πραγματοποίησε διάφορα σχέδια για τη στήριξη των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης, τη στήριξη της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της περιοχής της Σομαλίας, τη δημιουργία ικανοτήτων για τους γέροντες και τους θρησκευτικούς καθοδηγητές στην πρόληψη των συγκρούσεων σε ολόκληρη τη χώρα, την ανάπτυξη εγχώριων δυνατοτήτων παρακολούθησης των εκλογών και τη δυνατότητα διαλόγου μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των αρχών της Σομαλίας.

Όσον αφορά το κράτος δικαίου και την καταπολέμηση της ατιμωρησίας, η αστυνομία και οι δικαστές εκπαιδεύθηκαν σε όλη τη Σομαλία. Με την υποστήριξη της ΕΕ, διορίστηκαν στην περιοχή της Σομαλίας τρεις γυναίκες εισαγγελείς (από σύνολο εννέα εισαγγελέων) και γυναίκες αστυνομικοί υπάλληλοι.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα περί εκδημοκρατισμού, η ΕΕ υποστήριξε το σχέδιο ομοσπονδιακού Συντάγματος, βάσει του οποίου διεξήχθησαν έλεγχοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το φύλο. Στις περιοχές της Somaliland και της Puntland, η ΕΕ βοήθησε το άνοιγμα του πολιτικού χώρου, καθώς και τον διορισμό και τη δημιουργία υποδομής των εκλογικών επιτροπών τους.

5.4.23. *Νότιος Αφρική*

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2011, πραγματοποιήθηκε η τέταρτη διάσκεψη κορυφής Νοτίου Αφρικής-ΕΕ στο Εθνικό Πάρκο Kruger στη Νότια Αφρική, όπου επιβεβαιώθηκε η εκατέρωθεν δέσμευση για μια στρατηγική σύμπραξη που θα βασίζεται στις κοινές αξίες, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, και όπου τα δύο μέρη επιβεβαίωσαν ότι είναι αποφασισμένα να συνεργασθούν στα διεθνή φόρουμ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τον Φεβρουάριο του 2011, η ΕΕ και η Νότια Αφρική πραγματοποίησαν τον τέταρτο άτυπο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με βάση τους διαλόγους που πραγματοποιήθηκαν από τον Δεκέμβριο του 2009. Οι συζητήσεις περιλάμβαναν συνεργασία στα πολυμερή φόρουμ και εγχώρια και ηπειρωτικά ζητήματα. Η ΕΕ και η Νότια Αφρική συμφώνησαν να επισημοποιήσουν τον διάλόγό τους το 2012.

Η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ Νοτίου Αφρικής και ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω διαφόρων προγραμμάτων, περιλαμβανομένων των προγραμμάτων για πρόσβαση στη δικαιοσύνη καθώς και στήριξης της κοινωνίας των πολιτών μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί τις εξελίξεις και να έρχεται σε επαφή με τη Νότια Αφρική στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαδικασία καταγραφής και απέλασης μεταναστών της Ζιμπάμπουε, τη συνεχιζόμενη συζήτηση για την έγκριση του νομοσχεδίου προστασίας κρατικών πληροφοριών και την κατάσταση ΛΟΑΔ ατόμων στη χώρα.

Σε πολυμερές επίπεδο, το έτος 2011 σηματοδοτήθηκε ιδιαίτερα από την έγκριση του υποστηριζόμενου από τη Νότιο Αφρική ψηφίσματος σχετικά με «τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον γενετήσιο προσανατολισμό και τη σεξουαλική ταυτότητα», που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στις 17 Ιουνίου 2011. Το ψήφισμα είναι το πρώτο που προβαίνει σε έκκληση για τερματισμό των διακρίσεων με βάση τη σεξουαλικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο και στην αναγνώρισή της ως «προτεραιότητα» για τον ΟΗΕ· η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστήριξε έντονα και χαιρέτισε το ψήφισμα αυτό.

5.4.24. Σουδάν

Η αξιοπιστία και η επακόλουθη αποδοχή των αποτελεσμάτων του δημοψηφίσματος τον Ιανουάριο του 2011 από το Χαρτούμ ήταν η συνολική πολιτική προτεραιότητα της ΕΕ για το 2011. Δόθηκε επίσης μεγάλη προσοχή στη χρονική περίοδο που οδήγησε στην ανεξαρτησία του Νοτίου Σουδάν στις 9 Ιουλίου 2011 και αμέσως μετά.

Και τα δύο ορόσημα ξεπεράστηκαν ειρηνικά, χωρίς σοβαρές ανησυχίες, αλλά η κατάσταση επιδεινώθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια των μηνών που ακολούθησαν την ανεξαρτησία του Νοτίου Σουδάν, η οποία είδε το ξέσπασμα των συγκρούσεων μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεων του Σουδάν (SAF) και του SPLA-Borrá στο νότιο Kordofan και στον Κυανό Νείλο καθώς και η συνεχιζόμενη διαμάχη για το Abyei. Οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις προκάλεσαν σοβαρή ανθρωπιστική κατάσταση καθώς και σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις περιοχές των συγκρούσεων, στις οποίες περιλαμβάνεται επίσης το Νταρφούρ, παρά την υπογραφή της ειρηνευτικής συμφωνίας του Νταρφούρ στην Ντόχα τον Ιούλιο του 2011.

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, δεν βελτιώθηκε η γενική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Σουδάν. Οι αυθαίρετες συλλήψεις και η στόχευση ατόμων λόγω της εθνότητάς τους εξακολουθούν σε πολλές περιοχές της χώρας. Οι πολιτικοί αντίπαλοι, οι ενώσεις της νεολαίας, οι ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι δημοσιογράφοι παρέμειναν εκτεθειμένοι σε υψηλό βαθμό παρενοχλήσεων, αυθαίρετων συλλήψεων και κακομεταχείρισης από την Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας (NSS) λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων, ενώ επικρατεί πλήρης έλλειψη λογοδοσίας. Η κρατική λογοκρισία και ο έλεγχος των μέσων ενημέρωσης, ιδίως των εφημερίδων, παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα.

Το μελλοντικό καθεστώς των πολιτών του Νοτίου Σουδάν που ζουν στο βόρειο Σουδάν προκάλεσε επίσης ανησυχίες ελλείψει συμφωνίας μεταξύ του Borrá και του Νότου. Η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος παρουσιάζει άλλη μια πρόκληση με την ανακοίνωση του Προέδρου Bashir ότι η αναθεώρηση του Συντάγματος θα πρέπει να βασίζεται στη μουσουλμανική νομοθεσία (σαρία).

Η διακοπή της εντολής της Αποστολής των Ηνωμένων Εθνών στο Σουδάν (UNMIS) μετά την ανεξαρτησία του Νοτίου Σουδάν άφησε ένα κενό όσον αφορά την παρακολούθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, όσον αφορά το Νταρφούρ η UNAMID είναι ακόμη σε θέση να εκπληρώσει τη λειτουργία αυτή μέσω της οικίας υπηρεσίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο συντονισμός της διεθνούς κοινότητας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επίσης επηρεαστεί από την αποχώρηση της UNMIS. Υπάρχουν σχέδια για την αναβίωση του «Διεθνούς Φόρουμ Εταιρικών Σχέσεων», ενός φόρουμ συντονισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο οποίο προήδρευαν προηγουμένως η UNMIS και η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Χαρτούμ.

Όσον αφορά την ανάπτυξη ουσιαστικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τις σουδανικές αρχές, αξίζει να αναφερθεί η σύσταση της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η επιλογή και η ανεξαρτησία των μελών της, ωστόσο, δημιουργεί κάποιες αμφιβολίες για το αν μπορεί να διαδραματίσει έναν εποικοδομητικό ρόλο στην προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Σουδάν.

Έχει σχεδιαστεί τριετής ενωσιακή στρατηγική ανθρωπίνων δικαιωμάτων για το Σουδάν, συμπεριλαμβανομένων οκτώ τομέων προτεραιότητας. Για περισσότερες πληροφορίες για το θέμα αυτό, περιλαμβανομένης λεπτομερούς ανάλυσης της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Σουδάν, βλέπε πλήρες έγγραφο που διανεμήθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2011.

Τον Μάιο του 2011, το Σουδάν συμμετείχε στην διαδικασία της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης (UPR).

5.4.25. Νότιο Σουδάν

Το Νότιο Σουδάν ανεξαρτητοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2011 αφού η συντριπτική πλειοψηφία των ψηφισάντων επέλεξε τον διαχωρισμό στο δημοψήφισμα του Ιανουαρίου 2011 με θέμα την αυτοδιάθεση.

Δεδομένου ότι υποφέρουν ακόμα ύστερα από δεκαετίες πολέμου και υπανάπτυξης, οι κρατικές δομές του Νότιου Σουδάν μόλις αρχίζουν να σχηματίζονται και είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις δυνάμεις ασφαλείας είναι συχνές αλλά όχι συστηματικές. Οι παραβιάσεις ποικίλλουν από τις παράνομες κρατήσεις ως τη χρήση αδικαιολόγητης βίας στις μη στρατιωτικές επιχειρήσεις αφοπλισμού.

Τα συστήματα επιβολής του νόμου και της δικαιοσύνης στο Νότιο Σουδάν είναι ασθενή λόγω της έλλειψης προσωπικού με τα απαραίτητα προσόντα και της προσφυγής στο εθιμικό δίκαιο, πράγμα που οδηγεί στην ατιμωρησία για εγκλήματα και σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην απονομή δικαιοσύνης. Οι παραβιάσεις αυτές είναι οι αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις, η έλλειψη νομικής βοήθειας και στήριξης, οι παρατεταμένες περίοδοι προφυλάκισης και οι κακές συνθήκες κράτησης.

Στη διάρκεια που πραγματεύεται η έκθεση, οι διεθνοτικές βίαιες συγκρούσεις ανάμεσα σε αγροτικές κοινότητες με αίτια τα βοοειδή και τους πόρους συνέχισαν να προκαλούν πολλούς θανάτους. Στο ίδιο πλαίσιο οι απαγωγές γυναικών και παιδιών αποτελούν σύνηθες φαινόμενο. Οι δυνάμεις ασφαλείας συχνά δεν είναι σε θέση να προστατεύσουν τον άμαχο πληθυσμό, και λόγω έλλειψης εκπαίδευσης και εξοπλισμού. Μέλη του Απελευθερωτικού Στρατού του Σουδανικού Λαού (SPLA) διέπραξαν εγκλήματα έναντι αμάχων, όπως παράνομες δολοφονίες, ξυλοδαρμούς και λεηλασίες.

Οι μάχες ανάμεσα στον SPLA και ένοπλες ομάδες της αντιπολίτευσης έχουν επίσης οδηγήσει στον θάνατο εκατοντάδων αμάχων, προκάλεσαν την εκτόπιση χιλιάδων ανθρώπων και την καταστροφή σπιτιών και άλλης ιδιοκτησίας των αμάχων.

Η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες της κυβέρνησης να βελτιώσει την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τεχνική συνδρομή, ιδίως για το δικαστικό σώμα, καθώς και μέσω της Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Η στήριξη του EIDHR περιλαμβάνει προγράμματα για τα δικαιώματα των γυναικών, των ατόμων με αναπηρίες και την προώθηση της πολυφωνίας.

Η ΕΕ έχει επίσης ξεκινήσει πολιτικό διάλογο με την κυβέρνηση για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ υποστηρίζει επίσης τα βήματα της κυβέρνησης να αποκτήσει πρόσβαση και να επικυρώσει συνθήκες και συμβάσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αναγνωρίζεται ως θετικό το γεγονός ότι η κυβέρνηση του Νότιου Σουδάν είναι πρόθυμη να συνεργαστεί με το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για να αντιμετωπίσει την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα.

5.4.26. Τόγκο

Το 2011, το Τόγκο προέβη στην οικεία Καθολική Περιοδική Εξέταση και υιοθέτησε μεγάλο αριθμό συστάσεων, μια διαδικασία που παρακολουθεί ενεργά η ΕΕ. Η Επιτροπή αλήθειας, δικαιοσύνης και συμφιλίωσης (CVJR), η οποία συστήθηκε το 2009 για να διερευνήσει πολιτικά εγκλήματα που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1958 και 2005, συνέχισε το έργο της με ουσιαστική χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ. Έγιναν πάνω από 20.000 δηλώσεις και οργανώθηκαν ακροάσεις σε όλη τη χώρα. Επιπλέον, παρέχεται στήριξη της ΕΕ σε μια πλατφόρμα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό για να ενθαρρύνουν την αυξημένη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των πολιτών στη διαδικασία εθνικής συμφιλίωσης.

Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολουθούν να εντοπίζουν ατιμωρησία και έλλειψη ανεξαρτησίας του δικαστικού συστήματος ως τα κύρια προβλήματα, μαζί με αιτιάσεις για περιπτώσεις παράνομων κρατήσεων και βασανιστηρίων. Η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανέλαβε το καθήκον με αποστολή να διερευνήσει την τελευταία περίπτωση.

Ο τελευταίος οργανισμός, μαζί με το Υπουργείο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων της εθνικής συνέλευσης και η ανώτατη αρχή οπτικοακουστικών μέσων και επικοινωνίας, έλαβαν στήριξη από την ΕΕ για να την ενίσχυση των ικανοτήτων τους. Επίσης, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει πολύ σημαντική χρηματοδοτική στήριξη για το εθνικό πρόγραμμα σε θέματα εκσυγχρονισμού του δικαστικού συστήματος, περιλαμβανομένης της κατάρτισης, των νομοθετικών μεταρρυθμίσεων και των υποδομών.

Οι κρατούμενοι, οι γυναίκες και τα παιδιά εξακολουθούν να συγκαταλέγονται μεταξύ των ιδιαίτερα ευάλωτων κατηγοριών του πληθυσμού. Η ΕΕ έχει υποστηρίξει την κοινωνία των πολιτών για την προαγωγή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ειδικότερα για τις εν λόγω ευάλωτες ομάδες. Μεταξύ άλλων, το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ σχέδιο για τη στήριξη των κρατουμένων που υποστηρίζουν τα δικαιώματά τους και τη βελτίωση της κοινωνικής επανένταξής τους αποδείχτηκε πολύ επιτυχές. Επιπλέον, πέντε έργα που εστιάζονται στην τοπική ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών έλαβαν χρηματοδότηση στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος «Μη κρατικοί φορείς και τοπικές αρχές» (NSA/LA).

Μέσω χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ έργου για τη στήριξη της εκλογικής διαδικασίας, αναπτύχθηκαν νέες δραστηριότητες με σκοπό την προώθηση της αγωγής του πολίτη, την παροχή κατάρτισης σε πολιτικά κόμματα και την κοινωνία των πολιτών σχετικά με τη δημοκρατία και τις εκλογές, την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια και πολιτική σφαίρα και την ενίσχυση των ικανοτήτων της Ανεξάρτητης Εθνικής Εκλογικής Επιτροπής.

Τον Φεβρουάριο του 2011, η ΕΕ υπέγραψε χρηματοδοτική συμφωνία ύψους 6 εκατ. ευρώ για έργο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της ικανότητας της κοινωνίας των πολιτών και τη στήριξη των δράσεών της, κυρίως στον τομέα της συμφιλίωσης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για τη συμπλήρωση των δράσεων αυτών, κατά τις συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου, η ΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει τις ανησυχίες της για ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

5.4.27. Ουγκάντα

Το καθοριστικό γεγονός στον πολιτικό τομέα στην Ουγκάντα το 2011 ήταν οι βουλευτικές και προεδρικές εκλογές που έλαβαν χώρα τον Φεβρουάριο. Στη δήλωσή της με θέμα τις εκλογές η Ύπατη Εκπρόσωπος δέχτηκε με ικανοποίηση τον ειρηνικό χαρακτήρα τους. Η ΕΕ είχε αποστείλει Αποστολή Παρατήρησης Εκλογών και ο Επικεφαλής Παρατηρητής υπέβαλε την έκθεσή του τον Μάιο. Με βάση την έκθεση αυτή η ΕΕ έχει αρχίσει συζητήσεις με την κυβέρνηση σχετικά με τρόπους εφαρμογής ορισμένων από τις συστάσεις, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση της Εκλογικής Επιτροπής, τη χρηματοδότηση της εκστρατείας και την εγγραφή των εκλογέων. Ο Πρόεδρος Museveni συμφώνησε επανειλημμένα να εξετάσει τις δυνατότητες μεταρρύθμισης της Εκλογικής Επιτροπής και την πραγματοποίηση άλλων μεταρρυθμίσεων. Στην κυβέρνηση παρασχέθηκε έντυπο υλικό με θέμα διάφορα πρότυπα εκλογικών επιτροπών.

Μετά τις εκλογές η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειές της να κρατήσει τον πολιτικό χώρο όσο το δυνατόν πιο ανοικτό. Όταν οι επονομαζόμενες διαδηλώσεις «στη δουλειά με τα πόδια» αντιμετωπίστηκαν από τις δυνάμεις ασφαλείας της Ουγκάντας με υπερβολική βία, η ΕΕ εξέδωσε τοπική δήλωση με θέμα το δικαίωμα στις ειρηνικές διαδηλώσεις ζητώντας από όλα τα κόμματα της Ουγκάντας να λύσουν τις πολιτικές διαφορές τους με ειρηνικά μέσα.

Προκειμένου να εμποδιστεί ο περαιτέρω περιορισμός των πολιτικών ελευθεριών μέσω νομοθεσίας στο μέλλον, η ΕΕ συμπεριέλαβε στην ημερήσια διάταξη του πολιτικού διαλόγου βασικές νομοθετικές προτάσεις. Η ΕΕ υπενθύμισε στην κυβέρνηση τη θεμελιώδη αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας όταν εξετάζονται τροποποιήσεις για τον περιορισμό των άρθρων του Συντάγματος σχετικά με το δικαίωμα εγγυοδοσίας. Υπενθυμίζοντας τα δικαιώματα της ελευθερίας του λόγου και του συνέρχεσθαι, η ΕΕ επέκρινε το σχέδιο νόμου για τη διαχείριση της δημόσιας τάξης, το οποίο περιλάμβανε διατάξεις που δίνουν απόλυτη εξουσία στην αστυνομία να απαγορεύει τις δημόσιες συναντήσεις. Το σχέδιο νόμου έχει συζητηθεί σε βάθος και αναμένεται να εγκριθεί σε τροποποιημένη μορφή το 2012.

Η ΕΕ έθιξε επίσης το θέμα της κατάργησης της θανατικής ποινής. Με το επιχείρημα ότι η θανατική ποινή εξακολουθεί να χαίρει ευρείας υποστήριξης από τον λαό, η κυβέρνηση τη διατηρεί σε ισχύ παρά το γεγονός ότι επιβάλλεται σπανίως και δεν έχει εκτελεστεί από το 2003 (στρατοδικείο).

Η ΕΕ υπενθύμισε στην κυβέρνηση την ανάγκη να ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο η Σύμβαση του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων. Ένα σχέδιο νόμου με πρωτοβουλία βουλευτών με θέμα τα βασανιστήρια, που υποστηρίζεται από την κυβέρνηση, βρίσκεται επί του παρόντος στο κοινοβούλιο και αναμένεται να εγκριθεί το 2012. Η κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων δεν έχει ακόμα πραγματοποιηθεί.

Η ΕΕ συνέχισε να παρακολουθεί με προσοχή την κατάσταση ΛΟΑΔ ατόμων στην Ουγκάντα τα οποία αντιμετωπίζουν διακρίσεις, διώξεις και απειλές. Η ΕΕ ανέφερε τις ανησυχίες της σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα των ΛΟΑΔ ατόμων σε κάθε διαθέσιμη ευκαιρία στα πλαίσια του διαλόγου της με την κυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου. Επιπλέον η ΕΕ υποστήριξε τις τοπικές οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που παρέχουν προστασία και προσπαθούν να αλλάξουν τις συμπεριφορές στη χώρα. Το εξαιρετικά αυστηρό σχέδιο νόμου κατά της ομοφυλοφιλίας αποσύρθηκε το 2011 από το προηγούμενο κοινοβούλιο, αλλά επανήλθε το 2012.

Η ΕΕ είναι μια από τις κινητήριες δυνάμεις ανάμεσα στους αναπτυξιακούς εταίρους της Ουγκάντας σε ό,τι αφορά τη στήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΥΑΔ) και τον Φεβρουάριο του 2011 εγκρίθηκε η τοπική στρατηγική εφαρμογής σχετικά με τους ΥΑΔ.

Τέλος, σε τεχνικό επίπεδο, η ΕΕ συμμετέχει σε κοινό ταμείο δωρητών (έξι κράτη μέλη της ΕΕ, η Νορβηγία και η αντιπροσωπία της ΕΕ) με σκοπό τη βελτίωση της δημοκρατικής διακυβέρνησης στην Ουγκάντα με επίκεντρο την εμβάθυνση της δημοκρατίας, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και την αυξημένη λογοδοσία.

5.4.28. Ζιμπάμπουε

Τον Φεβρουάριο του 2011, η ΕΕ αποφάσισε να αφαιρέσει 35 άτομα από τον κατάλογο προσώπων που υπόκεινται σε απαγόρευση χορήγησης θεώρησης και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και να παρατείνει την ισχύ των υπόλοιπων μέτρων που εφαρμόζονται επί του παρόντος στη Ζιμπάμπουε τα οποία αφορούν i) απαγόρευση χορήγησης θεώρησης και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων που αφορά συγκεκριμένα άτομα και επιχειρήσεις, ii) εμπάργκο όπλων και iii) λοιπά μέτρα, που λαμβάνονται στο πλαίσιο του άρθρου 96 της Συμφωνίας του Κοτονού.

Τα μέτρα αυτά είναι προσεκτικά στοχοθετημένα και ο αντίκτυπός τους εστιάζεται κυρίως σε άτομα και όχι στην οικονομία. Πράγματι, από τη σύσταση της κυβέρνησης εθνικής ενότητας, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν παράσχει περίπου 1 δισ. δολάρια σε αναπτυξιακή βοήθεια για την αντιμετώπιση των αναγκών του λαού της Ζιμπάμπουε, συμπεριλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών, όπως η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και η παιδεία.

Κατά την έγκριση των μέτρων αυτών, η ΕΕ σημείωσε τη σημαντική πρόοδο στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και στη βελτίωση της παροχής βασικών κοινωνικών υπηρεσιών. Ωστόσο, η ΕΕ έκρινε ότι τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις δεν ακολούθησε αντίστοιχη πρόοδος στον πολιτικό τομέα. Η ΕΕ σημείωσε ότι περαιτέρω μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες όσον αφορά τον σεβασμό του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας που είναι απαραίτητα προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τη διεξαγωγή αξιόπιστων εκλογών. Στο πλαίσιο αυτό, η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε τη βαθιά ανησυχία της για την έξαρση της πολιτικής βίας που σημειώθηκε στην αρχή του έτους. Η ΕΕ κατέστησε επίσης σαφές ότι είναι έτοιμη να προσαρμόσει τα μέτρα της ανταποκρινόμενη σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις.

Η σύσταση της κυβέρνησης εθνικής ενότητας έδωσε νέα ώθηση για την ενίσχυση των σχέσεων ΕΕ-Ζιμπάμπουε. Έκτοτε ξεκίνησε εκ νέου πολιτικός διάλογος με κοινό στόχο τη σταδιακή εξομάλυνση των σχέσεων. Από το 2009 σημειώθηκαν γεγονότα υψηλού επιπέδου: Ιούνιος 2009 (συνάντηση της τρόικας ΕΕ-Ζιμπάμπουε στις Βρυξέλλες, με επικεφαλής τον Πρωθυπουργό Tsvangirai), Σεπτέμβριος 2009 (επίσκεψη της τρόικας της ΕΕ στο Χαράρε), και Ιούλιο 2010 (υπουργική σύνοδος στις Βρυξέλλες, όπου πραγματοποιήθηκε συνεκτική σύνοδος της υπουργικής ομάδας «επαναδραστηριοποίηση» της Ζιμπάμπουε με την Ύπατη Εκπρόσωπο Ashton και τον Επίτροπο Piebalgs).

Από την ανάληψη της εξουσίας από την κυβέρνηση εθνικής ενότητας και μετά, η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ζιμπάμπουε. Το 2011 η ΕΕ κατέστρωσε, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη της, στρατηγική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην οποία καθορίζονται προτεραιότητες σε θέματα υποστήριξης και δέσμευσης τόσο με τους κρατικούς θεσμούς όσο και με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, στο πλαίσιο της προεκλογικής περιόδου.

Η ΕΕ χρηματοδοτεί ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων στη Ζιμπάμπουε για τη δημιουργία και τη διατήρηση ανοικτού πολιτικού κλίματος, όπου θα γίνονται σεβαστά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου, και για την πορεία της χώρας προς αξιόπιστες εκλογές. Η ΕΕ διαμόρφωσε οριστικά μια βραχυπρόθεσμη στρατηγική για συνέχιση της χρηματοδότησης των μεταρρυθμίσεων που περιέχονται στη συνολική πολιτική συμφωνία, ιδίως δε της συνταγματικής και της εκλογικής διαδικασίας και της διαδικασίας συμφιλίωσης καθώς και της μεταρρύθμισης του δικαστικού σώματος. Η κοινωνία των πολιτών εστιάζεται έντονα στη στρατηγική αυτή με 30 εκατ. ευρώ που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη στήριξη μόνο των δραστηριοτήτων της από το 2009.

5.5. Μέση Ανατολή και Αραβική Χερσόνησος

Η αναταραχή στον αραβικό κόσμο έχει αγγίξει επίσης τις χώρες του Κόλπου, καίτοι με πιο περιορισμένο τρόπο. Τα καθεστώτα του Κόλπου ανέλαβαν δράση ήταν ενεργά για τη συγκράτηση και τον περιορισμό της επανάστασης, κυρίως μέσω της εκταμίευσης μεγάλων «οικονομικών πακέτων» και της αντιμετώπισης κοινωνικών αναγκών, αφήνοντας κατά μέρος τις πολιτικές ανησυχίες και θέτοντας, ορισμένες φορές, περαιτέρω περιορισμούς στις ήδη πολύ περιορισμένες ελευθερίες των πολιτών. Καθ' όλη την αναταραχή, η ΕΕ τόνισε ότι απαιτούνται εγχώριας κοπής μεταρρυθμίσεις και εθνικός διάλογος, και επισήμανε ταυτόχρονα την προθυμία της να υποστηρίξει τις μεταρρυθμίσεις αυτές, εάν και όποτε ζητηθεί.

Η ΕΕ και το ΣΣΠΚ είχαν την ευκαιρία, στο πλαίσιο του 21ου ΕΕ-ΣΣΠΚ κοινού Συμβουλίου και υπουργικής συνόδου που πραγματοποιήθηκε στο Αμπού Ντάμπι στις 20 Απριλίου 2011, να ανταλλάξουν απόψεις για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να συμφωνήσουν στον προσδιορισμό δυνατών τρόπων για την ανάπτυξη συνεργασίας στην περιοχή αυτή.

Η ΕΕ εξακολούθησε να αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στις εξελίξεις που επηρεάζουν την κοινωνία των πολιτών στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ιδίως στις δίκες πολλών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ χάραξε στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τόσο στο Κατάρ όσο και στο Κουβέιτ, τοπική στρατηγική για τα ανθρώπινα δικαιώματα επιτρέποντας στην ΕΕ να θέσει προτεραιότητες, να προσδιορίσει ζητήματα ενδιαφέροντος και να καθορίσει τομείς συνεργασίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στο Ομάν, η ΕΕ θορυβήθηκε με το κλείσιμο της εφημερίδας Al-Zaman, και εξέτασε το ζήτημα με τις αρχές, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης δεν θα περιοριστεί περαιτέρω.

5.5.1. Σαουδική Αραβία

Η ΕΕ εξακολούθησε να εξετάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα στις σχέσεις της με τη Σαουδική Αραβία, ιδίως όσον αφορά την θανατική ποινή, την κατάσταση των γυναικών, και την ελευθερία του Τύπου. Δημοσιεύθηκαν ειδικές δηλώσεις σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, για παράδειγμα, όσον αφορά την πολιτική συμμετοχή και την ίση μεταχείριση (διαμαρτυρία γυναικών οδηγών). Τον Σεπτέμβριο του 2011, η ΕΕ χαιρέτισε το γεγονός ότι γυναίκες της Σαουδικής Αραβίας θα είναι επιλέξιμες από το 2012 για να λαμβάνουν μέρος στο Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Shura ενώ θα είναι σε θέση να ψηφίσουν και να υποβάλουν υποψηφιότητα στις δημοτικές εκλογές του 2015.

Σχετικά με την θανατική ποινή, το 2011 παρατηρήθηκε αύξηση των εκτελέσεων. Ιδιαίτερη ανησυχία αποτελεί το γεγονός ότι οι περισσότερες εκτελέσεις δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις διεθνείς στοιχειώδεις προδιαγραφές: παρατηρήθηκαν εκτελέσεις για υποτιθέμενες αξιόποινες πράξεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά και τη μαγεία. Η ΕΕ προέβη σε διαβήματα προς τις αρμόδιες αρχές για το θέμα αυτό και επανέλαβε το αίτημά της για την εκπόνηση τουλάχιστον εκ των πραγμάτων μορατόριουμ.

Η ΕΕ έχει επίσης εντοπίσει άλλους τομείς όπου αναμένεται πρόοδος. Ιδιαίτερη προσοχή έχει δοθεί στην ελευθερία έκφρασης. Η ΕΕ έχει προσεγγίσει τις αρχές της Σαουδικής Αραβίας όσον αφορά περιπτώσεις ατόμων που αντιμετωπίζουν δίκη επειδή εξέφρασαν τις απόψεις τους μέσα από το Διαδίκτυο. Άλλοι τομείς που εμπνέουν ανησυχία είναι τα δικαιώματα του παιδιού, η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και η ελευθερία του θρησκευματος και των πεποιθήσεων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η κατάσταση των μεταναστών εργαζομένων στη χώρα.

Η ΕΕ εκπέμπει τακτικά σαφή μηνύματα προς τη Σαουδική Αραβία ως προς την ανάγκη επαρκούς προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών, στις οποίες περιλαμβάνεται και η εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων. Τα μηνύματα αυτά αποστέλλονται τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και στο πλαίσιο των συνεδριάσεων ΕΕ-Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου.

5.5.2. Μπαχρέιν

Στο Μπαχρέιν, από τη στιγμή που άρχισαν να συγκεντρώνονται διαδηλωτές, τον Φεβρουάριο του 2011, η ΕΕ κάλεσε όλα τα μέρη του Μπαχρέιν να απόσχουν από τη βία και να αρχίσουν διάλογο για να συζητήσουν τις διαφορές τους ειρηνικά και εποικοδομητικά. Πρώτη δημόσια δήλωση εκδόθηκε στα μέσα Φεβρουαρίου. Μετά από την ανάπτυξη δυνάμεων από το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου, στις 15 Μαρτίου, και τη βίαιη καταστολή διαδηλωτών, η Ύπατη Εκπρόσωπος κα Ashton απέστειλε γρήγορα στη Μανάμα ανώτερο απεσταλμένο για να προβεί σε διαβούλευση με ευρύ φάσμα συνομιλητών τον Μάρτιο. Η Ύπατη Εκπρόσωπος διαβίβασε επίσης μηνύματα της ΕΕ απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών του Μπαχρέιν, τον προσωπικό απεσταλμένο του βασιλιά και στον βασιλιά Χαμάντ προσωπικά.

Σταθερή ροή δηλώσεων ολόκληρο το έτος και διπλωματικών επαφών με τις αρχές του Μπαχρέιν επέστησαν την προσοχή του κοινού στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην ανάγκη απόδοσης ευθυνών στους δράστες από όλα τα μέρη της κοινωνίας, στην ανάγκη ορισμού ημερομηνίας για επίσκεψη από το Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα των ΗΕ, και στην προώθηση πραγματικής συμφιλίωσης σε ολόκληρη την κοινωνία του Μπαχρέιν. Η Ύπατη Εκπρόσωπος καταχώρισε την κατάσταση στο Μπαχρέιν στις ημερήσιες διατάξεις διαφόρων συνόδων των Υπουργών Εξωτερικών της ΕΕ, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα την έκκληση για σεβασμό και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά τη σύνοδό τους τον Ιούνιο του 2011, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ εξέφρασαν την ανησυχία τους για τη διαδικασία που περιβάλλει τις δίκες και τις καταδίκες μελών της αντιπολίτευσης στο Μπαχρέιν και ενθάρρυναν το Μπαχρέιν να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Οι πιέσεις αυτές, που επιβλήθηκαν από την ΕΕ παράλληλα με τη διεθνή κοινότητα και πολλές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, έφεραν κάποια αποτελέσματα: Τον Ιούνιο συστάθηκε ανεξάρτητη εξεταστική επιτροπή για να διερευνήσει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να επανεξετάσει τις δίκες και καταδίκες στο πλαίσιο των Δικαστηρίων Εθνικής Ασφάλειας. Επιπλέον, η ΕΕ έλαβε θετικά υπόψη την έκθεση της Ανεξάρτητης Ερευνητικής Επιτροπής (BICI) και επανέλαβε ότι η ΕΕ είναι έτοιμη να βοηθήσει το Μπαχρέιν στην προσπάθειά του να εφαρμόσει τις συστάσεις της.

5.5.3. *Ιράν*

Η επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν εξακολούθησε να αποτελεί ζήτημα μεγάλης ανησυχίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2011. Η ΕΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της με τις ιρανικές αρχές μέσω κάθε διαθέσιμου διαύλου, αλλά δυστυχώς, η κατάσταση δεν βελτιώθηκε. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προέβη σε πολλές δηλώσεις, σε όλα τα επίπεδα, στις Βρυξέλλες, στην Τεχεράνη και σε διεθνείς οργανισμούς καλώντας το Ιράν να ανταποκριθεί στις διεθνείς υποχρεώσεις του.

Η ΕΕ εξέφρασε τη λύπη της ιδιαίτερα για το γεγονός ότι χιλιάδες Ιρανοί πολίτες ήταν το 2011 θύματα καταστολής που υποστήριζε το κράτος, συμπεριλαμβανομένων των ηγετών της αντιπολίτευσης, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δικηγόρων, ιστολόγων, δημοσιογράφων, ακτιβιστών γυναικών και καλλιτεχνών, καθώς και πολλών προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των θρησκευτικών μειονοτήτων, ιδίως των μειονοτήτων Μπαχάι και των χριστιανικών μειονοτήτων. Αμέτρητα άτομα αντιμετώπισαν παρενοχλήσεις και συλλήψεις για την άσκηση των νομίμων δικαιωμάτων τους ή την προάσπιση άλλων. Άτομα που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των Αζέρων, των Βαλούχων και των Αράβων είναι τακτικά θύματα καταπίεσης και κατέχουν εξέχουσα θέση μεταξύ εκείνων που έχουν καταδικαστεί σε θάνατο. Στους ακτιβιστές δόθηκαν σκληρές ποινές φυλάκισης. Χρησιμοποιήθηκε σωματική τιμωρία. Οι κρατούμενοι ανέφεραν ευρείες περιπτώσεις βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης. Αυξήθηκε ο έλεγχος εκτός των πηγών πληροφόρησης όπως το Διαδίκτυο, το διεθνές ραδιόφωνο και την τηλεόραση. Ιρανοί δημοσιογράφοι που εργάζονται με οργανισμούς μέσων μαζικής ενημέρωσης του εξωτερικού απειλήθηκαν ή παρενοχλήθηκαν από υπαλλήλους ασφαλείας και η ΕΕ εξακολούθησε να ανησυχεί για τις προσπάθειες των ιρανικών αρχών προκειμένου να εμποδίσουν τους πολίτες της χώρας να επικοινωνούν και να λαμβάνουν ελεύθερα πληροφορίες εντός του Ιράν.

Η ευρεία χρήση της θανατικής ποινής, η οποία έφθασε στο Ιράν το 2011 στο υψηλότερο επίπεδο τα τελευταία χρόνια και εφαρμόστηκε σε ανηλίκους (ορισμένοι από αυτούς εκτελέστηκαν δημοσίως) αποτέλεσε θέμα ιδιαίτερης ανησυχίας για την ΕΕ. Στο Ιράν καταγράφηκαν μεταξύ 277 και 436 εκτελέσεων στη διάρκεια του έτους, ωστόσο, αναφορές μυστικών εκτελέσεων κυρίως στη φυλακή Valikabad Mashhad θα μπορούσαν να αυξήσουν σημαντικά τον αριθμό των ανθρώπων που εκτελέστηκαν πέρυσι στο Ιράν. Η ΕΕ συνέχισε να καλεί το Ιράν να σεβαστεί τα ελάχιστα πρότυπα, με στόχο την κατάρτιση μορατόριουμ για τη χρήση της θανατικής ποινής. Το γεγονός ότι εκατοντάδες άτομα καταδικάστηκαν σε θάνατο, χωρίς την ύπαρξη δίκαιης δίκης, ή καταδικάστηκαν για εγκλήματα τα οποία σύμφωνα με την ΕΕ δεν θα έπρεπε να καταλήξουν σε θανατική ποινή (π.χ. αποστασία, μοιχεία, αδικήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά) είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό για την ΕΕ.

Η ΕΕ υποστήριξε επίσης την ετήσια απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν, η οποία έλαβε το 2011 την υψηλότερη δυνατή υποστήριξη με 86 ψήφους υπέρ στην τρίτη επιτροπή. Κάθε χρόνο από το 2004, η απόφαση αυτή εκφράζει την έντονη ανησυχία της Γενικής Συνέλευσης για την επιδεινούμενη κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τον Μάρτιο του 2011, η ΕΕ υποστήριξε τη δημιουργία εντολής για ειδικό εισηγητή σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Ο σημερινός κάτοχος της εντολής, Δρ Ahmed Shaheed, είχε την ευκαιρία να παρουσιάσει τις απόψεις του σχετικά με την κατάσταση στην ομάδα εργασίας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της ΕΕ τον Δεκέμβριο του 2011. Ωστόσο από το τέλος του 2011 δεν του επιτρεπόταν ακόμα η πρόσβαση στο Ιράν. Η ΕΕ πιστεύει ότι, προκειμένου να εκτελέσει την εντολή του σωστά, θα πρέπει να του επιτραπεί η είσοδος στη χώρα, καθώς και στους πολυάριθμους θεματικούς εντολοδόχους, οι οποίοι, από την τελευταία επίσκεψη της ειδικής διαδικασίας το 2005, δεν έχουν πρόσβαση στο Ιράν.

Τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 2011, η ΕΕ υπέβαλε 61 άτομα (μεταξύ των οποίων τρεις υπουργοί του Ιράν) σε ειδικά περιοριστικά μέτρα, αναλόγως των ευθυνών τους, άμεσα ή κατόπιν εντολή, για σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα σχετικά άτομα υπέστησαν δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και απαγόρευση εισόδου στην ΕΕ

Ταυτόχρονα, η ΕΕ παρέμεινε ανοικτή για τεχνικές συζητήσεις με το Ιράν σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτή η προσφορά για διεξαγωγή συγκεκριμένων συζητήσεων έγινε επανειλημμένα από την ΕΕ προς τις ιρανικές αρχές κατά το παρελθόν έτος, αλλά τίποτε δεν υλοποιήθηκε. Ο διάλογος ΕΕ-Ιράν για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο οποίος αναστάλη τον Δεκέμβριο του 2006 όταν το Ιράν ακύρωσε τον πέμπτο γύρο, παρέμεινε ανενεργός το 2011.

Η ΕΕ εξακολούθησε να απασχολείται με την ιρανική κοινωνία των πολιτών στο Ιράν και στην εξορία, έτσι ώστε να ενισχυθεί η προστασία και η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν. Το ανωτέρω πραγματοποιήθηκε κυρίως μέσω αρκετών σχεδίων που χρηματοδοτούνται από εργαλεία που αφορούν το σκοπό αυτό, περιλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (EIDHR).

5.5.4. *Ιράκ*

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένει εύθραυστη σε ολόκληρο το Ιράκ καθώς η χώρα ανακάμπτει μόνο με αργούς ρυθμούς μετά από τα δύσκολα μετασυγκρουσιακά χρόνια και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις σε πολιτικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο ασφάλειας και ανάπτυξης. Η πολιτική μετάβαση έχει κατά κάποιο τρόπο παραμείνει στάσιμη μετά τις τελευταίες γενικές εκλογές και η βία εκτεταμένη, επηρεάζοντας πολλούς Ιρακινούς αμάχους, συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες και σε ευάλωτες ομάδες.

Κατά το 2011 σημειώθηκε αυξανόμενη χρήση της θανατικής ποινής, η οποία εξακολουθεί να αποτελεί ζήτημα σοβαρής ανησυχίας. Η ΕΕ έχει επανειλημμένα καλέσει το Ιράκ να σταματήσει τις εκτελέσεις και να συμμορφωθεί με τα ελάχιστα διεθνή πρότυπα, εν αναμονή της κατάργησης της θανατικής ποινής (πραγματοποιήθηκαν διαβήματα και διατυπώθηκαν δηλώσεις).

Στο διάλογό της με το Ιράκ, η ΕΕ συνέχισε να διατυπώνει τις ανησυχίες της για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αντιπροσωπία της ΕΕ διατήρησε τακτικές επαφές με τις αρχές όπως και με τους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και τις μειονότητες, και από κοινού με τις διπλωματικές αποστολές της ΕΕ, συνέχισε τις δραστηριότητες της Ομάδας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ συνέχισε επίσης να στηρίζει ενεργά τον ΟΗΕ στις προσπάθειές του να διευκολύνει την ειρηνική επίλυση της κατάστασης για τους στεγαζόμενους του στρατοπέδου Ασράφ. Η Ύπατη Εκπρόσωπος ενθάρρυνε όλους όσοι μπορούν να ασκήσουν επιρροή στην κατάσταση να το πράξουν εποικοδομητικά, θέτοντας ως πρώτη προτεραιότητα την ασφάλεια των στεγαζομένων.

Η χρηστή διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου έχουν παραμείνει βασικοί τομείς στους οποίους εστιάζεται η παροχή βοήθειας της ΕΕ προς το Ιράκ. Η ΕΕ συμμετέχει μέσω σχεδίων για την υποστήριξη αυτών των τομέων αυτών. Η χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου περιλαμβάνονται στις προτεραιότητες του πρώτου εθνικού εγγράφου στρατηγικής ΕΕ-Ιράκ της περιόδου 2011-2013. Η ΕΕ έχει επίσης παράσχει καθοδήγηση και κατάρτιση στον τομέα των αστυνομικών, δικαστικών και σωφρονιστικών υπηρεσιών μέσω της οικείας Ενοποιημένης Αποστολής (EUJUST LEX) στο Ιράκ, η οποία το 2011 αύξησε σημαντικά τις δράσεις εντός της χώρας (Βαγδάτη, Βασόρα και Ερμπίλ).

Νέα βάση για τις σχέσεις ΕΕ-Ιράκ θα αποτελέσει η συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας (PCA), στην οποία περιλαμβάνεται ρήτρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα ως ουσιαστικό στοιχείο και καθορίζει πλαίσιο για τη συνεργασία σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξετάζει διάφορα ζητήματα όπως το κράτος δικαίου.

5.5.5. *Υεμένη*

Η επανάσταση της Υεμένης χρωμάτισε την κατάσταση καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, αρχής γενομένης από την πρώτη διαμαρτυρία κατά του Σάλεχ στις 15 Ιανουαρίου 2011, με επικεφαλής τον Tawakkul Karman, ο οποίος έλαβε αργότερα εντός του έτους το Νόμπελ Ειρήνης. Επιπλέον, η κατάσταση της ασφάλειας επιδεινώθηκε με επιθέσεις από ισλαμιστές φονταμενταλιστές.

Τα δύο αυτά ζητήματα κατέστησαν απαραίτητη προϋπόθεση την ενίσχυση της δέσμευσης της ΕΕ κατά το 2011. Καθ' όλη την αναταραχή, η ΕΕ διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στον πολιτικό και ανθρωπιστικό τομέα. Η ΕΕ άσκησε συνεχή πίεση σε όλα τα μέρη της Υεμένης για να διευκολύνουν την ειρηνική μεταβίβαση της εξουσίας, η οποία στη συνέχεια οδήγησε σε εκλογές μετά την περίοδο αναφοράς. Σε όλες τις δραστηριότητές της, η ΕΕ καταδίκασε τη χρήση βίας κατά διαδηλωτών και εξέφρασε σοβαρή ανησυχία για την ευημερία και την ασφάλεια του λαού της Υεμένης.

Δημοσιεύθηκαν σχεδόν 21 επίσημες δηλώσεις. Επιπλέον, Υπουργοί Εξωτερικών της ΕΕ καταδίκασαν τη βία και τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που περιγράφονται σε έξι δέσμες συμπερασμάτων. Επίσης κατά τη συνάντησή τους τον Ιούνιο, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων κάλεσαν επισταμένως όλα τα μέρη να σταματήσουν τη βία, να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να συμμορφωθούν με μια μόνιμη κατάπαυση του πυρός. Η Ύπατη Εκπρόσωπος και το προσωπικό της ήταν επίσης σε τακτική επαφή με βασικά μέλη του καθεστώτος και των αντιπάλων του. Η δράση της ΕΕ εξετάστηκε στενά με τα Κράτη του Κόλπου, τις ΗΠΑ και άλλους διεθνείς παράγοντες.

Καθώς η πολιτική, κοινωνική και οικονομική αναταραχή της Υεμένης επιδείνωσε την ήδη δεινή κατάσταση, η διεθνής κοινότητα διατήρησε σταθερή και ενωμένη πίεση για μια ομαλή μετάβαση και συνολική διαδικασία μεταρρυθμίσεων ώστε να αρχίσουν χωρίς καθυστέρηση. Μετά από δράση της ΕΕ στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα μέλη της ΕΕ του Συμβουλίου Ασφαλείας εξασφάλισαν απόφαση τον Οκτώβριο, που άνοιξε τελικά το δρόμο για την υπογραφή, στις 23 Νοεμβρίου, της πρωτοβουλίας του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου και του μηχανισμού εφαρμογής της και, συνεπώς, της από καιρό αναμενόμενης μετάβασης.

Ανεξάρτητα από τη δράση που σχετίζεται με τις αναταραχές, η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να αντιμετωπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα στις επαφές της με τις αρχές της Υεμένης, ιδίως μέσω διαβημάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα σχετικά με θέματα που αφορούν τη θανατική ποινή ανηλίκων, την ελευθερία της έκφρασης και το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.

Τέλος, η ΕΕ συνέβαλε ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών αναγκών του πληθυσμού μέσω αυξημένης χρηματοδοτικής στήριξης. Η αρχική ανθρωπιστική κατανομή για το 2011, ύψους 4 εκατ. ευρώ ανήλθε σε 25 εκατ. ευρώ. Η συνολική ανθρωπιστική χρηματοδότηση της ΕΕ το 2011 ήταν πάνω από 60 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, η ΕΕ παραμένει πεπεισμένη ότι περαιτέρω σοβαρές προσπάθειες για την ανακούφιση της ανθρωπιστικής κατάστασης του άμαχου πληθυσμού είναι απολύτως αναγκαία είναι απολύτως απαραίτητες: τρία εκατομμύρια άνθρωποι είχαν ανάγκη από άμεση βοήθεια και η Υεμένη είχε το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό του χρόνιου υποσιτισμού παιδιών στον κόσμο.

5.6. Ασία και Ωκεανία

5.6.1. Αφγανιστάν

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Αφγανιστάν δεν βελτιώθηκε σημαντικά το 2011. Τομείς ιδιαίτερης ανησυχίας περιλαμβάνουν γυναίκες και παιδιά, τη θανατική ποινή, τα βασανιστήρια και την κακοποίηση, αυθαίρετες κρατήσεις, κινδύνους για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ελευθερία της έκφρασης, τη μεταβατική δικαιοσύνη, την ατιμωρησία και απώλειες αμάχων ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης.

Το σύστημα δικαιοσύνης και διακυβέρνησης γενικά εξακολουθεί να έχει σημαντικές ελλείψεις και το Κοινοβούλιο υπέστη σοβαρή αναταραχή κατά ένα σημαντικό μέρος του έτους. Συμφόρηση και έλλειψη πολιτικής βούλησης για μεταρρυθμίσεις σε διάφορες πτυχές διακυβέρνησης εμποδίζουν την πρόοδο στα ανθρώπινα δικαιώματα τόσο άμεσα όσο και έμμεσα. Ως ένας από τους κύριους τομείς της ΕΕ, η διακυβέρνηση αποσπά σημαντικό μέρος της προσοχής της ΕΕ και της χρηματοδότησης. Το 2011, η ΕΕ δέσμευσε 20 εκατ. ευρώ για τη δικαιοσύνη και 40 εκατ. ευρώ για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, καθώς και 140 εκατ. ευρώ για τη μεταρρύθμιση της αστυνομίας, με έμφαση στη μη στρατιωτική αστυνόμευση και στον επαγγελματισμό.

Η Αστυνομική Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Αφγανιστάν (EUPOL) συνεργάζεται στενά με το Υπουργείο Εσωτερικών και άλλους φορείς για τη βελτίωση των γνώσεων και την εφαρμογή των βασικών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα από την εθνική αστυνομία του Αφγανιστάν. Πρόσφατα, υποστήριξαν τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου Γραφείου αστυνομικού διαμεσολαβητή.

Η ISAF ανέστειλε προσωρινά τη μεταφορά κρατουμένων σε οκτώ επαρχίες μετά τη δημοσίευση της έκθεσης UNAMA σχετικά με βασανιστήρια και κακομεταχείριση σε ορισμένες εγκαταστάσεις κράτησης στο Αφγανιστάν. Ο συνωστισμός στις φυλακές εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να στηρίζει τον σωφρονιστικό τομέα, μέσω μισθών του προσωπικού των φυλακών, ωστόσο παρακολουθεί την κατάσταση στις φυλακές εκ του σύνεγγυς κατόπιν της μεταβίβασης των ευθυνών για τις φυλακές από το Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Υπουργείο Εσωτερικών, σε αντίθεση με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές.

Η βία κατά γυναικών και κοριτσιών, ορισμένες παραδοσιακές πρακτικές και τιμωρία για «ηθικά εγκλήματα» εξακολούθησε να αποτελεί μείζον θέμα. Το 2011 αρκετές περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών καλύφθηκαν εκτενώς από τα ΜΜΕ. Αφ' ης στιγμής εκτέθηκαν, οι αφγανικές αρχές απάντησαν γρήγορα, ωστόσο κατέστη εμφανές ότι προηγούμενες εκκλήσεις προς τις τοπικές αρχές απέτυχαν να αποσπάσουν κατάλληλη απάντηση.

Σύμφωνα με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ, οι γυναίκες και τα φύλα αποτελούν σταθερά στοιχεία του διάλογο της αντιπροσωπίας της ΕΕ με την κυβέρνηση του Αφγανιστάν. Επιδιώκει επίσης να ενθαρρύνει και να υποστηρίζει τη δέουσα εφαρμογή της κυβέρνησης στις εθνικές και διεθνείς υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αντιπροσωπία διατηρεί τακτικές επαφές με την κοινωνία των πολιτών και τις ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω διαβουλεύσεων και ομάδων συζήτησης. Το 2011, η αντιπροσωπία της ΕΕ προέβη σε τρεις τουλάχιστον διαβουλεύσεις μεταξύ αξιωματούχων υψηλού επιπέδου της ΕΕ και μελών της κοινωνίας των πολιτών. Μερικά από τα θέματα επικεντρώθηκαν στις διακρίσεις, τη βία σχετιζόμενη με το φύλο, περιλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, τη σωματεμπορία και τους πρόωρους και αναγκαστικούς γάμους.

Η ΕΕ παρέμεινε ένας σημαντικός δωρητής του Αφγανιστάν. Πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών και σχέδια που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, των «μη κρατικών φορέων και τοπικών αρχών ανάπτυξης» και του μέσου σταθερότητας. Οι πρωτοβουλίες αυτές αποσκοπούσαν στο να προωθηθεί και να ενισχυθεί μια συνεκτική κοινωνία των πολιτών στο Αφγανιστάν σε ευρεία βάση για να συζητηθούν πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα, με σκοπό την προώθηση του διαλόγου και της υπευθυνότητας καθώς και της διαφάνειας των κρατικών οντοτήτων.

Το 2011 ξεκίνησαν αρκετά νέα σχέδια και δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ύψους συνολικά 3 εκατ. ευρώ. Ειδικά θέματα μεταξύ των εν εξελίξει σχεδίων περιλάμβαναν τη μεταβατική δικαιοσύνη και υποστήριξη στα θύματα αγριοτήτων, πρωτοβουλίες για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια (UNSCR 1325), τα ανθρώπινα δικαιώματα για την κατάρτιση δημοσιογράφων και την ενίσχυση της συμμετοχής, ιδιαίτερα των γυναικών, στις τοπικές δομές διακυβέρνησης.

Στην πορεία προς τη διάσκεψη της Βόννης, διαδικασία διαβούλευσης της κοινωνίας των πολιτών, σε επίπεδο Αφγανιστάν, που υποστηρίχθηκε από τη Γερμανία και άλλα κράτη μέλη, έδωσε τη δυνατότητα στην κοινωνία των πολιτών να επιλέξουν τους δικούς της εκπροσώπους για τη διάσκεψη και το φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών που προηγήθηκαν.

5.6.2. Μπαγκλαντές

Η ΕΕ συνέχισε να εργάζεται για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπό το πρίσμα των βασικών στόχων μείωσης της φτώχειας και υποστήριξης του δημοκρατικού συστήματος του Μπαγκλαντές.

Η ΕΕ ξεκίνησε αρκετά αναπτυξιακά προγράμματα που αποσκοπούν στην υποστήριξη των δημοκρατικών θεσμών και εποπτικών οργάνων. Με βάση μακροχρόνιες προσπάθειες της στους τομείς αυτούς, υποστήριξε μια δράση για την ενίσχυση της τοπικής κυβέρνησης, τη δημιουργία υποδομών με την Εκλογική Επιτροπή του Μπαγκλαντές και την παροχή βοήθειας στη δημιουργία θεσμών στο Chittagong Hill Tracts (CHT).

Στο πλαίσιο του τακτικού διαλόγου με τις αρχές του Μπαγκλαντές, η ΕΕ έθιξε θέματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη θεσμική μεταρρύθμιση, τον ρόλο των ανεξάρτητων εποπτικών οργάνων, την κατάσταση στις φυλακές, την θανατική ποινή, την ελευθερία της έκφρασης, την εφαρμογή της συμφωνίας για την Ειρήνη CHT και τα δικαιώματα και γυναικών και των παιδιών. Τα μηνύματα της ΕΕ έχουν ενισχυθεί από την παρουσία του Μπαγκλαντές, ηγετών υψηλού επιπέδου της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Επιτρόπου για θέματα Ανάπτυξης, κ. Andris Piebalgs.

Η ΕΕ συνέχισε να αναπτύσσει διάλογο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της συμφωνίας για την Ειρήνη του Chittagong Hill Tracts, με σκοπό να επιταχυνθεί η υλοποίηση της. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ πραγματοποίησε επισκέψεις στο CHT ώστε να εκτιμήσει καλύτερα την κατάσταση επί τόπου. Οι επιτόπιες επισκέψεις συμπληρώθηκαν με επαφές με τους αρμόδιους φορείς στην Ντάκα.

Η ανθρωπιστική κατάσταση του πληθυσμού Rohingya στη Βιρμανία/Μυανμάρ εξακολουθεί να είναι το αντικείμενο διπλωματικής και ανθρωπιστικής δράσης της ΕΕ. Η ΕΕ ευελπιστεί ότι μπορεί να επιτευχθεί μακροπρόθεσμη λύση στο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ Μπαγκλαντές και Βιρμανίας/Μυανμάρ.

Τον Νοέμβριο, η ΕΕ πραγματοποίησε διάσκεψη για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία, η οποία αποσκοπούσε στο να φέρει σε επαφή τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών με στόχο την εκπόνηση πρακτικών προτάσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή της Ατζέντας Αξιοπρεπούς Εργασίας της ΔΟΕ, περιλαμβανομένων των προκλήσεων, όπως οι μισθοί διαβίωσης, η βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης, η αντιμετώπιση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων όσον αφορά την απασχόληση και τους μισθούς, η βελτίωση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, η εξάλειψη της παιδικής εργασίας και η προστασία των ευάλωτων ομάδων και των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων.

5.6.3. Βιρμανία/Μυανμάρ

Η ΕΕ χαιρέτισε την απελευθέρωση αρκετών πολιτικών κρατουμένων, τη δέσμευση της κυβέρνησης για μεταρρυθμίσεις, τη διευκόλυνση της λογοκρισίας των μέσων ενημέρωσης και τη θέσπιση νομοθεσίας στον τομέα του εργατικού δικαίου που αναπτύχθηκε σε στενή συνεργασία με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας.

Ανταποκρινόμενη στις ενθαρρυντικές εξελίξεις, η ΕΕ ανακούφισε, τον Απρίλιο του 2011, τα περιοριστικά μέτρα αναστέλλοντας την απαγόρευση χορήγησης θεωρήσεων για τα πολιτικά μέλη της κυβέρνησης και τον Υπουργό Εξωτερικών. Μέσω αποστολών από τον Ειδικό Απεσταλμένο της ΕΕ, κ. Piero Fassino, και άλλων επαφών υψηλού επιπέδου, η ΕΕ ενθάρρυνε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις, ιδίως όσον αφορά το κράτος δικαίου, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε περιοχές εθνικής σύρραξης, καθώς και την άμεση και άνευ όρων απελευθέρωση όλων των υπολοίπων πολιτικών κρατουμένων. Παράλληλα, η ΕΕ προσέφερε επίσης βοήθεια για τη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων. Κατόπιν προσφοράς από την κυβέρνηση της Βιρμανίας/Μυανμάρ, το ανωτέρω περιελάμβανε προκαταρκτικές συνομιλίες με τη νεοσύστατη Εθνική επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ εξακολουθεί να παραμένει ο μεγαλύτερος δωρητής ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τη χώρα, με στόχο να βοηθήσει στην ελάφρυνση της βαθιά ριζωμένης διαρθρωτικής φτώχειας. Τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα κάλυψαν την πρόσβαση στο νερό και αποχέτευση, την υγεία, την επισιτιστική ασφάλεια και τη βοήθεια στους εκτοπισμένους πληθυσμούς. Εξάλλου, η ΕΕ έχει εκ των προτέρων δημιουργήσει δεσμούς με την κοινωνία των πολιτών και επιζητεί το διάλογο με εκείνους της πολιτικής διοίκησης σε διμερές επίπεδο στο πλαίσιο της διαδικασίας ASEM και των συνεδριάσεων της ΕΕ-ASEAN. Οι συνεδριάσεις αυτές παρείχαν την ευκαιρία να εκφράσει τις ανησυχίες της η ΕΕ και να ενθαρρύνει την κυβέρνηση να συνεχίσει τη διαδικασία θετικής αλλαγής.

Σε πολυμερές επίπεδο, η ΕΕ υποστήριξε την ανανέωση της θητείας του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για το Μυανμάρ και τις αποφάσεις για κατ' ιδίαν χώρα κατά το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ την άνοιξη και κατά τη σύνοδο της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών το φθινόπωρο του 2011, αναγνωρίζοντας την πρόοδο που σημειώνεται όλο το χρόνο, επικρίνοντας τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις διακρίσεις εις βάρος εθνοτικών, και κάλεσε τις αρχές να λάβουν περαιτέρω μέτρα για τη μεταρρύθμιση της χώρας. Επίσης, ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα διατυπώθηκαν απευθείας με τις αρχές κατά τη διάρκεια της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης.

5.6.4. Καμπότζη

Η ΕΕ παρέσχε οικονομική στήριξη στην εθνική πλευρά των Έκτακτων Τμημάτων του Δικαστηρίου της Καμπότζης (ECCC), ως μέρος της δέσμευσης της ΕΕ για δικαιοσύνη και την εθνική συμφιλίωση. Το 2011, η ΕΕ υποσχέθηκε πρόσθετη συμβολή 1,3 εκατ. ευρώ στην ECCC στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Το 2011, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών κατά την εφαρμογή σχεδίων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ενωσιακή χρηματοδότηση καλύπτει τομείς, όπως τα δικαιώματα των γυναικών, τα δικαιώματα των παιδιών, τα έγγεια δικαιώματα, τις αυτόχθονες κοινότητες, τα ανθρώπινα δικαιώματα σε κέντρα κράτησης και φυλακές, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα για πτυχές της μετανάστευσης, την εμπορία ανθρώπων, και την ελευθερία της έκφρασης.

Κατά την προπαρασκευή του νομοσχεδίου για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και ενώσεις, η ΕΕ συνέστησε στην κυβέρνηση να διαβουλευθεί ευρέως με τους ενδιαφερομένους ως προς το σχέδιο, και να εκπονήσει ένα νόμο που θα εγγυάται την ενίσχυση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνία των πολιτών.

Σε πολυμερή φόρουμ, η ΕΕ υποστήριξε την απόφαση του ΟΗΕ το φθινόπωρο του 2011, η οποία παρατείνει την εντολή του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για την Καμπότζη και ενισχύει τη συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (OHCHR). Η ΕΕ διατύπωσε επίσης την ικανοποίησή της για την αποδοχή όλων των συστάσεων της καθολικής περιοδικής επανεξέτασης των ΗΕ.

5.6.5. Κίνα

Η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί για τις σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα το 2011.

Κατά τον διάλογο ΕΕ-Κίνας για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο στις 16 Ιούν 2011 συζητήθηκαν λεπτομερώς τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, ιδίως την κατάσταση των εθνοτικών Θιβετιανών, Ουιγούρων και Μογγόλων, καθώς και των χριστιανών και των πιστών μη θειστικών πεποιθήσεων, όπως το Φάλουν Γκονγκ. Κατά τον διάλογο συζητήθηκε επίσης το κράτος δικαίου· η ΕΕ τόνισε τις ανησυχίες της σχετικά με την αυξανόμενη πρακτική ακούσιων εξαφανίσεων και εξωδικαστικής κράτησης, και ζήτησε πληροφορίες για τις εκθέσεις σχετικά με βασανιστήρια των κρατουμένων. Η ΕΕ τόνισε τη σημασία μιας ανεξάρτητης δικαστικής αρχής και ότι οι δικηγόροι πρέπει να είναι ελεύθεροι να ασκούν τα επαγγελματικά τους καθήκοντα χωρίς παρενοχλήσεις. Η ΕΕ έθιξε επίσης τους περιορισμούς στην ελευθερία της έκφρασης και επανέλαβε την έκκλησή της στην Κίνα για την επικύρωση του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και τη μεταρρύθμιση του συστήματος της αναμόρφωσης μέσω της εργασίας. Μετά το διάλογο δεν ακολούθησε επίσκεψη σε κέντρο υποδοχής δεδομένου ότι δεν ήταν δυνατόν να επιτευχθεί συμφωνία για την περιοχή της επίσκεψης αυτής. Στο περιθώριο του διαλόγου, η ΕΕ παρέδωσε κατάλογο ατομικών περιπτώσεων για τις οποίες ανησυχεί. Η Κίνα εκ των πραγμάτων ακύρωσε τον δεύτερο γύρο διαλόγου που θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2011.

Το σεμινάριο ΕΕ-Κίνας νομικών εμπειρογνομόνων πραγματοποιήθηκε στις 6 και 7 Σεπτεμβρίου στο Πεκίνο. Τα θέματα αφορούσαν τα ανθρώπινα δικαιώματα και την πολιτική για τα ναρκωτικά καθώς και τα ανθρώπινα δικαιώματα και την τεχνολογία.

Μετά από ένα κύμα αυθαίρετων συλλήψεων και ακούσιων εξαφανίσεων δικηγόρων, συγγραφέων, δημοσιογράφων, συλλεκτών υπογραφών, καλλιτεχνών και συγγραφέων ιστολογίων στην Κίνα, την άνοιξη του 2011, καθώς και την εισαγωγή νέων περιορισμών στο έργο ξένων δημοσιογράφων, η Ύπατη Εκπρόσωπος προέβη σε δήλωση, στις 12 Απριλίου εκφράζοντας την ανησυχία της για τις εξελίξεις αυτές.

Στη δήλωση αυτή εκφραζόταν ανησυχία για τη σύλληψη του Ai Weiwei, υπογραμμιζόταν ότι πρέπει να σταματήσουν οι αυθαίρετες συλλήψεις και εξαφανίσεις και γινόταν έκκληση προς τις κινεζικές αρχές να αποσαφηνίσουν την τύχη όλων των προσώπων που είχαν εξαφανιστεί. Η Ύπατη Εκπρόσωπος κάλεσε την Κίνα να διασφαλίσει ότι η μεταχείριση των εν λόγω προσώπων δεν συμφωνεί με τους διεθνείς κανόνες περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και να απελευθερώσει όλους εκείνους που είχαν τεθεί υπό κράτηση διότι άσκησαν το δικαίωμά τους στην ελευθερία της έκφρασης. Στις 24 Ιουνίου, η Ύπατη Εκπρόσωπος χαιρέτισε την απελευθέρωση του Ai Weiwei.

Κίνα εξακολούθησε να περιορίζει σοβαρά την ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι εντός του 2011, τα δε κινεζικά δικαστήρια επέβαλαν βαριές ποινές. Η Ύπατη Εκπρόσωπος καταδίκασε την καταδίκη των ακτιβιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων Chen Wei και Chen Xi σε εννέα και δέκα χρόνια φυλάκισης, αντίστοιχα, τον Δεκέμβριο του 2011 και επίσης επέκρινε την καταδίκη του δικηγόρου ανθρωπίνων δικαιωμάτων Gao Zhisheng σε περαιτέρω φυλάκιση τριών ετών. Η Ύπατη Εκπρόσωπος προέβη σε έκκληση για την άμεση απελευθέρωση του κ. Gao και για πληροφορίες σχετικά με την καλή διαβίωση και τον τόπο στον οποίο κρατείται.

Η ΕΕ εξέφρασε σοβαρές ανησυχίες για τις πολιτικές που εφαρμόζονται από τις κινεζικές αρχές στο Θιβέτ και στο Σινγιάνγκ. Σε μια «επείγουσα» συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 27 Οκτωβρίου, η Ύπατη Εκπρόσωπος τόνισε τις ανησυχίες της ΕΕ στην αύξηση των νομικών περιορισμών επί της θρησκευτικής πρακτικής στο Θιβέτ, των περιορισμών στη διδασκαλία της θιβετιανής γλώσσας, τη συνεχιζόμενη επίσημη εκστρατεία κατά διανοουμένων του Θιβέτ και πολιτιστικών στοιχείων, των σκληρών μέτρων που λαμβάνονται εναντίον οποιουδήποτε θιβετιανού πολίτη που επιχειρεί να διαμαρτυρηθεί ενάντια των επίσημων πολιτικών και των επιπτώσεων μαζικής βίαιης επανεγκατάστασης των νομάδων στον πολιτισμό του Θιβέτ. Η ΕΕ τόνισε τη βαθιά ανησυχία της για σειρές αυτοπυρπολισμών στις περιοχές του Θιβέτ και ζήτησε από τις κινεζικές αρχές να επιτρέψουν σε όλους τους Θιβετιανούς να ασκούν τα πολιτιστικά και θρησκευτικά τους δικαιώματα χωρίς εμπόδια, και να απόσχουν από τη χρήση βίας εναντίον ειρηνικών διαδηλώσεων. Σε μια επείγουσα συζήτηση στις 10 Μαρτίου, η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέφρασε τις ανησυχίες της σχετικά με την αναδιάρθρωση του Kashgar στο Xinjiang. Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία ότι η καταστροφή μιας πόλης που είχε σχηματίσει τη βάση του πολιτισμού των Ουιγούρων για πολλές εκατοντάδες χρόνια θα μπορούσε να έχει σοβαρές επιπτώσεις στην διατήρηση του πολιτισμού αυτού στα επόμενα χρόνια και τόνισε ότι θα καλέσει την Κίνα για να προβεί τόσο σε διαβούλευση με τους περιοίκους όσο και να συνεργαστεί με την UNESCO για με την αναδιάρθρωση της περιοχής.

Κατά την 17η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, η ΕΕ προέβη σε δήλωση εκφράζοντας τη βαθιά ανησυχία της για την επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα.

5.6.6. Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ)

Η ΕΕ εξακολούθησε να ανησυχεί σοβαρά για τις σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ). Διατύπωσε δε επανειλημμένα την ανησυχία της σε διεθνή φόρουμ και εξακολούθησε να παροτρύνει την Πιονγιάνγκ να βελτιώσει την κατάσταση. Το Μάρτιο του 2011, η ΕΕ διαδραμάτισε εκ νέου σημαντικό ρόλο στην έγκριση από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ του ψηφίσματος για την παράταση για ένα έτος της θητείας του ειδικού εισηγητή των ΗΕ για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη ΛΔΚ. Στις 19 Δεκεμβρίου 2011, η Γενική Συνέλευση των ΗΕ ενέκρινε 123 ψήφους υπέρ απόφασης που προώθησαν η ΕΕ, η Ιαπωνία και η Δημοκρατία της Κορέας για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη ΛΔΚ. Επίσης, ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα διατυπώθηκαν απευθείας στις βορειοκορεατικές αρχές από τους πρέσβεις των κρατών μελών της ΕΕ στην Πιονγιάνγκ, κατά τη διάρκεια συναντήσεων με βορειοκορεάτες αξιωματούχους στις Βρυξέλλες και σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ.

Κατά την τακτική επίσημη πολιτικού διαλόγου μεταξύ ΕΕ - ΛΔΚ που πραγματοποιήθηκε στην Πιονγιάνγκ τον Δεκέμβριο του 2011, η ΕΕ κάλεσε τη ΛΔΚ να σεβαστεί πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και να εφαρμόσει τις συστάσεις των οικείων αποφάσεων των ΗΕ. Η ΕΕ παρότρυνε την Πιονγιάνγκ, ως μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης, να συνεργαστεί πλήρως με τους μηχανισμούς του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων παρέχοντας στον Ειδικό Εισηγητή πλήρη, ελεύθερη και απρόσκοπτη πρόσβαση στη ΛΔΚ. Η ΕΕ παρότρυνε επίσης την Πιονγιάνγκ να αρχίσει ουσιαστικό διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Η ΕΕ επανέλαβε ότι είναι πρόθυμη να θεσπίσει διμερή διάλογο με την ΛΔΚ για τα ανθρώπινα δικαιώματα ο οποίος θα προσφέρει εμπειρογνωμοσύνη και εποικοδομητική συνεργασία σε συγκεκριμένους τομείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ εξέφρασε την βαθιά της ανησυχία για το γεγονός ότι, οι πολίτες της ΛΔΚ εξακολουθούν να καταδικάζονται σε θάνατο και να εκτελούνται. Η ΕΕ παρότρυνε την Πιονγιάνγκ να θέσει αμέσως τέρμα στις συστηματικές, εκτεταμένες και σοβαρές παραβιάσεις των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, να προστατεύσει τους κατοίκους της, να αντιμετωπίσει το ζήτημα της ατιμωρησίας και να διασφαλίσει ότι οι υπεύθυνοι για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσάγονται στη δικαιοσύνη ενώπιον μιας ανεξάρτητης δικαστικής αρχής, να εξασφαλίσει πλήρη, ασφαλή και απρόσκοπτη πρόσβαση στην ανθρωπιστική βοήθεια και να επιτρέψει στις ανθρωπιστικές οργανώσεις να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη παροχή της. Η ΕΕ κάλεσε τη ΛΔΚ να αντιμετωπίσει τα γενεσιουργά αίτια του φαινομένου των προσφύγων και να εξασφαλίσει ότι οι πρόσφυγες που επιστρέφουν στη ΛΔΚ, θα επιστρέφουν με ασφάλεια και αξιοπρέπεια.

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2011, η ΕΕ παρείχε 10 εκατ. ευρώ για επείγουσα επισιτιστική βοήθεια στη ΛΔΚ με σκοπό να βοηθήσει τις ευάλωτες ομάδες, κυρίως στις βόρειες και ανατολικές επαρχίες. Τον Αύγουστο του 2011, η ΕΕ παρείχε επιπλέον 200.000 ευρώ στα θύματα των πλημμύρων της χώρας.

5.6.7. Φίτζι

Κατά τη διάρκεια του 2011, δεν υπήρξε βελτίωση στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με το στρατιωτικό καθεστώς του Αρχιπλοιάρχου Bainimarama , ο οποίος παγιοποίησε τον έλεγχο του στην εξουσία. Ιδιαίτερης ανησυχίας αποτελούν οι περιορισμοί ως προς το σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και οι αυθαίρετες φυλακίσεις και η λογοκρισία των μέσων ενημέρωσης.

Αντιδρώντας στο πραξικόπημα του 2006 και την επακόλουθη αδυναμία των νήσων Φίτζι να συμμορφωθούν προς τις συμπεφωνημένες δεσμεύσεις περί δημοκρατικών αρχών, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κράτους δικαίου, η ΕΕ αποφάσισε το 2007 να αναστείλει την αναπτυξιακή βοήθεια (με περιορισμένες εξαιρέσεις) δυνάμει της Συμφωνίας του Κοτονού (Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης) και του Μέσου συνεργασίας για την ανάπτυξη. Η απόφαση, η οποία είχε αρχική ισχύ δύο ετών, παρατάθηκε αρκετές φορές και παρατάθηκε στις 26 Σεπτεμβρίου 2011 για δώδεκα περαιτέρω μήνες. Κατά το 2011, κατά τη διάρκεια διμερών συναντήσεων και τακτικών συνεδριάσεων πολιτικού διαλόγου στη Σούβα σύμφωνα με το άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού, η ΕΕ παρακίνησε το καθεστώς να αρχίσει ουσιαστικό διάλογο, να αποκαταστήσει τη δημοκρατία και να καταργήσει τους κανονισμούς έκτακτης ανάγκης.

Μετά τη σύλληψη άνευ εντάλματος και σοβαρών χτυπημάτων από τις ένοπλες δυνάμεις, τον Φεβρουάριο, τουλάχιστον δέκα πολιτικών, συνδικαλιστών και αντιφρονούντων, η ΕΕ μαζί με τις ΗΠΑ και άλλους εταίρους, διαμαρτυρήθηκε κατά τις συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου στο πλαίσιο του άρθρου 8 στην Υπουργό Εξωτερικών, στις 15 και στις 21 Μαρτίου.

Το καθεστώς απαγόρευσε την ετήσια συνάντηση της Εκκλησίας των Μεθοδιστών, μετά την άρνηση της Εκκλησίας να παύσει τρεις ηγέτες της εκκλησίας. Το καθεστώς ενέκρινε επίσης εκτελεστικά διατάγματα που περιορίζουν βασικά δικαιώματα των εργαζομένων, δηλαδή το διάταγμα για τις εργασιακές σχέσεις (τροποποίηση) και το βασικό διάταγμα εθνικών βιομηχανιών για την απασχόληση. Συνελήφθησαν ηγέτες των συνδικάτων για παράνομο συνέρχεσθαι, ενώ συνεδρίαζαν με μέλη των συνδικάτων και ένας ηγέτης κατηγορήθηκε για στάση. Η λογοκρισία ενισχύθηκε μέσω της εφαρμογής του διατάγματος του 2010 για την ανάπτυξη της βιομηχανίας οπτικοακουστικών μέσων.

Το 2009, οι κανονισμοί έκτακτης ανάγκης, που περιορίζουν σοβαρά τα δικαιώματα του ανθρώπου, επεκτάθηκαν σε μηνιαία βάση εντός του 2011, ωστόσο στις 31 Δεκεμβρίου ο αρχιπλοίαρχος Bainimarama ανακοίνωσε την επικείμενη άρση τους.

5.6.8. *Ινδία*

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε το 2010 να παρατηρεί εκ του σύνεγγυς τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ινδία βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών της για τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε επαφή με την κοινωνία των πολιτών και κρατικές υπηρεσίες για φημολογούμενες παραβιάσεις (ειδικότερα κατά τις διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα), και παρέχοντας συνδρομή σε ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στα ανθρώπινα δικαιώματα και σε μεμονωμένους υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η θανατική ποινή αποτέλεσε αντικείμενο στενής παρακολούθησης και διπλωματικών ενεργειών υψηλού επιπέδου, περιλαμβανομένης μιας επιστολής από την Ύπατο Εκπρόσωπο κα Ashton στον Υπουργό Εσωτερικών κ. Chidambaram, με βάση την απόρριψη αρκετών απονομών χάριτος εκ μέρους του Προέδρου. Συζητήσεις συνεχίστηκαν με την κυβέρνηση στο πλαίσιο του διαλόγου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τον Μάρτιο, όσον αφορά τη θέσπιση του νομοσχεδίου για την απαγόρευση των βασανιστηρίων και τις ανησυχίες περί της νομοθεσίας για την ασφάλεια.

Όσον αφορά τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως, η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται με με το δημόσιο τομέα της Ινδίας επί καταλόγου προτεραιοτήτων (και παρακολούθησε τη δίκη του Δρος Binayak Sen, ο οποίος αφέθηκε ελεύθερος με εγγύηση).

Πραγματοποιήθηκε ημερίδα για την κοινωνική ένταξη.

Οι αρχηγοί αποστολών της ΕΕ είχαν την ευκαιρία να αξιολογήσουν οι ίδιοι τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τζαμού και Κασμίρ κατά την ετήσια επίσκεψή τους στην περιοχή αυτή.

Τελευταίο αλλά σίγουρα σημαντικό, η ΕΕ στήριξε οικονομικά ορισμένες πρωτοβουλίες όσον αφορά μια σειρά ζητημάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων η εμπορία γυναικών και παιδιών, η πρόληψη των βασανιστηρίων, τα δικαιώματα των περιθωριοποιημένων ατόμων και των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων, τα δικαιώματα των εργατών στον μη θεσμοθετημένο τομέα και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

5.6.9. *Ινδονησία*

Η γενική Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας, που υπογράφηκε από την ΕΕ και την Ινδονησία στις 9 Νοεμβρίου 2009, οδήγησε στη σύσταση ενός διαρθρωμένου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Με την ευκαιρία της υπογραφής της Συμφωνίας, η Ινδονησία και η ΕΕ εντόπισαν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία ως μια εκ των προτεραιοτήτων για την ενισχυμένη συνεργασία, εν αναμονή της κύρωσης της Συμφωνίας.

Ο δεύτερος γύρος του διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθη τον Μάρτιο του 2011 στις Βρυξέλλες. Παρείχε πολύτιμες ευκαιρίες για να συζητηθούν θέματα για τα οποία υφίσταται πάντα ανησυχία, όπως η απαγόρευση διακρίσεων, τα δικαιώματα των φυλακισμένων και κρατουμένων, το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, τα δικαιώματα των γυναικών, το δικαίωμα στην εκπαίδευση και η συνεργασία σε πολυμερή φόρουμ. Επιπλέον, τον Οκτώβριο του 2011, η ΕΕ οργάνωσε σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με την θρησκευτική ελευθερία, με τίτλο «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Πίστη», το οποίο παρείχε ζωντανές ανταλλαγές απόψεων σχετικά με το ρόλο της θρησκείας στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στη συμφιλίωση της ελευθερίας για την πρακτική της πίστης με λοιπά βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης.

Η ΕΕ προέβη σε δηλώσεις σχετικά με τη δολοφονία τριών μελών της κοινότητας Ahmadī και της ανεπαρκούς καταδίκης όσων έχουν καταδικαστεί για τις επιθέσεις τον Φεβρουάριο και τον Ιούλιο 2011.

Δώδεκα προγράμματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα υποστηρίχθηκαν το 2011 μέσω του Ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (EIDHR), που καλύπτουν ζητήματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα του φύλου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, την πολιτική αντιπροσωπευτικότητα, τα βασανιστήρια, το δικαίωμα στην εκπαίδευση και το δικαίωμα στην υγεία, και την πραγματική απόλαυση από τις γυναίκες και τα παιδιά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Οι κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταφράστηκαν στη γλώσσα Bahasa και διανέμονται ευρέως.

Η ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς, με τακτικές αποστολές, την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ιδιαίτερα ευαίσθητες περιοχές, όπως η Άτσε και η Παπουασία, όπως υπάρχουν συγκεκριμένες ανησυχίες για τις διαδικασίες αλήθειας και συμφιλίωσης και για θέματα που συνδέονται με την ειδική αυτονομία που έχει χορηγηθεί στις επαρχίες αυτές.

Οι αποστολές της ΕΕ στην Τζακάρτα συνέστησαν μια ειδική ομάδα ανθρωπίνων δικαιωμάτων η οποία απαρτίζεται από τους πολιτικούς συμβούλους της αντιπροσωπίας της ΕΕ και των πρεσβειών των κρατών μελών.

5.6.10. *Ιαπωνία*

Διεξήχθησαν εργασίες σε όλη τη διάρκεια του έτους ως προς το πεδίο εφαρμογής συμφωνίας που θα καλύπτει την πολιτική, παγκόσμια και άλλη τομεακή συνεργασία μεταξύ ΕΕ-Ιαπωνίας που θα εδράζεται στην κοινή δέσμευση όσον αφορά τις θεμελιώδεις αξίες και αρχές.

Η ΕΕ διατήρησε τη μακρά συνεργασία της με την Ιαπωνία σύμφωνα με το "θεματολόγιο για τη συνεργασία". Διεξήχθησαν διαβουλεύσεις ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, κυρίως για να διευκολυνθεί η συνεργασία των εργασιών στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ, περιλαμβανομένης και της από κοινού υποστηριζόμενης απόφασης περί τα ανθρώπινα δικαιώματα στην ΛΔΚ.

Η ΕΕ εξέφρασε τη μεγάλη της ικανοποίηση για την εκ των πραγμάτων αναστολή εκτέλεσης της θανατικής ποινής στην Ιαπωνία σε όλη τη διάρκεια του 2011, και την παρότρυνε να συνεχίσει στην αυτή κατεύθυνση.

5.6.11. Λάος

Η ΕΕ και το Λάος πραγματοποίησαν τον τρίτο γύρο του τακτικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της Ομάδας ΕΕ-Λάος για τη διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα τον Φεβρουάριο του 2011. Ο διάλογος έδωσε την ευκαιρία να συζητηθούν πολλά θέματα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του ΟΗΕ, της ελευθερίας της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, της ελευθερίας του θρησκευματος και των πεποιθήσεων, τους επαναπατριζόμενους Χμονγκ, της εμπορίας ανθρώπων, των συνθηκών στις φυλακές και στα κέντρα κράτησης, της μεταρρύθμισης της διακυβέρνησης και των έγγειων δικαιωμάτων. Του διαλόγου προηγήθηκε σεμινάριο εμπειρογνομόνων σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης στο Λάος. Η ΕΕ συμμερίζεται την εμπειρία των κρατών μελών της στον τομέα αυτό και οι διεθνείς οργανισμοί και η κοινωνία των πολιτών έδωσαν ιδέες για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ενισχυθεί η υλοποίηση των συστάσεων της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του ΟΗΕ στο Λάος.

Το 2011 υλοποιήθηκαν εννέα έργα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Έξι από αυτά χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα α δικαιώματα του ανθρώπου, ένα σχέδιο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος των μη κρατικών φορέων / τοπικών αρχών και δύο έργα χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και του UNDP. Επικεντρώνονται στα δικαιώματα του παιδιού, στα δικαιώματα των φύλων, στα άτομα με αναπηρίες, στις μειονεκτούσες μειονοτικές ομάδες και στην οικοδόμηση ικανοτήτων στις αναδυόμενες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών του Λάος.

Τα σχέδια με το UNDP υποστήριξαν επίσης την Εθνική Συνέλευση για τη μεταρρύθμιση των εθνικών νομοθεσιών προκειμένου να συμμορφωθούν με τις διεθνείς συμβάσεις / πρότυπα. Το πρόγραμμα περί διεθνούς δικαίου παρέσχε επίσης αρκετές δραστηριότητες κατάρτισης σχετικά με την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα για τους κρατικούς αξιωματούχους και την τοπική κοινωνία των πολιτών. Οι συστάσεις της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης για το Λάος έχουν δημοσιευθεί και διανεμηθεί σε διάφορες υπηρεσίες τόσο σε κυβερνητικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

5.6.12. Μαλαισία

Το 2011 η ΕΕ και η Μαλαισία συνέχισαν τις διαπραγματεύσεις σχετικά με συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, η οποία θα περικλείει διατάξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ και η Μαλαισία άρχισαν συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε τοπικό επίπεδο. Η πρώτη σχετική συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2011 και επικεντρώθηκε στην άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις γυναίκες και τα παιδιά. Πρόκειται για τον πρώτο διμερή διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα που έχει διεξαχθεί ποτέ από την Μαλαισία.

Την 1η Μαρτίου 2011, η αντιπροσωπία της ΕΕ, η Πρεσβεία της Ολλανδίας και το Ινστιτούτο Προηγμένων Ισλαμικών Σπουδών διοργάνωσαν δημόσια ημερίδα με θέμα «Θρησκεία στον δημόσιο χώρο – η ΕΕ και τη Μαλαισία», η οποία προσέλκυσε περισσότερους από 150 συμμετέχοντες από το ευρύ κοινό. Σεμινάριο κεκλεισμένων των θυρών με τον ίδιο τίτλο πραγματοποιήθηκε την επόμενη ημέρα.

Τον Μάρτιο, η Μαλαισία φιλοξένησε επίσης την περιοχή της Ασίας-Ειρηνικού για την οικουμενικότητα του καταστατικού της Ρώμης του ΔΠΔ. Μετά από αυτό το γεγονός ακολούθησε η απόφαση της κυβέρνησης να προσχωρήσει στο καταστατικό της Ρώμης.

Η ΕΕ χρηματοδοτεί μια σειρά σχεδίων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως τα δικαιώματα του παιδιού και της γυναίκας, την απαγόρευση διακρίσεων, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, τους γηγενείς πληθυσμούς, την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα άτομα με αναπηρίες. Στο πλαίσιο της πρώτης συνεδρίασης απολογισμού τον Σεπτέμβριο του 2011, οι δικαιούχες ΜΚΟ αντιμετώπισαν τις κύριες προκλήσεις που αντιμετώπισαν κατά την υλοποίηση του έργου και βοήθησαν στον προσδιορισμό περαιτέρω σημείων δράσης για την παρακολούθηση της Μαλαισίας από την ΕΕ. Επίσης κονδύλια του EIDHR χρησιμοποιήθηκαν για να χρηματοδοτήσουν τη δημιουργία ντοκιμαντέρ σχετικά με τη θανατική ποινή στη Μαλαισία.

Η ΕΕ συνέχισε τη συνεργασία με όλους τους φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και κάλεσε μερικούς από αυτούς στις τοπικές συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι βασικοί ομότιμοι είναι ο Δικηγορικός Σύλλογος Μαλαισίας και η Εθνική Επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ένα από τα συγκεκριμένα επιτεύγματα της συνεργασίας αυτής ήταν μια δημόσια εκδήλωση για την κατάργηση της θανατικής ποινής που διοργανώθηκε τον Οκτώβριο του 2011. Συνακόλουθα με τη δημόσια ημερίδα, την οποία παρακολούθησαν περίπου 350 συμμετέχοντες, διεξήχθη επίσης τεχνική διαβούλευση κεκλεισμένων των θυρών κατόπιν αιτήματος της ή της Εισαγγελίας. Αμφότερες οι εκδηλώσεις είχαν ως ομιλητές προσωπικότητες της Ευρώπης υψηλού προφίλ και αμφότερα τα γεγονότα αποτέλεσαν τα πρώτα βήματα μιας μακροπρόθεσμης εκστρατείας για την κατάργηση της θανατικής ποινής στη Μαλαισία.

5.6.13. Νεπάλ

Παρά τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί βάσει της συνολικής ειρηνευτικής συμφωνίας του 2006, τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων μορφών διακρίσεων και η διαδεδομένη ατιμωρησία καθώς και το κακό κράτος δικαίου παραμένουν οι βασικές μακροχρόνιες προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Νεπάλ.

Σε πολιτικό επίπεδο, η ΕΕ συνέχισε την εκστρατεία της προς την κυβέρνηση και εξακολούθησε να υπενθυμίζει συστηματικά στις πολιτικές πλευρές την ανάγκη να λογοδοτήσουν οι δράστες των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να αντιμετωπιστούν οι εμβληματικές περιπτώσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν διαπραχθεί τόσο κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων όσο και μετά από τις συγκρούσεις αυτές, οι οποίες τονίζουν τη συνεχιζόμενη ατιμωρησία των εγκλημάτων αυτών. Υπεβλήθη στον Πρωθυπουργό, τον πρόεδρο της Συντακτικής Συνέλευσης και τους αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων επιστολή στην οποία εκφράζονται ανησυχίες για τους μηχανισμούς σχετικά με την απονομή δικαιοσύνης κατά το μεταβατικό διάστημα και την προτεινόμενη γενική αμνηστία.

Κατά τη διάρκεια της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του Νεπάλ για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2011 και την συνέχειά της, τον Ιούνιο του 2011, η ΕΕ παρότρυνε την κυβέρνηση να εκπληρώσει τις δεσμεύσεις της και ζήτησε να βελτιώσει και να θεσπίσει αρκετά νομοσχέδια για τη σύσταση μεταβατικών μηχανισμών για τη δικαιοσύνη που εκκρεμούν στο Κοινοβούλιο.

Σε τοπικό επίπεδο, η ΕΕ εξακολουθεί να συντονίζει και να παρακολουθεί την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νεπάλ, ειδικότερα δε την ευάλωτη κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Ομάδα της ΕΕ για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με έδρα το Κατμαντού, πραγματοποίησε αποστολή στο νότια τμήμα του Νεπάλ, τον Μάιο 2011, για να συγκεντρώσει τις άμεσες αναφορές των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να δώσει την έμπρακτη στήριξή της στις εργασίες τους. Όπως ο πρόεδρος της Ομάδας της ΕΕ για την προστασία και την προώθηση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (HRDs), η αντιπροσωπία της ΕΕ οργάνωσε μια συνάντηση της Ομάδας της ΕΕ να προβεί σε απολογισμό της κατάστασης που αντιμετωπίζουν οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να συζητήσουν πιθανές κατευθύνσεις δρομολόγησης.

Η ΕΕ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε διάφορους ΜΚΟ και ΔΜΚΟ για πρωτοβουλίες σχετικά με την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη δημοκρατία στο Νεπάλ. Το Ευρωπαϊκό μέσο για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (EIDHR), το μέσο για τη μετανάστευση και το άσυλο καθώς και το πρόγραμμα «Επενδύοντας στο λαό» χρηματοδότησαν σχέδια. Δύο νέα σχέδια που εφαρμόζονται από το 2010 – ένα σχέδιο στο πλαίσιο της παγκόσμιας πρόσκλησης του EIDHR (δέσμευση της ΕΕ για 360.000 ευρώ) και άλλο ένα στο πλαίσιο της παγκόσμιας πρόσκλησης «Επενδύοντας στο λαό» (δέσμευση της ΕΕ για 575.000 ευρώ) - εξακολούθησαν να δραστηριοποιούνται στο ζήτημα των παιδιών και των οικογενειών που πλήττονται από την ένοπλη σύγκρουση στο Νεπάλ. Ένα άλλο σχέδιο (δέσμευση της ΕΕ για 857.000 ευρώ) που έχει επιλεγεί από την παγκόσμια πρόσκληση στο πλαίσιο του προγράμματος «Επενδύοντας στο λαό» δραστηριοποιείται στα ζητήματα της προστασίας και της προαγωγής των διαφορετικών πολιτισμών. Επιπλέον των 6 νέων σχεδίων που επελέγησαν το 2011 στο πλαίσιο του ειδικού σχεδίου στήριξης για τη χώρα (CBSS) του EIDHR (δέσμευση της ΕΕ για 900.000 ευρώ), υφίστανται 10 εν εξελίξει προγράμματα που επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στην προστασία και προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εδραίωση της δημοκρατίας. Δύο νέα σχέδια που ξεκίνησαν το 2011 συνδράμουν επίσης στην προώθηση της ασφαλούς μετανάστευσης των γυναικών μεταναστών εργαζομένων.

Διμερή προγράμματα για την εκπαίδευση και την διαδικασία οικοδόμησης ειρήνης είναι ακόμη σε θέση να προωθήσουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υποστήριξη ποιοτικής εκπαίδευσης. Σχέδια που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του μέσου για τις διευκολύνσεις για τα τρόφιμα καλύπτουν επίσης τις τρομερές ανάγκες βασικής τροφής της κοινότητας.

Προκειμένου να τεθούν προτεραιότητες για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων εκ μέρους του EIDHR το 2012, η αντιπροσωπία προέβη σε διαβουλεύσεις με διάφορες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των Dalits, και των παιδιών.

Το 2011, η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Νεπάλ διοργάνωσε ένα εργαστήριο για την Ημέρα των αυτοχθόνων πληθυσμών. Η αντιπροσωπία συμμετείχε επίσης σε διάφορα προγράμματα σε διάφορες περιστάσεις, εκφράζοντας αλληλεγγύη για την προστασία και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ένα κοινό ΕΕ++ δελτίο τύπου εκδόθηκε τοπικά με την ευκαιρία της Ημέρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 10 Δεκεμβρίου, υπογραμμίζοντας την ευθύνη της κυβέρνησης να καταβάλει πρόσθετες σημαντικές προσπάθειες για την προστασία και την προώθηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της βάσει του διεθνούς δικαίου, προκειμένου να εδραιωθεί η ειρήνη και η δημοκρατία

5.6.14. Πακιστάν

Η Συμφωνία Συνεργασίας Τρίτης Γενιάς (2004) μεταξύ της ΕΕ και του Πακιστάν περιλαμβάνει την μέχρι σήμερα υποχρεωτική ρήτρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Κατά το 2011, η ΕΕ διαπραγματεύτηκε νέα στρατηγική εταιρικής σχέσης με το Πακιστάν, το Εμπλοκής ΕΕ-Πακιστάν. Το πενταετές σχέδιο εμπλοκής προβλέπει συχνότερο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κύρωση και την αποτελεσματική εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων, ως μέρους στρατηγικού πολιτικού διαλόγου.

Στις αρχές του 2011 πραγματοποιήθηκαν δύο τραγικές δολοφονίες πολιτικών υψηλού επιπέδου στο Ισλαμαμπάντ. Ο πρώην κυβερνήτης του Πουντζάμπ Salman Taseer και ο πρώην Υπουργός των Μειονοτήτων Shahbaz Bhatti σκοτώθηκαν από εξτρεμιστικές ομάδες λόγω της υποστήριξής τους για τη μεταρρύθμιση των δρακόντειων νόμων περί βλασφημίας, που προκάλεσαν την θανατική καταδίκη μιας χριστιανής γυναίκας λόγω βλασφημίας. Οι δολοφονίες ενεργοποίησαν αδιάλλακτες δυνάμεις στο εσωτερικό της πακιστανικής κοινότητας που υποστήριξαν ανοιχτά την δολοφονία του Salman Taseer και γιόρτασαν τη δολοφονία του. Η Ένωση Εκπρόσωπος καταδίκασε σθεναρά και τα δύο γεγονότα, τονίζοντας την ανησυχία της ΕΕ με το κλίμα μισαλλοδοξίας και βίας που συνδέεται με τη συζήτηση για τους νόμους περί βλασφημίας και κάλεσε τις πακιστανικές αρχές να διασφαλίσουν την προστασία όσων είχαν εκφραστεί επί του θέματος. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί και να εκδηλώνει ανησυχία με την περίπτωση της Asia Bibi, τη χριστιανή γυναίκα που καταδικάστηκε σε θάνατο για βλασφημία το 2010 και που είναι σήμερα στη φυλακή στο Πουντζάμπ, με τις αρχές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Το Πακιστάν επικύρωσε το διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR) και τη σύμβαση κατά των βασανιστηρίων (CAT) – την παραμονή της δεύτερης συνόδου κορυφής ΕΕ-Πακιστάν στις 4 Ιουνίου 2010. Ωστόσο, την ίδια στιγμή το Πακιστάν διατύπωσε πολλές γενικές επιφυλάξεις για τα μέσα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στη συνέχεια η ΕΕ ξεκίνησε προσπάθειες υπογραμμίζοντας την ανησυχία για τη φύση και την έκταση των ευρέων επιφυλάξεων έναντι των συνθηκών, που ήταν από τις πιο εκτεταμένες επιφυλάξεις που έχουν διατυπωθεί από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο κράτος στις συνθήκες αυτές. Το μήνυμα αυτό ενισχύθηκε από αποστολές από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια του έτους. Ανταποκρινόμενο στην εκτενή εκστρατεία της ΕΕ, το Πακιστάν ήρε 16 από τις 19 επιφυλάξεις του στις 14 Σεπτεμβρίου 2011.

Παράγοντα σοβαρής ανησυχίας αποτελεί η ασφάλεια των δημοσιογράφων που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Συγκεκριμένο ζήτημα που προκάλεσε ανησυχία ήταν η δολοφονία γνωστού δημοσιογράφου στο Πακιστάν που μετέδιδε ευαίσθητα προβλήματα, ιδίως το κίνημα των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν και το Πακιστάν. Ανταποκρινόμενη στις ευρέως διαδεδομένες ανησυχίες, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης στις 15 Ιουλίου 2011 στο Ισλαμαμπάντ για την αντιμετώπιση της ασφάλειας και της ασφάλειας των μέσων μαζικής ενημέρωσης, την οποία παρακολούθησε μεγάλος αριθμός εκπροσώπων των μέσων ενημέρωσης. Πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες συζητήσεις σχετικά με την ανάγκη κατάρτισης και την προστασία των δημοσιογράφων που ειδησεογραφούν από περιοχές συγκρούσεων και τον τρόπο με τον οποίο θα συνεχίσει η ερευνητική δημοσιογραφία ενώπιον απειλών, καθώς και τα όρια της υπεύθυνης δημοσιογραφίας.

Η ΕΕ συνεργάστηκε με το Πακιστάν σε πρόγραμμα αύξησης των ικανοτήτων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Κάθε κατάρτιση διεξάγεται με την αστυνομία και τους εισαγγελείς που περιλαμβάνονται στις συνιστώσες για την αποτελεσματική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ βρίσκεται στη διαδικασία διαμόρφωσης προγράμματος για τη «στήριξη των δημοκρατικών θεσμών», το οποίο περιλαμβάνει μια συνιστώσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο γενικός στόχος του προγράμματος είναι να υποστηρίξει την εδραίωση της δημοκρατικής διαδικασίας στο Πακιστάν μέσω της ενίσχυσης των δημοκρατικών θεσμών της. Ο συγκεκριμένος σκοπός είναι να συμβάλει στη βελτίωση της λειτουργίας και της διεξαγωγής κοινοβουλευτικών συνελεύσεων του Πακιστάν κυρίως σε επαρχιακό επίπεδο. Η συνιστώσα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποσκοπεί στο να ενισχύσει την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της χώρας μέσω της παροχής βοήθειας στην κυβέρνηση και τους εθνικούς θεσμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την αύξηση της ικανότητάς της να αντιμετωπίσει τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να εκπληρώσει τις διεθνείς υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

5.6.15. Φιλιππίνες

Μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας, στην οποία περιέχονται αυστηρές διατάξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ και οι Φιλιππίνες εγκαινίασαν έναν πρώτο κύκλο συζητήσεων για την ενδεχόμενη έναρξη του διαλόγου όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Εν αναμονή της επίσημης έναρξης του διαλόγου, η ΕΕ συνέχισε να εξετάζει ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο του τακτικού πολιτικού διαλόγου και πλέον πρόσφατα στη συνεδρίαση των υψηλόβαθμων υπαλλήλων τον Δεκέμβριο του 2011, όπως και στις επαφές της με την κοινωνία των πολιτών και τους αρμόδιους θεσμικούς φορείς.

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στην ειρηνευτική διαδικασία του Μιντανάο μέσω απευθείας συμμετοχής στη Διεθνή Ομάδα Παρακολούθησης (IMT), αναλαμβάνοντας ειδικότερα την καθοδήγηση των συνιστωσών του ανθρωπιστικού τομέα, της αποκατάστασης και της ανάπτυξης. Το 2011 έφερε αυξημένη δυναμική στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις.

Η ΕΕ συνέχισε να παρέχει τεχνική συνδρομή για την αντιμετώπιση του ζητήματος των εκτελέσεων χωρίς δίκη και των βίαιων εξαφανίσεων. Το πρόγραμμα EPJUST παρέσχε στήριξη στην κοινωνία των Φιλιππίνων (κυβερνητικές οργανώσεις, αρμόδιοι θεσμικοί φορείς και κοινωνία των πολιτών) ώστε να τεθεί ένα τέλος στις εκτελέσεις χωρίς δίκη και στις βίαιες εξαφανίσεις ακτιβιστών, δημοσιογράφων, συνδικαλιστών και εκπροσώπων των αγροτών, να εντοπιστούν οι δράστες και να προσαχθούν ενώπιον της δικαιοσύνης. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος EPJUST τον Ιούλιο του 2011, η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη στο πλαίσιο του νέου προγράμματος «Δικαιοσύνη για όλους» που αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των πιθανοτήτων δικαστικής δικαίωσης των θυμάτων και, παράλληλα, στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αρμόδιων οργάνων για την απονομή δικαιοσύνης, με ιδιαίτερη έμφαση στις εκτελέσεις χωρίς δίκη και τις βίαιες εξαφανίσεις. Η ΕΕ συνέχισε εξάλλου να στηρίζει πολυάριθμα προγράμματα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού μηχανισμού για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των γυναικών, των γηγενών, της αποτροπής των βασανιστηρίων, των δικαιωμάτων του παιδιού, των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των εργαζομένων.

Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την επικύρωση τον Αύγουστο του 2011 από τις Φιλιππίνες του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέδωσε δήλωση στην οποία συγχαίρει τις Φιλιππίνες για την απόφασή τους αυτή.

5.6.16. Σρι Λάνκα

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σρι Λάνκα αποτέλεσε αντικείμενο επισταμένης διεθνούς προσοχής το 2011. Παρά την όποια θετική πρόοδο που επιτεύχθηκε σε τομείς όπως τα γλωσσικά δικαιώματα και η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, η κυβέρνηση απέτυχε να εφαρμόσει πολιτικές και να αναλάβει δράσεις οι οποίες θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν ορισμένα σοβαρά ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εξαφανίσεις, εκτελέσεις χωρίς δίκη, ευρεία χρήση βασανιστηρίων, μακροχρόνιες παράνομες κρατήσεις, νομικά προσκόμματα για δίκαιη και προσήκουσα δίκη και ανησυχητικά υψηλό επίπεδο ατιμωρησίας αποτελούν αντικείμενο υψίστης ανησυχίας.

Το 2011, οι ανταλλαγές απόψεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ της ΕΕ και της Σρι Λάνκα διακόπηκαν μετά την ανάκληση των προτιμησιακών δασμολογικών ωφελειών του Συστήματος Γενικευμένων Δασμολογικών Προτιμήσεων (ΣΓΠ+) που είχε εφαρμοστεί το 2010.

Ωστόσο, παρά την απουσία επίσημης δέσμευσης από την κυβέρνηση της Σρι Λάνκα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αντιπροσωπία της ΕΕ στη Σρι Λάνκα, σε στενή συνεργασία με τις πρεσβείες των κρατών μελών, εξακολούθησε να παρακολουθεί τακτικά τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σημειώνονταν επιτόπου, συμπεριλαμβανομένων του Βόρειου και Ανατολικού τμήματος που είχαν βρεθεί στο επίκεντρο της σύρραξης. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους δημοσιογράφους που βρίσκονταν σε κίνδυνο. Η ΕΕ και διπλωμάτες των κρατών μελών συντόνισαν τη δράση τους και το έργο της υπεράσπισης, εκδηλώνοντας ανησυχία στις εθνικές αρμόδιες αρχές για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παριστάμενοι σε δίκες υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οι οποίοι είχαν κατηγορηθεί για άσκηση παράνομων δραστηριοτήτων, και παρακολούθησαν έρευνες για εξαφανίσεις προσώπων. Διεξήγαγαν τακτικά θεματικές συνεδριάσεις καθώς και μια ετήσια συνάντηση με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μέλη της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο την τακτική τους ενημέρωση για την κατάσταση επιτόπου και τη διατήρηση δεσμών με τοπικούς παράγοντες. Η ΕΕ έθεσε εξάλλου ενώπιον του Πρέσβη της Σρι Λάνκα στην ΕΕ ερωτήσεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, η ΕΕ συνέχισε να εκφράζει ανησυχία για παρελθούσες και τρέχουσες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σρι Λάνκα σε πολυμερή φόρα, και ειδικότερα στο Συμβούλιο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ενώ παράλληλα ενθάρρυνε την κυβέρνηση της Σρι Λάνκα να συνεργαστεί με τον ΟΗΕ για τα θέματα αυτά.

Η ΕΕ παρέσχε βοήθεια μέσω των διαθέσιμων πόρων για τη στήριξη Μη Κρατικών Φορέων καθώς και του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ).

5.6.17. Ταϊλάνδη

Στο πλαίσιο των κοινοβουλευτικών εκλογών τον Ιούλιο του 2011, η ΕΕ απέστειλε αποστολή παρατηρητών για τις εκλογές στην Ταϊλάνδη, η οποία αποτελείτο από δύο εμπειρογνώμονες, με έδρα την Μπανγκόκ. Η εντολή της αποστολής εμπειρογνομόνων για τις εκλογές ήταν να εξετάσουν την εκλογική διαδικασία σε σχέση με τους διεθνείς κανόνες για τις δημοκρατικές εκλογές και να υποβάλουν κατά τακτά διαστήματα έκθεση στα θεσμικά όργανα της ΕΕ καθώς και συστάσεις για ενδεχόμενες βελτιώσεις στην εκλογική διαδικασία. Η αποστολή εμπειρογνομόνων για τις εκλογές μπόρεσε να στηριχθεί στην αποτελεσματική συνεργασία των αρχών της Ταϊλάνδης, ενώ την τελική έκθεση συνυπογράφουν ο Υπουργός Εξωτερικών, ο Πρόεδρος της Εφορευτικής Επιτροπής και ο Επικεφαλής της Επιτροπής Αλήθειας και Συμφιλίωσης.

Η ΕΕ εξακολουθεί να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης στην Ταϊλάνδη. Η ΕΕ συναντήθηκε τακτικά με πολυάριθμους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που εξέφρασαν την ανησυχία τους για τους περιορισμούς της ελευθερίας της έκφρασης, την πολιτικοποίηση του ζητήματος, τη σημαντική αύξηση υποθέσεων προσβολής του βασιλέα καθώς και τη σκληρή εφαρμογή του νόμου και τις μεγάλες ποινές που επιβλήθηκαν σε πρόσφατες υποθέσεις. Η ΕΕ παρακολούθησε αρκετές δίκες διακεκριμένων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως μεταξύ άλλων τις δίκες των Chiranuch Premchaiporn και Somyot Pruksakasemsuk. Μετά την καταδίκη του Amphon Tangnorrapakul σε 20ετή κάθειρξη τον Νοέμβριο του 2011, η ΕΕ εξέδωσε δήλωση εκ μέρους των αρχηγών τοπικών αποστολών της ΕΕ στην οποία οι αρχές της Ταϊλάνδης καλούνται μετ' επιτάσεως να «εξασφαλίσουν την εφαρμογή του κράτους δικαίου χωρίς διακρίσεις και με αναλογικότητα κατά τρόπο που να συνάδει με τα κατοχυρωμένα στοιχειώδη δικαιώματα του ανθρώπου, όπως η ελευθερία της έκφρασης».

Η ΕΕ έχει χρηματοδοτήσει ορισμένα συνδεδεμένα με τα ανθρώπινα δικαιώματα προγράμματα που αφορούν τη στήριξη του κράτους δικαίου και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τη διαδικασία συμφιλίωσης στην περιοχή του Βαθέος Νότου και τα δικαιώματα των προσφύγων. Επιπροσθέτως, η ΕΕ συνέχισε τις επισκέψεις επιτόπου στην περιοχή του Βαθέος Νότου, στο Βορειοανατολικό τμήμα και αλλού στην Ταϊλάνδη. Επιπλέον, η ΕΕ έχει παρακολουθήσει εκ του σύνεγγυς την πρώτη Καθολική Περιοδική Εξέταση της Ταϊλάνδης που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2011 στη Γενεύη και ενθάρρυνε την κυβέρνηση της Ταϊλάνδης να αποδεχθεί και να εφαρμόσει όσο το δυνατόν περισσότερες συστάσεις της ΚΠΕ. Υπό το πρίσμα αυτό, η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για τη δέσμευση της Ταϊλάνδης στο πλαίσιο της ΚΠΕ να παρατείνει τη διαρκή πρόσκληση ενόψει των ειδικών διαδικασιών του ΟΗΕ και προσβλέπει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την επίσημη επίσκεψη στην Ταϊλάνδη του ειδική εισηγητή του ΟΗΕ για ζητήματα σχετικά με το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης.

5.6.18. Ανατολικό Τιμόρ

Το Ανατολικό Τιμόρ σημειώνει σταθερή πρόοδο προς την ενίσχυση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπό το πρίσμα των σημαντικών προκλήσεων που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει αυτή η νεοπαγής και προς το παρόν εύθραυστη χώρα. Τον Μάρτιο του 2011, η Ευρωπαϊκή Ένωση εγκαινίασε προγράμματα αξίας 39 εκατ. ευρώ για τη στήριξη της πορείας του Ανατολικού Τιμόρ προς τη σταθεροποίηση της δημοκρατίας και της βιώσιμης ανάπτυξης, ιδίως στους τομείς της δημοκρατικής διακυβέρνησης, της ανάπτυξης της υπαίθρου και του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών. Σε ό,τι αφορά το τελευταίο αυτό σημείο, στόχος είναι να ενισχυθεί η ικανότητα των δικτύων και των κεντρικών οργανώσεων, να στηριχθούν ο συμμετοχικός διάλογος και η συνεργασία μεταξύ τοπικών και κεντρικών κυβερνητικών υπηρεσιών και μη κρατικών φορέων και να βελτιωθεί η συμμετοχή των μη κρατικών φορέων σε αποκεντρωμένο επίπεδο μέσω των κατάλληλων δράσεων αγωγής του πολίτη και απασχόλησης των νέων. Η παροχή αυτής της βοήθειας είναι σημαντική δεδομένου ότι το Ανατολικό Τιμόρ αδυνατεί να αντιμετωπίσει δεόντως τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ένα επίμαχο σημείο είναι το αίτημα για λογοδοσία σχετικά με παρελθούσες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (στη διάρκεια της ινδονησιακής κατοχής από το 1974 έως το 1999 και για τα βίαια γεγονότα του 1999 μετά το δημοψήφισμα υπέρ της ανεξαρτησίας). Η ΕΕ παρέσχε στήριξη για την εκπόνηση των δύο εκθέσεων όσον αφορά τα συγκεκριμένα γεγονότα. Το Κοινοβούλιο δεν έχει ακόμα εξετάσει τις δύο εκθέσεις.

Στο πλαίσιο της πρώτης Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του Συμβουλίου δικαιωμάτων του ανθρώπου του ΟΗΕ για το Ανατολικό Τιμόρ τον Οκτώβριο του 2011, όπου συμμετείχε ενεργά μεγάλος αριθμός κρατών μελών της ΕΕ, οι κυριότερες συστάσεις αφορούσαν την πάταξη της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών, την επανόρθωση παραβιάσεων του παρελθόντος και την εξασφάλιση αποζημιώσεων για τα θύματα της σύρραξης καθώς και την ενίσχυση των δικαστηρίων.

5.6.19. Βιετνάμ

Το 2011, η ΕΕ εξακολούθησε να ενθαρρύνει το Βιετνάμ, μέσω του τακτικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δημόσιων δηλώσεων, διπλωματικών διαβημάτων και της παροχής τεχνικής βοήθειας, προκειμένου να δρομολογηθεί η μετάβαση προς μια πιο ανοικτή κοινωνία που θα βασίζεται στο κράτος δικαίου και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, η ΕΕ κάλεσε επισταμένως την κυβέρνηση του Βιετνάμ να άρει τους περιορισμούς της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 19 του Διεθνούς Συμφώνου για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα του οποίου αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος.

Η ΕΕ παρέσχε εξάλλου τεχνική συνδρομή στο πλαίσιο του Προγράμματος Εταιρικής Σχέσης στον τομέα της δικαιοσύνης με σκοπό τον εκσυγχρονισμό και την επαγγελματική οργάνωση του δικαστικού συστήματος.

Η ΕΕ συνέχισε την εφαρμογή προγραμμάτων που εστιάζονται στην προαγωγή και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων και των δικαιωμάτων των παιδιών, των εργαζομένων, των ατόμων με αναπηρία, καθώς και στην αποφυγή των διακρίσεων.

Η ΕΕ και το Βιετνάμ συμφώνησαν να επανεξετάσουν τις ρυθμίσεις διεξαγωγής του τακτικού τους διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναβαθμίζοντας τον τοπικό διάλογο με τους αρχηγούς αποστολών της ΕΕ στο Ανόι, σε ενισχυμένο διάλογο μεταξύ πρωτευσών με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (Σημ.: Ο πρώτος γύρος αυτού του νέου ενισχυμένου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε στις 12 Ιανουαρίου 2012 στο Ανόι.)

5.7. Αμερικανική ήπειρος

5.7.1. Καναδάς

Η ΕΕ διατήρησε τη συνεργασία της με τον Καναδά σύμφωνα με το «θεματολόγιο για τη συνεργασία» ΕΕ-Καναδά (που συμφωνήθηκε το 2004). Η ΕΕ και ο Καναδάς διεξήγαγαν διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Γενεύη στις 17 Μαρτίου 2011, πέραν των διεξαγόμενων επαφών σε όλη τη διάρκεια του έτους. Κατά τις συνεδριάσεις αυτές επανεξετάστηκαν οι διεθνείς προτεραιότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Κατά τη Γενική Συνέλευση των ΗΕ, η ΕΕ υποστήριξε ενεργά την απόφαση που κατέθεσε ο Καναδάς ως προς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν. Η ΕΕ στήριξε επίσης την πρωτοβουλία του Καναδά στο πλαίσιο των ΗΕ για την καθιέρωση της Παγκόσμιας ημέρας για τα κορίτσια (11 Οκτωβρίου).

5.7.2. ΗΠΑ

Λόγω της διαδικασίας σύστασης της ΕΥΕΔ, δεν διεξήχθησαν το 2011 διμερείς διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τις ΗΠΑ. Πραγματοποιήθηκαν ωστόσο τακτικές επαφές μεταξύ της κυβέρνησης των ΗΠΑ και της αντιπροσωπίας της ΕΕ στην Ουάσιγκτον, μεταξύ των επικεφαλής υπηρεσιών (ΕΥΕΔ και Υπουργείο Εξωτερικών), και μεταξύ των οικείων αποστολών στα Ηνωμένα Έθνη στη Νέα Υόρκη και στη Γενεύη. Η ΕΕ προήγαγε το διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ουάσιγκτον συμμετέχοντας σε πολλές πολυμερείς συνεδριάσεις που οργάνωσε το Υπουργείο Εξωτερικών, και εντείνοντας τις επαφές της με τους ενδιαφερομένους, ιδίως δε τους ΜΚΟ και τις ομάδες προβληματισμού, για θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα στις χώρες της Αραβικής Άνοιξης, η ελευθερία του θρησκευματος, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΔΑ, την ελευθερία στο Διαδίκτυο, και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, όπως και τα προηγούμενα έτη, η δυναμική εταιρική σχέση που έχει συσταθεί μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ στα πολυμερή φόρουμ, όπως το Συμβούλιο Ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η Τρίτη Επιτροπή της ΓΣΗΕ, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο σε πολλά αποτελέσματα (βλ. τμήμα ανωτέρω) Η συνεργασία αυτή συμπληρώθηκε με διάλογο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για το διεθνές δίκαιο με τον Νομικό σύμβουλο του Υπουργείου Εξωτερικών, κ. Harold Koh.

Η θανατική ποινή εξακολουθεί να παραμένει ύψιστης σημασίας για την ΕΕ. Το 2011 εκτελέστηκαν 43 άτομα, μόλις τρία λιγότερα από τα 46 άτομα που εκτελέστηκαν το 2010. Ωστόσο, ο αριθμός των θανατικών ποινών μειώθηκε από 104 το 2010 σε 78 το 2011. Είναι η πρώτη φορά ο αριθμός έπεσε κάτω από τις 100 μετά την επαναφορά της θανατικής ποινής το 1976. Μεταξύ των 43 εκτελέσεων, η ΕΕ παρενέβη σε έξι περιπτώσεις σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ. Η ΕΕ, είτε μέσω του πρέσβη της αντιπροσωπίας της ΕΕ ή/και δηλώσεων της Υπατης Εκπροσώπου και της αντιπροσωπίας της ΕΕ στον ΟΟΣΑ, προέβη σε σειρά δηλώσεων αναφορικά με τα έξι άτομα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν ο Troy Davis στη Γεωργία και ο Humberto Leal στη Φλόριδα.

Επιπροσθέτως, η ενωσιακή απαγόρευση εξαγωγών φαρμάκων διπλής χρήσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εκτελέσεις, καθυστέρησε αρκετές εκτελέσεις στο Οχάϊο, στο Κεντάκι, στην Αριζόνα και σε αρκετές άλλες πολιτείες, καθόσον τόσο πολιτειακά όσο και ομοσπονδιακά δικαστήρια αποφάνθηκαν σε αρκετές υποθέσεις ότι οι αγορές φαρμάκων για εκτελέσεις από το εξωτερικό είναι παράνομες. Αρκετές πολιτείες αναγκάστηκαν να εκπονήσουν νέα νομοθεσία για τις εκτελέσεις προκειμένου να αλλάξει το μείγμα των τριών φαρμάκων της θανατηφόρας ένεσης με εναλλακτικά φάρμακα που διατίθενται στις ΗΠΑ. Επίσης, πολλές υποθέσεις παραμένουν έως σήμερα υπό δικαστική αναθεώρηση.

Το 2011 μια δημοσκόπηση της Gallup κατέδειξε ότι μόλις το 61% των αμερικανών υποστηρίζουν τη θανατική ποινή, που αποτελεί το χαμηλότερο ποσοστό στήριξης που έχει καταγράψει η Gallup από το 1972. Φαίνεται ότι αναπτύσσεται μια δεδομένη δυναμική στο επίπεδο των πολιτειών, όπου αρκετές από αυτές κατήργησαν τη θανατική ποινή τα τελευταία χρόνια, μεταξύ των οποίων και το Ιλινόις τον Μάρτιο του 2011, ενώ τον Νοέμβριο του 2011 ο κυβερνήτης του Όρεγκον John Kitzhaber σταμάτησε μια επικείμενη εκτέλεση και δήλωσε ότι όσο είναι κυβερνήτης δεν πρόκειται να υπογράψει καμία θανατική καταδίκη.

Το 2011 η ΕΕ στήριξε έξι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μέσω χορηγήσεων του EIDHR, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ο αμερικανικός Δικηγορικός Σύλλογος (ABA) ο οποίος δραστηριοποιείται για την κατάργηση της θανατικής ποινής στις ΗΠΑ. Η ΕΕ εξακολούθησε εκ παραλλήλου τις προσπάθειές της κατά της θανατικής ποινής. Ειδικότερα, και ακολουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ περί παρέμβασης σε περιπτώσεις επιβολής της θανατικής ποινής (2008), ο επικεφαλής της αντιπροσωπίας της ΕΕ στην Ουάσιγκτον εξακολουθεί να προβαίνει σε δηλώσεις κατά περίπτωση.

Η κυβέρνηση των ΗΠΑ, όταν της το ζήτησε η ΕΕ αναφορικά με την απόφαση του Δεθνούς Δικαστηρίου ως προς τη χρήση της γλώσσας στις διαδικασίες, γνωστής ως «απόφαση Avena», επανέλαβε την πρόθεσή της να εφαρμόσει την απαραίτητη εφαρμοστική νομοθεσία μόλις το Κογκρέσο πεισθεί να λάβει απόφαση. Δυστυχώς, δεν έχει προοδεύσει έκτοτε η νομοθετική διαδικασία.

Στις αρχές του 2011, η συζήτηση σχετικά με το κλείσιμο του κέντρου κράτησης του Γκουαντάναμο έλαβε νέα τροπή με την εκτελεστική απόφαση του προέδρου Ομπάμα τον Μάρτιο του 2011 με την οποία εισαγάγει αφενός, διαδικασία περιοδικής επανεξέτασης της παρατεταμένης κράτησης και, αφετέρου, επιτρέπει την επανάληψη των δικών των στρατιωτικών επιτροπών. Μολονότι η κυβέρνηση επανέλαβε τη δέσμευσή της για κλείσιμο του κέντρου κράτησης, τα μέχρι τώρα βήματα αποτελούν ρεαλιστική διαπίστωση ότι αυτό δεν πρόκειται να συμβεί συντόμως. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί τις εξελίξεις και να ζητεί το κλείσιμο του κέντρου κράτησης.

Η διαδικασία αυτή έχει επιβραδυνθεί ακόμα παραπάνω με την έκδοση από το Κογκρέσο του νόμου «National Defence Authorisation» τον Δεκέμβριο του 2011. Στον νόμο αυτό δεν περιλαμβάνονται απλώς διατυπώσεις που έχουν χρησιμοποιηθεί προηγουμένως καθιστώντας δύσκολο το κλείσιμο του Γκουαντάναμο, αλλά κωδικοποιούνται ο νόμος του 2001 περί έγκρισης χρήσης στρατιωτικών δυνάμεων (AUMF) και η υποχρεωτική στρατιωτική κράτηση και η (πιθανή) επ' αόριστον κράτηση άνευ δίκης αλλοδαπών υπόπτων για τρομοκρατία (ήτοι άτομα που έχουν συλληφθεί κατά τη διάρκεια εχθροπραξιών και είναι ύποπτα συμμετοχής στην Αλ Κάιντα ή ότι συνδέονται με αυτή, ή ότι έχουν συμμετάσχει στον σχεδιασμό ή την εκτέλεση επιθέσεων εις βάρος των ΗΠΑ ή των εταίρων της συμμαχίας). Η ΕΕ συμμετέχει σε συζητήσεις με την κυβέρνηση των ΗΠΑ για τα ζητήματα αυτά.

5.7.3. *Αργεντινή*

Από την πτώση του στρατιωτικού καθεστώτος το 1983 έως σήμερα, έχει σημειωθεί αξιόλογη βελτίωση όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Αργεντινή έχει επικυρώσει τις περισσότερες νομοθετικές πράξεις του ΟΗΕ και των περιφερειακών οργανισμών για τα δικαιώματα του ανθρώπου καθώς και το καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου.

Ωστόσο, παραμένουν ορισμένες προκλήσεις, ιδίως οι συνθήκες των σωφρονιστηρίων, η οικιακή βία κατά των γυναικών και τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες.

Τα ζητήματα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων συγκαταλέγονται μεταξύ των προτεραιοτήτων του διμερούς θεματολογίου ΕΕ-Αργεντινής, μαζί με συγκεκριμένη κοινή δήλωση ΕΕ-Αργεντινής για τα ανθρώπινα δικαιώματα (2008). Ο επόμενος διάλογος ΕΕ-Αργεντινής για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχει προγραμματιστεί για τον Απρίλιο του 2012.

Η κοινωνική δικαιοσύνη, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και τα ανθρώπινα δικαιώματα των γηγενών πληθυσμών αποτέλεσαν κεντρικά σημεία και βασικούς τομείς παρέμβασης στο πλαίσιο της συνεργασίας ΕΕ-Αργεντινής για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι εργασίες που έχουν διεξαχθεί από το 2011 συνάδουν με τις προτεραιότητες της Αργεντινής, συμπεριλαμβανομένης και της στήριξης προς τις ευάλωτες ομάδες που θίγονται από τις ανισότητες και τη φτώχεια, τα δικαιώματα των γυναικών και την εμπορία ανθρώπων, τις συνθήκες και τις εγγυήσεις κράτησης και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Επιπλέον, η ΕΕ προέβη το 2011 σε δύο διαβήματα στα οποία γνωστοποιούσε στις αρχές της Αργεντινής τις προτεραιότητες της ΕΕ στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

5.7.4. Βολιβία

Το 2011 θα μνημονεύεται στη Βολιβία ως έτος TIPNIS. Η διαμάχη για την κατασκευή δρόμου που διέρχεται μέσω εθνικού και παρθένου δρυμού (TIPNIS – *Territorio Indigena Parque Natural Isiboro Sécure*) προκάλεσε έντονες διαμαρτυρίες μεταξύ των γηγενών πληθυσμών και κατέδειξε τις προκλήσεις που συνεπάγεται η συνύπαρξη της εθνικής οικονομικής ανάπτυξης με το σεβασμό των δικαιωμάτων των γηγενών πληθυσμών. Το 2011, η Βολιβία πραγματοποίησε εκλογές στο δικαστικό σώμα προκειμένου να αναδειχθούν τα ανώτατα δικαστικά όργανα, συμπεριλαμβανομένων του Συνταγματικού και του Ανώτατου Δικαστηρίου. Οι εν λόγω εκλογές οργανώθηκαν από την κυβέρνηση στο πλαίσιο μιας ρηξικέλευθης προσπάθειας για τον εκδημοκρατισμό και την προάσπιση της ανεξαρτησίας του δικαστικού σώματος καθώς και για τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Ωστόσο, τα μαζικά άκυρα και λευκά ψηφοδέλτια ερμηνεύθηκαν ως ψήφος διαμαρτυρίας λόγω της διαμάχης για τον εθνικό δρυμό TIPNIS. Η ΕΕ αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την προστασία και προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και χρησιμοποιεί επιμέρους μηχανισμούς προς επίτευξη αυτών των στόχων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η συνεργασία για την ανάπτυξη, ο μηχανισμός σταθερότητας και ο πολιτικός διάλογος.

5.7.5. *Βραζιλία*

Ο διάλογος και η στενή συνεργασία με τη Βραζιλία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνεχίστηκαν και κατά τη διάρκεια του 2011. Όπως προβλέπεται στο Σχέδιο Κοινής Δράσης, η ΕΕ και η Βραζιλία έχουν διαμορφώσει ένα «θεσμικό» πλαίσιο τακτικών διμερών διαβουλεύσεων για θέματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το Μάιο του 2011, πραγματοποιήθηκε στην Μπραζίλια η δεύτερη σύνοδος του διαλόγου ΕΕ-Βραζιλίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στη σύνοδο συμμετείχαν οκτώ καθ' ύλην αρμόδια υπουργεία της Βραζιλίας η θεματική των οποίων εστιάζεται στους γηγενείς πληθυσμούς, τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μεταναστευτικά ζητήματα. Δύο προγράμματα μικρότερης εμβέλειας χρηματοδοτήθηκαν το 2011 μέσω του Ταμείου χρηματοδοτικής διευκόλυνσης τομεακών διαλόγων (DCI – κατανομή ανά χώρα), το μεν πρώτο για τη στήριξη του εθνικού προγράμματος προστασίας των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το δεύτερο για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, με έμφαση στις γυναίκες και τα παιδιά. Δρομολογήθηκε επίσης πρόσκληση υποβολής προτάσεων του Ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (EIDHR), αξίας 1,8 εκατ. ευρώ. Μέσω της πρόσκλησης αυτής θα χρηματοδοτηθούν πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών που εστιάζονται στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, στις ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες και στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά την πέμπτη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Βραζιλίας που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 4 Οκτωβρίου 2011, η ΕΕ και η Βραζιλία δεσμεύθηκαν να ενισχύσουν τη συνεργασία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο πολυμερών φόρα, αναπτύσσοντας ειδικότερα κοινές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθώς και σε τριμερείς πρωτοβουλίες συνεργασίας με ενδιαφερόμενες αναπτυσσόμενες χώρες.

5.7.6. *Χιλή*

Η συνολική συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Χιλής αποτελεί τη βάση μιας πολύ ικανοποιητικής διμερούς σχέσης. Κατά τη διάρκεια του 2011, η ΕΕ και η Χιλή συνέχισαν τη συνεργασία τους για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εσωτερικό των χωρών τους, σε διαπεριφερειακό επίπεδο και σε πολυμερή φόρα. Στο πλαίσιο του δεύτερου διαλόγου ΕΕ-Χιλής για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε στο Σαντιάγο τον Ιανουάριο, η συζήτηση επικεντρώθηκε στα δικαιώματα των γηγενών πληθυσμών, των γυναικών και των μεταναστών και στη συνεργασία για την επανεξέταση του Συμβουλίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ. Τον Οκτώβριο, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών από την ΕΕ και τη Χιλή παρευρέθηκαν σε δύο σεμινάρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκαν στο Σαντιάγο. Το πρώτο αφορούσε τα ανθρώπινα δικαιώματα και την εταιρική κοινωνική ευθύνη και το δεύτερο εξέταζε θεσμικά πρότυπα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της σύστασης από τη Χιλή Γραμματείας για τα ανθρώπινα δικαιώματα που θα υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η ΕΕ εξακολουθεί μέσω της παροχής εξωτερικής βοήθειας να στηρίζει την εφαρμογή εκ μέρους της Χιλής της Σύμβασης 169 του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (για τα δικαιώματα των ιθαγενών και νομαδικών πληθυσμών) καθώς και τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης της στρατιωτικής δικτατορίας 1973-1990.

5.7.7. *Κολομβία*

Το 2011, η κυβέρνηση της Κολομβίας συνέχισε να εφαρμόζει φιλόδοξες πρωτοβουλίες τις οποίες ανήγγειλε ο Πρόεδρος Σάντος όταν ανέλαβε εξουσία τον Αύγουστο του 2010 και που αποσκοπούν στην ίαση κάποιων από τις πληγές που άφησε η διαμάχη στο εσωτερικό της Κολομβίας καθώς και στη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εμβληματικό σημείο των πρωτοβουλιών αυτών αποτελεί η νομοθεσία περί αποζημίωσης των θυμάτων της διαμάχης και απόδοσης της παρανόμως οικειοποιηθείσας γης, στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται η παροχή επανορθώσεων σε τέσσερα εκατομμύρια θύματα. Άλλα βασικά μέτρα περιλαμβάνουν την κατάθεση στο κοινοβούλιο της μεταρρύθμισης του δικαστικού συστήματος, με στόχους οι οποίοι μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν τον περιορισμό της ατιμωρησίας, τη μεταρρύθμιση του κυβερνητικού συστήματος για την προστασία των προσώπων που βρίσκονται σε κίνδυνο και τη διάλυση της ανυπόληπτης πλέον υπηρεσίας πληροφοριών DAS (Departamento Administrativo de Seguridad).

Η κυβέρνηση Santos συνέχισε εξάλλου την προσέγγιση με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και την κοινωνία των πολιτών εν γένει και πρόκρινε διαδικασία έναρξης διαλόγου, όπου θα συμμετέχει η κοινωνία των πολιτών και η διεθνής κοινότητα και που θα κορυφωθεί με τη διοργάνωση εθνικής διάσκεψης για τα ανθρώπινα δικαιώματα τον Δεκέμβριο του 2012, στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται η υιοθέτηση εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ίδρυση εθνικού κέντρου ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρά τις κυβερνητικές προσπάθειες, εξακολουθούν να υφίστανται απειλές και επιθέσεις κατά των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συνδικαλιστών, ακτιβιστών υπέρ της εκχώρησης γης και πολιτικών και κοινωνικών ηγετών, λόγω κυρίως της σθεναρής εναντίωσης οργανωμένων συμφερόντων σε ορισμένες μεταρρυθμίσεις της κυβέρνησης, τα οποία συνδέονται με παράνομες ένοπλες ομάδες και επιδιώκουν την οπισθοδρόμηση με την κλιμάκωση της βίας.

Η ΕΕ παρακολούθησε στενά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κολομβία, διατηρώντας τακτικές επαφές με τις αρχές της Κολομβίας σε διάφορα επίπεδα. Η κυβέρνηση έδειξε τη βούληση να συζητήσει χωρίς ταμπού και με πλήρη διαφάνεια ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της πέμπτης συνόδου του τοπικού διαλόγου ΕΕ-Κολομβίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2011, όπου συμμετείχαν ενεργά οι καθ' ύλην αρμόδιοι φορείς. Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν περιελήφθησαν η καταπολέμηση της ατιμωρησίας και η νέα νομοθεσία περί αποζημίωσης των θυμάτων. Η ΕΕ έθεσε επίσης ερωτήσεις όσον αφορά ορισμένες μεμονωμένες περιπτώσεις, όπως οι επιθέσεις και οι απειλές εις βάρος υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ, πέραν του διαλόγου της με την κυβέρνηση, συνέχισε να διατηρεί στενούς δεσμούς και να συμβουλευέται την κοινωνία των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ σεμιναρίου για την κοινωνία των πολιτών που πραγματοποιήθηκε στην Μπογκοτά τον Δεκέμβριο του 2011. Επίσης, η Ένωση υλοποίησε προγράμματα εξωτερικής βοήθειας προς ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με την παροχή στήριξης για τη δημιουργία μέσων καταπολέμησης της ατιμωρησίας, βοήθειας για τους εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας καθώς και με προληπτικές δράσεις κατά του εκτοπισμού και την αρωγή στα θύματα της διαμάχης. Η ΕΕ εκπόνησε επίσης ένα πρώτο πιλοτικό πρόγραμμα για τη στήριξη της νομοθεσίας υπέρ των θυμάτων.

5.7.8. Ισημερινός

Το 2011 σηματοδοτήθηκε από την αυξανόμενη αντιπαράθεση μεταξύ της κυβέρνησης και ιδιωτικών μέσων ενημέρωσης τα οποία θεωρήθηκε ότι υπερασπίζονται τα συμφέροντα των παραδοσιακών οικονομικών και πολιτικών ελίτ ενάντια στη «*Revolución Ciudadana*». Ορισμένες μηνύσεις και αγωγές κατά εφημερίδων και δημοσιογράφων θα μπορούσαν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις ως προς την ελευθερία της έκφρασης και την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος στον Ισημερινό.

Το 2011, συνεχιζόταν η υλοποίηση του χρηματοδοτούμενου από το Μηχανισμό Σταθερότητας, προγράμματος στα νότια σύνορα του Ισημερινού με την Κολομβία.

Κύριοι στόχοι του είναι η ενίσχυση της ικανότητας των θεσμών και της κοινωνίας των πολιτών προς αντιμετώπιση της κατάστασης κρίσης στον τομέα της ασφάλειας, η βελτίωση της προστασίας των στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων ιδιαίτερα ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων, και η ενθάρρυνση της διαδικασίας έναρξης διαλόγου μεταξύ του πληθυσμού και των δημόσιων αρχών εκατέρωθεν των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών και οικονομικών μέτρων για την εδραίωση της ειρήνης και την προώθηση της ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών.

Το Νοέμβριο του 2011, προκηρύχθηκε στον Ισημερινό πρόσκληση υποβολής προσφορών του Ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου - Ενίσχυση του ειδικού σχεδίου στήριξης ανά χώρα (EIDHR-CBSS), με στόχο να ενθαρρυνθούν ο συντονισμός και η ανάπτυξη δεσμών μεταξύ των διαφόρων φορέων για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την κατοχύρωση συνταγματικών εγγυήσεων, και ειδικότερα τη σύσταση δίκαιου και αποτελεσματικού δικαστικού συστήματος καθώς και την ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων ασφάλειας και πρόληψης κρίσεων.

5.7.9. Ελ Σαλβαδόρ

Τον Ιούνιο, η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Ελ Σαλβαδόρ και οι πρεσβείες τριών κρατών μελών της ΕΕ επισκέφθηκαν τις εγκαταστάσεις ενός ραδιοφωνικού σταθμού μιας μικρής κοινότητας, ο οποίος είχε δεχθεί πολυάριθμες θανατικές απειλές. Οι εργαζόμενοι στο ραδιοφωνικό σταθμό υποστήριξαν ότι απειλήθηκαν λόγω της δημόσιας εναντίωσής τους στα σχέδια εκμετάλλευσης ορυχείου στο διαμέρισμα Cabañas καθώς και λόγω των καταγγελιών τους για εκλογική νοθεία στην ίδια περιοχή. Μετά το πέρας της διερευνητικής αποστολής, ακολούθησε συνεδρίαση με τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Ασφάλειας, από τον οποίο ζητήθηκε να συνεχιστούν οι έρευνες για τις απειλές και η παροχή προστασίας στο προσωπικό του ραδιοφωνικού σταθμού.

Υπεγράφη συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης του Ελ Σαλβαδόρ και της αιρετής τοπικής αρχής για τη χρηματοδότηση μιας μεταρρύθμισης που θα μειώνει, αρχής γενομένης από τις προεδρικές εκλογές του 2014, την απόσταση που διανύουν οι ψηφοφόροι έως τα εγγύτερα εκλογικά κέντρα, με σκοπό την ενθάρρυνση της δημοκρατικής συμμετοχής. Το πρόγραμμα αποτελεί παρακολούθηση των συστάσεων που υπέβαλε η αποστολή παρακολούθησης των εκλογών της ΕΕ, μετά τις εκλογές του 2009.

5.7.10. Γουατεμάλα

Η ΕΕ παρακολούθησε στενά τα ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Γουατεμάλα και ειδικότερα τις διαρκώς αυξανόμενες επιθέσεις κατά των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις αναγκαστικές εξώσεις γηγενών κοινοτήτων από τη γη τους. Τον Ιούνιο, η αντιπροσωπία της ΕΕ και οι πρεσβείες των κρατών μελών διοργάνωσαν την ετήσια συνάντηση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προς επιβεβαίωση της δέσμευσης της ΕΕ υπέρ της προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προκειμένου να συζητηθεί η εφαρμογή των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ. Τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο τα κράτη μέλη της ΕΕ συμμετείχαν στην παρακολούθηση και των δύο γύρων των προεδρικών εκλογών.

Σε ό,τι αφορά την απονομή δικαιοσύνης κατά το μεταβατικό διάστημα, η αντιπροσωπία της ΕΕ συμμετείχε ως διεθνής παρατηρητής στις κυριότερες ακροαματικές διαδικασίες για τη γενοκτονία και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας που διέπραξαν κατά τη διάρκεια της ένοπλης σύρραξης πέντε απόστρατοι σήμερα αξιωματικοί του στρατού. Η συγκεκριμένη υπόθεση (η πρώτη αυτού του είδους στη Λατινική Αμερική) υποστηρίχθηκε μέσω χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ προγράμματος παροχής νομικής αρωγής στα θύματα. Η συγκεκριμένη υπόθεση καθώς και η ετυμηγορία για τη σφαγή του «Dos Erres» (καταδίκη τριών αξιωματικών του στρατού και ενός μέλους παραστρατιωτικών δυνάμεων) αποτελούν σημαντική πρόοδο προς την ενίσχυση του δικαστικού συστήματος στη Γουατεμάλα και την επίτευξη προόδου στο ζήτημα της εθνικής συμφιλίωσης.

Η ΕΕ παρέσχε στήριξη σε πρόγραμμα κατά της επιβολής της θανατικής ποινής, το οποίο συνέβαλε καθοριστικά για τη μετατροπή από το Ανώτατο Δικαστήριο 13 αποφάσεων επιβολής της εσχάτης των ποινών σε ποινή κάθειρξης. Στα τέλη του 2011, αναμενόταν η αναθεώρηση της καταδίκης ενός μόνο προσώπου που είχε καταδικαστεί σε θανατική ποινή.

Τέλος, η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει ενεργά την εντολή της Διεθνούς Επιτροπής κατά της ατιμωρησίας στη Γουατεμάλα (CICIG) καθ' όλη τη διάρκεια του 2011, αναγνωρίζοντας κατά τον τρόπο αυτόν το σημαντικό ρόλο της CICIG στην εξάρθρωση παράνομων ομάδων και την προώθηση νομοθετικών μεταρρυθμίσεων στον τομέα της δικαιοσύνης και της ασφάλειας.

5.7.11. Ονδούρα

Και κατά το 2011, εθνικές και διεθνείς οργανώσεις προάσπισης των δικαιωμάτων του ανθρώπου κατήγγειλαν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως κατά δημοσιογράφων, ομάδων λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών, γυναικών, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και χωρικών.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα παρέμειναν σε δεσπόζουσα θέση του πολιτικού θεματολογίου στο πλαίσιο των διμερών σχέσεων και βρέθηκαν στο επίκεντρο των συζητήσεων με την κυβέρνηση της Ονδούρας στη διάρκεια του διαλόγου υψηλού επιπέδου που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2011 στις Βρυξέλλες. Η ΕΕ παρακολουθεί στενά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ονδούρα και από κοινού με τους αρχηγούς αποστολών που βρίσκονται στη χώρα, έχει προβεί δημοσίως σε επιτόπου δήλωση εκφράζοντας την έντονη καταδίκη και τη βαθιά ανησυχία της για τις δολοφονίες, τις επιθέσεις και τις απειλές κατά δημοσιογράφων και μέσων ενημέρωσης στην Ονδούρα, ευελπιστώντας ότι τα συγκεκριμένα εγκλήματα και οι απειλές δεν θα παραμείνουν χωρίς τιμωρία.

Κατά τη διάρκεια του 2011, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στις εργασίες της Επιτροπής για την αλήθεια και τη συμφιλίωση και στο σχετικό μηχανισμό παρακολούθησης (Unidad de seguimiento a las recomendaciones de la Comisión Verdad y Reconciliación – USICVR), καθώς και στο εθνικό σύστημα προάσπισης και προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσω προγράμματος που χρηματοδοτείται από το Μηχανισμό Σταθερότητας. Η ΕΕ, πέραν της συνεχιζόμενης στήριξής της στην κοινωνία των πολιτών της Ονδούρας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (EIDHR), ενέκρινε το 2011 ένα νέο πρόγραμμα στήριξης του νεοπαγούς υπουργείου δικαιοσύνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων με σκοπό τη βελτίωση της διακυβέρνησης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ονδούρα, μέσω της εδραίωσης του κράτους δικαίου, της ενίσχυσης των κυβερνητικών θεσμών και της θέσπισης νομικού πλαισίου στον τομέα αυτόν. Η ΕΕ θα συνδράμει την κυβέρνηση της Ονδούρας προκειμένου να χαράξει και να εφαρμόσει εθνική πολιτική και σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και να εφαρμόσει σχετικές συστάσεις που θα εκδώσουν διεθνείς οργανισμοί (ιδίως εκείνες που έγιναν δεκτές από την κυβέρνηση της Ονδούρας κατά την Καθολική Περιοδική Εξέταση).

Οι εδαφικές διενέξεις εξακολουθούν να είναι βίαιες, Η κατάσταση στο Bajo Aguan εμπνέει ιδιαίτερη ανησυχία.

5.7.12. Μεξικό

Το 2011, η ΕΕ διατήρησε έναν εποικοδομητικό διάλογο με το Μεξικό για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τόσο σε εσωτερικά όσο και πολυμερή ζητήματα.

Το Μάρτιο, η ΕΕ και το Μεξικό πραγματοποίησαν στις Βρυξέλλες τον ετήσιο διάλογο υψηλού επιπέδου σχετικά με διμερή ζητήματα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία σχετικά με τη δύσκολη κατάσταση σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Μεξικό, ιδίως στο πλαίσιο της αυξανόμενης βίας και της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος. Το Μεξικό παρουσίασε την πρόοδο που σημειώθηκε στη μεταρρύθμιση του οικείου συστήματος ποινικής και στρατιωτικής δικαιοσύνης καθώς και στη θέσπιση μηχανισμών προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοσιογράφων.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα συζητήθηκαν επίσης στην 11η Μικτή Επιτροπή ΕΕ-Μεξικού. Το Μεξικό παρουσίασε τις πρόσφατες ουσιαστικές εξελίξεις, όπως η συνταγματική μεταρρύθμιση που ενσωματώνει τους διεθνείς κανόνες περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εσωτερική έννομη τάξη, και η απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου να αφαιρέσει από τη στρατιωτική δικαιοδοσία όλες τις υποθέσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το Μεξικό και η ΕΕ συμφώνησαν να συνεχίσουν τη συνεργασία τους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως στο πλαίσιο της στήριξης της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που εγκρίθηκαν.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ και οι πρεσβείες των κρατών μελών στο Μεξικό κατέβαλαν συνεχείς προσπάθειες για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2011, ιδίως σε ό,τι αφορά την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εξέδωσαν δε επιτόπου δύο δηλώσεις για καίρια ζητήματα και διεξήγαγαν διερευνητικές αποστολές στις πολιτείες της Κάτω Καλιφόρνιας, Chihuahua, Coahuila, Guerrero, Nuevo Leon, Oaxaca και Tabasco.

Επιπλέον, πέντε μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων) επισκέφθηκαν το Μεξικό (Πόλη του Μεξικού και Οαχάκα) με σκοπό να εξετάσουν την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εκεί. Η αποστολή περιλάμβανε συναντήσεις με τις μεξικανικές αρχές, μη κυβερνητικές οργανώσεις και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την εθνική επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το Κογκρέσο. Μεταξύ των κυριότερων θεμάτων που εξετάστηκαν ήταν η ατιμωρησία, η θέση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοσιογράφων, η χρησιμοποίηση στρατιωτικών δυνάμεων για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και η μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης.

Το 2011, υπήρξε στενός συντονισμός μεταξύ ΕΕ και Μεξικού για πολυμερή ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πραγματοποιήθηκαν εξάλλου τακτικές διαβουλεύσεις, ειδικότερα στη Γενεύη. Υιοθετήθηκαν παρεμφερείς θέσεις σε όλα σχεδόν τα ζητήματα και τις καταστάσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ.

5.7.13. Νικαράγουα

Η διεξαγωγή των εκλογών κυριάρχησε στο θεματολόγιο της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία κατά τη διάρκεια του 2011. Απεστάλη πλήρως επανδρωμένη αποστολή παρατηρητών των εκλογών της ΕΕ προκειμένου να παρακολουθήσει τις κοινοβουλευτικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 6 Νοεμβρίου. Στην τελική έκθεση της αποστολής διαπιστώνεται περαιτέρω επιδείνωση των δημοκρατικών κανόνων και ότι η εκλογική διαδικασία υπολείπεται κατά πολύ της επίτευξης των ουσιαστικών δεικτών αξιολόγησης που απαιτούνται στο πλαίσιο δημοκρατικών εκλογών, ιδίως όσον αφορά την αμερόληπτη και διαφανή διαχείριση της διαδικασίας από την αρμόδια εφορευτική αρχή. Οι συστάσεις προς τις αρχές για τη βελτίωση της συνολικής εκλογικής διαδικασίας θα αποτελέσουν προτεραιότητα της ΕΕ στο πλαίσιο του μελλοντικού της διαλόγου με τη Νικαράγουα.

5.7.14. Παραγωγή

Το 2011 αποτέλεσε ορόσημο για την προάσπιση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Παραγουάη. Κατά το πρώτο εξάμηνο, διεξήχθη για πρώτη φορά η Καθολική Περιοδική Εξέταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Η κυβέρνηση ενίσχυσε περαιτέρω το νεοπαγές δίκτυο ανθρωπίνων δικαιωμάτων του εκτελεστικού σκέλους που περιλαμβάνει 22 θεσμικούς φορείς και υπουργεία. Τον Δεκέμβριο, οι εκτελεστικοί φορείς παρουσίασαν στο κοινό την πρόταση για ένα εθνικό πρόγραμμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ παρακολούθησε στενά αυτή την ενδιαφέρουσα εξέλιξη, και μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIDHR), συγχρηματοδότησε 4 προγράμματα με πόρους ύψους άνω των 900.000 ευρώ. Τα εν λόγω προγράμματα αφορούσαν τους ακόλουθους ειδικούς τομείς δράσης: 1) προστασία των δικαιωμάτων των ευάλωτων και αποκλεισμένων παιδιών, 2) προώθηση της πρόσβασης των νόμιμων εργαζομένων της Παραγουάης στη δικαιοσύνη, 3) προώθηση και προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων των γηγενών στην περιοχή Chaco. 4) στήριξη των τοπικών δικτύων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με σκοπό τη βελτίωση του διαλόγου με την κυβέρνηση.

Η τελευταία δράση συμπεριλάμβανε μια συνιστώσα δημιουργίας θεσμών στο πλαίσιο της κατάρτισης για τα ανθρώπινα δικαιώματα με αποδέκτη το εκτελεστικό προσωπικό του δικτύου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Έως τα τέλη του 2011, προκηρύχθηκε νέα πρόκληση υποβολής προτάσεων εκ μέρους του EIDHR, με προϋπολογισμό ύψους 600.000 ευρώ. Επίσης, στο πλαίσιο του εν λόγω Ευρωπαϊκού μηχανισμού, το σχέδιο «Άτλας των βασανιστηρίων» συνέβαλε σημαντικά στη στήριξη δράσεων για την εξάλειψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης μεταχείρισης, επικουρώντας την κυβέρνηση καθώς και την κοινωνία των πολιτών στην εφαρμογή των συστάσεων του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια, με εστίαση στη σύσταση εθνικού μηχανισμού για την αποτροπή των βασανιστηρίων. Εξάλλου, η ΕΕ χρηματοδότησε δύο δράσεις (μία για τη Mercosur και μια για την Παραγουάη) σχετικά με τα δικαιώματα των μεταναστών (μεταξύ άλλων θεμάτων) στο πλαίσιο του προγράμματος MIEUX Migration EU Xpertise. Τέλος, η ΕΕ συγχρηματοδότησε το πρόγραμμα «MEVES» το οποίο εγκαινίασε το πρώτο εικονικό μουσείο ιστορικής μνήμης στην Παραγουάη με σκοπό τη διάδοση της έκθεσης της επιτροπής για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη σχετικά με τη δικτατορία του Stroessner (<http://www.meves.org.py/>).

5.7.15. Σουρινάμ

Τον Μάιο του 2011 πραγματοποιήθηκε στη Δημοκρατία του Σουρινάμ η Καθολική Περιοδική Εξέταση (UPR) του ΟΗΕ. Κατά τον διαδραστικό διάλογο διατυπώθηκαν 91 συστάσεις προς το κράτος, ορισμένες από τις οποίες έγιναν δεκτές ενώ άλλες όχι, καθώς απαιτούσαν περαιτέρω εξέταση σε εθνικό επίπεδο. Η χώρα δέχτηκε τη σύσταση να «εφαρμόσει τις συστάσεις της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διώκοντας και καταδικάζοντας καταλλήλως όσους διέπραξαν τις εκτελέσεις χωρίς δίκη του Δεκεμβρίου 1982 και τη σφαγή του Moiwana το 1986».

Στη διάρκεια του 2011 οι δικαστικές διαδικασίες που ξεκίνησαν το 2007 από την προηγούμενη κυβέρνηση κατά του σημερινού Προέδρου Desiré Bouterse (από τον Αύγουστο του 2010) και άλλων 24 προσώπων για τη δολοφονία πολιτικών αντιπάλων πριν από 30 χρόνια (η επονομαζόμενη υπόθεση των «φόνων του Δεκεμβρίου 1982») συνεχίστηκαν με τον συνηθισμένο αργό τους ρυθμό.

5.7.16. Περού

Το 2011, διεξήχθησαν στο Περού γενικές κοινοβουλευτικές εκλογές. Η αποστολή παρατηρητών της ΕΕ για τις εκλογές που απεστάλη στο πλαίσιο του δεύτερου γύρου των προεδρικών εκλογών συμπέρανε ότι η διαδικασία ήταν διαφανής και ότι οι εκλογές διεξήχθησαν κατά ειρηνικό και εύτακτο τρόπο. Υπογραμμίστηκε επίσης η αμεροληψία και ο επαγγελματισμός των εφορευτικών αρχών. Κατά τις συζητήσεις με το Περού, η ΕΕ κάλυψε κυρίως θέματα κοινωνικών αναταραχών και τη διαδικασία διαβούλευσης με τους γηγενείς πληθυσμούς στο πλαίσιο του διμερούς διαλόγου περί άσκησης πολιτικής. Πέραν του διαλόγου με την κυβέρνηση, η ΕΕ συνέχισε να διατηρεί στενούς δεσμούς με την κοινωνία των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μέσω της εξωτερικής βοήθειας, η ΕΕ παρέσχε στήριξη στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και προήγαγε τα ανθρώπινα δικαιώματα και δη εκείνα των πλέον ευπαθών ομάδων (γυναίκες, παιδιά και γηγενείς πληθυσμοί). Η ΕΕ στο πλαίσιο στήριξης της εφαρμογής των συστάσεων της επιτροπής για την αλήθεια και τη συμφιλίωση, χρηματοδότησε το πρόγραμμα «Τόπος Μνήμης» που αναφέρεται στην πολιτική βία των δεκαετιών 1980 και 1990.

5.7.17. Ουρουγουάη

Η Ουρουγουάη είναι πλήρως προσηλωμένη στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και διεθνώς όπως απεδείχθη με την άσκηση της Προεδρίας της στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ από τον Ιούνιο του 2011. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις. Η Ουρουγουάη αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα στο σωφρονιστικό της σύστημα, το οποίο συνδυάζει υπερπληθυσμό των φυλακών (9.570 περίπου κρατούμενοι στα τέλη του 2011) και ελεεινές συνθήκες φυλάκισης. Εν συνεχεία της επίσημης επίσκεψης στη χώρα του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια το 2009, η Ουρουγουάη ζήτησε την παροχή διεθνούς βοήθειας για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Τον Οκτώβριο του 2011, η ΕΕ δρομολόγησε επίσημα από κοινού με τις ουρουγουανές αρχές και άλλους δωρητές, πρόγραμμα μεταρρύθμισης του ποινικού και σωφρονιστικού συστήματος της Ουρουγουάης με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης και της κοινωνικής και εργασιακής επανένταξης των κρατουμένων. Άλλοι τομείς ανησυχίας τους οποίους η ΕΕ παρακολουθεί στενά και παρέχει συνδρομή μέσω των προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι η εγχώρια βία, η εμπορία ανθρώπων, η ασφάλεια των πολιτών και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

5.7.18. Βενεζουέλα

Υπάρχει ένα ανεκμετάλλευτο δυναμικό στις σχέσεις μεταξύ ΕΕ και Βενεζουέλας, η πρόσβαση είναι συχνά δύσκολη, ενώ οι επαφές με τις αρχές δεν είναι τόσο συχνές όσο θα ήταν επιθυμητό. Το 2011, η ομάδα του Συμβουλίου αποδέχθηκε σχετική πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης που αποσκοπούσε στην εμβάθυνση των σχέσεων. Υπό το πρίσμα αυτό, η ΕΕ επιδιώκει κατά τακτά διαστήματα να θέτει στις επαφές της με τις αρχές της Βενεζουέλας ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η ΕΕ χρηματοδοτεί, μεταξύ άλλων, προγράμματα που αποσκοπούν στην προώθηση της παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ελευθερία του τύπου, τα δικαιώματα των παιδιών και τα δικαιώματα των φορέων του ιού του HIV/AIDS. Η ΕΕ στηρίζει εξάλλου τις προσπάθειες, μέσω της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, προκειμένου να βελτιωθεί η διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Το πρόγραμμα εξελίσσεται θετικά. Η ΕΕ εκφράζει ανησυχία σχετικά με την πρόσφατη νομοθεσία που ενδέχεται να περιορίζει την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι καθώς και τα διεθνή αναπτυξιακά κεφάλαια που στηρίζουν τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Βενεζουέλας.

5.7.19. Κούβα

Η διαδικασία απελευθέρωσης πολιτικών κρατουμένων, που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2010 με τη μεσολάβηση της καθολικής Εκκλησίας και της Ισπανίας, ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2011. Απελευθερώθηκαν 126 πολιτικοί κρατούμενοι, συμπεριλαμβανομένων όλων όσοι φυλακίστηκαν λόγω των πεποιθήσεών τους το 2003. Είναι ωστόσο λυπηρό το γεγονός ότι πολλοί αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα τους και να εγκατασταθούν στο εξωτερικό, αντίθετα με τη θέλησή τους. Ενώ γενικά αυτή η απελευθέρωση κρατουμένων αποτελεί θετική εξέλιξη, η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί για περιοδικά ξεσπάσματα προσωρινών συλλήψεων και συνεχιζόμενης παρενόχλησης υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και γενικότερα για τους υπάρχοντες περιορισμούς στην ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την ελευθερία του συνέρχεσθαι στη χώρα. Το μήνυμα αυτό διαβιβάσθηκε επανειλημμένα προς τις κουβανικές αρχές.

Από την άλλη μεριά η Κούβα έχει θετικές επιδόσεις στα βασικά οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής εκπαίδευσης και περίθαλψης, καθώς και στην αντιμετώπιση διακρίσεων με βάση τη φυλή, το φύλο ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό. Η Κούβα έχει επίσης επικυρώσει τις 5 από τις 9 συμβάσεις του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Έχει υπογράψει χωρίς να επικυρώσει ακόμα το Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και το Σύμφωνο για τα οικονομικά, τα κοινωνικά και τα πολιτιστικά δικαιώματα.

Η σύνοδος του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Κούβας έλαβε χώρα στις 23 Φεβρουαρίου 2011 στις Βρυξέλλες και στη διάρκεια της συζητήθηκε λεπτομερώς η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κούβα. Όπως και με άλλες χώρες, τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένουν στο επίκεντρο του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Κούβας. Στο μεταξύ η εξέταση των προβληματισμών που εξέφρασε το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων στις 25 Οκτωβρίου 2010 σχετικά με τη διερεύνηση των δυνατοτήτων για την περαιτέρω πορεία των σχέσεων με την Κούβα συνεχίστηκε. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό, η μελλοντική εξέλιξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία.

5.7.20. Δομινικανή Δημοκρατία

Το 2011, σημειώθηκε πρόοδος στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται προβλήματα. Το Σύνταγμα του 2010 έδωσε ώθηση σε δημοκρατικούς θεσμούς, ορισμένοι από τους οποίους μένει ακόμη να εφαρμοστούν (Διαμεσολαβητής, λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία), αλλά περιείχε επίσης και αμφιλεγόμενα στοιχεία, ιδίως σε ό,τι αφορά τη μετανάστευση και την ιθαγένεια. Επίσης, το σύνταγμα απαγορεύει την άμβλωση σε κάθε περίπτωση, σε μια χώρα με υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκυμοσύνης, βιασμών και βίας μεταξύ των φύλων.

Η Δομινικανή Δημοκρατία έχει υπογράψει τις περισσότερες διεθνείς συμβάσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η νομοθεσία εξελίσσεται εν γένει (με ορισμένες εξαιρέσεις) σταδιακά. Ωστόσο, στην πραγματικότητα εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα σοβαρά άλυτα προβλήματα που αφορούν τη βία μεταξύ των φύλων, τα δικαιώματα αναπαραγωγής, την αστυνομική βία (εκτελέσεις χωρίς δίκη) και τις διακρίσεις κατά μεταναστών από την Αϊτή και των απογόνων τους. Παρά την ποιοτική πολυμορφία της κοινωνίας των πολιτών, πρέπει να τονιστεί η δράση των οργανώσεων για μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση, οι οποίες στηρίζονται ανελλιπώς στο πλαίσιο της συνεργασίας με την ΕΕ. Η στρατηγική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα κατευθύνει τις δράσεις της ΕΕ στον τομέα αυτόν.

5.7.21. Αιτή

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη για την ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Αιτή με τη χρηματοδότηση τριών νέων προγραμμάτων στο πλαίσιο του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και ενίσχυσης του ειδικού σχεδίου στήριξης ανά χώρα (CBSS) στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών. Η στήριξη της εκλογικής διαδικασίας από την ΕΕ συνεχίστηκε το 2011 μέσω της χρηματοδότησης από το Μηχανισμό Σταθερότητας της αποστολής παρατηρητών για τις εκλογές του ΟΑΣ (Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών) και της αποστολής έξι εμπειρογνομόνων της ΕΕ για εκλογικά ζητήματα. Η ΕΕ συνέδραμε τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη της ΕΕ για την εκπόνηση της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης για την Αιτή στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2011 στη Γενεύη. Επιπλέον, εκπονήθηκε στρατηγική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Αιτή, η οποία εξετάστηκε από τις αρμόδιες επιτροπές και ομάδες του Συμβουλίου ενόψει της έγκρισής της. Για την ενίσχυση της δημοκρατίας στην Αιτή, χρηματοδοτήθηκε από το Μηχανισμό Σταθερότητας ένα υψηλού επιπέδου συμβουλευτικό πρόγραμμα της Λέσχης της Μαδρίτης, με σκοπό την ενθάρρυνση της περαιτέρω συνεργασίας μεταξύ δημοκρατικών θεσμών της Αιτής και τον καθορισμό κοινών νομοθετικών στόχων.

5.7.22. Τζαμάικα

Η ΕΕ συνέχισε να διατηρεί τακτικές επαφές με την κυβέρνηση για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών επαφών για την παρακολούθηση της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του ΟΗΕ για το 2011. Πραγματοποιήθηκαν επίσης συναντήσεις με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πρόσβασης στη δικαιοσύνη, καθώς και των υποστηρικτικών των μειονοτήτων λεσβίων, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών.

Οι βασικοί τομείς για την ΕΕ όπως καταγράφονται στο έγγραφο στρατηγικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Τζαμάικα που υιοθετήθηκε το 2011, αντανakλούν τις προτεραιότητες της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης και της έκθεσης του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται εξωδικαστικές εκτελέσεις, κατάχρηση εξουσίας από κρατικούς υπαλλήλους, επιβολή της θανατικής ποινής, διακριτική μεταχείριση των μειονοτήτων λεσβίων, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών, συνθήκες εντός των φυλακών, και η θέση και μεταχείριση των γυναικών και των παιδιών στην κοινωνία της Τζαμάικας.

Τα προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ στοχεύουν φορείς που εποπτεύουν τις υπηρεσίες ασφάλειας, την κατάρτιση σε θέματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη νομοθεσία για βασικά ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα στηρίζει επίσης τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που ενισχύουν την ευαισθητοποίηση υπέρ ζητημάτων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παρέχουν συνδρομή στα θύματα των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

6. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών παγκοσμίως εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό μέρος των εργασιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αυτό το έργο προτεραιότητας έχει πολυδιάστατο χαρακτήρα. Κατά τη διάρκεια του 2011, οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συζητήθηκαν στις συνόδους της ολομέλειας και βρέθηκαν στο επίκεντρο διαφόρων ψηφισμάτων του ΕΚ, ενώ οι επιτροπές περιέλαβαν τακτικά τα ζητήματα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εκθέσεις τους. Διακοινοβουλευτικές αντιπροσωπίες υιοθέτησαν νέες κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να εγείρουν ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τις συναντήσεις τους με τους συνομιλητές τους. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Jerzy Buzek εκτίμησε ότι τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των εργασιών του. Ο κ. Edward McMillan-Scott συνέχισε τη θητεία του ως αντιπρόεδρος αρμόδιος για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κατά τη διάρκεια του έτους, ο Πρόεδρος κ. Buzek προέβη σε πάνω από 150 δηλώσεις και ομιλίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στη δήλωσή του της 23ης Νοεμβρίου 2011 στο πλαίσιο της έναρξης των εργασιών της διάσκεψης του Δικτύου Ζαχάρωφ επισήμανε τα ακόλουθα: «Εμείς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πιστεύουμε ότι οι θεμελιώδεις ελευθερίες δεν είναι μόνο το δικαίωμα στη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα, αλλά και η ελευθερία έκφρασης, η ελευθερία του τύπου, η ελευθερία της θρησκείας και η ελευθερία της σκέψης. Χωρίς αυτές τις ελευθερίες θα υπάρχει μόνο τυραννία και η εξουσία των λίγων.»

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιδιώκει επίσης να **ενσωματώσει τη διάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** στις εργασίες του σύμφωνα με τις συνθήκες, όπου διακηρύσσονται τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία ως ιδρυτικές αξίες της Ένωσης και ως βασικές αρχές και στόχοι της εξωτερικής της δράσης. Τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συζητούνται στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων κατά την επεξεργασία κοινοβουλευτικών εκθέσεων ή διαφόρων ειδών συμφωνιών καθώς και ρητρών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι εμπορικές συμφωνίες συμπεριλαμβανομένων των ρητρών για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν αντικείμενο εξέτασης από την Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου.

Η Επιτροπή Ανάπτυξης και η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων εξετάζουν επίσης τακτικά πτυχές των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στα αντίστοιχα πεδία των αρμοδιοτήτων τους. Οι Πρόεδροι των Επιτροπών Εξωτερικών Υποθέσεων και Ανάπτυξης συμπροεδρεύουν της Ομάδας Συντονισμού των Εκλογών, η οποία συντονίζει τις αποστολές παρακολούθησης των εκλογών του ΕΚ.

Η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων έχει πρωτεύοντα ρόλο όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και έχει αναλάβει σημαντικές αρμοδιότητες όσον αφορά εξωτερικές πτυχές των εσωτερικών πολιτικών της ΕΕ, όπως οι τομείς πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο. Τα συνταγματικά και νομικά ζητήματα εξετάζονται από την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων και την Επιτροπή Νομικών Υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της προσχώρησης της ΕΕ στη Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία θα έχει επίσης αντίκτυπο στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ.

Στη διάρκεια του 2011, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έλεγξαν το έργο της Επιτροπής, του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατά τις συνόδους ολομέλειας, σε επιτροπές, αντιπροσωπίες και ομάδες εργασίας. Η **Ύπατη Εκπρόσωπος της ΕΕ για θέματα Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας** ενημέρωσε τις συνόδους ολομέλειας όσον αφορά θέματα ΚΕΙΠΙΑ καθώς και στήριξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Οι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης και η Επιτροπή συμμετείχαν τακτικά στις συνεδριάσεις της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο νέος μόνιμος Πρόεδρος της **Ομάδας του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα (COHOM)** κ. Engelbert Theuermann, συμμετείχε στις συζητήσεις στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ομοίως, ο Πρόεδρος της εν λόγω υποεπιτροπής κλήθηκε να συμμετέχει στις συνεδριάσεις της COHOM.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρακολούθησε επίσης στενά τις δράσεις που ανελήφθησαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (EIDHR) παγκοσμίως, ένα από τα βασικά εργαλεία της ΕΕ στον τομέα της προώθησης των αξιών της ΕΕ. Το 2011, κατά τον κοινοβουλευτικό έλεγχο του ετήσιου προγράμματος δράσης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για το 2011, το ΕΚ εξέφρασε επανειλημμένως την επιθυμία να συμμετέχει περισσότερο στον καθορισμό των προτεραιοτήτων του μηχανισμού. Η **ομάδα εργασίας που είναι αρμόδια για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό** για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, συνέχισε το 2011 τις εργασίες της υπό τη διεύθυνση του Προέδρου της υποεπιτροπής, συνελθούσα με τις υπηρεσίες της Επιτροπής προκειμένου να συζητήσει τα ετήσια σχέδια δράσης, όπως η υλοποίηση του μηχανισμού.

Στο πλαίσιο των εργασιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η παγκόσμια κατάσταση σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα εξετάζεται ειδικότερα από την **υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων** της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, υπό την προεδρία της κας Heidi Hautala, την οποία από τον Σεπτέμβριο του 2011, διαδέχθηκε η κα Barbara Lochbihler. Υπό το πρίσμα της μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας κατάστασης, η υποεπιτροπή εδραίωσε τις σχέσεις στενής συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ καθώς και με μη κυβερνητικές οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μέσω ενημερώσεων και απολογισμών κεκλεισμένων των θυρών, η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρακολουθεί επίσης τους διαλόγους και τις διαβουλεύσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διεξάγονται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης με τρίτες χώρες.

Η εντατική παρακολούθηση των δραστηριοτήτων του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα περιέλαβε συναντήσεις με ειδικούς εκπροσώπους και συμβούλους του ΟΗΕ που συμμετέχουν σε συνεδριάσεις της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, καθώς και με τον Ειδικό Εισηγητή για το Ιράν και τον Ειδικό Σύμβουλο του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για την πρόληψη των γενοκτονιών. Ζητήματα σχετικά με την παροχή στήριξης προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία περιλαμβάνονται επίσης στην ημερήσια διάταξη της αντιπροσωπίας στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, στην οποία συμπροεδρεύουν η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εξάλλου, η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων οργάνωσε ή συμμετείχε αυτοτελώς σε επιμέρους επισκέψεις της αντιπροσωπίας. Η αποστολή αντιπροσωπίας της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εαρινή σύνοδο του Συμβουλίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ αποτέλεσε εκ νέου μέρος του ετήσιου προγράμματος της εν λόγω υποεπιτροπής. Προτού πραγματοποιηθεί η επίσκεψη, το ΕΚ ενέκρινε ψήφισμα για το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τη διαδικασία εξέτασης για το 2011.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης αποτέλεσε σημαντικό εταίρο σε ό,τι αφορά ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Υπήρξε συνεργασία με τις Επιτροπές και μέλη της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης (PACE). Η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων πραγματοποίησε εξάλλου συζήτηση με τον κ. Thomas Hammarberg, τον Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η προσχώρηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπήρξε μια από τις βασικότερες προσπάθειες του ΕΚ για τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2011 καθώς και σημείο κοινού ενδιαφέροντος μεταξύ του ΕΚ και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η υποεπιτροπή προέβη εξάλλου σε ανταλλαγή απόψεων με τον κ. Dick Marty, εισηγητή της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (PACE).

Η ανταλλαγή απόψεων τον Νοέμβριο (που οργάνωσαν η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων) με τον Γενικό Γραμματέα του ΟΑΣΕ κ. Lamberto Zannier, αποτέλεσε ευκαιρία προκειμένου να τονιστεί η σημασία των δεσμεύσεων για την ανθρωπιστική διάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του **ΟΑΣΕ**.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ορισμένες **εκθέσεις** ιδίας πρωτοβουλίας **που ενέκρινε κατά το 2011** διερεύνησε επιμέρους δυνατότητες για την προάσπιση και τη στήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Με βάση έκθεση ιδίας πρωτοβουλίας, το ΕΚ ενέκρινε στις 7 Ιουλίου 2011 ψήφισμα σχετικά με τις **εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ υπέρ του εκδημοκρατισμού**. Στην έκθεση εκτιμάται ότι ο ρόλος της ΕΕ ως «ήπιας δύναμης» στο διεθνές σύστημα μπορεί να εδραιωθεί μόνον εφόσον η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί πραγματική προτεραιότητα της πολιτικής της έναντι τρίτων χωρών και παρέχει πιθανές λύσεις για συνεκτικότερη προσέγγιση της δημοκρατικής υποστήριξης στο πλαίσιο των εξωτερικών πολιτικών της ΕΕ, με βάση στοχευμένες στρατηγικές. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χαιρέτισε την απόφαση της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου να στηρίζουν τη σύσταση **Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Δημοκρατία**, ως ευέλικτου εργαλείου προς στήριξη της δημοκρατικής αλλαγής σε μη δημοκρατικές χώρες και χώρες σε δημοκρατική μετάβαση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπήρξε ισχυρός και συνεπής υποστηρικτής του ΔΠΔ. Τον Νοέμβριο του 2011, το ΕΚ ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη **στήριξη του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου εκ μέρους της ΕΕ**. Στο ψήφισμα τονίζεται η ανάγκη να ενισχυθεί η στήριξη προς το δικαστήριο μέσω πολιτικής και διπλωματικής δράσης. Χαιρετίζεται το αναθεωρημένο σχέδιο δράσης της ΕΕ και ενθαρρύνεται η Προεδρία του Συμβουλίου, από κοινού με την Επιτροπή, την ΕΥΕΔ και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν το σχέδιο δράσης κατά προτεραιότητα.

Το 2011, αποτέλεσε ορόσημο ιστορικών **εξελίξεων στη Βόρεια Αφρική, τη Μέση Ανατολή και τις χώρες του Περσικού Κόλπου**. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρακολούθησε στενά τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης, εστιάζοντας ειδικότερα στα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία. Η σχετική ανταπόκριση του ΕΚ περιλάμβανε ακροάσεις, επισκέψεις αντιπροσωπιών καθώς και αποστολή παρακολούθησης των εκλογών στην Τυνησία. Στο πλαίσιο στενά συνδεδεμένης διαδικασίας, το ΕΚ εξέτασε ενδελεχώς την αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Τον Απρίλιο, το ΕΚ ενέκρινε δύο χωριστά ψηφίσματα, το πρώτο για τη Νότια Διάσταση και το δεύτερο για την Ανατολική Διάσταση, ως συμβολή στη συγκεκριμένη αναθεώρηση.

Σε ψήφισμα σχετικά με την **αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας** που εγκρίθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2011, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στήριξε σθεναρά τη νέα προσέγγιση που παρουσίασαν η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος με βάση την αρχή των «αναλογικών κερδών» και σύμφωνα με σαφώς καθορισμένα κριτήρια και δείκτες αναφοράς που να μπορούν να αξιολογούνται και να παρακολουθούνται τακτικά ανά χώρα εταίρο.

Στο πλαίσιο της **παρακολούθησης των διαπραγματεύσεων για τις διεθνείς συμφωνίες**, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε συστάσεις σχετικά με διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία-πλαίσιο της ΕΕ με τη Λιβύη καθώς και για τις συμφωνίες σύνδεσης της ΕΕ με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, την Ουκρανία και τη Γεωργία.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με **θέματα γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου**, επαναλαμβάνοντας την ανησυχία του για τις πολυάριθμες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εκτεταμένη διακριτική μεταχείριση λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου, τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και σε τρίτες χώρες.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέχισε να εστιάζει την προσοχή του στο ρόλο των **υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, σε συνέχεια της έκθεσης του ΕΚ το 2010. Η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων εκπόνησε δηλώσεις και επιστολές σε μια προσπάθεια να αποφυλακιστεί ο κ. Haytham Al-Maleh, διακεκριμένος δικηγόρος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο οποίος τελικά αφέθηκε ελεύθερος. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέχισε τις επαφές με την τιμημένη με το βραβείο Ζαχάρωφ και ηγέτη υπέρ της δημοκρατικής Βιρμανίας κα Aun San Suu Kyi, από την οποία έλαβε δύο μαγνητοσκοπημένα μηνύματα το 2011. Το ΕΚ εξήρε τις περιπτώσεις των κκ. Sergei Magnitsky (Ρωσία), Ales Bialitski (Λευκορωσία) και David Kato (Ουγκάντα) οι οποίες αποτελούν θλιβερή υπόμνηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι ακλόνητοι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στο πλαίσιο των εργασιών σχετικά με την **Ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα παγκοσμίως και την πολιτική της ΕΕ επί του θέματος**, εξετάστηκε ο ρόλος των διαφόρων φορέων και πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ξεκίνησαν το 2011, με εισηγητή το μέλος του ΕΚ κ. Richard Howitt.

Το 2011, το **Βραβείο Ζαχάρωφ για την ελευθερία της σκέψης** απονεμήθηκε στην 'Αραβική Άνοιξη', την οποία προσωποποίησαν πέντε ακτιβιστές ως αναγνώριση της συμβολής τους στις ιστορικές αλλαγές που συγκλόνισαν τον αραβικό κόσμο: Asmaa Mahfouz (Αίγυπτος), Ahmed al-Zubair Ahmed al-Sanusi (Λιβύη), Razan Zaitouneh (Συρία), Ali Farzat (Συρία) και (μετά θάνατον) Mohamed Bouazizi (Τυνησία).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απονέμει ετησίως από το 1988 το Βραβείο Ζαχάρωφ για την ελευθερία της σκέψης προς τιμήν όσων αγωνίζονται για την ελευθερία της έκφρασης, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και την ανεκτικότητα.

Το 2011, σηματοδοτήθηκε επίσης από την ανάπτυξη του **Δικτύου για το Βραβείο Ζαχάρωφ**, επιτρέποντας στους τιμηθέντες με το βραβείο αυτό να ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους ως υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και βέλτιστες πρακτικές. Οι περισσότεροι από τους βραβευθέντες των προηγούμενων ετών συμμετείχαν στην υψηλού επιπέδου και κύρους εκδήλωση του Δικτύου για το βραβείο Ζαχάρωφ, την οποία διοργάνωσε ο Πρόεδρος του ΕΚ τον Νοέμβριο του 2011. Η διάσκεψη για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημόσια συζήτηση του δικτύου Ζαχάρωφ το 2011 για το ρόλο των γυναικών στη διαδικασία μετάβασης επεκτάθηκε σε όσους αγωνίζονται για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλο τον κόσμο. Οι νικητές του βραβείου Ζαχάρωφ που ήταν παρόντες ήταν οι ακόλουθοι: Hauwa Ibrahim, Wei Jing Sheng, Salih Mahmoud Osman, Aleksandr Milinkievic, Δημοσιογράφοι χωρίς σύνορα, Zhanna Litvina (Ένωση δημοσιογράφων της Λευκορωσίας), Taslima Nasrin, Salima Ghezali, Leyla Zana, Κυρίες στα λευκά (Damas de blanco) και Oslobodjenje. Η κα Aun San Suu Kyi απέστειλε στη διάσκεψη μαγνητοσκοπημένο μήνυμα. Οι τιμηθέντες με το βραβείο Ζαχάρωφ προηγούμενων ετών αποτίμησαν πολύ θετικά το βραβείο και τη συμβολή του για την προβολή που τους εξασφάλισε και την έκφραση πίστης στον αγώνα τους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέχισε εξάλλου τη διεξαγωγή των μηνιαίων συζητήσεων για σχετικά με επείγουσες περιπτώσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Το 2011, το ΕΚ ενέκρινε συνολικά 53 ψηφίσματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα (βλ. παράρτημα 1).

Τον Απρίλιο του 2011, η διάσκεψη των Προέδρων αντιπροσωπίας ενέκρινε νέες κατευθυντήριες γραμμές προς τις αντιπροσωπίες του ΕΚ σχετικά με την ενσωμάτωση μελημάτων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο των επισκέψεων και συναντήσεων όλων των αντιπροσωπιών και των πολυμερών συνελεύσεων του ΕΚ. Σύμφωνα με τις «Ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τις δράσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας των μελών του ΕΚ κατά τις επισκέψεις τους σε τρίτες χώρες», όλες οι αντιπροσωπίες του ΕΚ παροτρύνονται να θέτουν ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά τις επαφές τους με τις αρχές και να συναντούν υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μεταξύ των άλλων **αντιπροσωπιών του ΕΚ όπου συμμετείχε η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων το 2011** περιελήφθη και ειδική αντιπροσωπία για την Τυνησία μαζί με την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και τη μόνιμη αντιπροσωπία του ΕΚ για το Μαγκρέμπ. Η αντιπροσωπία της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την Ονδούρα και το Μεξικό πραγματοποίησε επίσκεψη υψηλού προφίλ και εντατικών συζητήσεων και στις δύο χώρες. Ο Πρόεδρος της υποεπιτροπής συμμετείχε επίσης στην επίσκεψη αντιπροσωπίας της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων στην Κεντρική Ασία, η οποία συνδεόταν με τις διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ-Τουρκμενιστάν.

Στη διάρκεια του 2011, οργανώθηκαν στο πλαίσιο της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ορισμένες σε συνεργασία με άλλες επιτροπές ή αντιπροσωπίες) οι ακόλουθες **δημόσιες ακροάσεις**:

- Το δικαίωμα ύδρευσης και αποχέτευσης
- Διακριτική μεταχείριση στη Νότια Ασία που βασίζεται στις κάστες
- Στήριξη της δημοκρατίας
- Μειονότητες και μη εκπροσωπούμενοι πληθυσμοί
- Ελευθερία του τύπου, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δημοσιογράφων σε καταστάσεις ένοπλης σύρραξης
- Διεθνής Ημέρα υποστήριξης των θυμάτων βασανιστηρίων
- Στήριξη στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο εκ μέρους της ΕΕ: αντιμετώπιση των προκλήσεων και υπέρβαση των δυσκολιών
- Ανθρώπινα δικαιώματα στη Νοτιοανατολική Ασία με έμφαση στην Ινδονησία

- Κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Τουρκμένων στο Ιράκ
- Ανθρώπινα δικαιώματα στην Κίνα, και ειδικότερα η κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Δημόσια ακρόαση με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα των λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών παγκοσμίως
- Δημόσια ακρόαση για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία και το Βόρειο Καύκασο
- Δημόσια ακρόαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Τουρκία ενόψει της επόμενης έκθεσης προόδου της Επιτροπής
- Δημόσια ακρόαση για τα δικαιώματα των λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών καθώς και τα δικαιώματα των Ρομ στα Δυτικά Βαλκάνια
- Ανθρώπινα δικαιώματα στην Κίνα και ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Δημόσια ακρόαση για την παρακολούθηση της έκθεσης σχετικά με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Επιπροσθέτως, διάφορες ανταλλαγές απόψεων έδωσαν τη δυνατότητα στα μέλη του ΕΚ να συζητήσουν τις συνθήκες σε διάφορες χώρες ή διάφορες οριζόντιες προτεραιότητες με την ΕΥΕΔ, εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, πρέσβεις και αντιπροσώπους διεθνών οργανώσεων και εθνικές, περιφερειακές και διεθνείς ΜΚΟ.

Για τη συμπλήρωση των εργασιών της υποεπιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το θεματικό τμήμα εξωτερικών σχέσεων του Κοινοβουλίου παρέχει στήριξη μέσω της εκπόνησης ενημερωτικών σημειωμάτων και σχετικών εγγράφων, ή μέσω ανάθεσης εξωτερικών μελετών. Το 2011, εκπονήθηκαν και υποβλήθηκαν στην υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων οι ακόλουθες μελέτες σχετικά με την εξωτερική πολιτική για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η επισκόπηση του έργου του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ
- Πολιτική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα έναντι της Ρωσίας
- Εργαστήριο σχετικά με τα βασανιστήρια και τις μυστικές κρατήσεις: η οπτική του ΟΗΕ και ο ρόλος της ΕΕ
- Συνέπειες των μεταναστευτικών πολιτικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη γειτονιά της Ευρώπης
- Ανθρώπινα δικαιώματα στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης
- Δείκτες αξιολόγησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ
- Υποστήριξη μεταξύ Διαμεσολαβητών στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης

Οι μόνιμες αντιπροσωπίες του ΕΚ διατηρούν διαρκείς σχέσεις με χώρες ή περιφερειακούς οργανισμούς. Οι επισκέψεις των αντιπροσωπιών αποτελούν σημαντική ευκαιρία για απευθείας συζητήσεις με μέλη κοινοβουλίων, κρατικούς αξιωματούχους και την κοινωνία των πολιτών σε τρίτες χώρες. Στις συνεδριάσεις των αντιπροσωπιών στις Βρυξέλλες και το Στρασβούργο συμμετέχουν τακτικά οι πρέσβεις των ενδιαφερόμενων χωρών, η ΕΥΕΔ, ΜΚΟ και άλλοι συνομιλητές, ενώ τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται τακτικά στην ημερήσια διάταξη αυτών των συνεδριάσεων (π.χ. στις περιπτώσεις του Ιράν και της Κίνας). Οι Πρόεδροι των αντιπροσωπιών αποστέλλουν συχνά επιστολές (συνήθως στον Πρέσβη της ενδιαφερόμενης χώρας) και προβαίνουν σε δηλώσεις για συγκεκριμένες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναπτύσσει επίσης επαφές με κοινοβούλια σε όλο τον κόσμο μέσω της αντίστοιχης διακοινοβουλευτικής συνεργασίας και των μικτών κοινοβουλευτικών συνελεύσεων. Οι συνελεύσεις συνενώνουν μέλη του ΕΚ και βουλευτές τρίτων χωρών προκειμένου να συζητηθούν κοινές προκλήσεις, περιλαμβανομένων των θεμάτων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας. Οι καθιερωμένες κοινές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις περιλαμβάνουν την κοινοβουλευτική συνέλευση της Ένωσης για τη Μεσόγειο, την κοινοβουλευτική συνέλευση Ευρώπης-Λατινικής Αμερικής και την κοινή κοινοβουλευτική συνέλευση ΑΚΕ-ΕΕ. Το 2011, συγκροτήθηκε η κοινοβουλευτική συνέλευση Ανατολικών Γειτόνων, συμπεριλαμβανομένης της ειδικής Επιτροπής Πολιτικών Υποθέσεων, Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δημοκρατίας και της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, Πολιτισμού, Παιδείας και Κοινωνίας των Πολιτών, προκειμένου να προσδώσει μια κοινοβουλευτική διάσταση στην πρωτοβουλία της ΕΕ για την Ανατολική Εταιρική Σχέση.

Η κοινοβουλευτική συνέλευση της Ένωσης για τη Μεσόγειο συνενώνει τα μέλη του ΕΚ και βουλευτές της ΕΕ και των χωρών της Μεσογείου που ανήκουν στην Ευρωμεσογειακή Εταιρική Σχέση, συμπεριλαμβανομένης της Αλγερίας, των Κατεχόμενων Παλαιστινιακών Εδαφών, της Αιγύπτου, της Ιορδανίας, του Ισραήλ, του Λιβάνου, του Μαρόκου, της Συρίας, της Τυνησίας και της Τουρκίας. Η 7η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Ένωσης για τη Μεσόγειο συνήλθε στις 3 και 4 Μαρτίου στη Ρώμη προκειμένου να συζητήσει τα πολιτικά γεγονότα που τεκταίνονται στις νότιες μεσογειακές χώρες. Η Επιτροπή Πολιτικών Υποθέσεων, Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ασφάλειας της Συνέλευσης είναι αρμόδια για τα ζητήματα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η πέμπτη τακτική σύνοδος ολομέλειας της κοινοβουλευτικής συνέλευσης Ευρώπης-Λατινικής Αμερικής πραγματοποιήθηκε στις 18 και 19 Μαΐου 2011 στο Μοντεβιδέο της Ουρουγουάης. Η Επιτροπή Πολιτικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι η αρμόδια επιτροπή στο πλαίσιο της συνέλευσης που ασχολείται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στη μικτή κοινοβουλευτική συνέλευση ΑΚΕ-ΕΕ συμμετέχουν μέλη του ΕΚ και αιρετοί αντιπρόσωποι των χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού («χώρες ΑΚΕ») που έχουν υπογράψει τη συμφωνία του Κοτονού. Ουσιαστικό μέρος των εργασιών της μικτής κοινοβουλευτικής συνέλευσης περιστρέφεται γύρω από την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας καθώς και κοινές ανθρωπιστικές αξίες, δημιουργώντας κοινές δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των διασκέψεων του ΟΗΕ. Σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, η 21η σύνοδος στη Βουδαπέστη (16-18 Μαΐου 2011) ενέκρινε ψήφισμα για τις προκλήσεις όσον αφορά το μέλλον της δημοκρατίας και την τήρηση της συνταγματικής τάξης στις χώρες ΑΚΕ και την ΕΕ.

Η ιδρυτική σύνοδος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης ΕΕ-ανατολικών γειτόνων πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαΐου 2011 στις Βρυξέλλες. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Jerzy Buzek κήρυξε την έναρξη της συνόδου, επισημαίνοντας ότι οι διαδικασίες δημοκρατικής μεταρρύθμισης στις ανατολικές χώρες εταίρους πρέπει να ενισχυθούν. Η πρώτη τακτική συνέλευση συνήλθε στις 14 και 15 Σεπτεμβρίου στο Στρασβούργο, της οποίας προηγήθηκε συνεδρίαση των τεσσάρων επιτροπών της Συνέλευσης, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής Πολιτικών Υποθέσεων, Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δημοκρατίας.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του 2011, υπήρξαν πολυάριθμες διακοινοβουλευτικές συναντήσεις με σημαντική διάσταση για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στις 11 Οκτωβρίου 2001, η υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από κοινού με την Επιτροπή Ανάπτυξης, οργάνωσε συνεδρίαση της διακοινοβουλευτικής επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια, με θέμα, «Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως προϋπόθεση στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής». Επρόκειτο για την πρώτη διευρυμένη διακοινοβουλευτική σύνοδο μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας που είχε ως θέμα τη διασύνδεση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την ανάπτυξη. Τα κυριότερα θέματα που συζητήθηκαν μεταξύ των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών ομοτίμων τους ήταν κατά πόσον η ενσωμάτωση ρητρών σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί εμπόδιο στη μείωση της φτώχειας και πόσο αποτελεσματική μπορεί να είναι σε ένα περιβάλλον πολλαπλών δωρητών.

Το έργο της παρακολούθησης των εκλογών αντανάκλα τη δέσμευση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για στήριξη της ανάπτυξης και εδραίωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα μέλη του ΕΚ συμμετέχουν σε αποστολές για την παρακολούθηση των εκλογών (EU EOM) της ΕΕ ή σε διεθνείς αποστολές. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συμμετέχει στο πλαίσιο συγκεκριμένης αποστολής και συντονίζει τις εργασίες της με το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (ODIHR) και τις Κοινοβουλευτικές Συνελεύσεις του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΚΣ του ΟΑΣΕ), του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Οργανισμού Βορειοατλαντικού Συμφώνου (ΚΣ του ΝΑΤΟ).

Η Ομάδα Συντονισμού των Εκλογών του ΕΚ είναι αρμόδια για τη συνολική οργάνωση των δραστηριοτήτων παρακολούθησης των εκλογών του ΕΚ. Το 2011, η Ομάδα Συντονισμού των Εκλογών άσκησε για πρώτη φορά το νέο συμβουλευτικό της ρόλο προς την κα Catherine Ashton, Υπατη Εκπρόσωπο και Αντιπρόεδρο της Επιτροπής, στο πλαίσιο του καθορισμού και προγραμματισμού αποστολών παρακολούθησης των εκλογών της ΕΕ. Η Ομάδα Συντονισμού των εκλογών διαδραμάτισε εξάλλου σημαντικό ρόλο για το διορισμό των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως αρχηγών παρατηρητών της ΕΕ στο πλαίσιο αποστολών παρακολούθησης των εκλογών.

Το 2011, το ΕΚ συμμετείχε στις ακόλουθες αποστολές παρακολούθησης εκλογών:

Κοσσυφοπέδιο	Βουλευτικές εκλογές (επανεκλογή σε 3 δήμους)	9.1.2011
Σουδάν	Δημοψήφισμα στο Νότιο Σουδάν	9-17.1.2011
Τσαντ	Βουλευτικές εκλογές	13.2.2011
Ουγκάντα	Γενικές εκλογές	18.2.2011
Νιγηρία	Προεδρικές εκλογές	16.4.2011
Περού	Προεδρικές εκλογές	5.6.2011
Ζάμπια	Γενικές εκλογές	20.9.2011
Τυνησία	Συντακτική Συνέλευση	23.10.2011
Κιργιζία	Προεδρικές εκλογές	30.10.2011
Νικαράγουα	Γενικές εκλογές	6.11.2011
Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	Προεδρικές εκλογές	28.11.2011

Εξάλλου, λόγω της σημασίας των τοπικών εκλογών του Μαΐου 2011 στην Αλβανία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε κατ' εξαίρεση να αποστείλει ειδική αντιπροσωπία για την παρακολούθηση της εκλογικής διαδικασίας κατά την περίοδο των εκλογών.

Τα Κοινοβούλια αποτελούν ουσιαστικές συνιστώσες μιας λειτουργούσας δημοκρατίας, και στο πλαίσιο ενός δημοκρατικού πολιτεύματος τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να γίνονται σεβαστά και να παραμένουν ενεργά. Το **Γραφείο προώθησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας** λειτουργεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με στόχο την παροχή κοινοβουλευτικής στήριξης για την ανάπτυξη στις νεοπαγείς και αναδυόμενες δημοκρατίες. Οι δικαιούχοι της στήριξης που παρέχει το Γραφείο προώθησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας είναι κοινοβουλευτικά θεσμικά όργανα σε τρίτες χώρες καθώς και κοινοβουλευτικά μέλη και αξιωματούχοι. Το Γραφείο προώθησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας παρέχει στήριξη για τη δημιουργία θεσμικής ικανότητας, προσαρμοσμένα προγράμματα στήριξης, υποστήριξη ομοτίμων και ανταλλαγή εμπειριών και αποστολές παρακολούθησης των εκλογών με στόχο τη διεύρυνση της στήριξης του εκδημοκρατισμού στο σύνολο του εκλογικού κύκλου.

Στη διάρκεια του 2011, το εν λόγω Γραφείο οργάνωσε την επίσκεψη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μιας ομάδας Αιγυπτίων πολιτικών ακτιβιστών, που εκπροσωπούσε ευρύ φάσμα πολιτικών κομμάτων, ομάδων και υποψηφίων για την Προεδρία. Οι εταίροι του προγράμματος υποτροφιών για τη δημοκρατία του εν λόγω Γραφείου περιέλαβαν τις κοινοβουλευτικές συνελεύσεις της Mercosur και Parlacen (Κεντροαμερικανό κοινοβούλιο) καθώς και τα Κοινοβούλια της Χιλής, της Αρμενίας, της Γκάνας, της Μαυριτανίας και του Τόγκο. Το Γραφείο προώθησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας παρέσχε στήριξη στο Κοινοβουλευτικό Φόρουμ δημοκρατικών κοινοτήτων, διαδραματίζοντας ενεργό συμβουλευτικό ρόλο και οργανώνοντας συνάντηση στις Βρυξέλλες, ενώ συμμετείχε στις συνεδριάσεις του Φόρουμ που πραγματοποιήθηκαν στην Τυφλίδα, τη Βίλνα και την Ουάσιγκτον. Το 2011, το εν λόγω Γραφείο οργάνωσε επίσης, από κοινού με το Εθνικό Δημοκρατικό Ινστιτούτο Διεθνών Υποθέσεων (NDI), συνεδρίαση υψηλού επιπέδου στο πλαίσιο του Διατλαντικού Διαλόγου για την ενίσχυση της συνεργασίας προς στήριξη της δημοκρατίας.

Με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης συνέργειας και συνοχής στο πλαίσιο των εργασιών των επιμέρους ευρωπαϊκών κοινοβουλευτικών επιτροπών και υπηρεσιών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συνήλθε κατά τακτά διαστήματα καθόλη τη διάρκεια του έτους η **Ειδική Ομάδα για την πολιτική της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, την οποία στελεχώνει προσωπικό από διάφορες υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η ανάγκη και η βούληση περαιτέρω ενίσχυσης των δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προώθησης της δημοκρατίας κατέληξε στη δημιουργία νέας Διεύθυνσης Στήριξης της Δημοκρατίας στο πλαίσιο της Γενικής Διεύθυνσης Εξωτερικών Πολιτικών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία πρόκειται να αρχίσει τις εργασίες της εντός του 2012.

7. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

AA	Association Agreement
AFCO	Constitutional Affairs Committee
AFET	Committee on Foreign Affairs
AMISOM	African Union Mission in Somalia
APRM	African Peer Review Mechanism
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations
ASEM	Asia-Europe Meeting
ATP	Anti-Terrorism Proclamation
AU	African Union
BICI	Independent Commission of Inquiry
BiH	Bosnia and Herzegovina
CAT	Convention against Torture
CBSS	Country-Based Support Schemes under the EIDHR
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
CEDEAO	
CEDEF	convention internationale sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes
CENIT	national Electoral Commission

CEPOL	
CFSP	Common Foreign Security Policy
CHT	Chittagong Hill Tracts
CICIG	International Commission Against Impunity in Guatemala
CoE	Council of Europe
COHOM	Council Human Rights Working Group
COREPER	
CPT	Committee for the Prevention of Torture
CRPD	UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities
CSDP	Common Security and Defence Policy
CSO	Civil Society Organisation
CSR	Corporate Social Responsibility
CSW	Commission on the Status of Women
CVJR	Truth, Justice and Reconciliation Commission
DAS	Departamento Administrativo de Seguridad
DCFTA	Deep and Comprehensive Free Trade Area
DCI	Development Cooperation Instrument
DCI	Dialogues Facility Fund
DDPA	Durban Declaration and Programme of Action
DEVE	Committee on Development
DPRK	Democratic People's Republic of Korea
DRC	Democratic Republic of Congo
DROI	Human Rights Subcommittee of the European Parliament
EA	Electoral assistance
EaP	Eastern Partnership
EASO	European Asylum Support Office
EC	European Commission

ECCC	Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
ECCC	Extraordinary Chambers in the Court of Cambodia
ECG	Election Coordination Group
ECG	Election Coordination Group
ECHR	European Convention on Human Rights
ECRI	European Commission against Racism and Intolerance
EDF	European Development Fund
EED	European Endowment for Democracy
EEM	Election expert missions
EIB	European Investment Bank
EIDHR	European Initiative for Democracy and Human Rights
EMB	electoral management bodies
EMRIP	Expert Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples
ENI	European Neighbourhood Instrument
ENP	European Neighbourhood Policy
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
EOM	Election observation missions
EP	European Parliament
EPJUST	EU-Philippines Justice Support Programme
EU MS	EU Member States
EUD	EU Delegation
EUJUST LEX	Integrated Rule of Law Mission for Iraq
EUMM	EU Monitoring Mission
EUPM	EU Police Mission
EUPOL	European Union Police Mission in Afghanistan

EUPOL COPPS	European Union Police Mission for the Palestinian Territories
EURA	EU Readmission Agreement
EUREMA	EU Relocation from Malta
EURODAC	system for comparing fingerprints of asylum seekers and some categories of illegal immigrants
EUROJUST	European Union's Judicial Cooperation Unit
EUROPOL	law enforcement agency of the European Union
EUSR	EU Special Representative
EUTM	European Union military mission to contribute to the training of security forces
FAC	Foreign Affairs Council
FED	Fonds européen de développement
FEMM	Women's Rights and Gender Equality Committee
FfGE	Financing for Gender Equality
FICs	Forum Island Countries
FIDH	Fédération internationale des ligues des droits de l'Homme
FoE	freedom of expression
FoRB	freedom of thought, conscience and religion or belief
FRONTEX	EU Agency promoting, coordinating and developing European border management
FYROM	Former Yugoslav Republic of Macedonia
GAMM	Global Approach to Migration and Mobility
GCC	Gulf Cooperation Council
GCTF	Global Counter-Terrorism Forum

GNU	Government of National Unity
GoE	Government of Ethiopia
GRULAC	UN Group of Latin America and Caribbean Countries
GSP	EU's Generalised System of Preferences
HIV	Human immunodeficiency virus
HOMs	EU Heads of Missions
HR	High Representative
HR VP	High Representative Vice-President
HRC	UN Human Rights Council
HRDO	Human Rights Defender's Office
HRDs	Human Rights Defenders
ICC	International Criminal Court
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights
ICERD	International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination
ICHR	Independent Commission for Human Rights
ICT	information and communication technology
ICTY	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia
IDPs	Internally Displaced Persons
IHL	international humanitarian law
ILO	International Labour Organisation

IMT	International Monitoring Team
INEC	Independent National Electoral Committee
INGO	International nongovernmental organisation
INTA	Committee on International Trade
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
ISAF	International Security Assistance Force
ITC-ILO	International Training Centre of the ILO
JA	Council Joint Actions
JURI	Legal Affairs Committee
JWF	Angola-EU Joint Way Forward
LAS	League of Arab States
LGBT	Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender
LGBTI	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex
LIBE	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs
MDG	Millennium Development Goals
MENA	Middle East and North Africa
MEP	Member of the European Parliament
MERCOSUR	Common Market of the South
MFF	Multiannual Financial Framework
NDC	National Dialogue Committee
NDI	National Democratic Institute for International Affair

NGO	Nongovernmental organisation
NSA	Non-State Actors
NSF	Somali National Security Forces
NSS	National Security Service
NTC	National Transitional Council
OAS	Organisation of American States
ODIHR	Office for Democratic Institutions and Human Rights
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
OFA	Ohrid Framework Agreement
OHCHR	United Nations High Commissioner for Human Rights
OIC	Organisation of Islamic Cooperation
OMCT	Organisation Mondiale Contre la Torture
OPCAT	Optional Protocol to the Convention against Torture
OPPD	Office for the Promotion of Parliamentary Democracy
oPt	Occupied Palestinian Territory
OSCE	Organisation for Security and Cooperation in Europe
OSCE	Organisation for Security and Cooperation in Europe
OSCE PA	Parliamentary Assemblies of the Organisation for Security and Co-operation in Europe

PA	Palestinian Authority
PACE	Parliamentary Assembly of the Council of Europe
PARLACEN	Parlamento Centroamericano
PCA	Partnership and Cooperation Agreement
PCA	Partnership and Cooperation Agreement
PCNA	Post-Crisis Needs Assessment
PDO	Public Defenders Office
PMSC	private military and security companies
PSWG	Peace Support Working Group
RCCR	Royal Committee on Constitutional Review
RTG	Royal Thai Government
SAA	Stabilisation and Association Agreement
SADC	Southern African Development Community
SAF	Sudan Armed Forces
SAP	Stabilisation and Association Process
SPLA	Sudan People's Liberation Army
SPRING	Support to Partnership, Reform and Inclusive Growth Programme
SPT	UN Subcommittee on Prevention of Torture
SRT	Special Rapporteur on Torture
TAIEX	Technical Assistance and Information Exchange Instrument
TDCA	Trade Cooperation and Development Agreements
TIPNIS	Territorio Indigena Parque Natural Isiboro Sécure
US	United States of America
UAE	United Arab Emirates
UfM	Union for the Mediterranean
UN	United Nations
UNAMA	United Nations Assistance Mission in Afghanistan

UNAMID	United Nations-African Union Mission in Darfur
UNCAT	United Nations Convention against Torture
UNDP	United Nations Development Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
UNGA	United Nations General Assembly
UNGP	United Nations Guiding Principle
UNHCR	UN Refugee Agency
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNMIS	United Nations Missions in Sudan
UNSCR	United Nations Security Council Resolution
UPR	Universal Periodic Review
USA	United States of America
USICVR	Unidad de seguimiento a las recomendaciones de la Comisión Verdad y Reconciliación
WCAR	World Conference against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance

IIAPAPTHMA 1 - PLEDGES MADE TO THE 31ST INTERNATIONAL CONFERENCE OF THE RED CROSS AND RED CRESCENT, GENEVA, 28 NOVEMBER TO 1 DECEMBER 2011.

For the years 2012-2015, we, the European Union and its Member States (Austria, Belgium, Bulgaria, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, United Kingdom), hereby pledge:

1. Missing persons

The EU and its Member States are concerned by the enforced disappearance of persons during armed conflicts and by the profound humanitarian consequences borne by families of missing persons in these circumstances.

The EU Member States therefore pledge:

- to consider ratifying the 2006 Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance;
- to consider adopting other measures aiming at avoiding enforced disappearances, such as those included in the model law suggested by the ICRC;
- to support mechanisms to investigate effectively and resolve the cases of missing persons in several regions of the world;
- to encourage processes acknowledging the rights and needs of families of missing persons and aiming at adjusting national legislation and programmes to meet these needs.

2. International Criminal Court

The EU and its Member States consider that those who have committed serious crimes of concern to the international community, including war crimes, crimes against humanity or the crime of genocide should be brought to justice.

In line with their efforts to fight impunity, the EU and its Member States pledge:

- to continue to promote the universality and preserve the integrity of the Rome Statute;
- to include the fight against impunity for the most serious crimes of international concern as one of the shared values of the EU and its partners through the insertion of provisions concerning the ICC and international justice into EU agreements with third parties;
- to continue their support to the Court, civil society and to third States interested in receiving assistance in order to become party to the Rome Statute or to implement it;

3. International Humanitarian Law Instruments

The EU and its Member States are convinced that national implementation and enforcement of international humanitarian law and other relevant legal instruments which have an impact on international humanitarian law are of great importance and fall under States' responsibilities.

In line with the EU Guidelines on promoting compliance with International Humanitarian Law, the EU Member States pledge:

- to work towards further participation in the principal international humanitarian law instruments and other relevant legal instruments which have an impact on international humanitarian law by considering ratification of the following instruments to which they are not yet all party, namely:

Additional Protocol III to the Geneva Conventions;

The Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict and its First and Second Protocols;

The Optional Protocol to the UN Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict;

The Ottawa Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines;

Protocol II, as amended on 3 May 1996, and Protocol V to the 1980 Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects;

The Convention on the prohibition of military use of environmental modification techniques.

In order to improve implementation of international humanitarian law at the national level the EU and its Member States pledge:

- to support States in their efforts to adopt relevant national legislation pertinent to their international humanitarian law obligations;

to support the existing international humanitarian law mechanisms and to envisage, if deemed relevant, making use of the services of the International Humanitarian Fact-Finding Commission constituted under Article 90 of Additional Protocol I.

4. Promotion and dissemination of international humanitarian law

The EU and its Member States underline that proper training in, and dissemination of, international humanitarian law is required to ensure better compliance with international humanitarian law in time of armed conflict.

In line with the EU Guidelines on promoting compliance with International Humanitarian Law and the 2007 European Consensus on Humanitarian Aid, the EU and its Member States pledge:

- to pursue their efforts in promoting dissemination and training in international humanitarian law in third countries, including in peacetime, in particular to national authorities, armed non-state actors and humanitarian actors.

The EU Member States pledge:

- to continue their efforts in promoting dissemination and training in international humanitarian law inside the EU, in particular to military and civilian personnel, involved in crisis management operations.

5. Fundamental Procedural and other Guarantees

The EU and its Member States reaffirm their determination to respect fundamental procedural guarantees for all persons detained in relation to an armed conflict as enshrined in the applicable rules of international humanitarian law and/or international human rights law.

The EU and its Member States therefore pledge to promote respect of fundamental procedural guarantees through a wide range of measures including:

- Training for staff participating in EU military and civilian crisis management operations in fundamental procedural guarantees.

- Endeavouring to ensure implementation of those standards by third parties involved in EU operations.
- Supporting dissemination and training sessions on implementation of fundamental procedural guarantees.
- Recalling the importance of respecting fundamental procedural guarantees in dialogue with other States.

6. Anti-Personnel Landmines, Cluster Munitions, Improvised Explosive Devices and

Explosive Remnants of War

The EU and its Member States are concerned by the threats posed by anti-personnel landmines, cluster munitions, improvised explosive devices and explosive remnants of war.

The EU Member States therefore pledge:

- to advocate as appropriate in support of international instruments seeking to address humanitarian hazards of explosive remnants of war, cluster munitions, improvised explosive devices and anti personnel landmines;
- to encourage as appropriate States Parties to the Anti-Personnel Mine Ban Convention and the Convention on Cluster Munitions to make timely reports in accordance with the relevant provisions of these treaties.

Joint pledge by EU Member States and National Red Cross Societies

1 Strengthening international humanitarian law through the adoption of an effective Arms Trade Treaty

The European Union Member States and their National Red Cross Societies, noting the utility of the 2008 EU Common Position defining common rules governing the control of exports of military technology and equipment and related EU instruments, are concerned that the widespread availability of weapons facilitates violations of international humanitarian law, and hampers the provision of assistance to victims of armed conflict, and are convinced of the relevance of promoting and further strengthening the regulatory framework governing transfers of conventional arms.

In line with the updated EU Guidelines on promoting compliance with International Humanitarian Law and the relevant Council Conclusions, the European Union Member States, with support from their respective National Red Cross Societies, therefore pledge:

- to engage in an exchange of information, to the extent considered appropriate and pertinent by the European Union Member States, on the negotiation in 2012 of a strong and robust Arms Trade Treaty with the highest possible legally binding standards which would prevent conventional weapons from being used to violate international humanitarian law.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 – ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟ 2011

Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122 - συζήτηση επείγουσας περίπτωσης ή ψηφίσματα

Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2 - ψηφίσματα σχετικά με δηλώσεις

Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 48 - διαδικασία ιδίας πρωτοβουλίας

- 1. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2011 σχετικά με το Πακιστάν, και συγκεκριμένα τη δολοφονία του κυβερνήτη Salmaan Taseer**
2011/2522(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 2. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2010 σχετικά με το Ιράν, υπόθεση Nasrin Sotoudeh**
2011/2524(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 3. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στην Αϊτή μετά τον σεισμό: ανθρωπιστική βοήθεια και ανασυγκρότηση**
2010/3018(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 4. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση των χριστιανών στο πλαίσιο της ελευθερίας της θρησκείας**
2011/2521(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2

5. **Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2011 σχετικά με την Βραζιλία: έκδοση του Cesare Battisti**
2011/2523(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
6. **Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Λευκορωσία**
2011/2514(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 110 παρ.2
7. **Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011 σχετικά με την Υεμένη: θανατική ποινή εναντίον ανηλίκων ατόμων, ιδιαίτερα η περίπτωση του Μοχάμεντ Ταχέρ Θαμπέτ Σαμούμ**
2011/2572(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
8. **Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011 σχετικά με τις μεθοριακές συμπλοκές μεταξύ Ταϊλάνδης και Καμπότζης**
2011/2571(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
9. **Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στην Ουγκάντα: δολοφονία του David Kato**
2011/2573(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
10. **Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011 σχετικά με το κράτος δικαίου στη Ρωσία**
2011/2515(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 110 παρ.2

- 11. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στην Αίγυπτο**
2011/2555(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 12. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2011 σχετικά με τις προτεραιότητες της 16ης Συνόδου του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και την ανασκόπηση του 2011**
2011/2570(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 13. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2011 σχετικά με το Πακιστάν και ιδιαίτερα τη δολοφονία του Shahbaz Bhatti**
2011/2612(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 14. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2011 σχετικά με τη Νότια Γειτονία, και ιδίως τη Λιβύη**
2011/2616(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 15. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2011 σχετικά με την κατάσταση και την πολιτιστική κληρονομιά στο Κασγκάρ (Σινγιάνγκ, Αυτόνομη Περιφέρεια των Ουιγούρων, Κίνα)**
2011/2614(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 16. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2011 σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ απέναντι στο Ιράν**
2010/2050(INI)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 048

- 17. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2011 σχετικά με τη Λευκορωσία (και ιδίως τις υποθέσεις των Ales Mikhalevic και Natalia Radina)**
2011/2613(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 18. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ς Απριλίου 2011 σχετικά με τη Ζιμπάμπουε**
2011/2658(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 19. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Απριλίου 2011 σχετικά με την απαγόρευση των εκλογών για την ανάδειξη εξόριστης θιβετιανής κυβέρνησης στο Νεπάλ**
2011/2657(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 20. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Απριλίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Συρία, το Μπαχρέιν και την Υεμένη**
2011/2645(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 110 παρ.2
- 21. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Απριλίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στην Ακτή Ελεφαντοστού**
2011/2656(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 110 παρ.2
- 22. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Απριλίου 2011 σχετικά με την υπόθεση του Ai Weiwei**
2011/2664(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 23. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Μαΐου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Σρι Λάνκα**
2011/2684(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122

- 24. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ς Μαΐου 2011 σχετικά με τη Λευκορωσία**
2011/2686(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 25. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Μαΐου 2011 σχετικά με το Αζερμπαϊτζάν**
2011/2685(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 26. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2011 σχετικά με την Ουκρανία: οι περιπτώσεις της Γιούλια Τιμοσένκο και άλλων μελών της πρώην κυβέρνησης**
2011/2714(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 27. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2011 σχετικά με το Σουδάν και το Νότιο Σουδάν: η κατάσταση μετά το δημοψήφισμα του 2011**
2011/2717(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 110 παρ.2
- 28. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2011 σχετικά με τη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ρωσίας**
2011/2716(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 110 παρ.2
- 29. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Μαδαγασκάρη**
2011/2712(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122
- 30. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2011 σχετικά με το Γκουαντάναμο: επικείμενη απαγγελία θανατικής ποινής**
2011/2713(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EK 122

- 31. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουλίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Συρία, την Υεμένη και το Μπαχρέιν, στο πλαίσιο της σημερινής κατάστασης στον αραβικό κόσμο και τη βόρεια Αφρική**
2011/2756(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 32. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουλίου 2011 σχετικά με τις προετοιμασίες των εκλογών για την Κρατική Δούμα της Ρωσίας τον Δεκέμβριο του 2011**
2011/2752(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 33. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουλίου 2011 σχετικά με την Ινδονησία, συμπεριλαμβανομένων των επιθέσεων εναντίον μειονοτήτων**
2011/2748(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 34. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουλίου 2011 σχετικά με την Ινδία, ιδιαίτερα όσον αφορά τη θανατική ποινή σε βάρος του Davender Pal Singh**
2011/2749(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 35. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουλίου 2011 σχετικά με τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και τους μαζικούς βιασμούς στην επαρχία του νότιου Κίβου**
2011/2747(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 36. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με το Σουδάν: η κατάσταση στο Νότιο Kordofan και το ξέσπασμα των συγκρούσεων στην Πολιτεία του Γαλάζιου Νείλου**
2011/2806(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122

- 37. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Συρία**
2011/2812(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 38. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Λιβύη**
2011/2811(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 39. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με την Ερυθραία: η περίπτωση του Dawit Isaak**
2011/2807(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 40. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με τον λιμό στην Ανατολική Αφρική**
2011/2814(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 41. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με τη Λευκορωσία: σύλληψη του Ales Bialatski, υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**
2011/2805(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 42. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στην Παλαιστίνη**
2011/2828(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 43. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το γενετήσιο προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου στα Ηνωμένα Έθνη**
2011/2821(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2

- 44. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με το Οιβέτ και ιδίως σχετικά με την αυτοπυρπόληση των μοναχών**
2011/2874(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 45. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στην Αίγυπτο και τη Συρία, ιδίως όσον αφορά τις χριστιανικές κοινότητες**
2011/2881(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
- 46. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με το Μπαχρέιν**
2011/2875(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 47. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με την Αίγυπτο και συγκεκριμένα την υπόθεση του μπλόγκερ Alaa Abd El-Fattah**
2011/2909(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 48. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τις πρόσφατες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν**
2011/2908(RSP)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122
- 49. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με την υποστήριξη του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου από την ΕΕ: αντιμετώπιση των προκλήσεων και υπέρβαση των δυσκολιών**
2011/2109(INI)
Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 048

50. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την Τυνησία: η περίπτωση του Zacharia Bouguira

2011/2947(RSP)

Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122

51. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με τη θέση της γυναίκας στο Αφγανιστάν και το Πακιστάν

2011/2946(RSP)

Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122

52. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με το Αζερμπαϊτζάν, και ειδικότερα την υπόθεση Rafiq Tagi

2011/2945(RSP)

Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 122

53. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Συρία

2011/2880(RSP)

Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ΕΚ 110 παρ.2
